

ב/א	
פרשת ויקרא	
ויקרא רבי אלעזר פתח (ישעיה זיא) שאל לך אות מעם יהוה אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה! אסתכלנא בדרין קדמאין ודרין בתראין מה בין דרין קדמאין לדרין בתראין דרין קדמאין הווי ידעין ומסתכלין בחכמתא עלאה וידעין לצרפא אתוון דאתיהיבו ליה למשה בסניני ² ואפילו חייבין דבהון בישראל ³ הווי ידעין ⁴ גו אתוון חכמתא עלאה וידעין גו אתוון עלאין וגו אתוון תתאין ⁵ חכמתא לאנהגא עוברין בהאי עלמא	ויקרא, רבי אלעזר פתח שאל לך אות מעם ה' אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה, הסתכלתי בדורות ראשונים ודורות אחרונים, מה בין דורות ראשונים לדורות אחרונים. הדורות הראשונים היו יודעים ומסתכלים בחכמה העליונה ויודעים לצרף האותיות שנתנו למשה בסניני, ואפילו הרשעים שבישראל היו יודעים בתוך האותיות את החכמה העליונה, ויודעים בתוך האותיות העליונות, ותוך האותיות התחתונות חכמה להנהיג את המעשים בעולם הזה.
בגין דכל את ואת דאתמסר ליה למשה הווי מתעטרין ⁶ וסלקין על רישיהו דחיוון ⁷ עלאין קדישין ⁸ וכלהו חיוון הווי מתעטרי בהו ⁹ ופרחין גו	משום שכל אות ואת שנמסרה למשה היו מתעטרות ועולות על ראשי החיות העליונות הקדושות, וכל החיות היו מתעטרות בהן,

¹ עי' בז"ח שיה"ש מאמר אליהו על אותיות ותבין משם (יהל אור). עי' ז"ח סח ע"ג: והא תשעה הווי אלא תלת אתוון מצטרפין גו צירופא חדא בהאי סטרא ובהאי סטרא תלת תיבין בלקין ונחתין ואינון טמירין ברזא יה"ו גליפו דשמא קדישא מחקקא יה"ו יה"ו אלין גניזון בעמודא קדמא דאיהו עמודא דימינא יה"ו יה"ו יה"ו אלין גניזון בעמודא דשמאלא למהוי כורסייא שלימא ברזא דעשרין ותרין אתוון דאלפא ביתא ההוא קים קדישא כניש ונטיל בגויה ברזא בך וע"ד נגילה ונשמחה בך. תרגום: והרי תשע היו אלא שלש אותיות מצטרפות תוך צרוף אחד בצד הזה ובצד הזה לשלש תבות עולים ויורדים והם טמונים בסוד של יה"ו החקיקה של השם הקדוש חקוקה יה"ו יה"ו יה"ו אלו גנוזים בעמוד הראשון שהוא עמוד הימין יה"ו יה"ו ה"ו (ס"א גריס בזה האופן יהו יהו יהו) אלו גנוזים בעמוד של השמאל להיות כסא שלם בסוד של עשרים ושתיים אותיות של האלפא ביתא שאותו ברית קדש כונס ונוטל בתוכו בסוד של בך ועל זה נגילה ונשמחה בך.

² בזמן בית המקדש היו הרבה נשמות חדשות נמשכות מזוהר האצילות, ולכן היו יודעים חכמתא עילאה, היא המדרגה העליונה שבחכמת הקבלה לדעת תוכיות הסודות בסתרי ההשתלשלות וסתרי האותיות וצירופיהם עד שהיו יודעים להשתמש בהם (רמ"ז). עי' שעה"ג הק' ו: אין בנו כח בכל הזמן הזה רק להמשיך אלו הנשמות החדשות, אותם מהם מן הבי"ע, שהם סוד נשמה רוח נפש כנודע. אבל לעתיד לבא אחר התחיה, יבואו נשמות חדשות יותר מעולות, שהם מעולם האצילות והם מבחי' הנשמה דאצילות שהיה לאדה"ר, הנקראת בשם זיהרא עילאה, וכו' וז"ס מ"ש בס"ה פרשת פקודי (דף רנג ע"א), שמיום שנחרב בית המקדש, לא נכנסו נשמות בהיכל האהבה. כי אלו החדשות דפנים בפנים מן עולם האצילות, לא נכנסו שם. אבל הנשמות שמן הבי"ע החדשות, אפשר שיבואו אפילו בזמן שלאחר החרבן.

³ כגון אחז וחביריו (אור יקר).

⁴ אצל הצדיקים איתא "ידעין ומסתכלין" ע"ד הד' שנכנסו לפרדס (חגיגה יד ע"ב זהר ח"ב רנד ע"ב), מה שלא אמר כך בחייבין, שלא אמר כי אם הווי ידעין (רמ"ז).

⁵ אלו מעולם העליון בינה ואלו מעולם התחתון מלכות (שער מאמרי רשב"י בראשית ג ע"ב). מפרש לקמן (יהל אור).

⁶ עי' רח"ו לקמן קמט ע"ב ש"מתעטר" בכל מקום בזהר ר"ל מזדווג.

⁷ כי כל חיה תחת אות א' כמ"ש למטה ובכמה מקומות (יהל אור).

⁸ פי' י"ב מלאכים הנושאים הכסא (מ"מ). קודם מסירתם למשה היו נעלמות סתומות למעלה, ולא היו מלאכי מרום יודעים תלייתם בשרשם העליונים וכו', ובהגיע תור נתינת התורה, האירו האותיות על ראשי החיות ונתעטרו החיות בשרשיהם העליונים (אור יקר).

⁹ האותיות הם נכללות מכל הענפים, דהיינו התפשטות החיות, כדרך כל עלה שהיא כוללת את עלוליו, וכך העלולים נכללים מעלתם מפני שהם יוצאים ממנה, וכ"ז שלא נתנה תורה, היו העלולים בהבדל מעלתם והעלה בהדל מהעלולים, ולא האירו האותיות באותם המציאות הכלולים בהם, והחיות מאור האותיות, וכיון

<p>ואירא דנהתא¹⁰ מגו אירא עלאה דקיך דלא ידיע¹¹ וסלקין ונחתין¹² אתון רברבין ואתון דקיין אתון רברבין נחתין מגו היכלא עלאה¹³ טמירא דכלא ואתון דקיין הוו נחתין מגו היכלא אחרא תתאה¹⁴</p>	<p>ופורחות לתוך האויר, שיורד מתוך האויר העליון דקיך ולא ידוע, ועולות ויורדות אותיות גדולות ואותיות דקות. האותיות הגדולות יורדות מתוך ההיכל העליון הטמיר של הכל, והאותיות הדקות היו יורדות מתוך היכל אחר תחתון.</p>
<p>ואלין ואלין¹⁵ אתמסרו ליה למשה בסיני וחבורא דאתון¹⁶ דאינון מתחבראן בטמירו בכל את ואת כגון א' את יחידא מתחבראן עמה בטמירו¹⁷ תרין אחרנין ל' פ¹⁸ וכן כלהו אתמסרו ליה למשה בסיני וכלהו טמירין גו חבריא זכאין אינון שאל לך אות אות ממש דכלהו הוו נטלין ברזא דאתון¹⁹</p>	<p>ואלה ואלה נמסרו למשה בסיני, וחבור האותיות שמתחברות בסתר בכל אות ואות, כמו א' אות יחידה מתחברות עמה בסתר שתי אחרות ל' פ, וכן כולן נמסרו למשה בסיני, וכולן נסתרות בתוך החברים אשריהם. שאל לך אות, אות ממש, שכולם היו נוסעים {מתנהגים} בסוד האותיות.</p>
<p>וכן ברחב מה כתיב (יהושע ב יב) ונתתם לי אות אמת דא את ו²⁰ דדא אקרי אות אמת ואי</p>	<p>וכן ברחב, מה כתוב "ונתתם לי אות אמת", זו אות ו', שזו נקראת אות אמת. ואם תאמר ששאר האותיות אינן אמת. כן, אלא</p>

שנתנו האותיות למשה, מיד ירדו האותיות מהסתרם והעלמן והאירו האותיות בחיות, והחיות באותיות (אור יקר).

¹⁰ דהיינו ליסוד דנוק' הנק' אורא (מ"מ).

¹¹ פ' יסוד דאימא, שכל היסודות נק' אורא (מ"מ). מבראשית עד ויכולו דל"ת תיבות, ואם נקבה תל"ד גימ' ב"פ אור, שאויר הוא זיווג עילאה אחע"ה גיכ"ק גימ' אור וזיווג תחתון יוצא מזיווג עליון, וז"ס בזהר ויקרא ב ע"א "ופרחין גו אורא וכו' דלא ידיע" והנה ב' אור הנ"ל שהם ב' זיווגים הנ"ל הם שתיים שהן ארבע כמנין דל"ת שהוא ארבע וכן מספר ב"פ אור כנ"ל. והנה תל"ד באלב"ם הוא כסא כונן למשפט כסאו וזהו עד ויכולו וביום השביעי נתעלה וישב על כסא כו' וז"ס המשנה אמרה הדל"ת הריני נזירה אם נפתחת אני (יהל אור).

¹² כל האותיות היו מעלות מ"ן למעלה לקבל תוספת אורן (רמ"ז).

¹³ בינה, ששם אותיות גדולות (יהל אור)

¹⁴ ע"י ח"ב קכז ע"א שהיכלא עלאה היא אפרסמון והיכלא תתאה היא אפריון, וע"י שעה"פ איכה שהם בינה ומלכות. ע"י יהל אור: מלכות ששם אותיות קטנות בסוד אחות לנו קטנה כידוע ה' זעירא א' זעירא.

¹⁵ ע"י בזו"ח במתניתין דטעמים, תרין גלגלין סחרין (יהל אור).

¹⁶ שהן ע"ב פרקי המרכבה שבהן התנועה ידידים ורגלים ועיקרן כ"ב כ' אצבעות, ועינים א' ומ"ש בס"י ברית המעור (חסר) בעינים כמ"ש ברית כרתי לעיני כו' וראיתיה לזכור ברית וכו', ופה וצואר א', כי התחלת הפה מהצואר, וראשית הרוח וקול ודבור משם, ולכן ו' אותיות הן משנים שנים, והי"ב אע"פ שהן מה', נכללים בד', כי הה"א עיקר ד' גוונין שנעשין ה' גוונין, וזהו שם י"ב דפרח בהו אליהו בידיים ורגלים, שבהם מעופף האדם, י"ב בקר דתחותה שבהן סלקא והוא אדנ"י במילואו, וכמ"ש כאן "ופרחין גו אורא וכו'", וזה ענין החיות והאופנים וקרא זה אל זה, כי החיות של הפנים מתגלין וג"כ מתפרדין, לבד אדם שמחוברין ומכוסין, ולכן בפרצוף אדם ז"נ, וזהו שנא"ן, שבדרך הילוכן הקדם של כולם שור מימין, וכסדר הנ"ל, והאחרונה אדם מקדם, ולכן י"ב פרצופים, כי אדם מכוסה, וכל האדם א', לכן בכללן י"ג. וכו"ה באופנים, שכ"א אופן בתוך האופן, והיה צריך לד' גלגלים, אלא שהפנימי א' צ רק א', ושם חיבורן כנ"ל, והן י"ב, והילוכן בשם י"ב הנ"ל, ושל חיות בג' היות היודעים דמלך כו', שהן מנצפ"ך (הן בספי' משולשים) ואדם של האופנים בארץ, ולכן היחוד ע"י אדם אשר בארץ, והוא אופן א' בארץ, כי אינו בגלגלים כנ"ל, והוא א' וע"י בזו"ח נ ע"ב (יהל אור).

¹⁷ ר"ל במילואו כמו שמפרש והולך (יהל אור).

¹⁸ כמ"ש שאל"ף אינו בחשבון האותיות, רק הוא כלל של כל האותיות, כידוע וכמ"ש בס"י, ואל"ף מעיד על יחודו של עולם, שהוא ראשון כמ"ש בפ' בראשית דף ג ע"ב, כל יחודי בך כו', אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי כו'. וכ"ז מעיד האלף, כי ה' מוצאות אחה"ע מוצא הראשון, ומוצא האחרון בומ"ף והאמצעי דטלנ"ת, וראשון של ראשון א', ואמצעי של דטלנ"ת ל', וסופו של בומ"ף פ', וזהו אל"ף. וכן בכל צירוף ומילוי, והן שתין אתון, ששים גבורים מסוד בוצד"ק דגניז בגו אמא עטרא דגבורה, ועם י"ב אתון דמנצפ"ך ע"ב, כמ"ש בזו"ח שיה"ש ע"ש. וכל ע"ב שייפין דגופא, נטלין בהון, וכן ע"ב פרקי המרכבה, וכן של העולם (יהל אור).

¹⁹ כל העולמות כולם וכל הנפלאות נעשים על ידיהן, ולכן הנסים נקראו אותיות כמ"ש הגידו האותיות לאחור (יהל אור).

²⁰ כל נפשות הגרים הם מן המלכות נקבה, בסוד גר צדק [ע"י תיקו"ז יט ע"א ולקמן ח"ג קח ע"א שצדק כינוי למדת המלכות], והיא שאלה מהם, שיעלו אותה על הת"ת הזכר, הנקרא אמת, אשר משם נשמות בני ישראל (שעה"ג הק' לו).

<p>תימא שאר אתוון לאו אינון אמת אין אלא אות דא²¹ אות אמת אקרי העמק שאלה²² דא אות ה' בתראה דבשמא קדישא²³ או הגבה למעלה²⁴ דא את יו"ד רישא דבשמא קדישא ודא איהו רוא דכתיב שאל לך אות מעם יהו"ה אלהיך אות משמא קדישא משמע דכתיב מעם יהו"ה דדא איהו שמא דקודשא בריך הוא את חד דביה ומשכנא קאים על דא²⁵</p>	<p>האות הזו נקראת אות אמת. "העמק שאלה" זו אות ה' אחרונה שבשם הקדוש. או הגבה למעלה, זו אות יו"ד, הראש שבשם הקדוש, וזהו סוד הכתוב שאל לך אות מעם ה' אלהיך, אות מן השם הקדוש משמע, שכתוב מעם ה', שזהו שמו של הקדוש ברוך הוא, אות אחת שבו והמשכן עומד על זה.</p>
<p>תא חזי כד סליק עננא על משכנא ושרא עלוי כל אינון רתיכין וכל</p>	<p>בא וראה כשעלה הענן על המשכן ושרא עליו כל אותן המרכבות וכל</p>
<p>ב/ב</p>	
<p>אינון מאני משכנא דלעיל כלהו הוו גו עננא²⁶ מה כתיב (שמות מ לה) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכתוב (שם כד יח) ויבא משה בתוך הענן</p>	<p>אותם כלי המשכן שלמעלה, כולם היו בתוך הענן. מה כתוב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכתוב ויבא משה בתוך הענן.</p>
<p>ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה (שמות כד יח) אי משה לא הוה יכיל לאעלא למשכנא אמאי הוה יתיב בטורא כל אינון ארבעין יומין אלא (ס"א אינו) (בגין לקבלא אורייתא זמנא אחרא דהא תריין לוחין אתברו בקדמיתא והשתא הוה בטורא כמלקדמין</p>	<p>ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה, אם משה לא היה יכול להיכנס למשכן, למה היה יושב בהר כל אותם ארבעים הימים, אלא (אינו) (כדי לקבל התורה בפעם אחרת, שהרי שני לוחות נשברו בראשונה, ועתה היה בהר כבראשונה.</p>
<p>אמר רבי יוסי אי הכי והא כתיב (שם מ יח) ויקם משה את המשכן וגו' וכתוב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד ויהי משה בהר ארבעים יום וגו' וכתוב (ויקרא א א) ויקרא אל משה וגו' משמע דמשה בטורא הוה בההוא זמנא דקרא ליה וכתוב (שם) מאהל מועד ואהל מועד לא הוה בטורא דסיני דהא בינייהו דישראל הוה אמר ליה בההוא זמנא אשתלימו ארבעין יומין וארבעין יומין הוה משה בטורא ועננא אחרא עלאה הוה מתקן משכנא ותקין פתורי מכל אינון רוחין קדישין לאתתקנא אתר</p>	<p>אמר רבי יוסי אם כן והרי כתוב (שמות מ) ויקם משה את המשכן וכו' וכתוב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד, וכתוב ויהי משה בהר ארבעים יום וגו', וכתוב ויקרא אל משה וגו'. משמע שמשה היה בהר באותו זמן שקרא לו, וכתוב מאהל מועד, ואהל מועד לא היה בהר סיני, שהרי בתוך (מחנה) של ישראל היה. אמר לו באותו זמן נשלמו ארבעים ימים, וארבעים ימים היה משה בהר, וענן אחר עליון היה מתקן את המשכן ומתקן את השלחנות, מכל אותן רוחות קדושות להתקין מקום, שהרי שני עננים היו (ס"א ענן המאיר</p>

²¹ ר"ל אות הוא סימן על דבר, וכן האותיות הן סימן על המדות, כמו ד' אותיות הו"ה ב"ה (ומדתו) ו' מדתו של עיקב, ו"ק אמת, כמ"ש תתן אמת ליעקב, וא"ו הוא ע"ב, סימן ואות על מדת אמתו (יהל אור).

²² היינו אותיות קטנות (אור יקר).

²³ ישעיה אמר לאחז: שאל לך אות מעם ה' אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה. הנביא היה כוונתו להחזירו בתשובה ולהבדילו מע"ז והיה אומר לו מה לך לרדוף אחרי הבעלים מפני תועלת עניני ע"ז בגשמיות ומעשה התולים אשר לעובדי ע"ז, הבדל ממנה ולענין מה שאתה חומד מעשה העולם ותעוועיו אני אתן לך אות מידו של הקב"ה אם חפצך להשיג עניינים גשמיים בעולם הזה שאל לך מאותיות קטנות, ותהנה בה מענייני הגשמיים ואפס חפצך להשיג ענייני הרוחניים לעולם הבא שאל לך מאותיות גדולות (אור יקר). ה' אחרונה מלכות, י' אבא (מ"מ).

²⁴ היינו אותיות גדולות (אור יקר).

²⁵ משכן שהוא רומז למט"ט קאים על הו"ה א"נ משכן שבעולם הזה קאים על הו"ה זו (מ"מ).

²⁶ כד סליק עננא וכו' - הכוונה להורות יחוד העולמות בהשתלשלותם, ואמר שמקדש של מעלה ירד ושרא ונתייחד עם מקדש של מטה, וזה רמוז בפסוק (שם מ לד) ויכס הענן את אהל מועד, הוא התחתון, וכבוד ה', שהוא כל אותן הרתיכין ומאני מקדשא דלעיל, מלא את המשכן, העליון שהיה שם בתוך הענן (רמ"ז).

<p>דהא) תרי ענני הווי²⁷ (ס"א ענן דנהיר וענן דחשיך) חד דעאל ביה משה²⁸ וחד דשארי על משכנא²⁹</p>	<p>וענן המחשיך), אחד שנכנס בו משה, ואחד ששרוי היה על המשכן.</p>
<p>תא חזי מה כתיב (שמות מ לר) וכבוד יהו"ה מלא את המשכן מלא לא כתיב אלא מלא דהוה שלים לעילא ותתא עם משכנא דלתתא³⁰ תקונא טמירא דנחת לתתא ואתתקנת שכינתא³¹ ארבע סטריין דמשריין אתגניזו³² תקונא קדמא³³ דחד משמרה מאינון ארבע משריין כלא עד דאתתקנו³⁴ רישא לסטר מינא צדקיא"ל רב ממנא רב משריין דאיהו תחות שולטנא דמיכאל ועמיה³⁵ הווי מתתקנן כל אינון משריין תחות ידיה וחד ממנא אתקם על ארבע תלת³⁶ ארבע לתתא בגין דכל³⁷ אינון משריין עלאיין כד נחתין לתתא משניין שמא דלהון בשמהן אחרנין כד³⁸ אינון עלאיין לא משתנין</p>	<p>בא וראה מה כתוב וכבוד ה' מלא את המשכן, לא כתוב מלא אלא מלא, שהיה שלם למעלה ולמטה עם המשכן שלמטה, תיקון טמיר שירד למטה ונתקנה השכינה. ארבעה צדדים של מחנות נגנזו, תקון ראשון של משמרה אחת מאותן ארבע מחנות, הכל עד שהתתקנו הראש לצד ימין, צדקיא"ל הממונה הגדול, גדול המחנות, שהוא תחת שלטונו של מיכאל"ל, ועמו היו מתתקנים כל אותם המחנות תחת ידו. וממונה אחד הוקם על ארבע שלש ארבע למטה, לפי שכל אותם המחנות העליונים, כשירדו למטה משנים את השם שלהם בשמות אחרים, כשהם עליונים לא משתנים לעולמים. והממונה העליון הזה צדקיא"ל עומד עליהם לפנים,</p>

²⁷ הן שכינה של אצילות ושל בריאה, שבהר סיני של בריאה שם עאל משה ושם ניתן התורה מצד אימא דמקנ בכורסייא ושם הוא הפה כמ"ש בז"ח ש"ש שהוא בינה כידוע, ושם יצירת הולד במ' יום, ולכן ניתן התורה למי יום. וענן המשכן של אצילות לא יכול משה לבא שיהיה במדרגתו אלא בבריאה שמשם התורה כידוע בהרבה מקומות (יהל אור).

²⁸ סוד ענן מלכות (רח"ו).

²⁹ בינה (רח"ו). ר"ל שענן שהיה בהר שנכנס בו משה היה ענן של מלכות, וענן שהיה במשכן דכתיב ביה ולא יכול משה לבוא הוא ענן הבינה (מ"מ).

³⁰ פי' דאי כפטייה דקרא שכבוד ה' שהוא מלכות מלא למשכן, א"כ מלא מבעי ליה ומדכתיב מלא ש"מ שכבוד ה' שהיא מלכות נשלמה ונתמלאת מן הבינה. ואח"כ באה למשכן שבעולם הזה, וז"ש דהוה שלים לעילא ותתא עם משכנא דלתתא (מ"מ).

³¹ פי' הארת הבינה שירדה למלכות ומשם נתקנה (מ"מ).

³² בהיכל הרצון (רח"ו). עי' אריכות בזהר הרקיע

³³ עי' יהל אור.

³⁴ פי' תיקון הראשון מאותם ד' מחנות כולם אחר שנתקנו הוא צדקיא"ל (מ"מ).

³⁵ פי' עמיה דצדקיא"ל (מ"מ).

³⁶ ד"פ שלשה שהם י"ב (מ"מ).

³⁷ פי' דקשה ליה למה לא הזכיר שם הד' כמו מיכאל"ל וריזא"ל. ותיירץ שד' שהם לתתא משתנה שמם לכך לא הזכיר שמם אבל ריזא"ל ומיכאל שאין שמם משתנה לכך הזכירם (מ"מ).

³⁸ צ"ל בר אינון כו' וכן הוא בב"ר ר"פ עח ויאמר שלחני כי עלה השחר כתיב (איכה ג) חדשים לבקרים רבה אמונתך וכו' ר' חלבו בשם ר' שמואל בר נחמן אמר לעולם אין כת של מעלה מקלסת ושונה אלא בכל יום בורא הקב"ה כת של מלאכים חדשה והן אומרים שירה חדשה לפניו והולכין להם א"ר ברכיה השבתי את ר' חלבו והא כתיב ויאמר שלחני כי עלה השחר והגיע זמני לומר שירה אמר לי חנוקא סברת למחנקני אמרית מה הוא דין דכתיב ויאמר שלחני כי עלה השחר אמר לי זה מיכאל וגבריאל שהן שרים של מעלה דכולא מתחלפין ואינון לא מתחלפין, ועי' לעיל פרשת בראשית לד רע"ב (לש"ו). מבואר בזוה"ק (בראשית לד סע"א) כי יש ב' מיני מלאכים שנבראו שניהם ביום ה', והם זולת אותן שנבראו ביום ב' המתבטלין ומתחדשים בכל יום והם נזכרים בזוה"ק (בראשית יז ע"ב, ויח ע"ב) וכן"ל ענ"ט, כי הם קטנים מכולם. אבל אותן שנבראו ביום ה' הם גדולים מהם, והם ב' מינים: אחד, הנאמר עליהם (בראשית א כ) ועוף יעופף על הארץ ולא נאמר בהם למינהו, והשני הוא מה שנאמר עליהם (שם כא) ואת כל עוף כנף למינהו. וכו' [ואיתא] בזוה"ק שם, ועוף יעופף על הארץ אליו שליחי עלאיין דאתחזון לבני נשא בחיזו דבר נש³⁸, ולכך נאמר בהם יעופף על הארץ, והרי הם משתנים ומתלבשים בגוף כגוונא בהאי עלמא, וכמ"ש בפ' תולדות (קמד ע"א) ופ' וירא (קא ע"א) ועי' פ' יתרו (צד ע"א). אבל אותן שנאמר בהם למינהו, הם אינם משתנים לעולם ואינם מתגלים לבני אדם אלא רק בבחי' השגה ושכל ולא בחוש, [והם נתגלו להרשב"י זללה"ה וזיע"א בעת שחיבר את התיקונים, וזהו שאמר שם בתחילתו ולכל מלאכיא באתכסיא ובארח שכל. ור"ל שגם אותן המלאכים אשר הם אינם מתלבשים ואינם מתגלים בחוש אלא רק בהשגה ושכל, הנה גם הם נתגלו לו להרשב"י ז"ל בהשגתו בעת שחיבר את התיקונים.] המשך לשונו הובא בסוף הספר (דע"ה ח"ב כט ע"א).

<p>לעלמין והאי ממנא עלאה צדקיא"ל קאים עליהו לגו את חד נציין על רישיהו ואיהו א' זעירא³⁹ כד האי את נציין כלהו נטלין לההוא אתר דנציין האי נציצו</p>	<p>אות אחת נוצצת על ראשיהם, והיא א' קטנה, כשהאות הזו נוצצת כולם נוסעים לאותו מקום שנוצצת ההתנוצצות הזו.</p>
<p>לגו מנייהו רזיא"ל רב ממנא רב משריין דקיימא לגו תחות שלטנותא דמיכאל ועמיה כל אינון משריין דתחות ידיה וחד ממנא קאים עליהו בתרעא דאתקרי רומיא"ל וסחרין ליה י"ב ממנן תלת תלת ארבע זמנין ורזיא"ל רב ממנא קיימא על כלהו דלא אשתני שמיה את חד נציין על רישיהו דכל אינון משריין ואיהי את ר' ⁴⁰ כד האי נציין⁴¹ נטלין כלהו לההוא סטרא דההוא נציצו האי את קיימא על עונשא דמגלה רזין וסימניך (משלי יג יח) ריש וקלון</p>	<p>לפנים מהם רזיא"ל הממונה הגדול, גדול המחנות שעומד לפנים, תחת שלטונו של מיכאל"ל, ועמו כל אותם מחנות שתחת ידו, וממונה אחד עומד עליהם בשער שנקרא רומיא"ל, וסובבים אותו י"ב ממונים, שלש שלש ארבע פעמים, ורזיא"ל הממונה הגדול עומד על כולם, שלא השתנה שמו. אות אחת נוצצת על ראשם של כל אותם המחנות, והיא אות ר', כשזו נוצצת כולם נוסעים לאותו הצד של אותה התנוצצות. האות הזו עומדת על העונש של מגלה הסודות וסימנך ריש וקלון.</p>
<p>לגו מנייהו יופיא"ל רב ממנא רב משריין תחות שלטנותא דמיכאל ועמיה הוו מתתקנין כל אינון משריין דתחות ידיה ולא אתגליין הכא בחושבנא בנין דלא אשתלימו הכא עד דאתו לבית עולמים דתמן אשתלימו כלהו ואסגו משריין בשלימו ומה דאמרן הכא כל אינון משריין דתחות ידיה דאתמסרו בההוא שעתא לאעלא עמיה וחד ממנא קיימא עליהו וחכמא"ל שמיה וי"ב ממנן סחרין ליה לכל עיבר תלת תלת כמה דאמרן ויופיא"ל רב ממנא קיימא על כלהו דלא אשתני שמיה</p>	<p>לפנים מהם יופיא"ל הממונה הגדול, גדול המחנות תחת שלטונו של מיכאל"ל, ועמו היו מתקנים כל אותם המחנות שתחת ידו, ולא התגלו כאן בחשבון משום שלא נשלמו כאן, עד שבאו לבית עולמים, ששם כולם נשלמו והתרבו המחנות בשלמות. ומה שאמרנו כאן כל אותם המחנות שתחת ידו שנמסרו באותה שעה להיכנס עמו, וממונה אחד עומד עליהם ושמו חכמא"ל, וי"ב ממונים סובבים אותו, לכל צד שלש שלש, כמו שאמרנו. ויופיא"ל הממונה הגדול עומד על כולם, שלא משתנה שמו.</p>
<p>את חד נציין על רישיהו דכל אילין משריין ואיהי את ק' וכד נציין⁴² דא נטלין כלהו לההוא סטרא דההוא נציצו האי את ק' תלייא באוירא ואכפיא תלת זמנין ביומא וסלקא ונחתא תרין אתוון אילין ק' ר' אינון אתוון דקיימין באמצעיתא חד דחפי לאת א' וחד דחפיא על י' דאיהי לבתר</p>	<p>אות אחת נוצצת על ראשיהם של כל המחנות הללו, והיא האות ק', כשזו נוצצת כולם נוסעים לאותו הצד של אותה התנוצצות. האות הזו ק' תלויה באויר, נכנעת שלש פעמים ביום, ועולה ויורדת. שתי האותיות הללו ק' ר' הן אותיות שעומדות באמצע, אחת המכסה על אות א', ואחת שמכסה על אות י' שהיא אחר כך.</p>
<p>לגו מנייהו קדומיא"ל רב ממנא רב משריין תחות שולטנותא דמיכאל ועמיה הוו מתתקנין כל אינון משריין דתחות ידיה וחד ממנא קיימא עליהו בתרעא דאתקרי אריא"ל וי"ב ממנן סחרין ליה תלת תלת לכל סטר והאי ממנא קדומיא"ל קיימא עליהו דלא אשתני שמיה</p>	<p>לפנים מהם קדומיא"ל הממונה הגדול, גדול המחנות תחת שלטונו של מיכאל"ל, ועמו היו מתקנים כל אותם המחנות שתחת ידו, וממונה אחד עומד עליהם בשער שנקרא אריא"ל, וי"ב ממונים סובבים אותו, שלש שלש לכל צד. והממונה הזה קדומיא"ל עומד עליהם, שלא משתנה שמו לעולמים. אות</p>

³⁹ כי צדק היא המלכות ולכך נק' צדקיא"ל וא' זעירא (רח"ו). עי' לקמן נג ע"ב ובח"א רלד ע"ב רלט ע"א ועי' ח"ב נח ע"א (לש"ו).

⁴⁰ צ"ל ש' (יהל אור).

⁴¹ היא ר' של רזיאל (רח"ו).

⁴² ק' של קדומיא"ל (רח"ו).

לעלמין חד את קיימא נציין על רישייהו והוא את ⁴³	אחת עומדת ונוצצת על ראשיהם, והיא האות י',
נ/א	
כד האי נציין נטלין כלהו לההוא נציצו דנציין	כשזו נוצצת כולם נוסעים לאותה התנוצצות שנוצצת.
אות ק ⁴⁴ דקאמרן הפיא על האי את י' ⁴⁵ ר' ⁴⁶ חפיא על א' ⁴⁷ לגו לגו ⁴⁸ באתר דאקרי קדש ⁴⁹ נציין חד את בטמיר ⁵⁰ ובגניזו ואיהו את ו' והאי את ו' נציין בנציצו על כלהו אתון וקלא נפיק ⁵¹ מבינייהו דאלין אתון כדין בטש נציצו דאת ו' לנציצו דאת י' ⁵² ונפק ההוא נציצו מגו אתר ⁵³ (ס"א דאקרי קדש ⁵⁴) דקדש ובטש לגו נציצו דאת י' ⁵⁴ וכדין נציצו דאת י' ⁵⁵	האות ק' כפי שאמרנו. מכסה על האות הזו י', ר' מכסה על א' לפני ולפנים, במקום שנקרא קדש. נוצצת אות אחת בסתר ובגניזה, והיא האות ו'. והאות ו' הזו נוצצת בהתנוצצות על כל האותיות, וקול יוצא מביניהן של האותיות הללו, ואז מכה ההתנוצצות של האות ו' להתנוצצות של האות י', ויוצאת אותה התנוצצות מתוך מקום (שנקרא קדש) הקדש, ומכה לתוך ההתנוצצות של האות י', ואז התנוצצות האות י'.

⁴³ י' דיפיאל (רח"ו).

⁴⁴ דהיינו בינה לבוש והיכל החכמה, וכן הוא סוד אות ר' שהוא במקום וא"ו, שמכסה על אל"ף, והטעם שסוד אל"ף צריכה העלם כדפי' (אור יקר). קדומיאל (רח"ו).

⁴⁵ יופיאל (רח"ו).

⁴⁶ רזיאל (רח"ו). ולפי זה הגדול חופה על הקטן לשומרו, לפי שהם מתחילים ממטה למעלה, צדקיא"ל הוא הקטן, והגדול לפניו ממנו, הוא רזיאל, וכן האחרים, כמ"ש הזהר לגו מניה רזיאל"ל וכו', לגו מניה יופיא"ל. הרי בהדיא שהם עולים ממטה למעלה, ולכך ר' חופה על א' שהוא רזיאל"ל על צדקיא"ל, וכן ק' קדומיאל"ל חופה על י' שהוא יופיא"ל, שהגדול חופה על הקטן (מ"מ).

⁴⁷ וסוד האותיות ה"ו, וכאשר יקדם ו' של ויקרא, יהיה יסוד זה וה"ו כאשר נבאר (אור יקר). צדקיא"ל (רח"ו).
⁴⁸ מפני שסוד יקרא היינו סוד יהו"ה, ושם זה הוא בת"ת כנודע, ולבוש הוא שם יהו"ה שבת"ת לסוד אות ו' עיקרית לשמות הספירות כדפי' בספר פרדס רמונים בשער שם בן ד' ושער השמות, ועם כן ימצא שאות ו' נשמה לאותיות יהו"ה, וכיוצא בזה ויקרא"א יקרא"א שם יהו"ה, ו' היא נשמה בתוכם (אור יקר).
⁴⁹ היינו עצם הפנימיות הספירה (אור יקר).

⁵⁰ היא הנותנת הנהגה לכל האותיות הנזכרות, והיא את ו', והיא אל שאר האותיות כנשמה בתוך הגוף שמתנוצצת ופועלת בהם, ואין ספק שאלו האותיות לבוש לאצילות וכינוי לשם ההו"ה בהעלם, בסוד הבריאה המתנוצצת ביצירה, כענין סוד נשמת היצירה, שהוא ניצוץ עליון מתפשט ומתלבש. ומקור הנצוצות מספירת הת"ת, לכן עניינו כענין הת"ת, דהיינו סוד ויקרא"א, כענין ו' יהו"ה ממש (אור יקר). כי הפרטים דומה לכלל כמו בד' החיות, א' על גביהם, שהן נגד ד' ספירות חג"ת מלכות, וע"ג נגד בינה, הכסא שע"ג החיות, שד"ס אות הד' שבה"א, ד' חיוון ונקודה שבתוך הה"א, הוא שע"ג. ועי' בזו"ח סתרי אותיות דף ה' ע"ג [א ע"ג] רזא דה' אינון ד' כו' ע"ש כל המאמר, וכן כאן באותיות שהן חגת"ם, אות חמישי מסט' דקדש בינה (יהל אור).
⁵¹ שהרי סוד קו"ל הוא בת"ת, ולכך קול מתהווה לנבואת מרע"ה מסוד ספירת אספקלריא המאירה, שסוד נבואת מרע"ה צומחת מסוד נשמת הת"ת, דהיינו מחלק ו' מההויה הכוללת עשר הספירות כולם. וכיון שהיא דקה כנשמה בתוך הגוף, כך אות ו' יסוד שם יהו"ה שבת"ת, והיא פועלת בתוך יהו"ה. והנה כשיבא שם יהו"ה לקבל הפעולות מאות ו', נשמתא תקבל ראשונה על ידי י' שבו, כענין המוח שהוא מקבל ראשונה הכח מן הנשמה על ידי כלי השכל הרוחני שבו, ולכך י' של יקרא, דהיינו י' של יהו"ה, מקבל ראשונה מאות ו' שהיא נשמתא (אור יקר).

⁵² הנה עד כאן נעלם פעולת הנשמה בשכל, דהיינו שהכל סוד קדש, המורה על החכמה הנעלמה, ותוכיות פנימי ופעולה הרוחנית דקה, ויוצא מתוכיות זה, דהיינו ו' אל סוד י', דהיינו עצם שם יהו"ה, שהוא יציאת ההשפעה מן הכח הדק לפועל, בערך שם יהו"ה דהיינו יקרא (אור יקר).

⁵³ מלכות דאצילות (רח"ו).

⁵⁴ והרי יצאו ההנהגות והנבואה והקול, שהכל ענין א', אל מציאות שם יהו"ה, אל בחינה ראשונה דהיינו י' דקה ודאי (אור יקר).

⁵⁵ דהיינו חכמה מחשבה בערך אל הו"ה הנשארים (אור יקר).

<p>⁵⁶במשש לגו נציצו דאת ק' ⁵⁷(וקלא הוה נפיק) ונפקא נציצו דאת ק' ובמשש לגו נציצו דאת ר' ונפקי נציצין כלהו ומתחברין לגו נציצו דאת א' דקיימא וקלא הוה נפיק ובמשש בכל אינון נציצין דאתוון כחדא נציצו דאת ו' ב' נציצו ד' בק' נציצו דק' בר' נציצו דר' בא' ומתחברין גליפין דנציצין ונפקי לבתר</p>	<p>מכה לפנים התנוצצות האות ק' (וקול יוצא) ויוצאת התנוצצות האות ק' ומכה לתוך התנוצצות האות ר', ויוצאים כל הניצוצות, ומתחברים לתוך התנוצצות דאות א' שעומדת, והקול היה יוצא ומכה בכל אותם הניצוצות של האותיות כאחד. התנוצצות האות ו' ב' ד, התנוצצות של י' ד בק', התנוצצות של ק' בר', וההתנוצצות של ר' בא'. ומתחברים חקוקי הניצוצות, ואחר כך יוצאים.</p>
<p>ובתר דמתחברין בניצוציהוון נפיק קלא מביניהוון ומתחברין ברזא דא (ויקרא א) ויקרא אל משה⁵⁸ ומשה הוה מסתכל כל אינון יומין דלא עאל לבתר אתהדרו אתוון והוון מתגלגלין בקולפוי בצרופין דאתוון דאתמסרו לאדם בנגנתא דעדן</p>	<p>ואחר שמתחברים בניצוצותיהם, יוצא קול מביניהם ומתחברים בסוד זה, ויקרא אל משה. ומשה היה מסתכל כל אותם הימים שלא נכנס, אחר כך חזרו האותיות והיו מתגלגלות במקלו בצרופי האותיות שנמסרו לאדם בגן עדן.</p>
<p>את א' ודא לעאלא בנו טמירא לאתר דאקרי קדש ונפק ו' ויהיב דוכתא לאת א' ואתחבר א' לגו ו' דבתריה קר ו' עאל בין ק' ור' ואשתכח קיר ואתגליפו ואתנציצו כמלקדמין וקלא נפיק מביניהו ומתחברין נציצין דאתוון ונפקי לבר ואתגליין לגבי כל אינון משריין דהוון נטלין אינון אתוון וכד מתחברין נציצין דאתוון קלא בטש בנייהו ואתחזוון בגלופיהו לכל אינון רתיכין אוקיר וקלא אהדר מביניהו וקרי בין אינון רתיכין (ישעיה יג יב) אוקיר אנוש⁵⁹ מפז ואדם מכתם אופיר</p>	<p>האות א' להיכנס לתוך הסתר למקום שנקרא קודש, ויוצאת ו' ונותנת מקום לאות א', ומתחברת א' לתוך ו' שאחריה, קר ו' נכנסת בין ק' ור', ונמצא קיר, ונחקקות ומתנוצצות כמו מקדם, וקול יוצא מביניהו ומתחברים הניצוצות של האותיות ויוצאות החוצה ומתגלות אל כל אותם המחנות שהיו לוקחים האותיות הללו, וכשמתחברים הניצוצות של האותיות, מכה קול ביניהם, הם נראים בחקיקותיהם לכל אותן המרכבות "אוקיר", וקול חוזר מביניהם וקורא בין אותן המרכבות, (ישעיה יג) אוקיר אנוש מפז ואדם מכתם אופיר.</p>
<p>זכאה חולקיה דמשה דחמי כל דא אבל צרופא דא לא אתחמי לעיני משה אלא צרופא קדמאה דאיהו ויקרא דא הוה חמי משה דא הוא דכתיב ויקרא אל משה וצרופא דא אחרא לא גליין ליה בגין דשבחא דבר נש לא מודעין לקמיה וסימניך (במדבר יב ד) צאו שלשתכם וכתיב (במדבר יב ה) ויקרא אהרן ומרים וכתיב (שם ח) פה אל פה אדבר בו וכתיב (שם ז) לא כן עבדי משה בגין דלא מודעין שבחיה דבר נש לקמיה סלקין אתוון ואתהדרו בכל אינון משריין כנוונא דא בצרופא דא</p>	<p>אשרי חלקו של משה שראה את כל זה, אבל הצירוף הזה לא נראה לעיני משה אלא הצירוף הראשון, שהוא ויקרא, את זה משה היה רואה, זהו שכתוב ויקרא אל משה, וצירוף אלה האחרות לא גלויים לו, משום ששבחו של אדם לא מודיעים לפניו, וסימנך (במדבר יב) צאו שלשתכם, וכתוב ויקרא אהרן ומרים, וכתוב פה אל פה אדבר בו, וכתוב לא כן עבדי משה, משום שלא מודיעים שבחו של אדם לפניו. עלו האותיות וחזרו בכל אותם המחנות כדוגמא זה, בצרוף הזה, אוקיר, וקול יוצא והכריז ואמר אוקיר</p>

⁵⁶ האור יקר מחלק את הפיסקא כאן, וצ"ע אם זה צריך להיות אחר "לגו". ##*

⁵⁷ דהיינו אותה בחינה הנגדיית לה' ראשונה, דהיינו הבינה, כדפי'. ועד כאן היה נשמה ומחשבה דקה, ואין להתפשטות הנבואה ולא להוות שם קול אלא רוח בחשאי נביע בתוכיות החיך כנודע, אמנם כשבא אל סוד ק' דהיינו בינה כדפי' אז נתהוה הויה נגלת והיה סודה קול (אור יקר).

⁵⁸ ר"ל צירוף ויקרא, זהו שנתגלה אל משה, שבעוד צירוף הראשון ויקרא מתנוצץ, לא יכול משה לבא אל אהל מועד כמש"ו, ואח"כ ויקרא אז אל משה, וקראו שייכנס בתוכו (יהל אור).

⁵⁹ ר"ל משה רבינו ע"ה, כמ"ש עליו המלאכים, מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כו' (יהל אור).

<p>אוקיר וקלא נפיק ואכריז ואמר אוקיר אנוש מפז וגו' לבתר אתמשכו אתוון והונו נציצין על רישיהו דכל אינון רתיכין ואשתככו עד דאתתקנו לדוכתיהו</p>	<p>אנוש מפז וגו'. אחר כך נמשכו האותיות, והיו נוצצות על ראשי כל אותן המרכבות, ונשקטו עד שהתקנו למקומותיהן.</p>
<p>רישא לסטר שמאלא חזקיא"ל רב ממנא רב משריין לכל אינון דקיימי לתרעא דמשכנא⁶⁰ תחות שלטנותא דגבריא"ל ועמיה מתתקנו בהווא תרעא כל אינון משריין דתחות ידיה וחד ממנא אתקם על תרעא לבר וגזריא"ל שמיה ועמיה י"ב ממנן דסחרן ליה תלת תלת לכל סטר לד' סטרין ואלין שננא דלהטא דחרבא דמתהפכא בידיהו</p>	<p>הראש לצד שמאל חזקיא"ל, הממונה הגדול, גדול המחנות לכל אותם שעומדים לשער המשכן תחת שלטונו של גבריא"ל, ועמו מתתקנים באותו השער את כל אותם המחנות שתחת ידו, וממונה אחד העומד על השער בחוץ ושמו גזריא"ל, ועמו י"ב ממונים שסובבים אותו, שלש שלש לכל צד לארבעה צדדים, ואלו שנינות של להט החרב המתהפכת בידיהם,</p>
<p>והאי ממנא חזקיא"ל קאים עליהו לעילא לעילא לנו את חד נציין על רישיהו ואיהי את א' דהא לא קיימי אלין ולא (ס"א נטלי) שיילי אלא ברזא דא' דאיהי ימינא בנין דשמאלא לא נטיל אלא בימינא ימינא נטיל תדיר לשמאלא דא' את נציין ונפיק מן ימינא כדין נטלין להווא אתר דנציין הווא נציצו</p>	<p>והממונה הזה חזקיא"ל עומד עליהם למעלה למעלה בפנים, אות אחת נוצצת על ראשם והיא האות א', שהיא אלה לא עומדים ולא שואלים (נוסעים {מתנהגים}) אלא בסוד של א' שהיא ימין, משום ששמאל אין נוסעת אלא בימין. הימין תמיד נוסעת לשמאל, שא' אות נוצצת ויוצאת מימין, ואז נוסעים לאותו מקום שנוצצת אותה התנוצצות.</p>
<p>לנו מניה רהטיא"ל רב משריין דקיימא לנו תחות שלטנותא דגבריא"ל ועמיה כל אינון משריין תחות ידיה וחד ממנא קאים עליהו בתרעא דאתקרי קדשיא"ל וסחרין ליה י"ב ממנן תלת תלת ד' זמנין והווא ממנא רהטיא"ל קיימא על כלהו דלא אשתני שמיה את חד נציין על רישיהו דכל אלין משריין ואת דא איהו ז' ואיהו אתחלף גו תקונא דמשכנא באת ל' האי אתחלף ברזא (שם כד ז) דיול מים⁶¹ מדליו ואתחלף</p>	<p>לפנים ממנו רהטיא"ל, גדול המחנות שעומד בפנים תחת שלטונו של גבריא"ל, ועמו כל אותם מחנות תחת ידו, וממונה אחד עומד עליהם בשער שנקרא קדשיא"ל, וסובבים אותו י"ב ממונים, שלש שלש ארבע פעמים, ואותו הממונה רהטיא"ל עומד על כולם, שלא משתנה שמו. אות אחת נוצצת על ראשיהם של כל המחנות הללו, והאות הזו היא ז', והיא מתחלפת בתוך תקון המשכן באות ל', זו מתחלפת בסוד של (במדבר כד) יזל מים מדליו, ומתחלפת</p>
<p>ג/ב</p>	
<p>בגלופי אתוון ואקרי חלופא ל' כד האי נציין על רישיהו דכל אלין משריין כדין כלהו נטלין להווא סטרא דהווא נציצו</p>	<p>בחקיקות של האותיות, ונקרא חלופ ל'. כשזו נוצצת על ראשם של כל המחנות הללו, אז כולם נוסעים לאותו צד של אותה התנוצצות.</p>
<p>לנו מן דא קפציא"ל רב ממנא רב משריין תחות שלטניה דגבריא"ל ועמיה הו מתתקנין כל אינון משריין דתחות ידיה אינון דאתמסרו ליה בהווא שעתא וחד ממנא קאים עליהו עזא"ל שמיה וי"ב ממנן סחרין ליה לכל עיבר תלת תלת כמה דאוקימנא וקפציא"ל רב ממנא</p>	<p>לפנים מזה קפציא"ל, הממונה הגדול, גדול המחנות תחת שלטונו של גבריא"ל, ועמו היו מתקנים כל אותם המחנות שתחת ידו, הם נמסרו לו באותה שעה, וממונה אחד עומד עליהם ששמו עזא"ל, וי"ב ממונים סובבים אותו בכל צד, שלש שלש כפי שבארנו, וקפציא"ל הממונה הגדול עומד על</p>

⁶⁰ כי המשכן בריאה, ושם משכן השכינה, ומאירים תוך המשכן. והמלאכים שיש שם ימיניים כהנים, ושמאלים לויים, ופתח המשכן סוד פתח היסוד, והשוערים שומרים הגבורות שלא יצאו (רח"ו).

⁶¹ מיסוד גבורות גשמים (יהל אור).

<p>קיימא על כלהו את חד נציין על רישייהו דכל אינון משריין ואיהי את ד⁶² וכלהו נטלי לההוא נציצו דההוא את האי את תלייא גו אורא על תריין אתוון אחרניין</p>	<p>כולם. אות אחת נוצצת על ראשם של כל המחנות הללו, והיא האות ד', וכולם נוסעים לאותה התנוצצות של אותה האות, האות הזו תלויה בתוך האויר על שתי אותיות אחרות.</p>
<p>לגו מן דא שמעיא"ל רב ממנא האי אתחלף לדי' שמהן בגין דלא קיימא בגלפוי זמנין לסטר ימינא וזמנין לסטר שמאלא ועמיה י"ב ממנן דסחרין ליה לכל עיבר תלת תלת כמה דאוקימנא ורנשיא"ל רב ממנא על אלין י"ב תחותיה דההוא ממנא אהרא ואת חד נציין על רישייהו לעילא ואת דא איהי את ה' ודא תליא באורא על כל שאר אתוון בההוא את ד⁶³ דקאמרן ד' אלין תריין סליקו לעילא על כל שאר אחרניין וכלהו נטלין לההוא נציצו דתליא מההוא את</p>	<p>לפנים מזו שמעיא"ל הממונה הגדול, זה מתחלף לארבעה שמות, בגלל שלא עומד בחקיקותיו, לפעמים לצד ימין ולפעמים לצד שמאל. ועמו י"ב ממונים שסובבים אותו לכל צד שלש שלש כמו שבארנו. ורגשיא"ל הממונה הגדול על אלה ה"ב, תחת אותו הממונה האחר, ואות אחת נוצצת על ראשיהם למעלה, והאות הזו היא האות ה', וזו תלויה באויר על כל שאר האותיות. באותה האות ד' שאמרנו, ארבע אלו, שנים עולות מעל כל שאר האחרות, וכולם נוסעים לאותה התנוצצות שתלויה מאותה האות.</p>
<p>לגו לגו באתר דאקרי קדש נציין את חד גו טמירו דקדש ואיהי את ס' סתימא האי נציין בנציצו על כלהו אתוון וקלא הוה נפיק מבינייהו דאלין אתוון כדין בטש נציצו דהאי את ונטיל תריין אתוון אחרניין נציצין דתליין באורא ואינון ד⁶⁴ ואשתאר א"ל ואתחברן באלין אחרניין דסטר ימינא ובטשו אלין באלין ונטלי כלהו ואתהדרן קדמאי כמלקדמין ונפקי לבר וכדין אקרין ויקרא⁶² אל משה (ויקרא א א)</p>	<p>לפני ולפנים במקום שנקרא קדש נוצצת אות אחת בתוך סתר הקודש, והיא האות ס' הסתומה זו, נוצצת בהתנוצצות על כל האותיות, ויוצא קול מבין האותיות הללו, אז מכה התנוצצות האות הזו ונוטלת שתי אותיות אחרות נוצצות, שתלויות באויר, והן ד' ה', ונשאר א' ל' ומתחברות באחרות, הללו של צד ימין ומכות אלו באלו, וכולן נוסעות וחוזרות, הראשונות כבראשונה ויוצאות החוצה, ואז נקראות ויקרא אל משה.</p>
<p>ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר (ויקרא א א) רבי חייא פתח ואמר (שיר ה א) באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו' האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאן סיפיה רישיה⁶³ כתיב אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי לבתר (שיר ה א) אכלו רעים מאן דמזמן לאחרא כד מזונא מתתקן קמיה בתר דאיהו אכל היאך יזמין לאחרא אלא זכאין אינון ישראל⁶⁴ דקב"ה בעא לדכאה להון</p>	<p>ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, רבי חייא פתח ואמר (שיר ה) באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו', הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. כתוב אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, אחר כך אכלו רעים, מי שמזמין את האחר, כשמזון מתוקן לפניו, אחר שאכל, איך יזמין את האחר. אלא אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רצה לטהר אותם, ורוצה בהם מכל שאר העמים,</p>

⁶² שהן אותיות הנ"ל (יהל אור).

⁶³ שתיים הנה קושיותיו שהן ארבע. האחת שמתחיל לדבר עם כלתו בראש הפסוק ואחר כך מסיים בסוף דברו לאחרים, וזה לאו רישיה סיפיה. והשניה שבסוף מזמין רעים ודודים לאכול ואת הכלה לא יזמין, וזהו לאו סיפיה רישיה, שענין ההזמנה שהיא בסוף לא ישנו בראש. ועוד יש שתי קושיות אחרות מן האמצע אל הסוף, וז"ש כתיב אכלתי וגו', וכלומר הבט לסדר הפסוק שאומר אכלתי ולבסוף אכלו שהוא מצד ב' השקפות קשה, האחת מאן דמזמן, פי' דרך הארץ לזמן האורחים קודם האכילה, והשניה שאם אמר שאכל הכל איך יזמין אחרים כי מה נשאר להם לאכול (רמ"ז).

⁶⁴ זו הצעה כוללת לסוד הקרבנות שתכלית כוונתם להעלות ניצוצי טהרה המתבררים מפנימיות הטוב שבקלי' נוגה ועולים בסוד מ"ן, וזהו אומרו בעא לדכאה להון, שה"ס הבירור שמתברר מסיגי הטומאה ומתעלה לקדושה ממטה למעלה ומתעוררים האורות העליונים להשפיע למטה (רמ"ז).

<p>ואתרעי בהוין⁶⁵ מכל שאר עמין ומדאתרעי בהוין⁶⁶ בעא לסלקא להון מכל מקטרגי עלמא</p>	<p>ומשהתרצה בהם רצה להעלותם מכל המקטרגים של העולם.</p>
<p>תא חזי (ס"א בתר דאתעבר משכנא⁶⁷) ביומא דאתקם משכנא לתתא בההוא יומא אתתקם משכנא אחרא לעילא עמיה⁶⁸ דכתיב (שמות מ יז) הוקם המשכן⁶⁹ סתם וההוא יומא הדוותא דקודשא בריך הוא⁷⁰ הוה כיון דאתקם משכנא מה כתיב (שם לה) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כד חמא קודשא בריך הוא כך אמר ומה על ידא דמשה אתקם ואיהו לבר מיד ויקרא אל משה אמר ליה משה חנוכא דביתא במאי הוה בסעודתא (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליהויה הודא הוא דכתיב באתי לגני אחותי כלה וגו' הא אוקמוה האי קרא</p>	<p>בא וראה (אחר שנעשה המשכן) ביום שהוקם המשכן למטה, באותו יום הוקם משכן אחר למעלה עמו, שכתוב (שמות מ) הוקם המשכן סתם, ואותו יום היה שמחתו של הקדוש ברוך הוא. כיון שהוקם המשכן, מה כתוב (שם) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כשראה הקדוש ברוך הוא כך אמר, ומה על ידי משה הוקם והוא בחוץ, מיד ויקרא אל משה אמר לו משה חנוכת הבית במה היא, בסעודה. אדם כי יקריב מכם קרבן לה', זהו שכתוב באתי לגני אחותי כלה וגו', והרי בארנו הפסוק הזה.</p>
<p>אבל באתי לגני דא גן עדן דלעילא אחותי כלה דא כנסת ישראל⁷¹ דבההוא יומא אזדווגו זווין בכלא⁷² אזדווגו זווין בההוא גן עדן דאתברכו כלהו משקיו דנחלא⁷³ ואתקשרו כל</p>	<p>אבל באתי לגני זה גן עדן שלמעלה, אחותי כלה זו כנסת ישראל, שבאותו יום הזדווגו זווים בכלל, הזדווגו זווים באותו גן עדן, משום שכולם התברכו מהשקאת הנחל,</p>

⁶⁵ פי' ממשיך שפע הרצון העליון ששם מקור השפע, וזה דוקא בישראל מכל שאר אומות העולם, שנשמת ישראל מהפנימיות ויש לה כח לעורר ולקבל אור הקדוש, מה שאין כן שאר הגוים שנפשותם הוא מחיצוניות (רמ"ז).

⁶⁶ ירצה כיון שהוא יתברך משפיע בהם שפע רצונו לכן משתדל שלא ידבקו בהם החיצונים ולא יקבלו חלילה מאור המושפע על ישראל, וזה נעשה ע"י הקרבנות וכוונתם, שמקשרים העולמות והתחתון מתעלה לעליון והעליון לעליון ממנו עד אין סוף כנודע (רמ"ז).

⁶⁷ ואחר שהציע ענין זה הכולל נמשך לפרש אותו בפרטות, ואמר "תא חזי בתר דאתעביד וכו'", איתא בספר זוהר הרקיע פרשת כי תשא שהמשכן סודו בבריאה, והענין שקודם לכן היה השפע בא ע"י התלבשות בריאה ביצירה אבל כשנעשה המשכן בעוה"ז שה"ס ה' אחרונה שבשם אז נתקן עולם הבריאה ה' ראשונה, וכדי להרבות האור והקדושה האיר אור הבריאה על המשכן התחתון שלא ע"י אמצעות היצירה (רמ"ז).

⁶⁸ דייקא עמיה שר"ל שאור המאיר במשכן היה של המשכן העליון, והוא על דרך מה שאנו מכוונים במוצאי שבת במלת כוננה כו"נ ה"ו, שהה' היא למעלה מהו', וידוע שאז תקן משה מזמור (תהלים צ יז) ויהי נועם הנקרא שיר של פגעים, שהרי בהמשך אור הבריאה על האדם כל החיצונים נכנעים דישי בה רוב טוב על הרע, וכמ"ש ענין זה במ"א, שבפסוק ויהי נועם יש ה' פעמים נ"ו שהוא סנדלפון, וסמיק ליה יושב בסתר גי' אכתריאל שהוא בבריאה (רמ"ז).

⁶⁹ סוד פרצוף הנוק' נשלמה עתה מן פגם העגל (רח"ו).

⁷⁰ הנה כשהיו ישראל במדבר היו ז"נו א"בא שהם ב' ריבוע אלה"ם וריבוע אלה"ם גימ' ר' וב"פ ר' גימ' משכ"ן שהוא המלכות שהוקמה עם ז"א בסוד פרצוף א"בא כי עד עתה היתה בסוד נקודה. (זהר הרקיע).

⁷¹ הנה לעיל אמר האי קרא לאו רישא סיפא כי לכאורה נראה שהגן הוא מלכות וא"כ היינו אחותי כלה וא"כ על מה אמר באתי לגני אבל לפי דברי הזוהר ניחא שאמר באתי לגני דא ג"ע דלעילא כי גן נקר' אימא ולכן גני גימ' ס"ג ואבא נק' עדן והנה נודע כי לאה היא בחי' קשר של תפילין דריש' דז"א והארת א"וא מתפשטת ובוקעת בראש הז"א ונעשה לו מוחין וזהו באתי לגני הוא דברי החתן ז"א שעולה ומקבל מוח מצד א"וא הנקר' ג"ע כנזכר. והנה ו"ק דלאה הם בגופא דז"א ואז הוא סוד (ש"ה ה א) אריתי מורי א' עם בשמי ב' אכלתי יערי ג' עם דבשי ד' שתיתי ייני ה' עם חלבי ו' והם ו' דברים שהם ו' מדות שלאה תופסת בו ואח"כ (ש"ה ה א) שתו ושכרו דודים שהם ז"נו חתן וכלה וגם כי יעקב באין לו מוחין מלאה כי קשר של תפילין הוא ברישא דז"א ושם עולה יעקב וכשמזדווג יעקב עם רחל שהיא כלתו אמיתית אז הוא אומר לה אחותי כלה. דע כי באתי לגני ועליתי שם בגני שהיא לאה מלכות דתבונה כי גני גימ' ס"ג ומספר לה איך שכבר נזדווג עם לאה. שם בר"מ (ש"ה ה א) באתי לגני אחותי כלה איהי מלכות אדני' וכו'. דע כי הוא מפרש מלת לגני היא מל' אדני' היינו מל' שירדה בבריאה בסוד לכי ומעטי את עצמך והיא נק' אדני' שדנה את העולם והיא ג'ן פרשיות ואחותי כלה הוא נוקבא דאצי' (זהר הרקיע). רחל (רח"ו).

⁷² בלאה ורחל (רח"ו).

⁷³ מיסוד הבינה (רח"ו).

<p>ונקשרו כל אחד בחבירו, זהו שכתוב אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי</p>	<p>חד בחבריה הדא הוא דכתיב אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי</p>
<p>רעיא מהימנא</p>	<p>רעיא מהימנא</p>
<p>פתח ואמר באתי לגני אחותי כלה, היא מלכות אדנ"י, אריתי מורי זה חסד, הדרגה של אברהם, שנאמר עליו אלך לי אל הר המור. עם בשמי, זה נצח הדרגה של אהרן, שכתוב בו ואתה קח לך בשמים ראש, והם זרוע ימין בידך ימין. וסוד הדבר נעימות בימיך נצח, ואותן שתי הברכות כנגדו אחת מגן אברהם, והשניה עבודה שהיא</p>	<p>פתח ואמר באתי לגני אחותי כלה, היא מלכות אדנ"י, אריתי מורי זה חסד, הדרגה של אברהם, שנאמר עליו אלך לי אל הר המור. עם בשמי, זה נצח הדרגה של אהרן, שכתוב בו ואתה קח לך בשמים ראש, והם זרוע ימין בידך ימין. וסוד הדבר נעימות בימיך נצח, ואותן שתי הברכות כנגדו אחת מגן אברהם, והשניה עבודה שהיא</p>
<p>ד/א זהר</p>	<p>ד/א זהר</p>
<p>עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, כולם השקו והתרו ממעיין הנחל. אכלו רעים שתו ושכרו דודים, כל אותם שלמטה, וכולם ענפים (עולמות), כולם התברכו ונזונו כשאלה התברכו למעלה, ובמה מתברכים ומתבשמים כולם בריח הקרבן.</p>	<p>עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, כולם השקו והתרו ממעיין הנחל. אכלו רעים שתו ושכרו דודים, כל אותם שלמטה, וכולם ענפים (עולמות), כולם התברכו ונזונו כשאלה התברכו למעלה, ובמה מתברכים ומתבשמים כולם בריח הקרבן.</p>
<p>תא הזי בשעתא דנחתת כנסת ישראל לאשרהא דיורהא בארעא קודשא בריך הוא אמר ליה להאי קרא בגין דאשתכחו ברכאן וחדוה בכלהו עלמין ואתבסמת היא לנפקא מינה ברכאן לכלא דכד אלין שית אתברכאן כדין כלהו עלמין אתברכאן כחדא לתתא ומתברכאן לעילא (ס"א וכנסת ישראל) וישראל אתברכו מכלהו</p>	<p>בא וראה בשעה שירדה כנסת ישראל להשרות דיורה בארץ, הקדוש ברוך הוא אמר לה את הפסוק הזה, משום שנמצאו ברכות ושמחה בכל העולמות, והיא התבשמה לצאת ממנה ברכות לכל. כשאלו הששה מתברכים, אז כל העולמות מתברכים כאחד למטה, ומתברכים למעלה (וכנסת ישראל), וישראל מתברכים מכלם.</p>

⁷⁴ המוריה (יהל אור).

⁷⁵ כמ"ש (אסת"ר הק' אות י') אהרן ראש לכל הנמשכחים (יהל אור).

⁷⁶ ר"ל חסד (יהל אור).

⁷⁷ שהיא דווקא באהרן (יהל אור).

⁷⁸ זווג אר"א ע"י חיך וגרון בסוד אכלו רעים (שעה"כ צה ע"א), אכלו רעים באבא ואמא ושתו דודים לתתא בזר"ן שהיא בחי' השתייה (פע"ח שבת יח), ודע כי ב' אכילות הם למעלה וב' שתיות הם למטה והנה מן עתיק יומין דבגולגלתא דא"א נמשך סוד אכילה ומזון לתתא עד הפה של א"א ואח"כ יצא משם ולחוץ כי אינו יכול להיות מוגבל לכנוס בפנים ואז יוצא דרך הפה לחוץ ומשם נמשך דרך הדיקנא למטה עד נגד הפה של אר"א והוא מקיף אותן בסוד הבל ומשם שואבים אר"א וניזונים ממנו ע"י שאיבה לבד והוא מזון של ג"ר שלהם ועוד יש אכילה שנייה הנמשכת ממוח דא"א עצמו אל פיו ומשם נכנס בפנימותו דרך הגרון שהוא כתר דאר"א כנודע ומתפשט עד הפה של אר"א ואז יורד בפנימית גרונם עד הו"ק שלהם ואלו הם סוד ה' קולות הפנימים שאמרנו לעיל שהמלכות ניזונית מהם ביה"כ ושנים אלו הם סוד אכילה כנ"ל. אך מהבינה נמשכת ב' מיני שתייה לזר"ן ע"ד הנ"ל כי משם ולמטה הוא סוד המים והנה ממה שיוורד אל הבינה מלמעלה מא"א דרך המוח שלה עד פה שלה הנה יורד דרך גרון דרך פנימית ומשם ניזונים ג"ר דזר"ן וממה שיוורד מבינה ממוח שלה ממש נמשך עד פה שלה ומשם יוצא לחוץ ויורד עד ר"ק של זר"ן וניזונים ממנה והנה זהו היפך מן הפה דא"א כי שם היותר עליון יוצא לחוץ ובכאן הוא היותר עליון הוא יורד בפנים וכו' (פע"ח יוה"כ ג). ועי' דע"ה ח"ב לד ע"ב: ובאמת הנה נמצא באדם ג"כ בחי' האכילה הזו, והוא ביום התענית, כמ"ש בזוה"ק (תרומה קנג ע"א) ובדברי הרב בשער רוח הקודש (בכוונת תענית דף ז סע"ב ושם ע"א), כי אז נמשך המזון מעילא לתתא מן המוח אל הלב ומהלב לכל האברים, והוא מזון רוחני. וכן המן שאכלו ישראל במדבר היה ג"כ מעילא לתתא. ⁷⁹ אר"א (רח"ו).

<p>דבר אחר באתי לגני אחותי כלה, רבי יצחק אמר לא אזדווג קודשא בריך הוא (ס"א ישראל) בכנסת ישראל אלא בזמנא דאלין שית אתרוון משקיו דנחלא⁸⁰ דלא פסק רבי יהודה אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים אלין כל מארי דיבבא ויללה דאתבסמו כלהו ואתברכו כחדא דהא מסעודתא דמלכא מתהניין כלא ואימתי אכלי כלהו בשעתא דמלכא אתחדי ועל דא מלכא אתחדי וחדי למטרוניתא בקדמיתא לבתר כלהו אכלין וחדאן</p>	<p>דבר אחר באתי לגני אחותי כלה, רבי יצחק אמר אין הקדוש ברוך הוא (ישראל) מזדווג עם כנסת ישראל אלא בזמן שאלו הששה מתרווים מהשקאת הנחל שלא פוסק. רבי יהודה אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים, אלו כל בעלי היבבה והיללה, שכולם התבשמו והתברכו כאחד, שהרי מסעודת המלך כולם נהנים, ומתי כולם אוכלים, בשעה שהמלך בשמחה, ולכן המלך שמח ומשמח את המלכה בתחילה, ואחר כך כולם אוכלים ושמחים.</p>
<p>רבי אבא אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים אלין אינון שית דקאמרן ואלין אינון דכתיב בהו (שיר א ד) הביאני המלך חדריו וגו' שתו ושכרו מההוא יין⁸¹ דרוי לכלא רבי אלעזר אמר כל אינון דלתתא דכיון דאינון שית אתברכאן כלהו דלתתא מתברכאן</p>	<p>רבי אבא אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים, אלו הם הששה שאמרנו, ואלו הם שכתוב בהם (שיר א) הביאני המלך חדריו וגו', שתו ושכרו מאותו היין המרוה את הכל. רבי אלעזר אמר כל אותם שלמטה, כיון שאותם הששה התברכו, אז כל אלו שלמטה מתברכים.</p>
<p>רבי שמעון אמר כלא שפיר אבל רוא דמלה (שיר ה א) אכלו רעים לעילא⁸² שתו ושכרו דודים לתתא⁸³ אמר ליה רבי אלעזר מאן אינון לעילא ומאן אינון לתתא אמר ליה יאות שאילתא דא אתר עלאה דאינון באחדותא בחדוותא דלא מתפרשין לעלמין אלין אקרין רעים הדא הוא דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן ועדן והוא נהר לא מתפרשן לעלמין ואשתכחו לעלמין ברעותא באחדותא בחדוותא⁸⁴ שתו ושכרו דודים אלין אינון לתתא דאקרין דודים לזמנין ידיען והא אוקימנא</p>	<p>רבי שמעון אמר הכל יפה אבל סוד הדבר אכלו רעים למעלה, שתו ושכרו דודים למטה. אמר לו רבי אלעזר מי הם למעלה ומי הם למטה. אמר לו יפה שאלת, זה המקום העליון שהם באחדות ובשמחה שאין נפרדים לעולמים, אלו נקראים רעים, זהו שכתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן, ועדן ואותו נהר אין נפרדים לעולמים, ונמצאים לעולמים ברצון ובאחדות ובשמחה. שתו ושכרו דודים, אלה הם למטה שנקראים דודים, לזמנים ידועים, והרי בארנו.</p>
<p>תא חזי באינון עלאי כתיב בהו אכילה בלא שתיה מאי טעמא מאן דאית ליה גרבי דחמרא אכילה בעיא ובגין דתמן שריא חמרא דמנטרא כתיב בהו אכילה ובאינון תתאי דבעיין שקיו כתיב בהו שתיה דהא כל נטיען שקיו בעיין מנחלא דעמיקא ועל דא באלין אכילה ובאלין שתיה אלין רעים ואלין דודים אמר ליה רבי אלעזר אתחזי דהא דודים חביבותא אינון אמאי אינון תתאי אמר ליה אינון דתאבין דא לדא ולא משתכחין תדיר אקרי דודים ואינון דמשתכחי תדיר ולא מתכסין ולא מתפרשן דא</p>	<p>בא וראה, באותם עליונים כתוב בהם אכילה בלא שתיה, למה. מי שיש לו נודות יין צריך אכילה, ומשום ששם שרוי היין המשומר, כתוב בהם אכילה. ובאותם התחתונים שצריכים השקיה, בהם כתוב שתיה, שהרי כל הנטיעות צריכות השקיה מהנחל העמוק, ולכן באלו אכילה ובאלו שתיה, אלו רעים ואלו דודים. אמר לו רבי אלעזר נראה שהדודים הם חביבות. למה הם תחתונים. אמר לו אלו שמשתוקקים זה לזה ולא תמיד נמצאים נקראו דודים, ואלו שנמצאים תמיד ולא מתכסים ולא נפרדים זה מזה נקראו רעים, ולכן אלו דודים ואלו</p>

⁸⁰ יסוד הבינה (רח"ו).

⁸¹ יין המשומר בענביו יסוד הבינה (רח"ו)

⁸² דא אר"א (ע"ח שער הכללים פרק ב, ושעה"ק מ ע"א).

⁸³ דא זר"נ (ע"ח שער הכללים פרק ב, ושעה"ק מ ע"א).

⁸⁴ ח"ב נה ע"א ולקמן סא ע"ב (לש"ו).

<p>מִן דַּא אַקרו רעים⁸⁵ ועל דא אלין דודים ואלין רעים אלין ברעותא באחדותא תדיר ואלין בתיאובתא לזמנין ודא הוא שלימותא דכלא בנין דתתברך כנסת ישראל וכדין הדוותא בכלהו עלמין</p>	<p>רעים, אלו ברצון ובאחדות תמיד, ואלה בתשוקה לפעמים, וזוהי שלמות הכל, כדי שתתברך כנסת ישראל ואז שמחה בכל העולמות.</p>
<p>רבי חזקיה אוקים האי קרא בקרבנין בנין דאינון סעודתא דמלכא לקרבא קמיה ומתהניין מיניה מאריהון דדינין ומתבסמן כלהו ואשתכח הדוותא בכלא רבי אחא אוקים האי קרא בשעתא דעאלת שכינתא למשכנא דאשתכחו ברכאן וחדוון בכלא ועאלת שכינתא ככלה לחופה וכדין אשתלימו (ס"א אשתכחו) ישראל לתתא ואתאחדו ביה</p>	<p>רבי חזקיה באר את הפסוק הזה בקרבנות, משום שהם סעודת המלך להקריב לפניו, ונהנים ממנה בעלי הדינים, וכולם מתבשמים, ונמצאת שמחה בכל. רבי אחא באר את הפסוק הזה בשעה שנכנסה שכינה למשכן, כשנמצאו ברכות ושמחות בכל, ונכנסה השכינה כמו כלה לחופה, ואז נשלמו (נמצאו) ישראל למטה ונאחזו</p>
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>רצה אכלתי יערי⁸⁶ דא גבורה פחד יצחק עם דבשי⁸⁷ הוד דרגא דדוד והיינו דרועא שמאלא עם ירכא שמאלא שתיתי ייני עם חלבי גוף וברית⁸⁸ יעקב עם שלמה לבתר (שיר ה א) אכלו רעים שתו ושכרו דודים י"ב שבטים ב"ב ברכאן תוספת ברכת המינין⁸⁹ מאן אכיל לה ההוא דאתמר ביה⁹⁰ באתי לגני אחותי כלה⁹¹ ואית דפליג לון ברוא אחרא (שיר ה א) אריתי מורי עם בשמי⁹² גוף וברית יערי עם דבשי שוקא ימינא עם שמאלא ייני עם חלבי דרועא שמאלא בימינא דאינון ייני גבורה חלבי חסד (ע"ב)</p>	<p>רצה. אכלתי יערי זו גבורה פחד יצחק. עם דבשי הוד, הדרגה של דוד, והיינו זרוע שמאל עם ירך שמאל. שתיתי ייני עם חלבי גוף וברית, יעקב עם שלמה. אחר כך אכלו רעים שתו ושכרו דודים, י"ב שבטים ב"ב ברכות תוספת. ברכת המינים מי אוכל אותה, אותו שנאמר בו באתי לגני אחותי כלה. ויש מי שמחלק אותם בסוד אחר, אריתי מורי עם בשמי גוף וברית, יערי עם דבשי שוק ימין עם שמאל, ייני עם חלבי זרוע שמאל עם ימין, שהם ייני גבורה, חלבי חסד.</p>
<p>ד/ב</p>	

⁸⁵ א"א הם כחדא נפקין וכחדא שריין, והם תרין ריעין דלא מתפרשין (וכמ"ש בספד"צ פ"א יד ע"א), ובאד"ז ר"צ ע"ב, ופ' ויקרא דף ד' ע"א) וע' בשער א"א (סוף פרק ז') ה' חילוקים בין א"א לז"ן (הקדו"ש נו ע"ד), אחר שנתקן עולם האצילות נקראו א"א ריעים דלא מתפרשין דא מן דא וכמ"ש בזוה"ק (ויקרא דף ד ע"א), וע' בע"ח (שער א"א ספ"ז) (שער הפונה קדים פג ע"א), קבלת א"א ויניקתם הנה הוא מהמזלין אשר האו"א כלולים בהם והמזלין הם הדעת עלאה אשר על ידיהם מתייחדים האו"א והם ע"ז תרין ריעין דלא מתפרשין דא מן דא כמ"ש באד"ז רצ ע"ב (וכן הוא בפ' בשלח נ ע"ב, נה ע"א, ופ' ויקרא ד ע"א, סא ע"ב) וכ"ז הוא ע"י כלילותם בהמזלין שהם הדעת עלאה דכללית האצילות והם מהמקור והשורש דכל בחי' דעת וכן הוא כ"ז במכל שכן בהאו"א שבא"ק ע"י כלילותם בהעקודים שהוא סוד הדעת עלאה אשר מרזא דאור א"ס (כללים ח"ב קכב ע"א).

⁸⁶ יע"ר גימ' פ"ר גבורות מנצפ"ך (יהל אור).

⁸⁷ דשופר הוא בשמאל כידוע קרן היובל, והוא שם אלהים במילואו ופשוטו וריבועו וכשתקח ממנו פ"ר הנ"ל נשאר ש"ו גימ' דב"ש, והן אתה גבור עם מודים הוד (יהל אור)

⁸⁸ כמ"ש (מגילה טז ע"ב) שלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו, ור"ל ישראל סבא ת"ת, ע' ענפין, בסוד ע' נפש דיעקב והוא יינא דמנטרא דגדלות דאימא, אבל יוסף יסוד בסוד נער, וכן שלמה והוא בסוד חלב לפי שבגדלות נשאר יסוד יתום מאמו ונשאר ביניקה, והן אתה קדוש עם שים שלום יסוד (יהל אור).

⁸⁹ בכאן אמר פי' על הגמ' ל"ש אלא נחש, אבל עקרב פוסק, כי כל עבירות אינן חמורים כמו כופר בעקר, ע"כ משעמדו המינין שכפר בעק"ר, הוא עקרב, פוסק, ותקנו ברכה באמצע התפלה (יהל אור).

⁹⁰ ר"ל מלכות, ששם סביב רשעים כו' רגליה כו' (יהל אור).

⁹¹ ע"י יהל אור בשם תלמידי הגר"א.

⁹² מורי כמ"ש צור המור דודי כו', בשמי יסוד מבשם לנוק', יער ודבש הן ב' קרנות של היובל כמ"ש בסוד ב' רצועות של תפילין של ראש, שהן נו"ה שופר כנ"ל (יהל אור).

<p>בקודשא בריך הוא בארעא הדא הוא דכתיב (שמות כה ה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם⁹³ וכדין עלאי ותתאי אתבסמו</p>	<p>בקדוש ברוך הוא בארץ, זהו שכתוב (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ואז התבשמו עליונים ותחתונים.</p>
<p>ויקרא אל משה (ויקרא א א) רבי שמעון פתח (שיר ב יב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו נראו בארץ עת הזמיר הגיע לאסתכלא כיון דכתיב נראו בארץ מהו דכתיב נשמע בארצנו⁹⁴ דהא בחד ארץ סניא אלא הנצנים אלין אינון נטיעין⁹⁵ דעקרון קודשא בריך הוא ושתייל לון באתרא אהרא ואתרביא⁹⁶ כנטיעתא כד אפיק פרחין⁹⁷ נראו בארץ דהאי ארץ⁹⁸ מתברכא מנייהו⁹⁹ כדקא חזי ומאי איהי ארץ קדישא ארץ עלאה¹⁰⁰ ארץ ודאי¹⁰¹</p>	<p>ויקרא אל משה, רבי שמעון פתח (שיר ב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו, בפסוק זה יש להתבונן, כיון שכתוב נראו בארץ מה זה שכתוב נשמע בארצנו, שהרי בארץ אחת מספיק. אלא "הנצנים" אלו אותן הנטיעות שהקדוש ברוך הוא עקר אותן ושתל אותן במקום אחר, וגדלו כנטיעה. כשמוציאה פרחים נראו בארץ, שהארץ הזו מתברכת מהם כראוי. ומיהו הארץ הקדושה, הארץ העליונה, ארץ ודאי.</p>
<p>עת הזמיר הגיע עידן לאעקרא שולטנותא דרברבי עמין דלא ישלטון בהו בישראל בשעתא דאתקם משכנא וקול התור נשמע בארצנו דא ארץ דלתתא דאחסנו ישראל על ידא דיהושע מאן הוא קול התור דא הוא תייר עלאה דאזדווג עמה כד בנה שלמה בי מקדשא לתתא וכדין אתעטר קודשא בריך הוא בעטרותו¹⁰² כחתן בכלה כמה דאת אמר (שם ג יא) צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה וגי</p>	<p>עת הזמיר, הגיע העת לעקור את שלטון, גדולי העמים, שלא ישלטו על ישראל בשעה שהוקם המשכן. וקול התור נשמע בארצנו, זו הארץ שלמטה שירשו ישראל על ידי יהושע. מי הוא קול התור, זהו התייר העליון שהזדווג עמה כשבנה שלמה את בית המקדש למטה, ואז התעטר הקדוש ברוך הוא בעטרותיו כמו חתן עם כלה, כמו שנאמר (שם ג) צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'.</p>

⁹³ עי' בהגר"א על תיקו"ז קו ע"ג בשם זהר תרומה קמו ע"א ז"ל, אמר קב"ה רעותי לדיירא בינייהו אבל לא יכלנא עד דתתקון ההוא רוחא דילי דשריא בגוייהו הה"ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כו', ור"ל דושכנתי בתוכם, הכוונה בתוך כל אחד ואחד מישראל.

⁹⁴ דמשמע שארץ אחרא הוי מדקאמר לעיל ארץ והשתא קאמר ארצנו (אור יקר).

⁹⁵ אנו צריכים לפרש ארץ למעלה, ונצנים לאו נצנים ממש גשמיים אלא הספירות שמציאותם בבינה ושם הם זרועים זריעה ראשונה, ואח"כ עקרון הקב"ה משם ושתלן במקום אחר, דהיינו במקום הראוי להם. וא"ת מה צורך לנטיעה ואח"כ לשתיילה, יהיה מיד נטיעתם במקומם, הענין, כי בהמצאם מחכמה הם דקים בתכלית דקות, אי אפשר להמציאם משם אל הגילוי העצמי לצורך הנהגת הנמצאים למטה, לכך הם נטועים בבינה ושם מקבלים גילוי קצת, ועדיין אותו גילוי אינו מספיק להנהגת התחתונים, שאי אפשר להיות הנטיעות ממש פעולות למטה דהיינו פירותיהם (אור יקר). פי' ו"ק דז"א שעקרום א"ס מאבא ושתלם באימא כמ"ש בפרשת בראשית (מ"מ).

⁹⁶ דהיינו שנתגלו גילוי עצמי להיותם עושות פירות שהם הפעולות כנודע, ומלת הנצנים אפשר לפרשו על ב' דרכים: או תחלת צמיחת האילנות, והיינו נטיעתן מהחכמה אל הבינה, או נ"ץ הנטיעות השתולות דהיינו ציץ הפירות בעצמן, והיינו פעולתם המתגלות מו"ק במלכות (אור יקר).

⁹⁷ כי אותו המציאות הנעלם אשר בבינה אינו מתגלה במלכות, והכרח לזה באומרו אח"כ, וקול התור, שהוא אחר כמה עניינים כדמסיק, אם כן נצנים, היינו נצני הספירות, ופרחי פירותיהם ופעולותיהם למטה במלכות (אור יקר).

⁹⁸ נשמר שלא לפרש נראו בארץ אל היותם נמצאים במלכות ממש מן הטעם הנזכר (אור יקר).

⁹⁹ ולא שיהיה ממש מציאותם בה, אלא דהאי ארץ אתברכא וזהו נראו, פי' פירות העליונות, דהיינו הברכה והשפע נראו בארץ, שהיא מבורכת מהם (אור יקר).

¹⁰⁰ וכפל ארץ קדישא וכו', פי' ארץ קדישא מצד קבלתה מאבא הנקרא קדש, כך המלכות נקרא קדש תתאה. ארץ עילאה, מצד קבלתה מאימא הנקרא עילאה (מ"מ).

¹⁰¹ פי' שכתב הרב שאה"ה דאלפי"ן גימ' ארץ, ומצד אה"ה דאלפי"ן שבאימא נקרא המלכות ארץ. וז"ש ארץ ודאי, דא ארץ דלתתא, פי' א"י. ובזה מתורץ הכפל דמ"ש ברישא הנצנים נראו בארץ, היינו ו"ק נראו במלכות, עת הזמיר הגיע, שהגיע עת כריתת ממשלת ע' שרים, והיינו כשהוקם המשכן. ומ"ש בסיפא, וקול התור, בא להשמיענו כשנכנסו לארץ ובנה שלמה המלך ע"ה בהמ"ק, נתגלית הארת ז"א ביתר שאת, יותר מבראשונה, עד שהגיעה לארץ ישראל התחתונה (מ"מ).

¹⁰² פי' ז"א קבל מוחין מאימא (מ"מ).

<p>בספרא דאגדתא אמר קול התור דא תורה שבעל פה¹⁰³ דתורה שבכתב אקרי תורה סתם תורה שבעל פה אקרי תור כמה דאת אמר ויקר ויקרא דא שלימו ודא לאו הכי¹⁰⁴ ואנא אוקימנא¹⁰⁴ כמה דאתמר והכי הוא¹⁰⁵ תא חזי כד נחתת שכינתא למשכנא כתיב (במדבר ז א) כלת משה חסר¹⁰⁶ כלת משה ודאי ואוקמוה אבל רזא דמלה¹⁰⁷ כלת משה דא כנסת ישראל וכלא חד מלה ולמלאכא עלאה אתמר כיון דאתקם משכנא קאים משה לבר אמר לא אתחזי למיעל אלא ברשותא מיד ויקרא אל משה מאן ויקרא דא ההיא דביתא דילה היא ההיא כלה דכל ביתא ברשותא דילה וידבר יהויה אליו (ויקרא א א) ההוא דאקרי קול ההוא דאחיד ביה משה</p>	<p>בספר האגדה אמר, קול התור זו תורה שבעל פה, שתורה שבכתב נקראת סתם תורה, תורה שבעל פה נקראת תור, כמו שנאמר ויקר ויקרא, זו שלמות וזו לא. ואני בארתי כמו שנתבאר, וכך זה. בא וראה כשירדה שכינה למשכן, כתוב כלת משה חסר ו', כלת משה ודאי ופרשוה. אבל סוד הדבר כלת משה זו כנסת ישראל והכל דבר אחד. ולמלך העליון, זה נאמר כיון שהוקם המשכן, עמד משה בחוץ ואמר לא ראוי להיכנס אלא ברשות. מיד ויקרא אל משה, מי זה "ויקרא" זו אותה שהבית שלה, היא אותה כלה שכל הבית ברשותה, וידבר ה' אליו אותו שנקרא קול, אותו שאחוז בו משה.</p>
<p>ויקרא אל משה (ויקרא א א) רבי אלעזר פתח (ישעיה נ ב) מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקצור קצרה ידי מפדות זכאין אינון ישראל דבכל אתר דאשתכחו קודשא בריך הוא אשתכח עמהון וקודשא בריך הוא אשתכח בנייהון ומתפאר בהו בישראל הדא הוא דכתיב (שם מט ג) ישראל אשר בך אתפאר</p>	<p>ויקרא אל משה, רבי אלעזר פתח (ישעיה נ) מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה, הקצור קצרה ידי מפדות, אשריהם ישראל שבכל מקום שנמצאו הקדוש ברוך הוא נמצא עמהם, והקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם ומתפאר בהם בישראל, זהו שכתוב ישראל אשר בך אתפאר.</p>
<p>ולא עוד אלא דישראל אשלימו מהימנותא בארעא¹⁰⁸ וישראל שלימו דשמא קדישא אינון¹⁰⁹ וכד ישראל אשתלימו בעובדיהו כביכול שמא קדישא אשתלים וכד ישראל לא אשתלימו לתתא בעובדיהו ואתחייבו גלותא כביכול שמא קדישא לא שלים לעילא דתנן דא סליק ודא נחית ישראל דלעילא סליק לעילא כנסת ישראל נחית לתתא אתרחקו דא מן דא כביכול אשתאר שמא קדישא בלא שלימו</p>	<p>ולא עוד אלא שישראל משלימים את האמונה בארץ, וישראל הם שלמות השם הקדוש. וכשישראל נשלמים במעשיהם, כביכול השם הקדוש נשלם. וכשישראל לא נשלמים למטה במעשיהם ומתחייבים גלות, כביכול השם הקדוש לא שלם למעלה. ששינונו זה עולה וזה יורד, ישראל שלמעלה עולה למעלה, כנסת ישראל יורדת למטה, התרחקו זה מזו, כביכול נשאר השם הקדוש בלי שלמות, והכל משום שכנסת ישראל</p>

¹⁰³ פי' ספרא דאגדתא פליג עם רשב"י, וס"ל קול התור, היא המלכות (מ"מ).

¹⁰⁴ ר"ל אנא ס"ל הפך זה, ולעולם "וקול התור", היינו ז"א כמ"ש לעיל (מ"מ).

¹⁰⁵ ור"ל כמו שיש הפרש בין ויקרא לויקר, כן יש הפרש בין תור ובין תורה (מ"מ).

¹⁰⁶ פ' והיא בחול"ם לבד, ומפרש למה היא חסרה, ואמר כלת משה ודאי, דהיינו השכינה, היא כלת משה

רבינו ע"ה (מ"מ). עי' לקמן רנד ע"א ברע"מ (לש"ו).

¹⁰⁷ ר"ל כלת משה היא כלת ז"א הנק' משה (מ"מ).

¹⁰⁸ פי' שע"י ישראל נתגלית אמונתו ית' בעולם (מ"מ).

¹⁰⁹ פי' שע"י מעשיהם הטובים גורמים יחוד בין ז"ן. ונדע שיה"ו הוא ז"א, וה' אחרונה היא מלכות. נמצא שעל ידם נשלם שם הוי"ה. וז"ש בסמוך דא סליק ודא נחית, ישראל לעילא סליק וכו', אשתאר כביכול שמא קדישא בלא שלימות, והיינו כמ"ש, שהמלכות שהיא ה' אחרונה של שם, נפרדה מז"א, שהוא יה"ו, ונמצא שם הוי"ה ח"ו לא שלים (מ"מ). ע"י שמירת התורה והמצוה הם מעמידים שמו יתברך למעלה (דע"ה ח"א נו ע"ב, ע"ש אריכות), ישראל אחידן בהשם הוי"ה ב"ה עצמו השורה בו בפנימיותו, ע"פ בראשית (יג סע"א) ופ' ויקרא (ד ע"ב ז ע"א ע"ב) ופ' אחרי (עג ע"א), ולכן אמרו סנהדרין (לח ע"ב) הימנותא בידן דאפי' בפרונוקא נמי לא קבילניה (דע"ה ח"ב צא ע"ג), עי' זהר בפ' יתרו (דף פז רע"א), ובפ' תרומה (קמו ע"א), וע' בהגר"א בתיקונים (תיקון לח דף פז ע"ד) שאמר שם דאנן איברים דהשכינה, וכן שם (דף מח ע"ג ע"ד) דהשכינה היא כלל ישראל (כללים ח"א סו ע"א), ועי' לקמן ז ע"א הערה בשם לש"ו דע"ה ח"ב צב ע"ד.

<p>ובלא בנין דכנסת ישראל בגלותא ואף על גב דישאל בגלותא קודשא בריך הוא אשתכח בינייהו</p>	<p>בגלות. ואף על גב שישראל בגלות, הקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם.</p>
<p>ואתי ואקדים לבי כנישתא וקרי ואמר (ירמיה ג כב) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ולית מאן דיתער רוחיה כדן קודשא בריך הוא אמר מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה אקדמית ואין איש ולית מאן דיתער רוחיה</p>	<p>ובא ומקדים לבית הכנסת וקורא ואומר (ירמיה ג) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם, ואין מי שיעיר את רוחו, ואז הקדוש ברוך הוא אומר, מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקדמית ואין איש שיעיר את רוחו.</p>
<p>תא חזי בההוא יומא דאשתכלל בי משכנא קודשא בריך הוא אקדים ושאר ביה מיד ויקרא אל משה וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר וידבר יהו"ה אליו ואודע ליה דזמינן ישראל למיחב קמיה ולא תמשכנא האי אהל מועד בחוביהו ולא יתקיים בידיהו (ס"א בהדיהו) הדא הוא דכתיב (ויקרא א א) וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר מאי אהל מועד מעסקי אהל מועד דזמין לאתמשכנא בחוביהו דישאל ולא יתקיים בקיומיה אבל אסוותא להאי (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה הרי לך קרבנין דאנין על כלא</p>	<p>בא וראה באותו יום שנתקן בית המשכן, הקדוש ברוך הוא הקדים ושרה בו, מיד ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, וידבר ה' אליו והודיע לו שעתידים ישראל לחטא לפניו, ושיתמשכן אהל מועד הזה בחטאיהם ולא יתקיים בידיהם (איתם), זה שכתוב וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, מה אמר לו מאהל מועד, מעסקי אהל מועד, שעתיד להתמשכן בחטאי ישראל ולא יעמוד בקיומו. אבל הרפואה לזה, אדם כי יקריב מכם קרבן לה', הרי לך הקרבנות שמגנים על הכל.</p>
<p>רבי חזקיה הוה שכיח קמיה דרבי שמעון אמר ליה</p>	<p>רבי חזקיה היה מצוי לפני רבי שמעון, אמר לו</p>
<p>ה/א</p>	
<p>האי דאקרי קרבן קירוב מבעי ליה או קריבות מאי קרבן אמר ליה הא ידיע הוא לגבי חברייא קרבן מאינן כתרין קדישין¹¹⁰ דמתקרבי כלהו כחדא¹¹¹ ומתקשרן דא בדא עד</p>	<p>זה שנקרא קרבן היה צריך להיות קירוב או קריבות, מה זה קרבן. אמר לו הרי זה ידוע לחברים, קרבן הוא מאותם הכתרים הקדושים שנקרבים כולם כאחד ונקשרים זה עם זה, עד שכולם נעשים אחד ביחוד שלם,</p>

¹¹⁰ פ"ל לקמן דף ח ע"א אמר קרבן דקריב עלמא עילאה בעלמא תתאה וכולא חד, ונודע שנו"ן פשוטה היא בבניה כמ"ש בשם הרב ז"ל ב'פ' פקודי דף רנד ע"ב. וכן זו"ן הם נו"ן פשוטה כמ"ש הרב ז"ל, נמצא שהנו"ן של קרבן היא לרמוז, שבינה הנק' נו"ן פשוטה, ואבא כלול עמה, בסוד נה"י דאבא תוך נה"י דאימא, מתקשרים עם זו"ן להביא להם מוחין. וז"ש מאינן כתרין קדישין, שהם או"א וזו"ן, דמתקרבין כולהו כחדא, ומתקשרן דא בדא עד דאתעבידו כולהו חד ביחודא שלים, דהיינו שאו"א בתוך זו"ן, ועשו יחוד אחד (מ"מ).

¹¹¹ לשון מתקרבין לא יצדק אלא על התרחקות, ולזה צריך שנבין ענין רחוקם זו מזו, ומשם נבין ענין קרובם. והענין הוא, כי בהיות הספירות בלתי מסכימות אל פעולה אחת, יאמר ריחוק בהם, כי אחר שזו לפעול דין וזו לפעול רחמים ואין פעולתם מתייחסת, הרי הם רחוקות זו מזו, זו לימין, וזו לשמאל. וענין קרובם הוא היותם מתלבשות במדה אחת לפעול פעולה אחת, ומפני שגם הדין לא יפעל מלמעלה, אם לא יסכימו הימין והשמאל כאחד, ולזה יקשה, כי מאי נפקא לן מקורבתם יחד, אחר שבדין הנפעל יתקרבו. לזה דקדק בלשונו ואמר "דמתקרבין כולהו", והענין שלא ישתוו קורבתם לדין לקורבתם לרחמים, שקורבתם לדין יסכים הימין בשמאל, אמנם יסתלק הכתר בהסתר פנים, אף אם הדין הנפעל יהיה מועט, כאומר "ואני הסתר אסתור פני". ואם הדין חזק מאד, יסתיר אפילו הת"ת, כאומר "ה' למבול ישב". אמנם ברחמים, יתקרבו כולהו, שלא תשאר מדה שלא תשתתף בעצם בפעולות הרחמים ההיא. ועוד, ישתנה קורבתם לרחמים מקורבתם לדין, אפילו לאותם המדות המסכימות בפעולה ההיא, כי הדין בעצם יפעול הדין, והחסד תסכים לסבת עון עם השמאל. אמנם לא תתיחד בפעולה, מפני שאי אפשר החסד לשנות פעולתם ולהיות גבורה ודין חזק ח"ו. אמנם ברחמים, בעצם תשתנה הגבורה לחסד, והדין תתיחד בעצם עם הרחמים, מפני שיש פעולה אל הדין לשמח וכיוצא, שהיא פעולת דין טוב ורחמים, אם כן אין ההכרעה לטוב שוה עם הכרעה להפך, וזה דקדק בלשונו באומר "כולהו כחדא", כקורבת החסד כן קורבת הגבורה (אור יקר).

<p>דאתעבידו כלהו חד ביהודא שלים לאתקנא שמא קדישא כדקא הוי¹¹² הדא הוא דכתיב (ויקרא א ב) קרבן ליהויה קרבן דאינון כתרין קדישין ליהויה הוא לאתקנא שמא קדישא וליחדא ליה כדקא יאות בנין דישתכחו רחמין בכלהו עלמין ושמא קדישא יתעטר בעטרוי לאתבסמא כלא¹¹³</p>	<p>לתקן את השם הקדוש כראוי, זהו שכתוב קרבן לה', קרבן של אותם כתרים קדושים לה' הוא לתקן השם הקדוש ולייחדו כראוי, כדי שימצאו רחמים בכל העולמות, והשם הקדוש יתעטר בעטרותיו לבשם את הכל.</p>
<p>וכל דא בנין לאתערא רחמי ולא לאתערא דינא ובנין כך ליהויה הוא ולא לאלהים ליהויה אנן צריכין לאתערא רחמי ולא לאלהים רחמי בעינן ולא דינא אמר זכאה חולקי דשאלנא ורווחנא מלין אלין ודא ברירו דמלה</p>	<p>וכל זה כדי לעורר רחמים ולא לעורר דין, ולכן לה' הוא ולא לאלהים, לה' אנו צריכים לעורר רחמים ולא לאלהים, שאנו רוצים רחמים ולא דין. אמר אשרי חלקי ששאלתי והרווחתי את הדברים הללו, וזהו בירור הדבר.</p>
<p>אבל הא כתיב (תהלים נא יט) זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבוה זבחי אלהים כתיב¹¹⁴ ולא זבחי יהויה אמר ליה ודאי הכי הוא קרבן אלהים לא כתיב אלא זבחי אלהים ועל דא שחיטתן בצפון דהא זביחה הוא בנין אלהים ההוא סטר גבורה דיתבסם ויתבר רוחא דדינא ויתחלש דינא ויתגברון רחמי על דינא ועל דא זבחי אלהים לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא דכתיב רוח נשברה למהוי ההוא רוחא תקיפא נשברה ולא יתגבר רוחיה וחיליה ותקפיה ובר נש בעי כדין למיקם על מדבחא ברוח נשברה ויכסף מעובדוי בנין דיהוי ההוא רוחא תקיפא תבירא וכלא בנין דדינא יתבסם ויתגברון רחמי על דינא</p>	<p>אבל הרי כתוב (תהלים נא) זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבוה, זבחי אלהים כתוב ולא זבחי ה'. אמר לו ודאי כך זה, קרבן אלהים לא כתוב אלא זבחי אלהים, ולכן שחיטתן בצפון, שהרי זביחה היא בשביל אלהים, אותה הצד של הגבורה שיתבשם, וישבר את רוח הדין, ויחלש הדין ויתגברו רחמים על דין, ועל כן זבחי אלהים לשבור את הכח והתוקף של הדין הקשה, שכתוב רוח נשברה, שתהיה אותה רוח התקיפה נשברה ולא יתגבר רוחה וכחה ותוקפה, ואז אדם צריך לעמוד על המזבח ברוח נשברה ויתבייש במעשיו {ממעשיו}, כדי שתהיה אותה רוח תקיפה שבורה, והכל כדי שהדין יתבשם ויתגברו הרחמים על הדין.</p>
<p>אדם כי יקריב מכם קרבן ליהויה (ויקרא א ב) אמר רבי אלעזר האי קרא הכי הוה ליה למכתב אדם כי יקריב קרבן ליהויה מהו מכם אלא לאפוקי אדם הראשון דהוא אקריב קרבנא כד ברא קודשא בריך הוא עלמא והא אוקמוה והכא מכם כתיב האי אדם לאפוקי אדם אחרא דלא הוה מכם אמר ליה רבי שמעון שפיר קאמרת והכי הוא</p>	<p>אדם כי יקריב מכם קרבן לה', אמר רבי אלעזר כך היה לו לכתוב הפסוק הזה, אדם כי יקריב קרבן לה', מה זה מכם, להוציא את אדם הראשון שהקריב קרבן כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, והרי פרשוה. וכאן כתוב מכם, האדם הזה, להוציא אדם אחר שלא היה מכם,¹¹⁵ אמר לו רבי שמעון יפה אמרת וכך זה.</p>

¹¹² ר"ל, תכלית היחוד הזה שאנו עושים, הוא לתקן ז"א, שהוא שם הו"ה, ולהביא לו מוחין מאו"א, וז"ש קרבן דאינון כתרין קדישין, לה', הוא לאתקנא שמא קדישא (מ"מ).

¹¹³ פי' שבאים לו מוחין מאו"א (מ"מ).

¹¹⁴ בסבא דמשפטים תירץ תירוצא אחר זולת זה, למיקם על מדבחא ברוח נשברה, פי' רוח נשברה דקרא דרשינן ליה להכא ולהכא, דהיינו רוח האדם תהא נשברת, ובזה ההוא רוחא תקיפא תהא תבירא, דהיינו תוקף הדינים יומתקו עי"ז, לאפוקי אדה"ר וכו', פי' לרמוז שאדה"ר, גם הוא הקריב קרבן, לכך אמר "מכם", לומר שכבר היה אדם שלא היה מכם אלא יציר כפיו ית', וגם הוא הקריב קרבן, וז"ש לאפוקי אדם אחרא, דלא הוה מכם (מ"מ).

¹¹⁵ אולי הפיסוק צריך להיות כאן###.

<p>רבי אבא פתח (שם מח א) שיר מזמור לבני קרח האי שיר תושבחתא מעליא הוא על כל שאר תושבחן דזכו לשבחה ליה בני קרח שיר מזמור תושבחתא על תשבחתא תשבחתא דאתפלג לתרין תושבחן וזכו בני קרח לשבחה לה לכנסת ישראל¹¹⁶ ושבחה דכנסת ישראל קא אמרי ומאי הוא דכתיב (שם ב) גדול יהוה ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו אימתי אקרי קודשא בריך הוא גדול בזמנא דכנסת ישראל אשתכחה עמיה דהא הוא דכתיב בעיר אלהינו הוא גדול בעיר אלהינו עם עיר אלהינו¹¹⁷</p>	<p>רבי אבא פתח (שם מח) שיר מזמור לבני קרח, השיר הזה היא תישבחות למעלה על כל שאר התשבחות שזכו לשבח אותו בני קרח, שיר מזמור תישבחות על תישבחות, תישבחות שמתחלקת לשתי תשבחות, וזכו בני קרח לשבח את כנסת ישראל, והשבח של כנסת ישראל הם אומרים, ומה הוא שכתוב (שם) גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלהינו הר קדשו. מתי נקרא הקדוש ברוך הוא גדול, בזמן שכנסת ישראל נמצאת עמו, זהו שכתוב בעיר אלהינו הוא גדול, בעיר אלהינו עם עיר אלהינו.</p>
<p>אמר ליה רבי יהודה אלהינו מאי בעי הכא¹¹⁸ אמר ליה הכי הוא ודאי האי עיר דחלא אלהינו¹¹⁹ (ס"א חילא) ותושבחתא דישאל הוא מאי משמע¹²⁰ אשתמע דמלכא בלא מטרוניתא לאו הוא מלכא ולא הוא גדול ולא מהולל ובגין כך כל מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא כל שבחא אעדיו מניה ולא הוא בכללא דאדם ולא עוד אלא דלאו איהו כדאי לאתברכא</p>	<p>אמר לו רבי יהודה מה עושה כאן "אלהינו", אמר לו כך זה ודאי, העיר הזו היא יראת אלהינו (כחה) ותושבחתה של ישראל היא. מה משמע, נשמע שמלך בלי מלכה אינו מלך, ואינו גדול, ואינו מהולל. ולכן כל מי שלא נמצא זכר ונקבה, כל השבח מסירים ממנו, ואינו בכלל של אדם, ולא עוד אלא שאינו כדאי להתברך.</p>
<p>כתיב (איוב א ג) ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם ותנינן בספרא דרב המנונא סבא דבת זוגו בדחילו דקודשא בריך הוא הות כותיה ומסטרטא דאתתיה אקרי גדול אוף הכא גדול יהוה ומהולל מאד ובמה הוא גדול הדר ואמר בעיר אלהינו הר קדשו ובגין כך תושבחתא דא בשני¹²¹ ואי תימא אמאי לא כתיב כי טוב בשני בגין דזמינן לאתפרשא¹²² ורזא דמלה (בראשית ב יט) לא טוב היות האדם לבדו בזמנא דאיהו לבדו לא טוב כתיב ועל דא לא כתיב כי טוב בשני</p>	<p>כתוב (איוב א) ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם. שנינו בספרו של רב המנונא סבא, שבת זוגו היתה כמוהו ביראת הקדוש ברוך הוא, ומהצד של אשתו נקרא גדול. כמו כן כאן גדול ה' ומהולל מאד, ובמה הוא גדול, חזר ואמר בעיר אלהינו הר קדשו, ולכן התישבחות הזו בשני. ואם תאמר למה לא כתוב "כי טוב" בשני, משום שעתידים להפרד, וסוד הדבר (בראשית ב) לא טוב היות האדם לבדו, בזמן שהוא לבדו כתוב לא טוב, ולכן לא כתוב כי טוב בשני.</p>

¹¹⁶ נקרא 'שכינה', משום שהיא שוכן למטה, וכמ"ש (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, הנה היא נקראת בשם רחל והיא כנסת ישראל (כמ"ש בפ' ויקרא ה' ע"א ופ' בלק קצז ע"א ובכ"מ) כי היא שורש כל נשמת ישראל, וכל ה"ב שבטים הם מושרשים בה, ועל ידם מצא השכינה מקום ומעון לשכון למטה לעולם, והיא שורש רחל אשת יעקב אם ישראל (הקדו"ש מה ע"א).

¹¹⁷ עיר היא מלכות, וכמ"ש בפ' ויקרא (דף ה ע"א) וכן בפ' אחרי (דף סח ע"ב) (ביאורים ח"א סא ע"ג).

¹¹⁸ פי' שאלהינו הוא בבניה, והכא הכתוב מדבר במלכות, ותיריך האי עיר וכו' (מ"מ).

¹¹⁹ שר"ל, האי דכתיב אלהינו, לפי שצריכים אנו ליירא ממנה (מ"מ).

¹²⁰ פי' מאי קמ"ל קרא בהאי דאמר גדול ה' ומהולל מאד, דהיינו אימתי אקרי גדול אם עיר אלהינו, ותיריך אשתמע דמלכא וכו', שר"ל השמיענו הכתוב טובא דמלכא וכו' (מ"מ).

¹²¹ פי' שיום שני הוא בחי' נוק', ויום ראשון הוא בחי' דוכרא, לפי שז"א נבנה מהחסדים, שהם יום א', והמלכות מהגבורות, שהם יום שני (מ"מ).

¹²² פי' להנסר, וכל זמן שלא ננסרו, כאלו אין כאן נקבה, ויקרא ז"א לבדו, וז"ש הזהר, רזא דמלה "לא טוב היות אדם לבדו", ועי' בפרשת תזריע דף מד ע"א, שאמר כן ר' אבא בעצמו בהדיא (מ"מ).

<p>גדול יהוה ומהלל כדקאמרן (תהלים מח ג) יפה נוף משובש כל הארץ תושבחתא דזווגא דילהון יפה נוף דא קודשא בריך הוא ודא צדיק¹²³ משובש כל הארץ כדין הוא חדוותא דכלא וכנסת ישראל מתברכא אלהים בארמנותיה נודע למשגב וגו' אלו הם נצח והוד, נצ"ח והו"ד¹²⁴</p>	<p>גדול ה' ומהולל, כפי שאמרנו. יפה נוף משובש כל הארץ, התישבחות של הזווג שלהם, יפה נוף זה הקדוש ברוך הוא, וזה צדיק. משובש כל הארץ, אז היא שמחת הכל, וכנסת ישראל מתברכת. אלהים בארמנותיה נודע למשגב וגו' אלו הם נצח והוד,</p>
<p>ה/ב</p>	
<p>דתמן כנישותא דכל ברכאן¹²⁵ כנישותא דחדוותא¹²⁶ מתמן נפקא על ידא דהאי דרגא דאקרי צדיק¹²⁷ ותמן אתכנשו ברכאן לבסמא¹²⁸ להאי עיר קדישא¹²⁹ ולאתברכא מתמן¹³⁰ כי הנה המלכים נועדו (תהלים מח ה) אלין כל כתרי מלכא בכללא דא¹³¹ ולאחר אחרא¹³² מלין אלין סלקין</p>	<p>ששם כינוס של כל הברכות, התכנסות של שמחה, משם יוצאת על ידי הדרגה הזו שנקראת צדיק, ושם התכנסו הברכות לבשם את העיר הקדושה הזו ולהתברך משם, כי הנה המלכים נועדו, אלו כל כתרי המלך בכלל אחד, ולמקום אחר הדברים הללו עולים.</p>
<p>תא הזי בשעתא דבר נש מתקן עובדוי¹³³ על ידי דקרבנא כלא אתבסם¹³⁴ ואתקריב ואתקשר דא בדא ביחודא שלים דא הוא</p>	<p>בא וראה בשעה שאדם מתקן את מעשיו על ידי קרבן, הכל מתבשם ונקרב, ונקשר זה בזה ביחוד שלם, זהו שכתוב אדם כי יקריב מכס, כי יקריב לקשר את הדברים כראוי.</p>

¹²³ פי' כאלו אמר נוף יפה, בסוד ויהי יוסף יפה תואר (מ"מ).

¹²⁴ פי' נו"ה דז"א, שמהם מקבלת המלכות הטיפה, ע"י יסוד דז"א. ושיעור הכתוב, אלהים, שהיא המלכות, בכח ארמנותיה, שהם הנו"ה דז"א, נשגבת ונבדלת (מ"מ).

¹²⁵ מצד הימין (אור יקר).

¹²⁶ מצד השמאל, ואמר ארמנותה דידה יובן בענין נודע למשגב, שפי' אלהים שהיא מלכות בארמנותיה, שהם נו"ה, נודע ומייחד בסוד האדם ידע למשגב לו לעיר הזאת (אור יקר).

¹²⁷ דהיינו אומרו נודע, ולזה נקראים ארמנותיה, משום דמתמן אתכנשו ברכאן מן הימין (אור יקר).

¹²⁸ למתק דין המלכות (אור יקר).

¹²⁹ זהו ארמנותיה שלה, של העיר (אור יקר).

¹³⁰ סוד חדוותא שאמר, וא"ת אמאי קאמר אלהים שהיא מדת המלכות בארמנותיה, אחר שעיקרה ביסוד, והיסוד מושך לה מהארמנות. לזה אמר, ומתמן נפקין על ידו דהאי צדיק, אחר שבישול הברכות הוא מקום כנוס, והצדיק צנור למוצאם לבד, לכך ראוי שיאמר אלהים בארמנותיה, ולא תחשב היסוד, שאינו ממש אלא למעבר בעלמא (אור יקר).

¹³¹ והנה אלו ההיכלות נקראים בנות ובנו"ת ירושלים ובנות ציון בשיר השירים, ובנות נקראות למטה, ולזה נאמר רבות בנות עשו חיל. אמנם אינם נכללות במלכות, אלא המלכות רובצת עליהם. והיינו אומרו, ואת עלית על כולנה. וכשהם נכללים במלכות, שהיא הנקראת ירושלים, אז הם נקראות בנות ירושלים, והיא מעלה יותר גדולה אליהם. וכשהם נכנסות יותר בפנימיות, בסוד המלכות בסוד בחי' האמצעית, שהיא מקום קשרה וייחודה ביסוד, שהיא סוד נקודת ציון, הם נקראות בנות ציון. ושם מרוב הדקות, הם מתבטלות מכח השגתם לרוב הדקות המתעלם בייחוד, ולזה נאמר עליהם "צאנה וראינה בנות ציון", שבצאתם משם, משיגות קצת. אמנם בפנימיות, שם מתבטלות, כאומרו "כי שם קברו את העם המתאווים", כדפי' בספר ברית מנוחה, בסוד קברות התאווה. וזהו שאמר "כי הנה המלכים נועדו" וביועוד עולים למעלה בסוד קשר הייחוד, והיינו המלאך מטטרון העולה למד זכותם של ישראל, כדפי' בפרק"י מרכב"ה. והיינו מה שפי' בזהר תרומה בפסוק, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, והיינו סוד אהבת תפלתם של ישראל, העולה דרך העולמות בסוד אכתריאל, ועם כל זה, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (אור יקר). פי' י"ס דז"א עם י"ס דנוק' נתקשרו יחד כדי להזדווג (מ"מ).

¹³² דהיינו שיהיה המקריב גם כן שלם בכללא דאדם וכדמסיק, ולכולהו פירושי, קשה לי טובא, דהא קראי "דהנה המלכים נועדו עברו יחדיו וגו'", לא מתיישבן כלל, ומה לו לפרש "כי הנה המלכים נועדו" אחר דסיפי דקרא לא מתיישבא, ואמאי אצטריך ליה (אור יקר).

¹³³ ששב בתשובה על ידי הקרבן, או ירצה שהמקריב מתקן מעשיו, נשוי אשה וכיוצא (אור יקר).

¹³⁴ היינו המתקת הדין וטהרתם מאדמימותם (אור יקר).

<p>דכתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם כי יקריב לקשרא מלין בדקא הזי¹³⁵</p>	
<p>תא הזי אדם¹³⁶ כי יקריב לאפוקי מאן דלא אתנסיב¹³⁷ דהא קרבניה לאו קרבן וברכאן לא משתכחן לגביה (ס"א על ידיה) לא לעילא ולא לתתא ממשמע דכתיב אדם כי יקריב שאני הכי דלאו איהו אדם ולא בכללא דאדם הוא ושכינתא לא שריא עלוהי בנין דאיהו פגים ואקרי בעל מום ומארי דמומא אתרחקא מכלא כל שכן למדבחהא לקרבא קרבנא ונדב ואביהוא אוכחן דכתיב (ויקרא י ב) ותצא אש מלפני יהו"ה ובניני כך כתיב אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה אדם דאשתכחו דכר ונוקבא האי הזי לקרבא קרבנא דא ולא אחרא</p>	<p>בא וראה אדם כי יקריב להוציא את מי שלא נשא {נשוי}, שהרי קרבנו אינו קרבן, וברכות לא נמצאות אצלו (על ידו), לא למעלה ולא למטה. ממשמע שכתוב אדם כי יקריב שונה כאן, שאינו אדם ואינו בכלל של אדם, ושכינה אינה שורה עליו, משום שהוא פגום ונקרא בעל מום, ובעל מום מרוחק מן הכל, כל שכן למזבח להקריב קרבן, ונדב ואביהוא מוכיחים שכתוב (ויקרא י) ותצא אש מלפני ה', ולכן כתוב אדם כי יקריב מכם קרבן לה', אדם שנמצאו זכר ונקבה, זה ראוי להקריב את הקרבן הזה ולא אחר.</p>
<p>ואמר רבי אבא אף על גב דאוקמוה לנדב ואביהוא במלה אחרא¹³⁸ הכי הוא ודאי¹³⁹ אבל קטרת עלאה הוא מכל קרבנין דעלמא דעליה אתברכין עלאי ותתאי וקרבנא דא דאיהו לעילא מכל קרבנין לא אתחזון אינון לקרבנא דהא לא אתנסיבו לקרבנא לא אתחזון כל שכן למלין עלאין דיתברכון על ידיהו</p>	<p>ואמר רבי אבא, אף על גב שבארוה את נדב ואביהוא בדבר אחר כך הוא ודאי, אבל קטורת היא עליונה מכל הקרבנות של העולם, שעליה מתברכים עליונים ותחתונים, והקרבן הזה שהוא מעל לכל הקרבנות לא ראויים הם לקרבו שהרי לא נשאו, לקרבן לא היו ראויים כל שכן לדברים עליונים שיתברכו על ידם.</p>
<p>ואי תימא ותצא אש¹⁴⁰ מלפני יהו"ה ותאכל אותם אמאי לבר נש דאתא קמי מטרוניתא לבשרא לה דהא מלכא אתי לביתה וישרי בה במטרוניתא למחדי עמה אתא לקמי מלכא חמא מלכא ההוא בר נש דאיהו מארי דמומין אמר מלכא לאו הוא יקרא דילי דעל ידוי דהאי פנים איעול למטרוניתא</p>	<p>ואם תאמר ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם, למה (משל) לאדם שבא לפני המלכה לבשר לה שהמלך בא לביתה וישרה עם המלכה לשמח עמה, בא לפני המלך, ראה המלך שאותו אדם הוא בעל מומים, אמר המלך אין זה כבודי שעל ידי הפגום הזה אכנס אל המלכה.</p>
<p>אדחכי אתקנת מטרוניתא ביתא למלכא כיון דחמאת דמלכא הוה זמין למיתי לגבה וההוא בר נש גרים לאסתלקא מלכא מינה כדין פקידת מטרוניתא לקטלא לההוא בר נש כך בזמן שוכנסו נדב ואביהוא וקטורת בידיהם, שמחה המלכה והתקנה לקבל את המלך, כיון שראה המלך אותם אנשים פגומים בעלי מומים, לא רצה המלך שעל ידם יבא לשרות עמה והסתלק ממנה המלך, כשראתה המלכה</p>	<p>בין כך התקנה המלכה את הבית למלך, כיון שראתה שהמלך היה מזומן לבא אליה, ואותו אדם גרם שהמלך יסתלק ממנה, אז צותה המלכה להרוג את אותו אדם. כך בזמן שוכנסו נדב ואביהוא וקטורת בידיהם, שמחה המלכה והתקנה לקבל את המלך, כיון שראה המלך אותם אנשים פגומים בעלי מומים, לא רצה המלך שעל ידם יבא לשרות עמה והסתלק ממנה המלך, כשראתה המלכה</p>

¹³⁵ היינו קשר הספירות וייחודם, וכן שר העולמות ממטה למעלה (אור יקר).

¹³⁶ כנ"ל דאדם נכלל מז', ג' שלו יה"ו, וד' שלמה ה', ובחיבורא כנ"ל, וכמ"ש זכר ונקבה בראם ויקרא את כו' (יהל אור).

¹³⁷ במלת אדם הוציא מאן דלא אנסיב, שנאמר ז'נ בראם, ושניהם יחד, ויקרא את שמם אדם (אור יקר). פי' הכהן המקריב קרבן, אם הוא בחור אינו משמש (מ"מ).

¹³⁸ פי' שרבותינו נחלקו למה מתו וכל א' נותן טעם לדבר (מ"מ).

¹³⁹ פי' שכולם אמת, אבל טעם העיקרי הוא זה שמפרש (מ"מ).

¹⁴⁰ פי' אמאי המלכות הרגה אותם, ותירץ "לבר נש וכו'" (מ"מ).

<p>אסתלק מלכא מינה מיד (ויקרא י ב) ותצא אש מלפני יהויה ותאכל אותם</p>	<p>שבגללם הסתלק המלך ממנה, מיד ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם.</p>
<p>וכל דא בגין דמאן דלא אתנסיב הוא פגים מאריה דמומין קדם מלכא קדושה דמלכא אסתליק מניה ולא שריא בפנימו ועל דא כתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן מאן דאקרי אדם יקריב ומאן דלא אקרי אדם לא יקריב מן הבהמה כלל¹⁴¹ מן הבקר ומן הצאן פרט לבתר אלין דכשרין למיכל ודלא כשרין למיכל אסיר לקרבא ולאחר אחרא אסתלקו¹⁴³¹⁴² אינון דכשרן ואינון דלא כשרן</p>	<p>וכל זה משום שמי שלא נשא {נשוי} הוא פגום, בעלי מומים לפני המלך, קדושת המלך מסתלקת ממנו, ולא שורה בפגם. ולכן כתוב אדם כי יקריב מכם קרבן, מי שנקרא אדם יקריב, ומי שלא נקרא אדם לא יקריב. מן הבהמה כלל, מן הבקר ומן הצאן פרט, אחר כך אלו שכשרים לאכול ושלא כשרים לאכילה אסור להקריב, ולמקום אחר הסתלקו אותם שכשרים ואותם שלא כשרים.</p>
<p>אם עולה קרבנו (ויקרא א ג) רבי הייא פתח (ישעיה נה ח) כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי כי לא מחשבתי מחשבותיכם מחשבתי כתיב חסר בלא ו' תא חזי מחשבה דקודשא בריך הוא¹⁴⁴ היא עלאה ורישא דכלא ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין¹⁴⁵ לאשתכחא שמא קדישא¹⁴⁶ ולאשתקנא ליה בתקונוי כדקא יאות ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק שקיו דגנתא דעדן¹⁴⁷ לאשקאה כלא ומההיא מחשבה קיימין עלאין ותתאין¹⁴⁸ ומההיא מחשבה משתכח תורה שבכתב ותורה שבעל פה¹⁴⁹</p>	<p>אם עולה קרבנו, רבי חייא פתח (ישעיה נה) כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי. כי לא מחשבתי מחשבותיכם, מחשבתי כתוב חסר בלא ו'. בא וראה מחשבת הקדוש ברוך הוא היא עליונה וראש של הכל, ומאותה מחשבה התפשטו דרכים ושבילים להימצא השם הקדוש, ולתקנו בתקונוי כראוי. ומאותה מחשבה נמשכת ויוצאת השקאת גן העדן להשקות את הכל, ומאותה מחשבה קיימים עליונים ותחתונים, ומאותה מחשבה נמצאת תורה שבכתב ותורה שבעל פה.</p>
<p>מחשבה דבר נש היא רישא דכלא ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין לאסטאה ארחוי בהאי עלמא ובעלמא דאתי ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק זוהמא דיצר הרע לאבאשא ליה ולכלא ומההיא מחשבה אשתכחו עבירות חטאות וזדונות עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים ועל דא כי</p>	<p>מחשבת האדם היא הראש של הכל, ומאותה מחשבה מתפשטים דרכים ושבילים להסיט את דרכיו בעולם הזה ובעולם הבא, ומאותה מחשבה נמשכת ויוצאת זוהמת היצר הרע להרע לו ולכל, ומאותה מחשבה נמצאות עבירות חטאות וזדונות עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים, ועל דא כי</p>

¹⁴¹ פי' אלו כתיב מן הבהמה ולא כתיב מן הבקר ומן הצאן, שהוא פרט, הוה אמינא אפילו בהמה טמאה תהיה ראויה לקרבן, כמו החלב שעולה על המזבח, שאסור באכילה, מקריבין אותו לגבוה, לכך חזר ופרט מן הבקר ומן הצאן, לומר דדוקא אלו שהם טהורים (מ"מ).

¹⁴² כמ"ש הרב, שבהמות טהורות ונפש בהמיות דישראל הם מקלי' נוגה, ובהמות טמאות ונפש דאר"ה הם מג' קלי' האחרות. ונודע שאין בירור אלא בקלי' נוגה, שיש בה טו"ר, וז"ש "ולאתר אחרא וכו'". א"נ י"ל, מן הבהמה כלל, פי' אלו כתיב מן הבהמה לחוד, הוה אמינא אפילו חיה, שהיא בכלל בהמה, ראויה לקרבן. לכך פרט מן הבקר וכו' ומעט חיה, וז"ש לבתר בין אלין דכשראן כו', ירצה לאמר, שפירט הכתוב בקר וצאן, אם כן, בין אלין דכשראן למיכל כגון חיה, בין דלא כשרין למיכל, שהם הטמאות, אסור לקרבא. ומ"ש ולאתר אחרא, הוא כמ"ש בפי' הא' (מ"מ).

¹⁴³ פי' בפרשת ויגש ביאר אלו הפסוקים באריכות, שכתב שם, כשמזדווגים זו"ן שהם המלכים, אזי עברו יחדיו, דהיינו שמוחלים עונות בני אדם עיי"ש (מ"מ).

¹⁴⁴ פי' אבא (מ"מ).

¹⁴⁵ פי' ל"ב נתיבות חכמה (מ"מ).

¹⁴⁶ ז"א (מ"מ).

¹⁴⁷ אימא (רח"ו).

¹⁴⁸ פי' פרצופי האצילות ופרצופי בי"ע, כולם קיימין על ידי הארות אבא (מ"מ).

¹⁴⁹ זו"ן והם ו"ד דיר"ד (רח"ו במ"מ).

א/ו	
לא מחשבתי מחשבותיכם ובגין כך רישא דכלא כתיב (ויקרא א ג) אם עולה קרבנו מן הבקר ולא בקר ומאן איהו פר בן בקר איהו דאיהו דכר	לא מחשבתי מחשבותיכם, ולכן בראש הכל כתוב אם עלה קרבנו מן הבקר ולא בקר, ומיהו, הוא פר בן בקר שהוא זכר.
רבי יצחק אמר מן הבקר ¹⁵⁰ סתם ¹⁵¹ וחזר ופירש זכר תמים יקריבנו, זכר ולא נקבה, שהרי זכר נודע למעלה ונקבה נודעת למטה. וכן מן הצאן ומן הכבשים ומן העזים, מי שבא לעולה כולם זכר ולא נקבה, משום שעולה עולה על הלב, על הלב ודאי, ונודע מי שעומד על הלב, ולכן עולה למעלה וכולם זכרים, ולכן פתח הכתוב בראש בעולה יותר מכל שאר הקרבנות, שהרי המחשבה היא הראש של הכל.	רבי יצחק אמר מן הבקר סתם, וחזר ופרש זכר תמים יקריבנו, זכר ולא נקבה, שהרי זכר נודע למעלה ונקבה נודעת למטה. וכן מן הצאן ומן הכבשים ומן העזים, מי שבא לעולה כולם זכר ולא נקבה, משום שעולה עולה על הלב, על הלב ודאי, ונודע מי שעומד על הלב, ולכן עולה למעלה וכולם זכרים, ולכן פתח הכתוב בראש בעולה יותר מכל שאר הקרבנות, שהרי המחשבה היא הראש של הכל.
אמר רבי יהודה אי הכי ¹⁵⁸ באתר דמחשבה דלעילא ¹⁵⁹ בעי לקרבא אמאי לתתא יתיר לא הוה בידיה אתא לקמיה דרבי שמעון אמר ליה רישא דכלא מחשבה הוא ¹⁶⁰ וסיומא דההיא	אמר רבי יהודה אם כך, במקום של מחשבה של מעלה צריך להקריב, למה למטה יותר, לא היה בידו. בא לפני רבי שמעון, אמר לו הראש של הכל הוא מחשבה, וסיום של

¹⁵⁰ ר' יצחק פליג אדר' חייא, דאי הכי מאי תו, זכר תמים, הא אתכליל במן הבקר. אלא אין ראוי לדקדק מלת מן, שלא פירש אלא ממה יהיה הקרבן, מן וכו', ממין פלוני, וירצה באומרו מן הבקר, מן הנמשך מהבינה, דהיינו בקר. אמנם לא פירש בו אם זכר אם נקבה, ואפשר זכר או נקבה, כי המלכות גם כן נמשכת מהבינה. ואחר כך פ' הכתוב ואמר, זכר תמים דווקא, דהיינו יסוד, כדכתיב איש צדיק תמים (אור יקר). פ' מקצת בקר ראוי לקרבן עולה, לאפוקי נקבה כמ"ש זכר תמים, רבי יצחק אמר לא פליג אר' חייא, אלא מפרש הענין היטב (מ"מ).

¹⁵¹ ר"ל יסוד, שבגיניה הוא דכר, והוא על הלב, מלכות. והוא התחלת היום, והוא סליק למחשבה, ובו נגמר סיום המחשבה של טפת הזרע שיוצא במחשבת אדם, וביסוד נוק', שם סיום המעשה, והוא סוף הלילה, ולכן הזיווג באילת השחר, וז"ש וסיום עובדא וכו' (יהל אור).

¹⁵² דהיינו יסוד שבו ניכר הזכר (אור יקר).

¹⁵³ לא אשתמודעא לעילא - בבינה כדפי' ר' חייא אלא לתתא, וזה במה שפי' בזהר ויצא, כי עלמא עילאה דכורא איהי, ועד היסוד נדון בעלמא עילאה, ולכן נוק' מלכות (אור יקר).

¹⁵⁴ הוקשה לו, סוף סוף הא אפשר להעלות נקבה ויהיה הכוונה בבינה, והיינו דווקא פר"ה שהיא בבינה (אור יקר).

¹⁵⁵ לב הוא בינה, ועל הלב היא חכמה, ולכן צריך זכר, ונקבה אינה ראויה בשום ענין (אור יקר).

¹⁵⁶ הלב נוק' והזכר עליה (רח"ו).

¹⁵⁷ היינו השתא נחא מאי דפתח בעולה, משום דתמן מחשבה, דאי לר' חייא, כיון דמן הבקר, הכוונה על דמתמן אתמשך זוהמא דיצר הרע, דהיינו סוד הגבורה כדפי'. אם כן, מעשה ומחשבה שוים, שהכל הם מסט' דיצר הרע, אם כן עולה ולא חטאת אמאי (אור יקר).

¹⁵⁸ בשלמא לר' חייא דקאמר, דמה דאתמשך ממחשבה הוא יצר הרע, דהיינו בגבורה, והיינו מן בקר, כדפי' לעיל נחא. אלא לדידיך דאמרת "דאמחשבה דלעילא בעיא לקרבא" דהיינו בחכמה, "אמאי לתתא יתיר" דהיינו דכורא שהוא יסוד כדפרשת זכר תמים (אור יקר).

¹⁵⁹ פ' כיון שהעולה היא רומזת למחשבה שהוא אבא, א"כ היה ראוי להקריב דבר שרומז לאבא, שהוא מחשבה, ואמאי מקריבין מן הבקר, שהוא רומז ליסוד (מ"מ).

¹⁶⁰ כתר כדפי' וסיומא דההוא מחשבה, דהיינו סוף האצילות, יסוד סיומא דגופא, שהוא נקרא "בקר", דהיינו הבקר אור, בקר דיוסף (אור יקר). פ' ששואל אמאי פר בן בקר לעולה, אמר פר לעולה, שהוא שהקשר הוא ע"י הפר. והענין, שאין זיווג למעלה להשפיע עד שעולה מ"נ, שהם פ"ר דינים שמעוררם הזווג ויש ב' מיני גבורות שהם מנצפ"ך העולים פ"ר א' בבינה שמעורר זיווג א"ו ומנצפ"ך אחר שנותנת אימא לנוק' להזדווג עם בעלה. ופ' הענין שהפ"ר דינים באמרו בן בקר שמעורר הזווג מצד הבקר שהם פ"ר היורדים מן היסוד הנק' בקר אבל של הבקר היא הדרגא ונראה שביסוד יש ב' בחי' א' מצד הזכר וא' מצד הנוקבא שכן ב"פ קנ"א גימ' בקר שמורה שהוא מצד שבו נתינה אלו הפ"ר לה וזה שהקשה אמאי יהיה זה לתתא יתיר מהפר של

<p>מחשבה אתר דאקרי בקר¹⁶¹ ומאי איהו ההוא סיומא דגופא דמבסס לנוקבא (כך) מחשבה דבר נש רישא דכלא סיומא דההיא מחשבה כד אתעביד עובדא אימתי בבקר הדא הוא דכתיב (מיכה ב א) הוי חושבי און ופועלי רע אימתי על משכבותם באור הבקר יעשוה ועל דא לההוא אתר דמחשבה¹⁶² מחשבה אסתליק ועובדא מתקרבא לסיומא דמחשבה ודאי</p>	<p>אותה מחשבה מקום שנקרא בקר, ומיהו, אותו סיום הגוף שמבשם את הנקבה. (כך) מחשבה של אדם ראש של הכל, הסיום של אותה מחשבה כשנעשה מעשה, מתי בבוקר, זהו שכתוב (מיכה ב) הוי חשבי און ופעלי רע אימתי על משכבותם באור הבוקר יעשוה, ועל כן לאותו מקום של מחשבה המחשבה עולה והמעשה מתקרב לסיום המחשבה ודאי.</p>
<p>רבי אחא הוה אזיל בארחא והוה עמיה רבי יהודה עד דהוי אזלי אמר רבי יהודה הא דתנינן בתולת ישראל בתולה דאתברכא מן שבע¹⁶³ (ס"א מישראל) דאקרי בת שבע ואוקמוה בכמה אתר ובתולה לתתא ירתא שבע ברכות בגינה והא כתיב (יחזקאל כו ב) ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל ודאי עלה אתמר על כנסת ישראל ודא קשיא מכלא דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל והאי דקא אמרי כלהו חבריא¹⁶⁴ במלה דא שפיר הוא אבל אי פרשתא אתמר בארח נחמה הוינן אמרי הכי אבל בהאי קינה אתמר והא קרא אוכה הכי</p>	<p>רבי אחא היה הולך בדרך, והיו עמו רבי יהודה. בעוד שהיו הולכים אמר רבי יהודה, זה ששינינו בתולת ישראל, בתולה שהתברכה מן שבע (מישראל) שנקראת בת שבע, ופרשוה בכמה מקומות, ובתולה למטה יורשת שבע ברכות בגללה, והרי כתוב ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל ודאי, עליה נאמר על כנסת ישראל, וזה קשה מהכל, שכתוב "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל", וזה שאמרו כל החברים בדבר זה הוא יפה, אבל אם הפרשה נאמרה בדרך של נחמה, היינו אומרים כך, אבל הזו נאמר בקינה, והרי הכתוב מוכיח כך.</p>
<p>אמר ליה ודאי הכי הוא והא הוה קשיא לי¹⁶⁵ ההוא מלה יתיר מכלא ואתינן לגבי דרבי שמעון בחשוכן דאנפין אמר לי מחיזו דאנפך אשתמודע מה דבלבך אמינא ליה ודאי דאנפי ולבי שויין אמר לי אימא לי מילך אמינא ליה כתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל מאן דאית ליה רוגזא בדביתהו ונפקא מניה לא תהדר לעלמין אי הכי ווי לבנין דאתתרכו עמה</p>	<p>אמר לו ודאי כך זה, והרי היה קשה לי אותו דבר יותר מהכל, ובאנו אל רבי שמעון בחשכות פנים, אמר לי ממראה פניך נודע מה שבלבך. אמרתי לו ודאי שפני ולבי שוים. אמר לי אמור לי דברך, אמרתי לו כתוב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, מי שיש לו רוגז באשתו ויצאה ממנו לא תחזור לעולמים, אם כך אוי לבנים שגרשו עמה.</p>
<p>אמר לי ולא סני לך מה דאמרו כלהו חבריאי אמינא הא שמענא מלייהו דהוה מרחמי ולא מתישבן בלבאי אמר כל מה דאמרו חבריאי כלא שפיר ויאות אבל ווי לדרא כד רעיין לא</p>	<p>אמר לי ולא מספיק לך מה שאמרו כל החברים, אמרתי הרי שמעתי דבריהם שהיו מאהבה ולא מתיישרים בלבי. אמר כל מה שאמרו החברים הכל יפה ונאה, אבל אוי לדור כשהרועים אין נמצאים והצאן סוטים</p>

הבינה אלא שהפר יתעורר מצד הבקר שהוא עטרת היסוד מאחר שאין כוונת זה הפר אלא לעורר המחשבה ובזה יובן תירוץ של רשב"י והט אזנך והבן (זהר הרקיע).

¹⁶¹ פי' יסוד דז"א שבו נסתים היסוד דאבא כמ"ש הרב זלה"ה שיסוד דאבא מסתיים ביסוד דז"א (מ"מ). הענין הוא כמ"ש כי ה"ס נחלקים לג' אות' אחד א' ע"ק ח' ז"א דדכו' מחכמ' עד היסוד ד' מלכות הרי שהיסוד נק' בקרו של אברהם סיום ז"א דכורא מתחיל מן חכמה (זהר הרקיע).

¹⁶² ור"ל כיון שאבא שהוא מחשבה נעלם וסימא דיליה הוא ביסוד, לכך אנו מקריבין עולה מן הבקר, שהוא רומז ליסוד ומחשבה, שמחשבין על הקרבן ההיא, מחשבה עולה לאבא, והקרבן עצמו שהוא סיום עובדא, עולה ליסוד, שהוא סיומא דמחשבה (מ"מ).

¹⁶³ פי' מלכות מתברכת מז"ק דז"א (מ"מ). ¹⁶⁴ פי' שרז"ל אמרו דפסקינן לקרא, וה"ק נפלה לא תוסיף, אלא קום בתולת ישראל, ולכך הקשה ר"י, כיון שהכתוב אומר, שא קינה וכו', א"כ פי' זה אין מתיישב (מ"מ).

¹⁶⁵ פי' ר' אחא אמר לר' יהודה, שקושיא זו כבר הקשיתי אותה אני, והלכתי לרשב"י, ואמר לי "מחיזו דאנפך וכו'" נפלה ולא אוסיף להקימה לא כתיב, ולפי זה שפיר קאמר, שא קינה, על שלא תוסיף קום מאליה (מ"מ).

<p>משתכחין וענא סאטן ואוליין ולא ידעין לאן אתר אזלי לא לימינא ולא לשמאלא ודאי האי קרא בעיא למנדע וכלהו גליין לאינן דחמאן בארחה דאורייתא בארחה קשוט תא חזי בכלהו גלוותא דגלו ישראל לכלהו שוי זמנא וקצא ובכלהו חזי ישראל תייבין לקודשא בריך הוא ובתולת ישראל חות תבת לאתרהא</p>	<p>והולכים ולא יודעים לאיזה מקום הולכים, לא ימינה ולא שמאלה. ודאי שפסוק זה צריך להכיר וכולם גלויים לאותם שרואים בדרך התורה בדרך אמת. בא וראה בכל הגליות שגלו ישראל לכולן שם זמן וקץ, ובכולן היו ישראל שבים לקדוש ברוך הוא, ובתולת ישראל היתה שבה למקומה.</p>
<p>בההוא זמנא דגזר עלה והשתא בגלותא דא בתראה לאו הכי דהא היא לא תיתוב הכי כזמנין אחרנין והאי קרא אוכה דכתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל נפלה ולא אוסיף להקימה לא כתיב מתל למלכא דרגו על מטרוניתא ואשדי לה מהיכליה לזמנא ידיעא כד הוה מטי ההוא זמנא מיד מטרוניתא חות עאלת ותבת קמי מלכא וכן זמנא חד ותרין ותלת זמנין לזמנא בתרייתא אתרחקת מהיכלא דמלכא ואשדי לה מלכא מהיכליה לזמנא רהיקא</p>	<p>באותו זמן שגזר עליה ועכשיו בגלות האחרונה הזו אינו כך, שהרי היא לא תשוב כך, כמו כפעמים האחרות. והפסוק הזה מוכיח, שכתוב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, נפלה ולא אוסיף להקימה לא כתוב. משל למלך שרגז על המלכה וזרק אותה מהיכלו, לזמן ידוע כשהיה מגיע אותו זמן מיד המלכה היתה נכנסת ושבה לפני המלך, וכן פעם אחת ושתיים ושלוש פעמים, לפעם האחרונה התרחקה מהיכל המלך והשליך אותה המלך מהיכלו לזמן רחוק,</p>
<p>אמר מלכא האי זמנא לאו הוא כשאר זמנין דהיא תיתי קמאי הכי אלא אנא איזיל עם כל בני היכלי ואתבע עלה כד מטא לגבה חמא לה דהוה שכיבת לעפרא מאן חמא יקרא דמטרוניתא בההוא</p>	<p>אמר המלך הפעם הזו אינה כשאר הפעמים שהיא תחזור לפני כך, אלא אני אלך עם כל בני היכלי ואבקש אותה, כשהגיע אליה ראה אותה שהיתה שוכבת בעפר, מי ראה את כבוד המלכה באותו</p>
<p>ו/ב</p>	
<p>זימנא ובעותין דמלכא לקבלה עד דאחיד לה מלכא בידוי ואוקים לה ואייתי לה להיכליה ואומי לה דלא יתפרש מינה לעלמין ולא יתרחיק מינה</p>	<p>זמן ואת בקשות המלך כנגדה, עד שהמלך אוחז אותה בידו ומקיים אותה ומביא אותה להיכלו, ונשבע לה שלא יפרד ממנה לעולמים, ולא יתרחק ממנו.</p>
<p>כך קודשא בריך הוא כל זמנין דכנסת ישראל בגלותא כד הוה מטי זמנא היא אתיאת והדרת קמי מלכא והשתא בגלותא דא לאו הכי אלא קודשא בריך הוא יוחיד בידהא ויוקים לה ויתפיים בהדה ויתיב לה להיכליה ותא חזי דהכי הוא דהא כתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום ועל דא כתיב (עמוס ט יא) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת היא לא תוסיף קום כזמנין אחרנין אבל אנא אוקים לה ועל דא כתיב ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת אני אקים את סוכת דוד דא בתולת ישראל הנופלת כמה דכתיב נפלה ודא היא יקרא דבתולת ישראל ותושבחתא דילה ודא אוליפנא בההיא שעתא</p>	<p>כך הקדוש ברוך הוא, כל זמן שכנסת ישראל בגלות, כשהיה מגיע הזמן היא באה וחוזרת לפני המלך, ועכשיו בגלות הזו לא כך, אלא הקדוש ברוך הוא יאחז בידיה ויקיים אותה ויתפייס עמה וישיב אותה להיכלו. ובא וראה שכך זה, שהרי כתוב נפלה לא תוסיף קום, ועל זה כתוב (עמוס ט) ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, היא לא תוסיף קום כמו בפעמים האחרות, אבל אני אקים אותה, ועל זה כתוב ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, אני אקים את סוכת דוד. מי זו סוכת דוד, זו בתולת ישראל. הנופלת כמו שכתוב נפלה, וזהו כבודה של בתולת ישראל ותישבחתה, ואת זה למדנו באותה שעה.</p>
<p>אמר רבי יהודה ודאי מלילתא על לבאי ואתישבא ודא ברירו דמלה ואזלא האי כמלה</p>	<p>אמר רבי יהודה ודאי דברת על לבי והתיישב וזהו ברור הדבר, וזה הולך כמו</p>

<p>הדא דשמענא ושכחנא והשתא רווחנא לה דתנינן אמר רבי יוסי זמין קודשא בריך הוא לאכרוזא על כנסת ישראל ויימא (ישעיה נב ב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם כמאן דאחיד בידא דחבריה ויימא התנער קום כך קודשא בריך הוא יוחד בה ויימא התנערי קומי</p>	<p>דבר אחד ששמעתי ושכחתי, ועכשיו הרווחתי אותו, ששנינו אמר רבי יוסי עתיד הקדוש ברוך הוא להכריז על כנסת ישראל ויאמר (ישעיה נב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלים, כמי שאוחז בידי חבירו ויאמר התנער קום, כך הקדוש ברוך הוא יאחז בה ויאמר התנערי קומי.</p>
<p>אמר ליה רבי אחא וכן כל אינון בני היכלא דמלכא בלישנא דא פתחין הדא הוא דכתיב (שם ס א) קומי אורי כי בא אורך הא מלכא הכא ודאי כדין הוא יקרא דילה וחדוותא דכלא כד מלכא אתפייס בהדה (כתיב מ"א א טו) ותבא בת שבע¹⁶⁶ אל המלך החדרה¹⁶⁷ כגוונא דא בכל אינון זמנין אייהי אתת לגבי דמלכא וקמת קמיה הדא הוא דכתיב (שם כח) ותבא לפני המלך ותעמוד לפני המלך אבל בזמנא דא לאו הכי אלא מלכא ייתי לגבה ויתפייס בהדה וייתב לה להיכליה הדא הוא דכתיב (זכריה ט ט) הנה מלכך יבא לך ודאי ולא אנת לגביה יבא לך לפייסא לך¹⁶⁸ יבא לך לאקמא לך¹⁶⁹ יבא לך לאשלמא לך בכלא¹⁷⁰ יבא לך לאעלאה לך להיכליה¹⁷¹ ולאזדוונא עמך זוונא דעלמין כמה דאת אמר (הושע ב כב) וארשתיך לי באמונה</p>	<p>אמר לו רבי אחא, וכך כל אותם בני היכל המלך פותחים בלשון זה, זהו שכתוב קומי אורי כי בא אורך. הרי המלך כאן ודאי, שאז הוא הכבוד שלה, ושמתת הכל כשהמלך מתפייס עמה. (כתוב מלכים א א) ותבא בת שבע אל המלך החדרה, כדוגמא זה) בכל אותן הפעמים היא באה אל המלך ועומדת לפניו, זהו שכתוב (מלכים א א) ותבא לפני המלך ותעמוד לפני המלך. אבל בפעם הזו לא כך, אלא המלך ילך אליה ויתפייס עמה וישיב אותה להיכלו, זהו שכתוב הנה מלכך יבא לך ודאי, ולא את אליו יבא לך לפייס אותך, יבא לך להקים אותך, יבא לך להשלים אותך בכל, יבא לך להכניס אותך להיכלו ולהזדווג עמך זווג עולמים, כמו שנאמר וארשתיך לי באמונה.</p>
<p>עד דהוו אזלי פגע בהו רבי אבא אמרו הא מאריה דחכמתא אתי נקבל אנפי שכינתא¹⁷² כד קריבו בהדיה אשתמיט מקסטורא דקופטרא ונחת גבון</p>	<p>בעוד שהיו הולכים פגש בהם רבי אבא, אמרו הרי בעל החכמה בא נקבל פני השכינה, כשקרבו אליו השתמט מהאוכף וירד אליהם.</p>
<p>פתח ואמר (שמות יט יט) ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וגו', ויהי קול השופר הכא אפליגו ספרי קדמאי וכלהו בחד מלה אתתקעו אית מאן דאמר קול השופר תרי קול חד השופר תרי¹⁷³ ודייק לה מדלא כתיב (שמות יט יט) ויהי השופר הולך וחזק אלא קול השופר קול דנפיק משופר¹⁷⁴ דודאי שופר אקרי כמה דאת אמר (ישעיה כז יג) יתקע בשופר גדול והאי איהו</p>	<p>פתח ואמר (שמות יט) ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וגו', ויהי קול השופר כאן נחלקו ספרי הראשונים וכולם בדבר אחד נתקעו, יש מי שאומר קול השופר שנים, קול אחד, השופר שנים, וזה מדוייק משלא כתוב ויהי השופר הולך וחזק, אלא קול השופר קול שיוצא מהשופר, שודאי נקרא שופר, כמו שנאמר (ישעיה כז) יתקע בשופר גדול, וזהו</p>

¹⁶⁶ מלכות (מ"מ).

¹⁶⁷ שנכנסה אצל ז"א כדי להזדווג עמו (מ"מ).

¹⁶⁸ פי' מהגלות שסבלה השכינה עם ישראל (מ"מ).

¹⁶⁹ פי' בסוד הקמת פרצופה כמ"ש הזהר לעיל, הוקם המשכן סתם (מ"מ).

¹⁷⁰ פי' מהמוחין דאו"א (מ"מ).

¹⁷¹ פי' כדי להזווג כמ"ש הזהר כמד"א, וארשתיך לי באמונה, פי' הז"א אומר למלכות, וארשתיך לי באמונה, ודריש באמונה כמו ותקעתיו יחד במקום נאמן, דהיינו זווגא דלא פסיק, וז"ש זווגא דלעמין כמ"ש כו' (מ"מ).

¹⁷² עי' פירושו בפרשת תרומה דף קסג (מ"מ).

¹⁷³ פי' ז"א שיצא מן הבינה הנק' שופר (מ"מ).

¹⁷⁴ אמר הכתוב ענינו ומקום מוצאו, והכריחם לפירוש זה, דודאי שופר עיקרי בהכרח הבינה הנקראת שופר, דכתיב יתקע בשופר גדול, וזה בהכרח בבינה (אור יקר).

<p>שופר גדול דביה נפקין עבדין לחירות עלמין¹⁷⁵ והא אוקמוה</p>	<p>שופר גדול, שבו יוצאים העבדים לחירות עולמים והרי פרשוה.</p>
<p>ואית מאן דתני ודייק דכלא חד¹⁷⁶ בנין דכתיב קול השופר קול דאקרי שופר¹⁷⁷ ומנלן דאקרי קול ממה דכתיב (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף¹⁷⁸ והאי קול גדול אקרי שופר¹⁷⁹ ועל דא קול השופר הולך לאן הולך אי תימא להר סיני או לישראל יורד מבעי ליה אלא אורייתא מהכא נפקא¹⁸⁰ ומאתר דא דאיהו כללא דכל שאר קלין¹⁸¹ אתיהיבת וכד יסתכלון מלי כלא חד ועל דא לוחי קדמאי רשימין מהאי אתר הו ודא הוא רזא דמלה דכתיב (שמות לב טז) חרות על הלוחות אל תקרי חרות אלא חירות חירות ממש. מקום שכל החירות תלויה בו.</p>	<p>ויש מי ששונה ומדייק שהכל אחד, משום שכתוב קול השופר, הקול שנקרא שופר. ומנין לנו שנקרא קול, ממה שכתוב (דברים ה) קול גדול ולא יסף, והקול הגדול הזה נקרא שופר, ועל כן קול השופר הולך. לאן הולך, אם תאמר להר סיני או לישראל, היה צריך לכתוב אז יורד, אלא התורה יצאה מכאן, ומהמקום הזה שהוא הכלל של כל שאר הקולות נתנה. וכשיסתכלו בדברים הכל אחד, ולכן הלוחות הראשונים היו רשומים מהמקום הזה, וזהו סוד הדבר שכתוב (שמות לב) חרות על הלחת, אל תקרי חרות אלא חירות, חירות ממש. מקום שכל החירות תלויה בו.</p>
<p>ותא חזי לית לך¹⁸² מלה באורייתא דאמרין כלהו חבריא דא הכי ודא הכי דלא אזיל כלא לאתר חד ולמבועא חד אתכנש הולך כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וכתיב (שם ג כ) הכל הולך אל מקום אחד וחזק מאד כמה דתנינן כלי מחזיק¹⁸³ ארבעים סאה¹⁸⁴ וחזק מאד דלית לך מלה באורייתא חלשא או</p>	<p>ובא וראה אין לך דבר בתורה שאומרים כל החברים זה כך וזה כך שלא הולך הכל למקום אחד, ונכנס למעיין אחד. הולך כמו שנאמר (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים, וכתוב הכל הולך אל מקום אחד. וחזק מאד כמו ששנינו, כלי מחזיק ארבעים סאה, וחזק מאד שאין לך דבר בתורה חלש או שבור שכאשר תסתכל ותכיר אותו, שלא</p>

¹⁷⁵ כאומרם תקע בשופר גדול לחירותינו, ומשם דאית לתתא חירות דשמיטה, שבה חופשיות, כאומרם ובשביעית יצא לחפשי, פי' ואמר "נפקי עבדין לחירו לעלמין", שחירות עולם אינו אלא מבינה, ולכך הגאולה העתידה שהיא גאולת עולם, הוא על ידי בינה שהיא שופר גדול, וכיון שהוכרחנו לומר שופר בינה, ממילא דקול ת"ת, שא"א לומר שיהא עצמה הקול, והיא עצמה השופר המוציאה הקול, בהכרח זו סבה וזו מסובבת, ועוד דעיקר קול בת"ת, וזה פשוט (אור יקר).

¹⁷⁶ דלאידך פירושא לא כתיב ויהי השופר, כיון שבמלת קול אינו נודע. והוצרך הכתוב לפרש איזה קול, ואמר השופר. אבל לפירושם, שהוא תרי ניחא, דהכי קאמר, ויהיה קול השופר, פי' הת"ת הנק' קול ונפיק מבינה שהוא שופר (אור יקר). פי' כמ"ש קול הוא ז"א, ושופר היא בינה, והאי דקאמר ומאן דדייק, אע"פ שהוא הפי' הראשון, מ"מ כיון שרצה ר' אבא לומר ומאן דדייק בסיפא, נקט נמי ברישא מאן דדייק (מ"מ).

¹⁷⁷ פי' בינה שנק' קול גדול ונק' שופר (מ"מ).

¹⁷⁸ הא לא שייך אלא בבינה, דאיהו נהר דנגיד ונפיק ולא פסיק מימיו לעלמין, והיינו גדול ולא יסף (אור יקר).

¹⁷⁹ קשיא ליה אם כן, שהיא קול עם היותו גדול אינו צודק בה שופר שהם נגדיים, לזה אמר "והאי קול" בחי' קול, זה יצדק אומרם בה שהיא "שופר", ולא יתנגד מפני שהיא קול בבחינת עצמה, והיא שופר בבחינת היוצאים ממנה, ועל דא אמר הכתוב, קול השופר ולא שופר סתם ולא קול סתם (אור יקר).

¹⁸⁰ לכולהו פירושי, והיינו מוצא הדעת להגלות מבינה ב"ן י"ה, ומשום דנמי מוצא התורה דעת מחכמה, כנודע נובלת חכמה של מעלה תורה, אם כן אמאי לא אדכר הכא חכמה (אור יקר). פי' ז"א יצא מהבינה כד"א כל הנחלים הולכים אל הים, וא"כ לפי זה פי' הכתוב כך הוא, ויהי קול השופר, דהיינו לכל חד כדאית ליה, הולך אל המלכות (מ"מ).

¹⁸¹ דהיינו ג"ר כלולות בבינה, ושבע תחתונות נמי כלולים בה, ובה דבקות אלו באלו, בסוד העליה אל חיק אמם, אם כן זו ראויה להזכר לבד ומשם התורה יורדת ומתפשטת למטה, והיינו "הולך" דאזיל עד המלכות כדמסיק לקמיה (אור יקר).

¹⁸² כוונת הענין כי כמו הדרשא שדורשים החברים בתורה, עם היות שזה אומר בכה וזה אומר בכה, עם כל זה הכל הולך אל מקום אחד. כן גם התורה, עם היות שמבינה מתפשט הנהר אל הימין, ואל השמאל עם כל זה, הכל הולך אל מקום אחד, דהיינו יסוד האוסף ימין ושמאל ואמצע, כדי להיכנס למלכות (אור יקר). פי' הוא כמו ד"א (מ"מ).

¹⁸³ פי' מ"ש וחזק מאד מלשון כלי מחזיק (מ"מ).

¹⁸⁴ והלוחות משקלם מ' סאה ם סתומה שאז היו מכח הבינה הנק' ם כד"א מעש האלהים המה (רח"ו).

<p>תבירא דכר תסתכל ותנדע בה דלא תשכח לה תקיפא כפטישא דמתבר מינרין ואי איהי חלשא מינך הוא כמה דאוקמוה דכתיב (דברים לב מז) כי לא דבר רק הוא ואם רק הוא מכם איהו ועל דא וחזק מאד</p>	<p>תמצא אותו חזק כפטיש ששובר סלעים. ואם זה חלש זה ממך, כמו שבארוה שכתוב (דברים לב) כי לא דבר רק הוא, ואם רק הוא מכם הוא, ועל זה וחזק מאד.</p>
<p>כתיב</p>	<p>כתוב</p>
<p>ז/א</p>	
<p>משה ידבר והאלהים יעננו בקול (שמות יט יט) באתר דא אתכללו מלין עליין הא אוקמוה והאלהים יעננו בקול בקולו של משה בהוא קול דאחיד ביה משה¹⁸⁵ הכא אית לאסתכלא דהא אפכא הוה דכתיב (שם כ א) וידבר אלהים¹⁸⁶ והכא כתיב משה ידבר אלא אית דאמרי בגין דכתיב (שם מז) ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים ועל דא משה ידבר והאלהים יעננו בגין דלא אשתכח מלה באורייתא מפומא דמשה בלחודוי¹⁸⁷ ודא הוא דאוקמוה קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמרן מעצמו לא תנינן אלא מפי עצמו הללו מפי הגבורה¹⁸⁸ והללו מפי עצמו מפי ההוא קול דאחיד ביה¹⁸⁹ דאקרי הכי ושפיר מלה</p>	<p>משה ידבר והאלהים יעננו בקול, במקום הזה נכללו דברים עליונים, הרי פרשוה והאלהים יעננו בקול, בקולו של משה, באותו קול שאוחז בו משה. כאן יש להתבונן, שהרי הפוך היה, שכתוב (שם כ) וידבר אלהים, וכאן כתוב משה ידבר. אלא יש אומרים משום שכתוב ויאמרו אל משה, דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים, ועל זה משה ידבר והאלהים יעננו, משום שלא נמצא דבר בתורה מפי משה לבדו, וזהו שבארוה, קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמר, אותן מעצמו לא שנינו, אלא מפי עצמו, הללו מפי הגבורה, והללו מפי עצמו. מפי אותו קול שאחז בו שנקרא כך והדבר יפה.</p>
<p>ובספרא דאגדתא דבי רב אמרי¹⁹⁰ אף על גב דאורייתא מפי הגבורה אתמר כולה מפי עצמו של משה כמו כן אתמר ומאי איהו כגון קללות שבמשנה תורה ולבתר אתכלילן בגבורה הדא הוא דכתיב משה ידבר והאלהים יעננו בקול משה ידבר דא קולו של משה¹⁹¹ והאלהים יעננו בקול דא גבורה דאודי ליה להווא קלא הדא הוא דכתיב יעננו בקול בהווא קול דמשה והשתא מאן דפתח במלי</p>	<p>ובספר האגדה של בית רב אומרים, אף על גב שתורה נאמרה כולה מפי הגבורה, כמו כן נאמרה מפי עצמו של משה, ומיהו, כמו קללות שבמשנה תורה ואחר כך נכללו בגבורה, זהו שכתוב משה ידבר והאלהים יעננו בקול. משה ידבר זה קולו של משה, והאלהים יעננו בקול זו גבורה שמודה לאותו הקול, זהו שכתוב יעננו בקול, באותו קול של משה. ועכשיו מי שפתח בדברי תורה (אנחנו נחזיק תודות { ? } לו אמרו נשב ומי שפתח) יפתח ויאמר ישבו.</p>

¹⁸⁵ פי' ז"א (מ"מ).

¹⁸⁶ פי' אלמא שהמלכות הנק' אלהים היתה מדבר, וכמ"ש הזהר בפ' וארא דף כה והכא כתיב משה ידבר (מ"מ).

¹⁸⁷ פי' שתחלה וידבר אלהים, שהיא המלכות, ואחר שאמרו לו ישראל דבר אתה עמנו, אזי משה ידבר, ובשביל שלא יהיה נראה שהתורה נאמרה מפי משה לבדו, לכך והאלהים, שהיא מלכות, יעננו בקול, שהוא ז"א שהיה מתחבר קול ז"א עם הקול של מרע"ה (מ"מ).

¹⁸⁸ פי' של תורת כהנים הם ממלכות הנקרא אלהים ונק' גבורה תתאה, ולכך הם קשים יותר משל משנה תורה כמרד"ל (מ"מ).

¹⁸⁹ פי' הוא ז"א ששם אחוז מרע"ה (מ"מ).

¹⁹⁰ לפי מ"ש בשם הרב בפ' בשלח שר' אבא הוא רב, צ"ל מ"ש ר' אבא הכא דבי רב, הם בעלי הישיבה כולה, מפי עצמו של משה כמו כן אתמר, פי' גם של ת"כ שהם מפי הגבורה ג"כ נאמר מפי ז"א (מ"מ).

¹⁹¹ פי' זה תירוץ אחר לקושיא דלעיל, ופי' הכתוב, משה ידבר, היינו ז"א. והאלהים, שהיא גבורה תתאה, שהיא מלכות, נכללה עמו. ולפי זה מ"ש וידבר אלהים, ומ"ש משה ידבר, הכל א'. וידבר אלהים היא גבורה תתאה, שלפי שאורייתא מסטרא דגבורה אטייהיבת כמ"ש בפ' יתרו, לכך וידבר אלהים, אבל נכללה עם הז"א שנמתקה, וזהו משה שהוא ז"א ידבר (מ"מ).

<p>דאורייתא (אנן אחדי נודן ליה אמרו נתיב ומאן דפתח) ליפתה ויימא יתבו</p>	
<p>פתח רבי אבא ואמר כתיב (ויקרא כב יב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו' זכאה חולקיהון דישראל מכל עמין דהא קודשא בריך הוא כד ברא עלמא לא ברא ליה אלא בניניהון דישראל בנין דיקבלון אורייתא בטורא דסיני ויתדכון בכלא וישתכחון זכאין קמיה</p>	<p>פתח רבי אבא ואמר, כתוב (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו', אשרי חלקם של ישראל מכל העמים, שהרי כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם לא ברא אותו אלא בשביל ישראל כדי שיקבלו תורה בהר סיני ויטהרו בכל וימצאו צדיקים לפניו.</p>
<p>תא חזי כד אשתלים האי עלמא בהו בישראל כגוונא דלעילא¹⁹³ וההוא אדם אתנעיין בארעא ורומיה מטי עד צית שמיא בעא קודשא בריך הוא לאשלמא (ס"א לאשלפא) נשמתא קדישא מעילא לתתא בנין דיתאחיד ויתקשר דא בדא¹⁹⁴ הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו' למהוי קשיר דא בדא וישתכח שלים כגוונא דלעילא וישתלם ויתקן גרמיה הכי ובנין כך ברא ליה דכר ונוקבא למהוי שלים¹⁹⁵</p>	<p>בא וראה כשנשלם העולם הזה בישראל כדוגמא שלמעלה, ואותו אדם ננעץ בארץ ורומו מגיע עד לב¹⁹² השמים, רצה הקדוש ברוך הוא להשלים (להוציא) את הנשמה הקדושה ממעלה למטה, כדי שיתאחז ויתקשר זה בזה, זהו שכתוב (בראשית ב) וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו' להיות קשור זה בזה, וימצא שלם כדוגמא שלמעלה, וישלים ויתקן עצמו כך, ולכן ברא אותו זכר ונקבה, להיות שלם.</p>
<p>ואימתי אקרי בר נש שלים כגוונא דלעילא בשעתא דאודווג בבת זוגיה באחדותא בחדוותא ברעותא ויפיק מניה ומנוקביה בן ובת¹⁹⁶ וכדין הוא בר נש שלים כגוונא דלעילא¹⁹⁷ ואשלים הוא לתתא כגוונא דשמא קדישא עלאה וכדין אתקרי (ס"א אתקיים) שמא קדישא עלאה עליה ובר נש דלא בעי לאשלמא שמא קדישא לתתא טב ליה דלא אתברי דהא לית ליה חולקא כלל בשמא קדישא וכד נפיק</p>	<p>ומתי נקרא אדם שלם כדוגמא שלמעלה, בשעה שמזדווג עם בת זוגו באחדות ובשמחה וברצון, ויוציא ממנו ומנקבתו בן ובת, ואז הוא אדם שלם כדוגמא שלמעלה, ומשלים הוא למטה כדוגמא שהשם הקדוש העליון, ואז נקרא (יתקיים) השם הקדוש העליון עליו, ואדם שלא רוצה להשלים את השם הקדוש למטה, טוב לו שלא נברא, שהרי אין לו כלל חלק בשם הקדוש. וכשיוצאת נשמתו ממנו, לא נאחזת בו כלל,</p>

¹⁹² צית עי' תרגום אונקלוס דברים ד יא.

¹⁹³ פי' שיש בהם י"ב שבטים נגד י"ב בקר, וע' נפש נגד ע' חסדים המגולים, וס' רבוא נגד ו"ק כל קצה כלול וכו' ומ"ש וההוא אדם וכו', פי' התחיל מאדה"ר שהוא ראשית תיקון "ישראל שלים כגוונא דלעילא", פי' כמו שלמעלה יש בכל פרצוף פנימיות שהיא בחי' הנשמה וחיצוניות שהם בחי' הגוף, כך האדם יש בו גוף ונשמה (מ"מ).

¹⁹⁴ עי' הערה לעיל דף ד ע"ב בשם לש"ו דע"ה ח"ב צא ע"ג. כל גשם וחומר הרי הוא אינו חי בעצמו רק מזולתו, שהוא מאור נשמתו המחיה אותו. והנשמה הרי היא ג"כ אינה חי בעצמה, אלא מאורו ית"ש המחיה אותה. ויש שהוא מאיר בה ומתלבש בה מבפנים, ויש שהוא מאיר עליה רק מבחוץ, ובסוד (יחזקאל א ד) ונוגה לו סביב וכמ"ש בזה"ק (פ' יתרו סט ע"א), וע' בדברי הרב (שער המלכים פ"י) ובזה"ק תרומה (קסד ע"ב). והנה כל אינון אשר אור חיותם הוא רק מבחוץ, הם יתבטלו בביטול גמור, הם ונשמתם. אבל כל אלו אשר אור חיותם מתלבש בהם מבפנים, הרי נעשו הם משכן ומעון לאור שכינתו ית"ש, כי עליהם נאמר (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, הנה מתקיים נשמתם בחיות נצחי, כי אורו ית"ש אינו נפסק מהם לעולם, ונעשה החיות לעצם בהם. והעיקר הוא כי גם נשמתם גופה הוא ג"כ רק ממנו עצמו ית"ש וכמ"ש בפ' ויקרא (ז ע"א) ע"ש, ולכן שוכן בתוכם גם בעוה"ז, ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם. והרי הם מעצמות החיים גופה, ולכן הם נשארים לחיי עולם, ור"ל שלא שייך בהם מיתתה כלל, יען שהם מעצם החיים, ולכן הם עומדים וקיימים תמיד בחיים (דע"ה ח"ב צב ע"ד).

¹⁹⁵ פי' כמו שהז"א, המלכות משלימתו, כמ"ש הרב זלה"ה כן באדם התחתון נוק' דיליה משלימתו (מ"מ).

¹⁹⁶ פי' שכתב בר"מ שאדם אחר שמולידים בן ובת, נעשים הם בחי' אר"א, ובן ובת שלהם בחי' זר"ן, וז"ש "וכדין הוא ב"נ וכו' (מ"מ).

¹⁹⁷ דהיינו כשם שיש לעילא אר"א זר"ן, כן הוא האדם ואשתו ובן ובת שהולידו, שהם בחי' אר"א זר"ן (מ"מ).

<p>נשמתיה מניה לא אתאחדא ביה כלל דהא אוערת דיוקנא דמאריה עד דאתקשרא (ס"א דאתהדרת) ואתתקנת בכלא</p>	<p>שהרי הקטין את דיוקן רבונו, עד שיתקשר (שיחזור) ויתקן בכל.</p>
<p>הדא הוא דכתיב (ויקרא כב יב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וגו' ובת כהן דא נשמתא קדישא דאתקרי ברתא דמלכא דהא אוקמוה דנשמתא קדישא¹⁹⁸ מזווגא דמלכא ומטרוניתא נפקת¹⁹⁹ ובגיני כך היך גופא דלתתא מדכר ונוקבא אופ הכי נשמתא לעילא כי תהיה אלמנה מההוא גופא דאזדווגת ביה ומית וגרושה דאתרכת מההוא חולקא דשמא קדישא וכל כך למה בגין דזרע אין לה לאשתכחא כנוונא דלעילא ולא תקשרא בשמא קדישא</p>	<p>זהו שכתוב (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וגו'. ובת כהן זו הנשמה הקדושה שנקראת בת המלך, שהרי פרשוה שהנשמה הקדושה היא מזווג של המלך והמלכה יוצאת, ולכן איך שהגוף שלמטה הוא מזכר ונקבה, אף כך הנשמה למעלה, כי תהיה אלמנה מאותו הגוף שהזדווגה בו ומת, וגרושה שגרשה מאותו החלק של השם הקדוש, וכל כך למה, משום שזרע אין לה, להימצא כדוגמא שלמעלה ולהתקשר בשם הקדוש.</p>
<p>ושבה אל בית אביה מאן ושבה ושבה סתם לאתתקנא כמלקדמין וכדין ושבה אל בית אביה דא קודשא בריך הוא כנעוריה כקדמיתא מלחם אביה תאכל לאתענגא בענוונא דמלכא מכאן ולהלאה (ויקרא כב י) וכל זר לא יאכל קדש מאן הוא זר ההוא דלא (ס"א אוקיר) אוקים שמא קדישא לתתא ולית ליה ביה חולקא לא יאכל קדש לית ביה חולקא מענוונא דלעילא דאית ביה אכילה דכתיב (שיר ה א) אכלו רעים אכילה דלעילא ענוונא</p>	<p>ושבה אל בית אביה, מי "ושבה", ושבה סתם להתתקן כמו מקדם, ואז ושבה אל בית אביה, זה הקדוש ברוך הוא כנעוריה כבראשונה מלחם אביה תאכל, להתענג בעונג של המלך, מכאן והלאה (שם) וכל זר לא יאכל קדש. מי הוא הזר, אותו שלא (כיבד) הקים את השם הקדוש למטה, ואין לו בו חלק, לא יאכל קדש. אין בו חלק מהעונג שלמעלה שיש בו אכילה, שכתוב (שיר ה) אכלו רעים, אכילה שלמעלה היא העונג</p>
<p>ז/ב</p>	
<p>דקודשא בריך הוא הוי והאי ענוונא שריא באתר דשריא²⁰⁰ כד ריחא דקרבנא הוה סליק</p>	<p>של הקדוש ברוך הוא, והעונג הזה שרוי במקום ששרוי כאשר ריח הקרבן היה עולה.</p>
<p>תא הזי בשעתא דאשתכח מזונא לתתא²⁰¹ אשתכח מזונא לעילא למלכא דאתקין סעודתא דיליה ולא אתקין לעבדוהי כד אתקין לעבדוהי אכיל הוא סעודתא דיליה ואינון אכלי סעודתייהו הדא הוא דכתיב (שיה"ש ה א) אכלתי יערי עם דבשי דא סעודתא דמלכא אכלו רעים שתו ושכרו דודים דא סעודתא</p>	<p>בא וראה, בשעה שנמצא מזון למטה נמצא מזון למעלה, (משל) למלך שתיקן את סעודתו ולא תיקן לעבדיו, כשתקן לעבדיו הוא אכל את סעודתו והם אכלו את סעודתם, זהו שכתוב (שם) אכלתי יערי עם דבשי זו סעודת המלך, אכלו רעים שתו ושכרו דודים זו סעודתם. מריח הקרבן</p>

¹⁹⁸ כל הנשמות כולן הם מ"ן דהמלכות, ומהמוחין פנימים שבה שהיא כנסת ישראל וכמ"ש בזוה"ק (שמות יב ע"א וכן בפ' ויקרא ז ע"א ובכ"מ) (דע"ה ח"ב צו ע"א), והנה בענין מה שאמרו בתיקונים (תיקון ו דף כד רע"ב) דאימא עלאה מקננא בכרסייא בתלת ספירן עלאין, הנה מבאר הרב ז"ל על כמה פנים: א', הוא על המלכות דאצילות שכינת עוזו ית"ש והיא אימא אם ישראל כנסת ישראל, וכמו שאמרו בפ' שמות (יב ע"א) ופ' שלח (קעד ע"ב) ופ' ויקרא (ז ע"א) תזריע (מג ע"ב), ונקרא אימא עלאה כי עיקרה הוא לעולם באצילות (דע"ה ח"ב קטז ע"א), נולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק' כי משם הוא כל הנשמות (כמ"ש בזוה"ק ח"א י"ג סע"א וח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א קעד ע"ב) (כללים ח"א קו ע"ג), אותן הבי"ע שבו [שבז"א], הנה הם השורשים דכל הנשמות והעולמות אשר לבי"ע ממש שיצאו ונבראו אח"כ מהמלכות דאצילות ע"י זווגא בז"א (ע' זוה"ק ח"א כב ע"א כט ע"ב ובח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א יט ע"א קעד ע"ב וע' עוד ח"א יג סע"א וח"ב נה ע"א) (כללים ח"א קח ע"ג).

¹⁹⁹ שמות יב ע"א ולקמן יט ע"א מג ע"ב קעד ע"ב ועי' ח"א יג סע"א (לש"ו).

²⁰⁰ פי' הארת אור"א מגעת עד המלכות (מ"מ).

²⁰¹ פי' ע"י הקרבן שעושים ישראל מטה גורמים שימשך שפע גם למעלה (מ"מ).

<p>ידיהו מריהא דקרבנא²⁰² כד ריהא דקרבנא הוה סליק בגיני כך אקרי ריה ניהוח ליהויה (במדבר כח כז) ריה לעבדוהי ניהוח ליהויה</p>	<p>כשריח הקרבן היה עולה, ולכן נקרא ריח ניהוח לה', ריח לעבדיו, ניהוח לה'.</p>
<p>(מאתר דענוגא דעתיקא אשתכח²⁰³) ועל דא סעודתא דמלכא אתעכב בגין סעודתא דעבדוהי ובגין כך ישראל מפרנסי לאביהן שבשמים²⁰⁴ תנינן ומסעודתא דמלכא מאן אכיל אלא אינון נשמתין דצדיקייא תו פתח ואמר (תהלים קלג א) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, אשריהם ישראל שלא נתן אותם הקדוש ברוך הוא לשר או לשליח אלא ישראל אחוזים בו, והוא אחוז בהם.</p>	<p>(ממקום העונג של העתיק נמצא) ולכן סעודת המלך מתעכבת בגלל סעודתם של עבדיו, ולכן ישראל מפרנסים את אביהם שבשמים שנינו. ומסעודת המלך מי אוכל, אלא אותן נשמות הצדיקים. עוד פתח ואמר (תהלים קלג) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, אשריהם ישראל שלא נתן אותם הקדוש ברוך הוא לשר או לשליח אלא ישראל אחוזים בו, והוא אחוז בהם.</p>
<p>ומחביבותא דלהון קרא לון קודשא בריך הוא עבדין²⁰⁶ הדא הוא דכתיב (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם לבתר קרא לון בני²⁰⁷ הדא הוא דכתיב (דברים יד א) בני אתם ליהויה אלהיכם לבתר קרא לון אחים הדא הוא דכתיב (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי וגו' ובגין דקרא לון אחים בעא לשוואה מדוריה בהו ולא יעדי מנייהו כדין כתיב הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד²⁰⁸</p>	<p>ומחביבותם קרא להם הקדוש ברוך הוא עבדים, זהו שכתוב (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם, אחר כך קרא להם בני, זהו שכתוב בני אתם לה' אלהיכם, אחר כך קרא להם אחים, זהו שכתוב למען אחי ורעי וגו', ומשום שקרא להם אחים רצה לשים את מדורו בהם ולא יסור מהם, ואז כתוב הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.</p>
<p>ובוצינא קדישא²⁰⁹ הכי אמר הנה מה טוב ומה נעים וגו' כמה דאת אמר (ויקרא כ יז) ואיש אשר יקח את אחותו²¹⁰ ובספרא דרב ייבא סבא ואיש דא קודשא בריך הוא אשר יקח את אחותו דא כנסת ישראל וכל כך למה חסד הוא חסד הוא ודאי²¹¹ והא אוקמוה ועל דא הנה מה טוב</p>	<p>והנר הקדוש כך אמר, הנה מה טוב ומה נעים וגו', כמו שנאמר (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אחותו. ובספרו של רב ייבא סבא, ואיש זה הקדוש ברוך הוא, אשר יקח את אחותו, זו כנסת ישראל. וכל כך למה, חסד הוא. חסד הוא ודאי, והרי פרשוה, ולכן הנה</p>

²⁰² פי' שע"י הקרבן גורמים ישראל מזון למעלה, וכשמתקן המלך מזונא דיליה גם לישראל מתקן מזון, נמצא שהקרבן גרם הכל, וז"ש בסמוך ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים (מ"מ).

²⁰³ פי' שגם מאריך ממשיכים הארה על ידי הקרבן, ואריך נק' עתיקא, כנודע קרא לון קב"ה עבדיו, פי' מצד מט"ט הנק' עבד (מ"מ).

²⁰⁴ והכוונה הוא על הרצון הפשוט והתשוקה הפנימית אשר נמשך מהעובד בלב ונפש נוסף על הכוונה, הנה זה לבד אשר עולה באצילות ממש והוא כח הפנימי של האדם, וזה אשר עולה למעלה לקרבן אשה ריח ניהוח לה' (ויקרא א ט), והוא אכילה דלעילא עינוגה דקוב"ה כו' (דע"ה ח"ב לח ע"ד).

²⁰⁵ עי' לעיל ד ע"ב בשם לש"י דע"ה ח"ב צא ע"ג.

²⁰⁶ עי' פע"ח שער עולם הבריאה שער ק"ש פרק יב: שמה לנשמה היא באה מאבא ונשמה מאמא ורוח מת"ת ונפש ממלכות הרי כי נשמה לנשמה ונשמה של אדם הם בניו של או"א ואחים גמורים של הת"ת ומלכות אמנם הרוח והנפש הם בניו גמורים של ז"נ וזהו סוד למען אחי ורעי כי קראם הקב"ה לישראל אחים ורעים נגד הנשמות ובנים אתם לה' אלהיכם נגד רוח ונפש.

²⁰⁷ פי' מצד רוח ונפש שיש בהם, ולכך נק' בניו דז"ן כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

²⁰⁸ פי' אימתי טוב ונעים הדבר כששבת אחים גם יחד, שהם הקב"ה עם ישראל שנק' אחים (מ"מ).

²⁰⁹ ובוצדק רשב"י מפרש הנה מה טוב הם החסדים ומה נעים הם הגבורות כמ"ש בפ' אחרי מות דף נט וכן פי' שם הרח"ו ז"ל בהגהותיו ואחים הם ז"ן (מ"מ).

²¹⁰ פי' איש הוא ז"א, אחותו היא מלכות (מ"מ).

²¹¹ ז"ל הרב בסה"כ ואמנם עיקר הנסירה היא, כי הלא כשנדבקו הדינים יחד, הנה כדי להחזירם פב"פ, היה צריך להמשיך כל הדינים בנקבה, כדי שתוכל להפרד מן הזכר. וכל אותם הדינים שבאחוריו, כולם ננסרו ונתנו לה, והוא נשאר בסוד החסד והיא בסוד דינים. ואמנם כדי לדחות אותם הדינים שבאחורי הזכר, ליתנם אל הנקבה, זה נעשה בכח החסד העליון של הבינה, וז"ס כי יקח את אחותו חסד הוא, ובזוהר אחרי מות דף

<p>ומה נעים שבת אחים גם יחד קודשא בריך הוא וכנסת ישראל גם לרבות ישראל דלתתא כדאמרין דהא בשעתא דכנסת ישראל (ס"א באהוותא) באהדותא בקודשא בריך הוא ישראל דלתתא שריין בחדוותא גם אינון בקודשא בריך הוא ובגין כך גם יחד כתיב</p>	<p>מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, גם לרבות ישראל שלמטה, כמו שאמרנו, שהרי בשעה שכנסת ישראל (באחזה) באחדות עם הקדוש ברוך הוא, ישראל שלמטה שרוים בשמחה גם הם עם הקדוש ברוך הוא, ולכן כתוב גם יחד.</p>
<p>ובספרא דרב המנונא סבא²¹² גם יחד לרבות צדיק בה בכנסת ישראל דאינון זווגא חד וכלא מלה חד ותניין בפרשתא דשמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד (דברים ו ד) מהו אחד דא כנסת ישראל דאחיד ביה בקודשא בריך הוא דאמר רבי שמעון זווגא דדכר ונוקבא אקרי אחד באתר דנוקבא שריא אחד אקרי מאי טעמא בגין דדכר בלא נוקבא פלג גופא אקרי ופלג לאו הוא חד וכד מתחברין כחדא תרי פלגי אתעבידו חד גופא וכדין אקרי אחד והשתא קודשא בריך הוא לא אקרי אחד</p>	<p>ובספרו של רב המנונא סבא, "גם יחד" לרבות צדיק בה בכנסת ישראל, שהם זווג אחד והכל דבר אחד. ושנינו בפרשת שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, מהו אחד זו כנסת ישראל, שאחזה בקדוש ברוך הוא. שאמר רבי שמעון זווג של זכר ונקבה נקרא אחד, במקום שהנקבה שורה אחד נקרא. למה, בגלל שזכר בלי נקבה נקרא חצי גוף, וחצי אינו אחד. וכשמתחברים כאחד שני חצאי נעשים גוף אחד, ואז נקרא אחד, ועכשיו הקדוש ברוך הוא לא נקרא אחד.</p>
<p>ורוא דמלה כנסת ישראל בגלותא וקודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא וזווגא אתפרש ושמא קדישא לא אשתכח שלים ואחד לא אקרי ואימתי יתקרי אחד בשעתא דמטרוניתא תשתכח ביה במלכא ויזדווגון כחדא הדא הוא דכתיב (עובדיה א כה) והיתה ליהו"ה המלוכה מאן מלוכה דא כנסת ישראל דמלכו בה אתקשר כדין (זכריה יד ד) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד ועל דא (תהלים קלג א) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד</p>	<p>וסוד הדבר, כנסת ישראל בגלות והקדוש ברוך הוא עולה למעלה למעלה, והזווג נפרד, והשם הקדוש לא נמצא שלם, ולא נקרא אחד. ומתי יקרא אחד, בשעה שהמלכה תמצא עם המלך ויזדווגו כאחד, זהו שכתוב (עובדיה א) והיתה לה' המלוכה, מי המלוכה זו כנסת ישראל, שהמלכות קשורה בה, אז ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ועל זה הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.</p>
<p>(שם ב) כשמן הטוב על הראש מאן שמן הטוב דא משח רבות קודשא דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא²¹³ דאשתכח²¹⁴ בההוא נהר עלאה דינקא לבנין לאדלקא בוצינין וההוא</p>	<p>כשמן הטוב על הראש, מי שמן הטוב, זה שמן משחת קודש ששופע ויוצא מהעתיק הקדוש שנמצא באותו נהר עליון שמניק את הבנים להדליק מנורות, ואותו שמן שופע על ראש המלך, ומראשו לכבוד של הזקן הקדוש,</p>

עז ע"ב פי' כי ע"י החסד אתפרשו גזעין שהוא סוד האחורים שלהם ואז לקחה לאשה, ופי' הדבר כי הלא כבר ידענו שאע"פ שהאדם ישן, עכ"ז נשמתו מושכת לו חיים וחסד מלמעלה, אל אותו הכח קיסטא דחיותא הנשאר בגופו. והנה אע"פ שעתה הז"א נרדם בשינה, עכ"ז נשמתו מושכת אליו מסוד החסד של הבינה, ונתפשט בכולו, ואז הדינים שבאחוריו היו נדחים מאליהם ונדבקים באחורי הנקבה, וז"ש באדרא דף קמב ע"ב ובאתרה' שקיע רחמי וחסד והענין כי הלא כאשר היה נמשך בו החסד היה נחדה הדין ונשאר החסד שקוע במקום הדין וז"ש ובאתרהא שקיע רחמי וחסד עכ"ל. ובזה תבין לשון זה, וע"ד הנה מה טוב וכו'. ושיעור הכתוב אימתי מתחברים טוב שהם החסדים, עם נעים שהם הגבורות, כששבת אחים יחד, שהם ז"ן, לפי שהז"א נבנה מהחסדים, ומלכות מהגבורות. וכשמתחברים ז"ן, אזי גם החו"ג מתחברים ישראל דלתתא שריין בחדותא, גם אינון בקב"ה, פי' שנפשו ורוחם של ישראל עולים בסוד מ"ן למלכות, נמצא בשעה שהמלכות מזדווגת עם ז"א, והיא שמחה, גם ישראל יש להם שמחה, שגם הם מזומנים לאותו זווג (מ"מ).

²¹² רב ייבא סבא ביאר הענין היטב, וכן הוא דעת הרשב"י ע"ה, ששיניהם לדבר א' נתכוונו (מ"מ).

²¹³ פי' הענין שמן הם המוחין דאבא וירדו מע"ק דרך המזלא ומשם נכנס באבא (זהר הרקיע).

²¹⁴ בהאי נהר האיר ולא מצדה רק מצד אבא ואי משתכח הוי להניק הבנים כי היניקה היא להגדיל הכלים לעשותם בחי' י' וז"ש לאדלקא בוצינין ואמר עוד ענין אחר כי משערות דיקנא גופא דא"א נוזלים הטיפות בתוך רישא דז"א (זהר הרקיע).

<p>משה נגיד ברישא דמלכא ומרישיה ליקירו דדיקנא קדישא ומתמן נגיד לכל אינון לבושי יקר דמלכא אתלבש בהו²¹⁵ דא הוא דכתיב (תהלים קלג ב) שיורד על פי מדותיו על פי מדותיו ממש ואלין אינון כתרי מלכא דשמייה קדישא אשתכח בהו</p>	<p>ומשם שופע לכל אותם לבושי כבוד שהמלך מתלבש בהם, זהו שכתוב שיורד על פי מדותיו, על פי מדותיו ממש. ואלו הם כתרי המלך שהשם הקדוש נמצא בהם.</p>
<p>תא חזי כל נגידו וכל חידו דעלמין לא נחית לברכא אלא על ידא דאלין כתרין קדישין דאינון שמא דמלכא קדישא ובגין כך שיורד על פי מדותיו על פי מדותיו ודאי כמה דאת אמר (במדבר ד כז) על פי אהרן ובניו תהיה כך על פי מדותיו נחית ונגיד לכלהו עלמין לאשתכחא ברכאן לכלא ותא חזי האי שמן</p>	<p>בא וראה כל השפע וכל שמחת העולמות לא יורדים לברך אלא על ידי הכתרים הקדושים הללו, שהם שמו של המלך הקדוש, ולכן שיורד על פי מדותיו, על פי מדותיו ודאי. כמו שנאמר (במדבר ד) על פי אהרן ובניו תהיה, כך על פי מדותיו יורד ומשפיע לכל העולמות להמציא ברכות לכלם. ובא וראה השמן הטוב הזה</p>

פרשת צו	
<p>זאת תורת העולה וגו' (ויקרא ו ב) רבי שמעון פתח²¹⁶ ואמר (תהלים לו ז) צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו' האי קרא אוקימנא ליה ואתמר תא חזי האי עולה סליקו וקשירו דכנסת ישראל לעילא²¹⁷ ודבוקא דילה²¹⁸ בגו עלמא דאתי למהוי כלל חד²¹⁹ בקשורא חדא בחידו ובגין דסלקא²²⁰ לעילא²²¹ לעילא²²² כתיב זאת</p>	<p>זאת תורת העולה וגו', רבי שמעון פתח ואמר, צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו', הפסוק הזה פרשנוהו ונתבאר. בא וראה העולה הזו מעלה וקושרת את כנסת ישראל למעלה, והדבקות שלה בתוך העולם הבא, להיות הכל אחד בקשר אחד בשמחה, ומשום שעולה למעלה למעלה, כתוב זאת תורת, סוד של זכר ונקבה יחד, תורה שבכתב ותורה</p>

²¹⁵ פי' כי מלכא נק' פנימ' האור דז"א וז"ש ומתמן נגיד וכו' אמר על שערות דדיק' שהוא לבוש לאור שבתוכם או יאמר ומן המוח' יורד דרך פנימ' לכל אינון לבושי יקר שהם ז' כלים דז"א וז"ש ואלין אינון כתרי דמלכא שהם כלי האצו' (זהר הרקיע).

²¹⁶ לשון זה הובא בפרשת פקודי רלח ע"ב [זאת תורת העולה] ושם פרשנוהו (מ"מ).

²¹⁷ שעולים ט' נקודותיה מן הבריאה (רח"ו פקודי). כל סוד עולה ה"ס לאה שהיא עליונה ושם הדינים קשים כולם, ולכן באה עולת התמיד כנגדה למתק דיניה. וקשה שהרי שיעקר זווג של שחרית הוא דיעקב ורחל. אך נראה לי שלעולם כן הוא שזיווג הבוקר עיקרו ברחל אבל הוא לא לבד כנגד נה"י דזעיר אלא גם כן עולה עד כנגד הדעת שלו ותופסת מקום לאה שהוא כנגד חג"ת כנוודע מסוד חזרת העמידה, ולכן צריך למיתוק דיני לאה כדי שלא תהא שום מניעה לרחל לתפוס מקומה, וזה שאמר בכאן סליקו וקשירו דכנסת ישראל לעילא, היא רחל העולה מעולמות התחתונים. ואתקשרא באצילות ואדבקת גו עלמא דאתי, היא לאה הנעשה ממלכות תבונה, ואז קשר זה הוא בחידו, שגם לאה נהנית בעלייה זו שנמתקו דיניה. וגם כי בסגולת הקרבן מאירים כל המדות כמו שיבוא, ולאפוקי בלילה שאז לאה תופסת מקום רחל ומתלבשת בכליה, ורחל יורדת לבריאה בזמן הגלות בסוד גלות, ובזמן בית המקדש לתת טרף לביתה, כי כן נגזר עליה בגזירת מיעוטה, לכי ומעטי את עצמך, ואז התפשטות לאה במקום רחל אינו בחידו, אבל של שחרית הוא קשר באחדות ובשמחה מפני שהוא התקשרות כל העולמות עד אין סוף כנזכר בסמוך, שהוא הוא הנרצה בכאן באמרו ובגין דסלקא וכו'. והענין הוא במה שהודיענו הרב זלה"ה בכמה דרושים, שיש לאו"א שתי בחינות זווגים, האחד בסוד החיצוניות לחיות העולמות והוא בבחינת יש"ס ותבונה, ולזה אין צריך העלאת מ"ן אלא מעצמו נעשה, שאם יחסר רגע חלילה חרבו הנמצאות. והזווג השני הוא בסוד הפנימיות והנשמות להוריד שפע חדש מלמעלה, ולזה צריך שיעלו מ"ן ז"ן, זעיר לאבא בסוד שם מ"ה ונוק' לאי' בסוד שם ב"ן (רמ"ז).

²¹⁸ שמתקשרת פב"פ בז"א ואח"כ עולים שינסה ליסוד הבינה בסוד מ"ן כדי לקבל מוחין חדשים וז"ש הזהר ודבוקא דילה בגו עלמא דאתי (רח"ו פקודי).

²¹⁹ כל הד' פרצופים או"א וז"ן (רח"ו פקודי).

²²⁰ מלכות (רח"ו פקודי).

²²¹ ז"א (רח"ו פקודי).

²²² אימא (רח"ו פקודי).

<p>תורת רזא דכר ונוקבא²²³ כחדא תורה שבכתב ותורה שבעל פה²²⁴ לסלקא בחביבותא כד אתער סטרא דצפון²²⁵ כמה דאוקימנא דכתיב (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי כדין איהי סלקא בחביבותא ואתעטרא בימינא²²⁶ ואתחברת באמצעיתא²²⁷ ואתנהיר כלא מרזא דקדש הקדשים²²⁸ ודא מגו דרזא דאדם²²⁹ ברעו דכהנא²³⁰ ובצלוחא ובשירתא²³¹</p>	<p>שבעל פה, לעלות בחביבות כשמתעוררת צד צפון כמו שבארנוהו, שכתוב שמאלו תחת לראשי, אזי היא עולה בחביבות ומתעטרת בימין, ומתחברת עם האמצעי, והכל מאיר מסוד של קודש הקדשים, וזה מתוך סוד של אדם ברצון הכהן ובתפלה ובשירה.</p>
<p>והא אוקימנא²³² דעולה קדש קדשים ברזא דרוח עלאה בגין דתלת רוחין קשירין כחדא רוח תתאה²³³ דאקרי רוח הקדש²³⁴ רוח דלגו באמצעיתא דאקרי רוח חכמה ובינה²³⁵ וכן אקרי רוח תתאה אבל האי רוח דנפיק מגו שופר כלילין באשא ומיא רוח עלאה²³⁶ דאיהו סתים בחשא²³⁷ דביה קיימין כל רוחין קדישין וכל אנפין נהירין²³⁸ ובגין כך אהדרת עולה רוח ממש</p>	<p>והרי בארנו שעולה קדש קדשים, בסוד הרוח העליונה, משום ששלש רוחות קשורות כאחת, הרוח התחתונה שנקראת רוח הקודש, הרוח שלפנים באמצע שנקראת רוח חכמה ובינה, וכן הרוח התחתונה, אבל הרוח הזו שיוצאת מתוך שופר כלולים באש ומים, הרוח העליונה שהיא סתומה בחשאי, שבה מתקיימים כל הרוחות הקדושות, וכל הפנים מאירות, ולכן חוזרת העולה רוח ממש.</p>
<p>ולבתר מרזא דבהמה²³⁹</p>	<p>ואחר כך מסוד של הבהמה</p>
<p>כו/ב</p>	
<p>מסתפקי ואתזנו לאתקשרא רוחא אחרא דאיהו גו מסאבו מאינזן תרביין ושמונזין²⁴⁰ כמה</p>	<p>נהנים {מסתפקים} ונזונים להתקשר לרוח אחרת שהיא בתוך הטומאה, מאותם</p>

²²³ ת"ת ומלכות (רח"ו פקודי).

²²⁴ שניהם למ"ן (רח"ו פקודי).

²²⁵ זרוע שמאל גבורה דז"א (רח"ו פקודי).

²²⁶ חסד דז"א (רח"ו פקודי).

²²⁷ ת"ת דז"א (רח"ו פקודי).

²²⁸ יסוד דאימא נק' קדש הקדשים כדאיתא בפרשת אחרי מות (רח"ו פקודי).

²²⁹ פי' זה הענין נעשה בסוד אדם התחתון (רח"ו פקודי).

²³⁰ חסד כהן (רח"ו פקודי).

²³¹ בזהר פקודי איתא: ובשירתא דליואי ובצלוחא דישראל, ופי' הרח"ו: לוי גבורה, ישראל ת"ת.

²³² שמתקשרת באימא (רח"ו פקודי).

²³³ מלכות (רח"ו פקודי).

²³⁴ ת"ת (רח"ו פקודי).

²³⁵ שהת"ת נמשך מחכמה ובינה (רח"ו פקודי).

²³⁶ ג"כ רוח חכמה ובינה לפי שגם היא נמשכת מאו"א (רח"ו פקודי).

²³⁷ בינה (רח"ו פקודי).

²³⁸ שעל ידו חיים (רח"ו פקודי).

²³⁹ כי עי"כ מלכות עולה עד בינה הנק' רוח (רח"ו פקודי).

²⁴⁰ לקמן כז ע"א כח ע"א, פנחס רמ ע"ב רמח ע"ב רכד ע"ב רנה ע"א רנח ע"ב רמב ע"א ועי' פרשת פקודי רלח ע"ב רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ועי' רכו ע"א לד ע"א קפא ע"ב ועי' זר"ח פרשת צו וכן הוא לעיל פרשת תרומה קמא ע"א וקל ע"א (לש"ו). מאברין ופדרין דמתאכלין כל הלילה, הנה נהנין מהם החיצונים ג"כ, וכן אמרו בפ' תרומה (קל ע"א) ומכאן אתזנו כמה חבילי טהירין דנפקין ושלמין בלילה כו' ע"ש, וכן שם (קמא ע"א) אמרו ג"כ אברין ופדרין דמתאכלין בלילה לאתזנא זינין אחרנין כו', וכן הוא בזהר חדש (סוף פ' צו 100 ע"ג) וכן הוא מבואר בכמה וכמה מקומות בזה"ק, כי מהקרבנות היו נהנים החיצונים ג"כ [ע' ח"א סד ע"א פט ע"ב וח"ב לד ע"א קפא ע"ב רלח ע"א ושם סע"ב בהגהות מהרח"ו רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ובח"ג דף כו רע"ב כז ע"א כח ע"א רמ ע"ב רמב ע"א רמה ע"ב] (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).

<p>דאתמר ובגין כך עולה קדש קדשים שאר קרבנין למעבד שלמא בעלמא כלהו מכמה סטרין ומארי דדינין לאתעברא ולאנתהרא מנו רעותא לאתבסמא אקרון קדשים קלים בגין דלא מתעטרי לעילא לעילא בקדש הקדשים ועל דא אינון קדשים קלים ונכיסו דלהון בכל אתר כמה דאוקמוה אבל עולה דאיהי רוא דקדש הקדשים לאו איהי כשאר קרבנין דכל עובדהא קדש</p>	<p>חלבים ושמנים כמו שנתבאר. ולכן עולה קדש קדשים, שאר הקרבנות כולם כדי לעשות שלום בעולם מכמה צדדים, ולהעביר בעלי דינים, ולהיות נאור מתוך הרצון, להתבשם ונקראים קדשים קלים, משום שלא מתעטרים למעלה למעלה בקודש הקדשים, ועל זה הם קדשים קלים, ושחיתתם בכל מקום כמו שבארוה. אבל העולה שהיא סוד של קדש הקדשים, אינה כשאר קרבנות שכל מעשיה קדש.</p>
<p>תא חזי מה כתיב (ויקרא ו ג) ולבש הכהן מדו בד אלין לבושין מיוחדין לקדושה בד יחידאי מיוחדא לקדושה וכתיב (ויקרא טז ד) בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם מאי טעמא דא קדש אלא רוא דמלה כדקאמר דאיהי קדש קדשים דסלקא כלא ואתעטרא בקדש הקדשים בקשורא חדא ולבתר מפני ואעבר רוח מסאבא דמסאב כלא דלא שלטא ולא יתקריב גו מקדשא ואתעבר מכל סטרי דקודשא ואשתאר כלא קדש בקדושה יחידאי ואמר רבי שמעון הא אתמר דכתיב (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהויה והכי סלקא רוא דאדם מסטרא דאדם ובהמה מסטרא דבהמה ובגין כך כתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם אדם ודאי דדא קרבניה לעילא לקשרא קשרא ולבתר מן הבהמה וכלא איהו בקרא אדם ובהמה ודא איהו רוא דאצטריך לקרבנא אדם ובהמה כדקאמר</p>	<p>בא וראה מה כתוב, ולבש הכהן מדו בד, הלבושים הללו מיוחדים לקדושה, בד יחידי מיוחד לקדושה. וכתוב בגדי קודש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם, למה זה קודש, אלא סוד הדבר כמו שאמר שהיא קדש קדשים, שהכל עולה ומתעטר בקדש הקדשים, בקשר אחד. ואחר כך מפנה ומעביר רוח טומאה שמטמא הכל, שלא ישלט ולא יקרב לתוך המקדש, ועובר {מלשון מסתלק} מכל צדדי הקדושה, והכל נשאר קודש בקדושה יחידה. ואמר רבי שמעון הרי נתבאר שכתוב (תהלים לד) אדם ובהמה תושיע ה', וכך עולה סוד של אדם מצד של אדם, ובהמה מצד של בהמה, ולכן כתוב אדם כי יקריב מכם, אדם ודאי, שהרי קרבנו למעלה לקשר קשר, ואחר כך מן הבהמה, והכל הוא בכתוב אדם ובהמה, וזהו סוד שצריך לקרבן אדם ובהמה כמו שאמר.</p>
<p>תא חזי כד ברא קודשא בריך הוא עלמא הכי עבד אדם ובהמה ואי תימא והא כתיב (בראשית א ב) ועוף יעופף על הארץ דהא מנייהו מקרבין קרבנא ואפילו עולה כמה דכתיב (ויקרא א יד) ואם מן העוף עולה קרבנו תא חזי מכל אינון עופין לא מקרבין אלא מן התורים או בני יונה אלא רוא דא מה דאתכשר בדא פסיל בדא דא ימינא ודא שמאלא וכלא חד</p>	<p>בא וראה כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם כך עשה, אדם ובהמה. ואם תאמר הרי כתוב עוף יעופף על הארץ, שהרי מהם מקריבים קרבן, ואפילו עולה, כמו שכתוב ואם מן העוף עולה קרבנו. בא וראה מכל אותם עופות אין מקריבים אלא מן התורים או בני יונה, אלא סוד זה מה שכשר בזה פסול בזה, זה ימין וזה שמאל והכל אחד.</p>

<p>עוף יעופף²⁴¹ על הארץ²⁴² הא אוקימנא דאינון רוא דרתיכא²⁴³ ובהו תסתלק רוח הקודש²⁴⁴ לסלקא לעילא²⁴⁵ דאינון תרי חד לימינא וחד לשמאלא עוף לימינא ודא מיכאל²⁴⁶ יעופף לשמאלא ודא גבריאל²⁴⁷ דא לימינא ודא לשמאלא ובגין כך מקרבין תרין אלין לסלקא רוח קודשא ושמאלא מעטר וזיין לתתא ליהוא סטר שמאלא וימינא לימינא ואתקשרת אתתא בבעלה למהוי חד וכלא מסתלק ומתקשר כחדא לעילא ותתא וקודשא בריך הוא אסתלק בלחודוי ואתתקף ובספרי קדמאי מסכנא לא יהיב חולקא לאתונא אלא לעילא לאתקשרא אבל כלא לעילא ותתא כל חד מתקשר לסטריה כדקא יאות והא אוקימנא</p>	<p>עוף יעופף על הארץ, הרי בארנו שהם סוד המרכבה, ובהם תתעלה רוח הקודש לעלות למעלה, שהם שנים, אחד לימין ואחד לשמאל. העוף לימין וזה מיכאל, יעופף לשמאל וזה גבריאל, זה לימין וזה לשמאל, ולכן מקריבים שני אלה כדי להעלות את רוח הקודש, והשמאל מעטר ומזין למטה לאותו הצד של השמאל, וימין לימין, ואשה נקשרת לבעלה להיות אחד, והכל מתעלה ומתקשר כאחד למעלה ולמטה, והקדוש ברוך הוא מתעלה לבדו ומתחזק. ובספרים הקדמונים, העני לא נותן חלק להזין אלא להתקשר למעלה, אבל הכל למעלה ולמטה, כל אחד נקשר לצדו כראוי, והרי בארנו.</p>
<p>רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אבוי ואמר הא קשורא דכלא אתקשר בקדש הקדשים לאתנהרא אתדבקותא דרעוא דכהני ליואי וישראל לעילא עד היכן איהו סלקא אמר ליה הא אוקימנא עד אין סוף²⁴⁸ דכל קשורא ויחודא ושליו לאצנעא בההוא צניעו דלא אתדבק ולא אתידע דרעוא דכל רעוין ביה אין סוף לא קיימא לאודעא ולא למעבר סוף ולא למעבר ראש דאין</p>	<p>רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו ואמר, הרי הקשר של הכל נקשר בקודש הקדשים כדי להאיר הדבקות של הרצון של כהנים ליום וישראלים למעלה, עד היכן היא עולה. אמר לו הרי בארנו, עד אין סוף, שכל קשר ויחוד ושלמות להצניע באותה צנעה שאינה מושגת ולא נודעת, שבה רצון כל הרצונות. אין סוף אינו עומד להודיע ולא לעשות סוף ולא לעשות ראש של אין (ראש</p>

²⁴¹ יסוד דז"א ויסוד דנוק' כל א' נק' עוף אך ההפרש הוא כי היסוד דז"א נק' עוף ע"ש שיש לו ו' הויר"ת שהם ג' גבורות וג' חסדים מגולים, והחסדים ממתיקים הגבורות, אבל כשיורדים ביסוד דנוק' אז נקרא היסוד שלה יעופף, שהוא מיעוט רבים שנים, ב' פעמים עוף א' שלה וא' של הז"א וכו' בעוד שהג' ב"ן הם עדיין ביסוד דז"א אז נק' היסוד עו"ף, גימ' ג' ב"ן כמספר יוסף, אבל בעת שהנוק' מקבלת אותם הג' ב"ן ביסוד שלה, אז היסוד נקרא יעופף, ששם ביסוד שלה נעשים הג' ב"ן כפולים ומתרבים לאין קץ (מ"מ).

²⁴² בתוך הנוק' שנק' ארץ בסוד אסתר קרקע עולם היתה, אזי נק' היסוד שלה יעופף (מ"מ).

²⁴³ הוא סוד המרכבה שאיך רוכב הזכר על הנקבה (מ"מ).

²⁴⁴ מלכות (מ"מ).

²⁴⁵ כדי להתגדל הנוק' שתוכל להזוג פב"פ (מ"מ).

²⁴⁶ הוא חסד ירצה שהיסוד דז"א נק' מיכאל כי מיכאל שר ישראל (מ"מ).

²⁴⁷ גבורות (מ"מ).

²⁴⁸ עי' אריכות בעולת תמיד ח ע"ב. נודע מ"ש הרב בפירושו מאמר זה בפרשת פקודי רלח ע"ב (מ"מ). ועי' בהג"א בספד"צ א ע"ב, ומאיר הספרא הערה 33. והנה זהו מה שגורם הקרבן תיקון ואור וברכה בהעולמות ב"ע, וכן בעוד יותר הרבה הנה גורם האדם המקריב את הקרבן אור ברכה ויחוד למעלה למעלה שהוא באצילות ג"כ, כי ע"י שמקריב את הקרבן לה' והרי מייחד עי"ז את כל הכחות דהב"ע אליו ית"ש, שיהיו כולם קודש לה'. וכל הכחות דהב"ע הנה כולם הם מהמלכות דאצילות, ועי"ז הנה מעלה היא מ"ן למעלה מהבירורין שעלו בה, [ואלו הבירורין שעולין בה הוא בסוד מ"ש ג"כ בזוהר פנחס (רמ ע"ב) הנ"ל דהקרבנות הוא בסוד הבהמה דרביעא על אלף טורין, ואלף טורין אכלית בכל יומא], ועי' אלו המ"ן נעשה יחוד בהז"ן, וכן עולים בירורים מה ששייך לאו"א ונעשה יחוד באו"א, וכן למעלה למעלה וכמ"ש בדרושי מ"ן ומ"ד (דרוש יא) ובחשמל (פרק ג), וגורם עי"ז יחוד בכל הפרצופים. ונוסף ומתחדש עי"ז אור באצילות לאין קץ, כי כל מה שמתגדל היחוד מתגדל הגילוי דא"ס ית"ש בכל אצילות כולו. והרי נעשה ע"י כל קרבן תוספות אור וקדושה למעלה למעלה, ומתכפייא ומתדחייא הסטרא אחרא עי"ז הרבה מאד, וכמ"ש פ' צו (דף כז ע"ב) ובפ' פנחס (רכד סע"א ברע"מ) ופ' פקודי (רלז ע"א ושם רלט ע"א), ע' במקומות הנז' שמבואר שם כי ע"י הקרבנות מתכפייא הסטרא אחרא ואתבר חילה ותוקפה, ואשא דמדבחה מבערא רוח מסאבא, וזינין בישין מעלמא וסלקא רוח קודשא ואתעטרא לעילא ונהיר דא בדא, עד סוד א"ס ית"ש כמ"ש בפ' פקודי (רכו ע"א ושם רלט ע"א). (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

<p>(נ"א ראש כמה דאין) קדמאה אפיק ראש וסוף מאן ראש דא נקודה עלאה דאיהי רישא דכלא סתימאה דקיימא גו מחשבה ועביד סוף דאקרי סוף דבר אבל להתם אין סוף לאו רעותין לאו נהורין לאו בוצינין בההוא אין סוף כל אלין נהורין ובוצינין תליין לאתקיימא בהו ולא קיימי לאתדבקא מאן דידע ולא ידע לאו איהו אלא רעו עלאה סתימאה דכל סתימין אין</p>	<p>כמו שאין). הראשון הוציא ראש וסוף, מי הראש זו הנקודה העליונה, שהיא ראש של הכל, הסתום שעומדת בתוך המחשבה, ועושה סוף שנקרא סוף דבר, אבל לשם אין סוף אין רצונות ואין אורות ואין נרות, באותו אין סוף כל האורות והמאורות הללו תלויים להתקיים בהם, ולא עומדים להשגה {להתדבק}, מי שיודע ולא יודע, אינו אלא רצון עליון סתום של כל הסתומים, אין.</p>
<p>וכד נקודה עלאה ועלמא דאתי אסתלקו לא ידעין בר ריחא כמאן דארה בריחא ואתבסם ולא דא נייחא (ס"א ניהח) דהא כתיב (ויקרא כו לא) ולא אריח בריח ניהחכם דהא ריח ניהח ריחא דרעותא דכל הנני רעותא דצלוחא ורעותא דשירותא ורעותא דכהנא דכלהו רוא דאדם כדין כלהו אתעבידו רעותא דהא ויהיא אקרו ניהח רעותא כתרנומו כדין כלא אתקשר ואתנהיר כחדא כדקא יאות כמה דאתמר ועל דא אתיהיבת האי סטרא אחרא בידא דכהנא דכתיב</p>	<p>וכשהנקודה העליונה והעולם הבא התעלו, אינם יודעים פרט לריח, כמי שהריח ריח והתבשם, ואין זה נחת (ניחוח), שהרי כתוב ולא אריח בריח ניחוחכם, שהרי ריח ניחוח (הוא) ריח של רצון שכל הרצונות הללו, של תפלה ורצון, של שירה ורצון. הכהנים שכולם סוד של אדם, אזי כולם נעשים רצון אחד, וההוא נקרא ניחוח, רצון, כתרנומו. אז הכל נקשר ומאיר כאחד כראוי, כמו שנתבאר. ועל כן נתן הצד האחר ביד הכהן, שכתוב</p>
<p>כז/א</p>	
<p>זהר</p>	
<p>צו את אהרן ואת בניו לאמר (ויקרא ו ב) רוא הכא דהא אוקיימנא לית צו אלא עבודה זרה והכא אתיהיבת ליה לאתוקרא ההוא מחשבה רעה ולאעברא לה מגו קודשא בהאי רעותא דסלקא לעילא ובהאי תננא ותרבין דאתוקדן בנין לאתעברא מן קודשא והאי צו ברשותיהו קיימא לאפרשא לה מן קודשא מגו האי קרבנא²⁴⁹</p>	<p>צו את אהרן ואת בניו לאמר. סוד כאן, שהרי בארנו אין צו אלא עבודה זרה, וכאן נתן לו לשרוף את אותה מחשבה רעה, ולהעבירה מתוך הקודש ברצון הזה שעולה למעלה, ובעשן הזה ובחלבים שנסרפים, כדי שיעברו מן הקודש. וה"צו" הזה עומד ברשותם להפרידו מן הקודש מתוך הקרבן הזה.</p>
<p>ואי תימא צו את בני ישראל הכי נמי דהא ברשותיהו קיימא לאפרשא לה מן קודשא כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון דלא יכלא לשלטאה עליהו והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רוא דמלה לאעטרא להאי רוח קודשא לעילא לעילא ולאפרשא לה לדא רוח טומאה לנחתא לה לתתא דא ברעותא ובצלוחא כדקאמרן ודא בעובדא כלא כדקחזי ליה והאי קרא מוכחא עליהו דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר צו דא עבודה זרה רוח מסאבא לאמר דא אתתא דאקרי יראת יהו"ה כתיב הכא לאמר וכתוב התם (ירמיה ג א) לאמר הן ישלח איש את אשתו</p>	<p>ואם תאמר צו את בני ישראל, כך גם, שהרי ברשותם עומד להפריש אותה מן הקדושה, כל זמן שעושים רצון רבונם, שלא יוכל לשלוט עליהם. והפסוק הזה הכל בא להראות סוד הדבר, לעטר את רוח הקודש למעלה למעלה, ולהפריד את רוח הטומאה הזו ולהורידה למטה, וזה ברצון ובתפלה כפי שאמרנו, וזה במעשה, הכל כמו שראוי לו. והכתוב הזה מוכיח עליהם, שכתוב צו את אהרן ואת בניו לאמר, צו זו עבודה זרה, רוח הטומאה. לאמר, זו האשה שנקראת יראת ה'. כתוב כאן לאמר, וכתוב שם (ירמיה ג) לאמר הן ישלח איש את אשתו, והרי פרשוה, לכן הכל נאמר. והכהן עומד לתקן את הכל</p>

²⁴⁹ נעשה ע"י כל קרבן תוספות אור וקדושה למעלה למעלה, ומתכפייא ומתרחייא הסטרא אחרא ע"י הרבה מאד, וכמ"ש פ' צו (דף כו ע"ג) ובפ' פנחס (רכר סע"א ברע"מ) ופ' פקודי (רלו ע"א ושם רלט ע"א) (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

<p>והא אוקמוה בגין כך כלא אתמר וכהנא קיימא לאתתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעי אורחי דאורייתא ואזלי בה בארה קשוט עלייהו כתיב (ישעיה לח טז) יהו"ה עליהם יחיו מאן עליהם אלין ארחי דאורייתא יחיו יתקיימון בעלמא דין ובעלמא דאתי</p>	<p>בסוד של אדם ובהמה, אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, שהם יודעים את דרכי התורה והולכים בה בדרך אמת, עליהם כתוב (ישעיה לא) ה' עליהם יחיו. מי עליהם, אלו דרכי התורה. יחיו, יתקיימו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>תא חזי כתיב (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה אמר רבי חייא האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא (זאת תורת דא כנסת ישראל העולה דהיא סלקא ומתעטרט למעלה לעילא לעילא לאתקשרא כדקא יאות עד אתר דאקרי קדש קדשים) (דבר אחר) זאת תורת דא כנסת ישראל העולה דא מחשבה רעה דאיהי סלקא על רעותא דבר נש לאסטאה ליה מארה קשוט</p>	<p>בא וראה כתוב זאת תורת העולה, אמר רבי חייא הפסוק הזה בארנוהו בצורה הזו, (זאת תורת, זו כנסת ישראל. העולה, שהיא עולה ומתעטרט למעלה למעלה להתקשר כראוי עד המקום שנקרא קדש קדשים). (דבר אחר) זאת תורת, זו כנסת ישראל. העולה, זו מחשבה רעה שהיא עולה על רצונו של האדם להסיט אותו מדרך אמת.</p>
<p>היא העולה היא דסלקא ואסטיאת ליה לבר נש ובעי לאוקדא לה בנורא בגין דלא יתייב לה דוכתא לאסטאה ובגין כך על מוקדה על המזבח כל הלילה מאן לילה דא כנסת ישראל דאיהי זאת בגין דאתי לדכאה לבר נש מההוא רעותא על מוקדה בגין דנהר דינור איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק ומעברי שולטניהון מעלמא ובגין דלא ישלוט אצטריך על מוקדה על המזבח כל הלילה ואתכפיא ולא שלטא ועל דא כד אתכפיא האי סלקא כנסת ישראל דאיהי רוח קודשא דסלקא ואתעטרא לעילא דהא סליקו דילה כד אתכפיא האי חילא אחרא ואתפרש מנה ובגין כך בעינן ברזא דקרבנא לאפרשא להאי סטרא מרוח קודשא ולמיהב לה חולקא²⁵⁰ בגין דרוח קודשא תסתלק לעילא</p>	<p>היא העולה, היא שעולה ומשטינה על האדם וצריך לשרוף אותה באש כדי לא לתת לה מקום להשטין, ולכן על מוקדה על המזבח כל הלילה. מי הלילה, זו כנסת ישראל, שהיא "זאת", משום שבאה לטהר את האדם מאותו רצון. על מוקדה, משום שנהר דינור הוא מקום לשרוף כל אלו שלא עומדים בקיומם, שהרי מכניסים אותם באותה אש בוערת, ומעבירים את שלטונם מן העולם. וכדי שלא ישלט, צריך על מוקדה על המזבח כל הלילה, ונכנע ולא שולט. ולכן כשזה נכנע, עולה כנסת ישראל, שהיא רוח הקודש שעולה ומתעטרט למעלה, שהרי עלייתה כשנכנע הכח האחר הזה ונפרד ממנה, ולכן צריכים בסוד הקרבן להפריד את הצד הזה מרוח הקודש, ולתת לו חלק כדי שרוח הקודש תתעלה למעלה.</p>
<p>רבי אחא פתח ואמר והאש על המזבח תוקד בו וגו' (ויקרא ו ב) והאש על המזבח תוקד בו אמאי²⁵¹ ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר אמאי וכהנא אמאי והא תנינן אש בכל אתר²⁵²</p>	<p>רבי אחא פתח ואמר, והאש על המזבח תוקד בו וגו'. והאש על המזבח תוקד בו למה, ובער עליה הכהן עצים בבוקר בבוקר למה, וכהן למה, והרי שנינו שאש בכל מקום היא דין, והכהן בא מצד הימין ורחוק הוא מן הדין, שהרי אין כהן מזדמן לדין לעולמים, וכאן הוא צריך לשרוף דין בעולם, שכתוב</p>

²⁵⁰ עי' לעיל כו ע"ב הערה בשם הדע"ה ח"ב קנו ע"ב.

²⁵¹ שלש הנה קושיותיו. א', שהנה המזבח סודו הוא במלכות דיצירה בראש העשיה, ואם כן למה יצוה ה' שתהיה אש תמיד עליו שהרי כל מגמתו הוא להמתיק גבורות המלכות. והב', מצד הזמן שהוא בבקר שעת החסד. והג', מצד האדם שהוא כהן איש החסד (רמ"ז).

²⁵² פ' שיש כמה מיני אשים כנגד כמה מיני גבורות, כגון אש לבנה גבורה שבחסד וכיוצא, אבל תמיד הוא סוד גבורות (רמ"ז).

<p>דינא הוא וכהנא מסטרא דימינא²⁵³ קא אתי ורחיקא הוא מן דינא²⁵⁴ דהא כהנא לא אזדמן בדינא²⁵⁵ לעלמין והכא הוא בעי לאוקרא דינא בעלמא דכתיב (ויקרא ו ה) ובער עליה הכהן אלא הכי אוליפנא בר נש דאתי למחטי קמי מאריה הוא אוקיד גרמיה בשלהוביתא²⁵⁶ דיצר הרע ויצר הרע מסטרא דרוח</p>	<p>ובער עליה הכהן. אלא כך למדנו, אדם שבא לחטוא לפני רבונו, הוא שורף את עצמו בשלהבת היצר הרע, ויצר הרע בא מצד של רוח</p>
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>פקודא לעשות העולה כמשפטה ועלה אתמר זאת תורת העולה וגו' (ויקרא ו ב) חמש אשים הוו נחתין על קרבנא²⁵⁷ אש אוכל ואינו שותה אש שותה ואינו אוכל אש אוכל ושותה אש אוכל לחים ויבשים אש שאינו אוכל ואינו שותה²⁵⁸ לקבליהו אינון²⁵⁹ זאת תורת העולה חד הוא העולה על מוקדה ב' על המזבח תלת כל הלילה ד' ואש המזבח תוקד בו (ויקרא ו ב) ה' ואוקמוה מארי מתניתין עולה כולה סלקא לגבוה ודא בינה²⁶⁰ ה' ה' מראות דילה²⁶¹ י' מ'</p>	<p>מצוה לעשות העולה כמשפטה, ועליה נאמר זאת תורת העולה וגו'. חמשה אשים היו יורדים על הקרבן, אש אוכל ואינו שותה, אש שותה ואינו אוכל, אש אוכל ושותה, אש אוכל לחים ויבשים, אש שאינו אוכל ואינו שותה. כנגדם הם זאת תורת העולה אחת, היא העולה על מוקדה שתיים, על המזבח שלש, כל הלילה ארבע, ואש המזבח תוקד בו חמש. ופרשוה בעלי המשנה, העולה כולה, עולה לגבוה, וזו בינה, ה', ה' מראות שלה, י' בת יחידה. (שמות כג) ומראה כבוד ה' כאש אוכלת, ו' אור של בת עין והיא אש</p>

²⁵³ ר"ל חסד שבחסד דחכמה הוא כהן גדול, וחסד שבחסד דחסד הוא סגן, וחסד שבחסד דנצח הוא כהן הדיוט (רמ"ז).

²⁵⁴ כי כל מדות חח"ן אפילו של שמאל כולן חסדים (רמ"ז).

²⁵⁵ יורצה שאין שום כח דין מזדמן ויוצא מצד החסד, שהרי הגבורה כל עוד שמתפשטת למטה מתחזקת עד שנעשית קליפה ממנה, מה שאין כן החסד שאעפ"י שיש קצת אחיזה בה לקלי', מכל מקום אין ממנה קליפה וכו', ואברהם לא יצא ממנו ישמעאל אלא קודם שנקרא אברהם שאז נתייחד בחסדים, וגם שהולידו מהגר, אבל עשו יצא מיצחק אפילו אחרי עקידתו ונולד מרבקה. וכנגד זה אמר לא אזדמן בדינא לעלמין, אפילו במדרגה התחתונה (רמ"ז).

²⁵⁶ יצר הטוב ויצה"ר שניהם מן הטוב והרע שבקליפת נוגה, דהיינו יצר הטוב מן הימין וה"ס הליחות השרשי שבאדם המשקה את כל הגוף, ויצה"ר מן השמאל ובסוד חום הטבעי, וידוע שממנו כח הכעסני והתאוני, וזו היא שלהבת היצה"ר, ר"ל שכשמשתמש באשו לחטוא כי אז מתגברת השלהבת והיא כאש הקדחת המכלה את האדם ואז הוא נקרא יצה"ר, וז"ש ויצר הרע מסטרא דרוח מסאבא קא אתיא, הוא צד השמאל של נגה שמשם ניוזנות שאר השלש קליפות, ולכן נקרא סטרא דרוח מסאבא (רמ"ז).

²⁵⁷ הנה כאן הוזכרו ה"פ אש זה בחי' הזיווג הנעשה (בלילה) כלילה בסוד הה"ג והם ה' אש שהוזכרו הכא וזה הזיווג נעשה בבריאה ששם הם עולין משא"כ יצירה ועשייה הם ירידה למטה ע"ש תורת העולה כי בחי' המלכות עולה למעלה לבריאה לצורך זיווג זה. והנה בכל ימי החול מלכות דאצילות כלולה בבריאה ונפרדת מבעלה בעוונתו ומשתוקקת לבעלה ומשבחת עד חצות לילה שאז נקר' אלה"ם וז"ש (תהילים פג ב) אלהים אל דמי לך ומחצות ואילך אמר (תהילים פג ב) אל תחרש ואל תשקוט אל מחצות עד בקר שאז נקר' א"ל ואינו עולה בעולם האצי' אלא בליל שבת (זהר הרקיע). ובגמ' (יומא כא ע"ב) חשיב שש וכאן לא חשיב אש דשכינה שהיא כלל כל האשים (יהל אור). ז"ל הגמ': תנו רבנן שש אשות הן: יש אוכלת ואינה שותה, ויש שותה ואינה אוכלת, ויש אוכלת ושותה, ויש אוכלת לחין כיבשין, ויש אש דוחה אש, ויש אש אוכלת אש. יש אש אוכלת ואינה שותה, הא דידן. שותה ואינה אוכלת, דחולין. אוכלת ושותה, דאליהו דכתיב ואת המים אשר בתעלה לחכה. אוכלת לחין כיבשין, דמערכה. יש אש דוחה אש, דגבריאל. ויש אש אוכלת אש, דשכינה.

²⁵⁸ זהו אש דוחה שאמרו בגמ', וחמש הם מסט' דה' שבשם (יהל אור).

²⁵⁹ נ"ל שצ"ל זאת תורת העולה עד הלילה, א'. ור"ל מוקדש הוא אש א', ואש המזבח כו' ב'. אש תאכל האש, ג'. והאש על המזבח כו' ד'. אש תמיד כו' ה'. ה' פעמים אש. וכן דרשו בגמ' (יומא מה ע"א) ה' פעמים אש הנ"ל על מערכה גדולה, ושני' וקיום אש ואברים ופדרים ומנורה ע"ש (יהל אור).

²⁶⁰ שנק' גבוה, בגבהי מרומים כידוע (יהל אור).

²⁶¹ ר"ל ה' דהעולה רומז על ה' מראות שהן אשל"ת (אדום, שחור, לבן, ירוק, תכלת), ה' גוונין מסטרא דה' עילאה והן ה' פעמים שנאמר בסנה ראה אצל משה וירא וירא ואראה המראה לראות (יהל אור).

<p>בַּת־חַטָּאת 262 יחידא 263 (שמות כד יז) ומראה כבוד יהו"ה כאש אוכלת 264 ו' אור דבת עינא והיא אש</p>	
<p>כז/ב</p>	
<p>זהר</p>	
<p>מסאבא קא אתיא והא שריא ביה רוח מסאבא ולומנין אשתמודעין 265 קרבני דאתיין מהאי סטרא ובעא לקרבא על מדבחה 266 כדדמי ליה ולא אשתצי ולא אתבטל ההוא רוח מסאבא בין מבר נש ובין מההוא סטרא דאתי מניה אלא באשא דמדבחה דההוא אשא מבערא רוח מסאבא וזינין בישין מעלמא וכהנא בדא אתכוון לתקנא אשא דיבער זינין בישין מעלמא ועל דא בעי דלא ידעכוון ליה לעלמין ולא יתחלש חילא ותוקפא דיליה לתברא חילא דתוקפא אחרא בישא מעלמא ועל דא לא תכבה וכהנא יסדר עליה אשא בבקר בבקר בזמנא דשלמא סטרא דיליה ואתער בעלמא בנין לבסמא עלמא (ס"א ולבסמא דינא) ואתכפיין דינין 267 ולא מתערי בעלמא על דא תנינן אית אשא אכלא אשא דלעילא אכלא אשא אחרא אשא דמדבחה אכלא אשא אחרא ועל דא אשא דא לא תכבה לעלמין וכהנא מסדר ליה בכל יומא</p>	<p>הטומאה, והרי שורה בו רוח טומאה, ולפעמים נודעים הקרבנות שבאים מהצד הזה, וצריך להקריב על המזבח את מה שדומה לו ולא מתכלה, ולא מתבטלת אותה רוח הטומאה, בין מהאדם ובין מאותו הצד שבא ממנו, אלא רק באש של המזבח, שאותה האש מבערת את רוח הטומאה ומינים רעים מן העולם. והכהן מתכוון בזה, לתקן אש שתבער מינים רעים מן העולם, ולכן צריך שלא תכבה לעולמים, ולא יחלש הכח והתוקף שלה כדי לשבור הכח התוקף של הרע האחר מן העולם, ולכן לא תכבה. והכהן יסדר עליה אש בבוקר בבוקר, בזמן ששולט הצד שלו, ומתעורר בעולם, כדי לבשם את העולם, (ולבשם הדין) והדינים נכנעים ולא מתעוררים בעולם, ועל זה שנינו יש אש אוכלת אש, אש שלמעלה אוכלת אש אחרת. אש המזבח אוכלת אש אחרת. ועל זה האש הזו לא תכבה לעולמים, והכהן מסדר אותה בכל יום.</p>
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>שותה 268 כל מיין דאורייתא ואוכלת 269 כל קרבנין דצלותא ואוכלת לחין ויבשין אינון פשטי דאורייתא דאינון כעצים יבשים ורזי אורייתא אינון כעצים לחים והאי איהו אש אוכלת לחין ויבשין ועוד אוכלת לחים כל קרבנין דהוו קרבין בצלותא על מצות עשה</p>	<p>שותה כל המים של התורה, ואוכלת את כל הקרבנות של התפלה, ואוכלים לחים ויבשים, אותם פשטי התורה שהם כמו עצים יבשים, וסודות התורה הם כמו עצים לחים, וזוהי אש האוכלת לחים ויבשים. ועוד אוכלת לחים, כל הקרבנות שהיו קרבים</p>

262 ר"ל מראה עצמה היא מלכות שהיא מ' דמראה מ' יום שעמד משה בהר מ' יום דיצירה הולד (יהל אור).

263 ר"ל בת עין שכל השם בעין ששני בת עין הן: א' החיצו פני אדם מלכות ה' אחרונה. וא' נקודה פנימאה חכמה י"ד של השם וה' מראות ה' ראשונה אור הוא ו' כמש"ו והחיצונה הנ"ל הוא המראה (יהל אור).

264 וז"ש אש אוכלת אש דשכינה (יהל אור).

265 עי' לעיל כז ע"א מש"כ בשם דעה" קנו ע"ד.

266 והוא שעירי חטאת כמ"ש לקמן כח ע"א ועי' עוד בפרשת פקודי רלז ע, א (לש"ו).

267 עי' הערה לעיל כז ע"ב בשם לש"ו דע"ה. עי' שמקריבין לה' את השעיר שהוא מסטרא דיליה, הרי מוציאין בזה את בלעו מפיו, ולא עוד אלא שנעשה בו דין ע"י שמקריבין את האימורין ע"ג המזבח, וע"ד שאמרו בפי' פקודי (רלז ע"א) דהא כד אתעביד דינא בסטרא דא אתכפיין כל אינון דשלטין מסטרא כו' ע"ש, וכן בפי' צו (כז ע"ב) שכל קרבן שהוא מסטרא דיליה כשהוא נקרב על המזבח הנה אשא דמדבחה מבערא רוח מסאבא וזינין בישין מעלמא, והרי מתרחק עי"ז הס"מ מהשכינה הקדושה, ונדחה והולך לו. פעולה השנית הוא הפכו ממש, והיינו כי מאחר שע"י הקרבן שעיר הוא נדחה מגשת אל הקודש, הרי יזעק חמס ושוד על שברו, ויתחזק בכל תוקף ועוז להלשין ולקטרג בכל האפשרי (דע"ה ח"ב קנז ע"א).

268 עכשיו מפרש כל ה' אשים הנ"ל בשכינה (יהל אור).

269 ובזה נתבאר ד' אשים הנ"ל אוכלת או שותה או שניהן ואינו אוכל ולא שותה הן הפסולין שאינה מקבלת קרבן וז"ש דוחה הפסולין מע"ג המזבח (יהל אור).

<p>ויבשין כל קרבנין דהוו קרבין בצלותא על מצות לא תעשה והאי איהו סקילה²⁷⁰ שריפה הרג והנך על מצות עשה ועל מצות לא תעשה אלין אינון קרבניא דשכינתא צלותא דפקודין דעשה ולא תעשה ולקבל ה²⁷¹ מראות אלין תקינו ה' צלותי ביומא דכפורי ולקבל בת עינא אינון עשרת ימי התשובה י"ח לקבל אור²⁷² דבת עינא ה' ענויין לקבל ה' בתראה</p>	<p>בתפלה על מצוות עשה, ויבשים כל הקרבנות שהיו קרבים בתפלה על מצוות לא תעשה, וזהו סקילה שרפה הרג וחנק, על מצוות עשה ועל מצוות לא תעשה, אלו הם הקרבנות של השכינה, תפלה, על מצוות עשה ולא תעשה. וכנגד חמש המראות הללו תקנו חמש תפלות ביום הכפורים. וכנגד בת עין, אותם עשרת ימי תשובה, חמש עשרה כנגד האור של בת עין, חמשה ענויים כנגד ה' אחרונה.</p>
<p>פקודא בתר דא לעשות החטאת כמשפטה תנאים ואמוראים²⁷³ אתון דמסטרא דמדות דקודשא בריך הוא אתיתו דטרחתון סני לנקאה ברתא דילי דאיהי הלכה מאלין קליפין דערב רב²⁷⁴ קושיין בישין דלית לון תירוץ ולא פרוקא דעליהו אתמר (קהלת א טו) מעוות²⁷⁵ לא יוכל לתקון²⁷⁶ וחסרון²⁷⁷ לא יוכל להמנות אלא אתמר תיקו בהון וכל תיקו²⁷⁸ דאסורא לחומרא ואיהו תיקו חסר ו' שאין לו תיקון, חסר נון, דאיהו עלמא דאתי דתיקו דעלמא²⁸⁰ דאתי שתיקה כגון שתוק כך עלה במחשבה ואית קושיין²⁸¹ דאינון לבושין דהלכה דאתמר בהון משבצות זהב²⁸² הדא הוא דכתיב (תהלים מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה²⁸³ ממשבצות</p>	<p>המצוה אחר זו לעשות את החטאת כמשפטה. תנאים ואמוראים, אתם שמצד מדותיו של הקדוש ברוך הוא באתם, שטרחתם הרבה לנקות את הבת שלי שהיא הלכה מאותן הקליפות של ערב רב, שהן קושיות רעות שאין להם תירוץ ולא פרוק, שעליהם נאמר (קהלת א) מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות, אלא נאמר בהם תיקו. וכל תיקו של איסור לחומרא, והוא תיקו חסר ו', שאין לו תיקון, חסר נון, שהוא העולם הבא. שתיקו של העולם הבא שתיקה, כמו שתוק כך עלה במחשבה. ויש קושיות שהן הלבושים של הלכה, שנאמר בהם משבצות זהב, זהו שכתוב (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה. ואתם פוסקים אותם בכמה פסקים,</p>

²⁷⁰ והן הקרבנין שמוסרין עצמם למיתה וכו' ומסטרא דלת יבש ונהר יחר ויבש (יהל אור).

²⁷¹ שיוה"כ בבינה תקינו כל אלו נגד השם שבבינה נגד העין שבאלוהימים השם מציץ מן החרכים (יהל אור).

²⁷² ור"ל ו' שבשם לקבל אור שמדליקין ביוה"כ כמ"ש באורים כבדו ה' ביוה"כ והוא כנגד אור של העין כנ"ל, ועש"ת נגד בת עין שמשם הדמעות ששעריהן אינן ננעלין, וכן עש"ת השערים פתוחים כמ"ש דרשו ה' בהמצאו כו' (ר"ה יח ע"א) שבאלו הימים אל תדום בת עיניך, ונגד בינה תפלה כמש ממעמקים קראתיך עומקא עילאה כידוע, ונגד ה' אחרונה ה' עינויין כמ"ש וענייתם את נפשותיכם שמשם הנפש כידוע ואור הוא שמש ת"ת (יהל אור).

²⁷³ עי' יהל אור ח"א ל ע"ד ז"ל: דגם בדורות הראושנים היו תנאים ואמוראין אף בימי יהושע ברייתות ומימרות וגם הם היו מסדרים אלו הברייתו ומימרות.

²⁷⁴ כי הלכה היא מלכות וכל קושיא היא קליפה והוא מסטרא דערב רב שנתערבו בישראל וכן למעלה הקלי' וכן נתערב הקושיא בהלכה והתירוץ הוא תיקון הקלי' ההיא וקושיא דל"ל תירוץ אלו הן הקלי' דל"ל תיקון כלל וכן הרשעים בישראל שאמרו עליהם גיהנם כלה והם אינם כלים (יהל אור).

²⁷⁵ הוא הקושיא שהלכה נתעוות ע"י (יהל אור).

²⁷⁶ הוא התירוץ כמש"ו (יהל אור).

²⁷⁷ הן החסורי מחסרא שבגמ' שע"י נתקנה הקושיא כמש"ו אבל כאן לא יוכל להמנות בכלל החסורי מחסרא (יהל אור).

²⁷⁸ שכל ענין האסורים הוא לה הפרישה מהקלי' ולכך הוא לחומרא (יהל אור).

²⁷⁹ נ' שערי בינה (יהל אור).

²⁸⁰ ר"ל שכל תיקון הוא מצד בינה שמשם אין שטן כו' אבל באלו הקושיין כד מגיעין לבינה אומרים שתוק כך עלה במחשבה בינה בג"ר עולם המחשבה שהוא עולם הנעלם שא"א להשיג למטה התירוץ (יהל אור).

²⁸¹ הן שיש להם תירוץ כנ"ל (יהל אור).

²⁸² כמ"ש לקמן דפסקין מכמה חתיכות כמו משבצות (יהל אור).

²⁸³ הלכה דבגאו (יהל אור).

<p>זהב לבושה ואתון פסקין לון בכמה פסקות ולבתר מתקנין ומפרקין לון בכמה פרוקין ואי חסר שום פסק ממתניתא כמה דאוקמוה זה חסר מן המשנה אתון מתקנין לון והאי הוא חסרון שיוכל להמנות ואי ייתי טפש ויפיק שום ביש על ההוא אומנא דהתיך לבושיין ויימא וכי אורייתא איהי חסרה והא כתיב (שם יט) תורת יהויה תמימה תמימה בכל אברין²⁸⁴ דגופא דאינון רמ"ח פקודין הדא הוא דכתיב (שיר ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך תמימה בלבושהא ואיך חסר מן המשנה אתון תימרון ליה דוק ותשכח התיכה ותשכח לה מעורבת בשאר פסקות ומשניות דאורה אומנא²⁸⁵ למחתך לבושיין בכמה חתיכות ותלמיד דלאו איהו בקי למקשר ההלכה באינון חתיכות מתחלפי ליה פסקות וקושיין ולא אשכח לון פרוקא עד דייתי אומנא ופריק לון כל אלין ספקות דלהון בההוא זמנא הלכה דאיהי ברתא סליקת קדם מלכא שלימא בכלא בגופא בלבושהא ובתכשיטהא ואתקיים בה (בראשית ט מז) וראיתיה לזכור ברית עולם ולזמנין אית לאומנא תלמיד בקי²⁸⁶ דישרר ליה לתקנא לון</p>	<p>ואחר כך מתקנים ומיישבים אותם בכמה פרוקים. ואם חסר פסק כלשהו מן המשנה כמו שבארוה, זה חסר מן המשנה, אתם מתקנים אותם, וזהו חסרון שיוכל להמנות. ואם יבא טפש ויוציא שם רע על אותו אומן שחותך לבושים, ויאמר וכי התורה היא חסרה, והרי כתוב תורת ה' תמימה, תמימה בכל אברי הגוף, שהם רמ"ח מצוות, זהו שכתוב (שיר ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בך, תמימה בלבושיה, ואיך חסר מן המשנה. אתם תאמרו לו, דייק ותמצא חתיכה, ותמצא אותה מעורבת עם שאר פסקים ומשניות, שדרך האומן לחתוך לבושים לכמה חתיכות, והתלמיד שאינו בקי לקשר את ההלכה בחתיכות הללו מתחלפות לו פסקות וקושיות, ולא מוצא להם פרוק, עד שיבא האומן ומפרק אותם את כל הספקות הללו שלהם, באותו זמן הלכה שהיא בת עולה לפני המלך שלימה בכל, בגופה בלבושה ובתכשיטה, ומתקיים בה (בראשית ט) וראיתיה לזכור ברית עולם, ולפעמים יש לאומן תלמיד בקי שישלח לו לתקן אותם.</p>
<p>קמו כלהו ואמרו ודאי אנת הוא אומנא רעיא מהימנא דאתמר בך משה קבל תורה מסיני ומתמן ואילך כלהו תלמידים אינון דילך מן יהושע עד סוף כל דרין הדא הוא דאמרינון ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים עד סוף כלהו תלמיד בקי דילך מאן הוא הא חזינא דאתמר הכל יהא מונח עד שיבא אליהו אמר לון ודאי הכי הוא דאיהו תלמיד חבר דעליה אתמר (במדבר כה יא) בן אהרן²⁸⁷ הכהן כנונא דאתמר באהרן (שמות ד טז) הוא יהיה לך לפה</p>	<p>קמו כולם ואמרו, ודאי שאתה הוא האומן רועה הנאמן, שבך נאמר משה קבל תורה מסיני, ומשם ואילך כל התלמידים הם שלך, מיהושע ועד סוף כל הדורות, זהו שאמר ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, עד הסוף של כולם. התלמיד הבקי שלך מי הוא, הרי ראינו שנאמר הכל יהא מונח עד שיבא אליהו. אמר להם ודאי כך זה, שהוא תלמיד חבר, שעליו נאמר (במדבר כה) בן אהרן הכהן, כדוגמא שנאמר באהרן, (שמות ד) הוא יהיה לך לפה</p>
<p>כח/א רעיא מהימנא</p>	

²⁸⁴ ר"ל הלכה ברתא דמלכא (יהל אור).

²⁸⁵ שנותנין לו בגד בחתיכה אחת והוא חותם מכאן ונותן לכאן ואם נותנין לאדם שאינו בקי דומה לו שהוא חסר וז"ש ותלמיד דלאו (יהל אור).

²⁸⁶ ר"ל כמ"ש (חולין ז ע"א) מקום הניחו לו להתגדר בו, ורומז על אליהו שהוא יתרץ כל הקושיות והאומן מרע"ה כמ"ו וכן כל הת"ח תלמידיו (יהל אור).

²⁸⁷ ר"ל שנאמר נפחס הוא אליהו הוא אליהו בן אלעזר בן כ"ו ב"פ בן שהוא ג"כ בן אהרן מטסרא דנדב ואביהו כידוע. ור"ל כאן בן אהרן ברא כרע דאבוה, כמ"ש אצל אהרן שהו איהיה לו לפה שמרע"ה היה כבד פה, ור"ל שהיה אומר ההלכה בסתימות ואהרן מפרשה, כן יהיה לע"ל שאליהו יפרש דעכשיו מרע"ה כבד פה בגלות, ור"ל שאין עכישו הלכה ברורה במקום א' כמ"ש בגמ' (שבת קלח קלט) ומרע"ה בתוך הת"ח כמ"ש ל (יהל אור).

<p>הכי נמי בריה יהיה לי לפה דאיהי אורייתא דבעל פה בנין דהיכי דהוינא בקדמיתא כבד פה וכבד לשון הכי יוקים לי קודשא בריך הוא כבד פה באורייתא דבעל פה וכבד לשון באורייתא שבכתב דלא יימרון²⁸⁸ אלין דלא אשתמודעון לי אחרא איהו ואליהו הוא יהיה לי לפה ייתי לתקנא כל אלין ספיקות ולפרקא לון בההוא זמנא זאת תורת העולה²⁸⁹ (ויקרא ו ב) ברתא דהות מהדקא שפלה בגלותא סליקת על כל דרגין דלעילא הדא הוא דכתיב (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה²⁹⁰ וסליקו דילה תהא לאבא²⁹¹ דאיהו לימינא חסד דביה הרוצה להחכים ידרים מתמן חכמ"ה כ"ח מ"ך²⁹²</p>	<p>כך גם בְּנוֹ יהיה לי לפה, שהיא התורה שבעל פה, משום שאיך שהייתי בראשונה כבד פה וכבד לשון, וכך יקים אותי הקדוש ברוך הוא כבד פה בתורה שבעל פה, וכבד לשון בתורה שבכתב, שלא יאמרו אלו שלא מכירים אותי, זה מישהו אחר. ואליהו הוא יהיה לי לפה, {{הוא}} יבא לתקן את כל הספיקות הללו וליישב אותם, באותו זמן זאת תורת העולה, הבת שהיתה בחוץ, שפלה בגלות, עולה על כל הדרגות שלמעלה, זהו שכתוב (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה, ועלייתה תהיה לאבא, שהוא לימין של חסד, שבו הרוצה להחכים ידרים משם חכמ"ה כ"ח מ"ה.</p>
<p>אמר חד תנא בודאי בנין דא אתמר בך (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה בנין כלה דילך דלא יהא לך שלימו אלא בה דכד אנת תהא שלימא בה אתמר בך (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות במראה כנונא דכלה דאתפשטת מלבושה ומתייחדת עם בעלה בקירוב בשר ברמ"ח אברים דילה²⁹³ ולא כסיאת אבר חד מינה והאי איהו במרא"ה רמ"ח בחושבן</p>	<p>אמר תנא אחד ודאי שבגלל כך נאמר בך מוליך לימין משה, משום הכלה שלך שלא תהיה לך שלמות אלא עמה, שכאשר אתה תהיה שלם עמה נאמר בך פה אל פה אדבר בו, ומראה ולא בחידות. במראה, כדוגמת כלה שפושטת מלבושיה ומתייחדת עם בעלה בקירוב בשר ברמ"ח איברים שלה, ולא מכסה אבר אחד ממנה, וזהו במראה, רמ"ח בחשבון.</p>
<p>אמר בוצינא קדישא בקדמיתא אתחזי לך האי חיזו דאתמר בה במראה דאיהו לך המראה הגדול²⁹⁴ בסנה דאדכר ביה חמש זמנין²⁹⁵ הסנה וכעין²⁹⁶ אתגלייא לך חיזו דא ברמ"ח פקודין דאינון²⁹⁷ בחמשה חומשי תורה ולא בחידות דאינון לבושיין דילה דבהון חזו כל נביאי דלית ארץ לאתגלאה כלה בקירוב בשר אלא לחתן</p>	<p>אמר הנר הקדוש, בראשונה נראה לך המראה הזה שנאמר בו במראה, שהוא לך המראה הגדול בסנה, שנזכר בו חמש פעמים הסנה, וכעת התגלה לך המראה הזה ברמ"ח מצוות, שהם בחמשה חומשי תורה. ולא בחידות, שאותם לבושים שלה, שבהם ראו כל הנביאים, שאין דרך שתתגלה כלה בקירוב בשר אלא לחתן שלה, באותו זמן יתקיים</p>

²⁸⁸ ר"ל, התורה החדשה שעתידיה להתגלות, לא תהיה ח"ו תורה אחרת, אלא שעתידיה להתפרש היטיב, לא כמו שהוא עכשיו, ויהיה חדשה לנו, ויאמר כל ההלכות כמ"ש אצלינו עכשיו, ואליהו יפרש, ולא יאמר ההלכה ברורה שלא יצטרך לפירוש, כדי שלא יאמרו שאינה התורה של עכשיו (יהל אור).

²⁸⁹ ר"ל זאת ברתא דמלכא, הלכה, וזה "תורת", שהיא עכשיו בגלות, שאין הלכה ברורה (יהל אור).

²⁹⁰ כמ"ש בתיקו"ז דהלכה למשה משסיני היא סלקא על כל דרגין (יהל אור), בפנימיותה, שהוא עתה נעלם בה, הנה היא באחדותה לעולם למעלה למעלה, ובסוד (ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון, והיא סליקת על כל דרגין דלעילא, כמ"ש (משלי לא כט) ואת עלית על כולנה (זוה"ק ח"ג כח ע"א), כי בהעלם הנה היא שורש הכל, כי היא עולה עד המלכות דא"ס, וכמ"ש ברע"מ פינחס (רנו ע"ב), ועי' פ' תרומה (קנח ע"א) ופ' בראשית (כד ע"א ע"ב), ותלוי עלייתה למעלה וגילוי אחדותה בהמלכות דא"ס כאשר יושלם תיקונהא בכל הג' תיקונים שאמרנו לעיל (כללים ח"ב נ ע"ב).

²⁹¹ שמשם התורה, חכמה עילאה כמש"ו (יהל אור).

²⁹² ר"ל, שהיא כח מלכות שנק' מ"ה, גימ' אדם, חיה הרביעית (יהל אור).

²⁹³ הם רמ"ח פקודין, שהוא יודע כל רזין וטעמין דלהון באתגלייא (יהל אור).

²⁹⁴ שנאמר ואראה את המראה הגדול, ונאמר "הגודל", לפי שהוא לימין משה, שמשם האל הגדול (יהל אור).

²⁹⁵ נגד ה' חומשי תורה כמש"ו (יהל אור).

²⁹⁶ ר"ל, ז"ש ומראה ולא בחידות, בתחלה במראה, ואח"כ ולא בחידות (יהל אור).

²⁹⁷ ולכן ראו כל הנביאים בחידות, כמ"ש חוד חידה (יהל אור).

<p>דילה בההוא זמנא יתקיים בהו (בראשית ב כה) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו²⁹⁸ ולא יתבוששו כגון אדם ואשתו דכבר אתעבר ערבוביא בישא ערב רב קושיא בישא מעלמא דאינון עריין דקודשא בריך הוא ושכינתיה עריין דישראל</p>	<p>בהם (בראשית ב) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו, כמו אדם ואשתו שכבר העביר הערבוב הרע של ערב רב, קושיא רעה מן העולם, שהם העריות של הקדוש ברוך הוא ושכינתו, העריות של ישראל.</p>
<p>כל שכן עריין דילך רעיא מהימנא ומהלכה דילך דבגניייהו צריך לכסאה רוין דאורייתא כמה דאוקמוה (משלי כה ב) כבוד אלהים הסתר דבר²⁹⁹ עד דמתעברין מעלמא ולית מלכים אלא ישראל כמה דאוקמוה כל ישראל בני מלכים הם בההוא זמנא וכבוד מלכים חקור דבר אמר רעיא מהימנא בריך אתה לעתיק יומין דמתמן אתה כענפא דאתפשט מאילנא הכי נשמתך ענפא מניה³⁰⁰</p>	<p>כל שכן העריות שלך, רועה הנאמן, ומההלכה שלך, שבשבילם צריך לכסות את סודות התורה כמו שבארוה, (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר, עד שעוברים מן העולם, ואין מלכים אלא ישראל. כמו שבארוה, כל ישראל בני מלכים הם, באותו זמן וכבוד מלכים חקור דבר. אמר הרועה הנאמן ברוך אתה לעתיק הימים, שמשם אתה כענף שמתפשט מן האילן, כך הנשמות ענף ממנו.</p>
<p>תנאים ואמוראים הא ודאי עולה וחטאת³⁰¹ ואשם תלת פקודין אינון תלת אבהן שלמים מטרוניתא (ס"א אתר דאיהו תשלומין דכלא כגוונא) אבר דאיהו תשלומין דכל אבר כגוונא דיומא קדמא³⁰² דהג מי שלא הג ביום ראשון אילין תשלומין³⁰² לראשון ושאר יומין תשלומין זה בזה ובהון וחסרון יוכל להמנות³⁰³ אבל מי שלא הג יום טוב הראשון של הג עלייל אתמר (קהלת א טו) מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות והאי איהו חטאת דמעכב לעולה³⁰⁴</p>	<p>תנאים ואמוראים, הרי ודאי עולה וחטאת ואשם הן שלש מצוות שלשה אבות, שלמים המלכה. (מקום שהוא תשלומים של הכל כדוגמת) אבר שהיא תשלומים של כל איבר, כדוגמת היום הראשון של חג, מי שלא חג ביום טוב ראשון אין לו תשלומים לראשון, ושאר הימים תשלומין זה בזה, ובהם "וחסרון לא יוכל להמנות", אבל מי שלא חג יום ראשון של חג, עליו נאמר מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות, וזוהי החטאת שמעכבת את העולה.</p>
<p>(מאי טעמא) חטא איהו דכר חטאת נוקבא ולזמנין דהא³⁰⁵ אתבסם חטאת ואתפרש מעולה בההוא שעיר³⁰⁶ דאתמר (במדבר כה טו) ושעיר עזים אחד לחטאת אשם תלוי אחיד בתרוייהו כמאן דאחיד לכאן ולכאן ואיהו תלוי באמצעיתא כגון הכל תלוי עד שיבא אליהו ויפריש לה מתמן הכי אשם תלוי איהו אחיד בתרוייהו עד דיהבין ליה מזונא דיליה שוחד דיליה³⁰⁷ ויתפרש מתמן ומתקרבין אברין דכלה</p>	<p>(למה), החטא הוא זכר, החטאת נקבה, ולפעמים שהרי החטאת מתבשמת ונפרדת מעולה, באותו שעיר שנאמר ושעיר עזים אחד לחטאת. אשם תלוי אחוז בשניהם, כמי שאוחז לכאן ולכאן, והוא תלוי באמצע, כמו הכל תלוי עד שיבא אליהו, ויפרידו משם. כך אשם תלוי הוא אחוז בשניהם, עד שנותנים לו את מזונו, השוחד שלו, ויפרד משם ומתקרבים האיברים של הכלה זה לזה, שכך הוא אשם וחטאת, כמו סרכות שאחוזות</p>

²⁹⁸ ר"ל, מרע"ה עם הלכה, שיגלה הכל בפירוש, ולא כמ"ש התורה עכשיו בלבוש הסיפורים, בשביל הע"ר, שלא ילמדו הפנים כמש"ו דבגניייהו (יהל אור).

²⁹⁹ הוא הלכה הנ"ל, דבר ה' זו הלכה (יהל אור).

³⁰⁰ מקוב"ה (יהל אור).

³⁰¹ עולה בימינא, וחטאת בשמאל, ואשם תלוי באמצע כמש"ו (יהל אור).

³⁰² ונקט ב' הדעות שבגמ' (חגיגה ט ע"א) תשלומין לראשון ותשלומין זה לזה (יהל אור).

³⁰³ וכן בכל יום (יהל אור).

³⁰⁴ עי' הערה בסוף הספר אות א'.

³⁰⁵ עי' הערה בסוף הספר אות ב'.

³⁰⁶ עי' הערה בסוף הספר אות ג'.

³⁰⁷ עי' הערה שלנו כו רע"ב בשם דע"ה ח"ב קנו ע"ב.

<p>דא לדא דהכי איהו אשם והטאת כסרכות דאחידין בריאה ולא מניחין לה לפרחא לסלקא לגבי עילא לנשבא ברוחא דקודשא</p>	<p>בריאה ולא מניחים אותה לפרוח, לעלות כלפי מעלה, לנשב ברוח הקודש.</p>
<p>שה איהו לעולה דכתיב (בראשית כב ז) ואיה השה לעולה ואתמר ביה (שמות יב ה) שה תמים זכר הדא הוא דכתיב (ויקרא ה טו) איש@איל תמים והא צריך למשאל דהא שה איהו לימינא שעיר איהו לשמאלא דהיינו שעיר עזים אחד לחטאת ואית שעיר ואית שעיר אחד ליהויה ושעיר אחד לעזאזל והיינו דכתיב (ויקרא טז ח) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליהויה וגורל אחד לעזאזל</p>	<p>השה הוא לעולה, שכתוב ואיה השה לעולה, ונאמר בו שה תמים זכר, זהו שכתוב איש תמים. והרי צריך לשאול, שהרי שה הוא לימין, והשעיר הוא לשמאל, שהיינו שעיר עזים אחד לחטאת. ויש שעיר ויש שעיר. שעיר אחד לה', ושעיר אחד לעזאזל. והיינו שכתוב ונתן אהרן על שני השעירים גורלות, גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל.</p>
<p>ובהוא שעיר אתמר בעשו (בראשית כז יא) איש שעיר ודא כבד דנטיל כל אינון שמרים דדם (דמתמן) שחין אבעבועות פורחות ספחת וכל מיני צרעת והיינו דכתיב (ויקרא טז כב) ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזירה ואינון עונות תם דאיהו לבא וכדין אתפרש מלערבא בלבא וכדין אתבסם ואיהו כבד באלין חובין ולא קל לסלקא לגבי יעקב אישתם חדו מארי מתניתין דמתכתאן דקא נחתי עם תנאין ואמוראין</p>	<p>ובאותו שעיר נאמר בעשו, איש שעיר, וזה הכבד שנוטל את כל אותם השמרים של הדם, (שממש) שחין אבעבועות פורחות ספחות וכל מיני צרעת, והיינו שכתוב ונשא השעיר עליו את כל עוונותם אל ארץ גזירה, והם עוונות תם, שהוא הלב, ואז נפרד מלהתערב בלב, ואז מתבשם והוא כבד בחטאים הללו, ולא קל לעלות אל יעקב איש תם. שמחו בעלי המשנה של הישיבות שירדו עם התנאים והאמוראים.</p>
<p>קם חד מנייהו ואמר רעיא מהימנא הב לי רישו למשאל בתר דזכינא למשמע מלין יקירין אלין מפומך דאורייתא דא דנפקת מפומך (משלי ג טו) יקרה היא מפנינים וכל הפציק לא ישוו בה ועם כל דא הלכה היא וללמוד אני צריך הא שעיר דעזאזל שפיר אשם תלוי באן אתר איהו אמר ליה בריך אנת ברי שפיר קא שאלת אלא מה עמודא דאמצעייתא אחיד ביה ימינא ושמאלא דאינון חסד וגבורה כנופא דאחיד בין תרין דרועין דבר נש או כנשר דאחידן ביה תרין גדפין לפרחא בהון וכיונה דאחידת בה תרין גדפין דאמתילת לאורייתא וגדפין</p>	<p>קם אחד מהם ואמר רועה הנאמן תן לי רשות לשאול, אחר שזכיתי לשמוע דברים נכבדים אלו מפיק, שהתורה הזו שיוצאת מפיק יקרה היא מפנינים וכל חפציק לא ישוו בה. ועם כל זה הלכה היא וללמוד אני צריך, הרי שעיר לעזאזל זה נאה, אך אשם תלוי באיזה מקום הוא. אמר לו ברוך אתה בני יפה שאלת, אלא מה העמוד האמצעי אחוזים בו ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה, כמו גוף שאחוז בין שתי הזרועות של האדם, או כמו נשר שאחוזים בו שתי כנפיים לפרוח בהן, וכמו יונה שאחוזים בה שתי כנפיים שנמשלה לתורה, וכנפיה</p>
<p>כח/ב</p>	
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>דילה למצות עשה ובהון היא העולה³⁰⁸ ופרחת לעילא</p>	<p>למצוות עשה, ובהן היא העולה ופורחת למעלה.</p>
<p>הכי פקודין דלא תעשה אינון תפישו דילה כגון צפרים הנאחזים בפח וכל תפשין דילה</p>	<p>כך מצוות לא תעשה הן האסורים שלה, כמו ציפורים הנאחזות בפח, וכל האסורים שלה שמעכבות אותה מלפרוח נקראות</p>

³⁰⁸ וזהו העולה, שבא על מ"ע, דע"י סלקת. וחטאת, לשון ירידה כנ"ל, על מל"ת, שתופסה בגדפין, כמש"ו וע"ז נצטוו במ"ע ול"ת, ל"ת דלא ליהו להו אחיזה בגדפין, ומ"ע לסלקא היונה בגדפי', וז"ש מה יונה כנפי' כו' (יהל אור).

<p>דמעכבין לה לפרהא אתקריאו סרכות כאלין סרכות דמעכבי לכנפי ריאה לנשבא הכי אשם³⁰⁹ מ ישראל אחיד בנדפוי דשכינתא דאינון חיוון דכרסיא דלא תהא עולה בהון בזכוון ד ישראל לנבי קודשא בריך הוא ומעכבין לה ומכבידין גדפהא חי"ת חי"ת³¹⁰ חטאות דלהון ואשם³¹¹ אימא דערב רב סרכא אחידת בכרסיא דתמן³¹² מטרוניתא ולא מנחת לה לסלקא מגלותא וזכוון אחידן בה לסלקא אשתארת באוירא כגון סרכא תלויה באוירא ודא עמודא דאמצעיתא³¹³ (דאיהו אוירא) הכי אשם תלוי בצדיק דאיהו אחיד בין שמיא וארעא</p>	<p>סרכות, כמו הסרכות הללו שמעכבות את כנפי הריאה מלנשב, כך אשם, שישראל אחוזים בכנפי השכינה שהן חיות הכסא, שלא תהיה עולה בהם בזכויות של ישראל לקדוש ברוך הוא, ומעכבים אותה ומכבידים את כנפיה. חי"ת חי"ת החטאות שלהם ואשם אמם של ערב רב, הסרכה האחוזת בכסא ששם המלכה, ולא מניחה אותה לעלות מן הגלות, והזכויות אחוזות בה להעלותה, ונשארת באויר כמו סרכה שתלויה באויר, וזהו העמוד האמצעי (שהוא אויר), כך אשם תלוי בצדיק שהוא אחוז בין שמים וארץ.</p>
<p>חטאת איהו³¹⁴ יותרת הכבד אכבידת עלה בחטאות דלכלוכין דחובין ד ישראל כגוונא דכבד³¹⁵ מכביד שמרים דאינון דמים על ערקין דלבא הכי אלין חטאות מכבידין על גדפוי דשכינתא דאינון פקודין דעשה דדמיין לכנפי יונה לא תעשה כד אינון מכבידין על עשה דאינון כד חובין ד ישראל מרובין מזכוון אתמר באורייתא דאיהו גופא (דניאל ה יב) ותשלך אמת ארצה ואיהי צווחת (איכה א יד) נתנני יהו"ה בידי לא אוכל קום (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום ובגין דא³¹⁶ תקינו תנאים ואמוראים צלותין באתר דקרבנין לאעברא חטאות ואשמות מינה ובגין דא תקינו צלותא דשחרית כקרבן השחר וצלותא דמנחה כקרבן בין הערבים וצלותא דערבית כאמורים ופדרים דהוו מתאכלים כל הלילה ותלת אבהן דתקינן תלת צלותין לקבל מרכבתא דאינון קטירין בה כמה דאוקמוה האבות הן הן המרכבה דאינון פני אריה אל הימין לארבעתם וגו' (ע"כ)</p>	<p>החטאת היא יותרת הכבד, מכבידה עליה בחטאות של לכלוכים של חטאי ישראל, כדוגמת שהכבד מכביד על השמרים שהם דמים על העורקים של הלב, כך החטאות הללו מכבידות על כנפי השכינה שהן מצוות עשה שדומות לכנפי יונה, ולא תעשה כשהן מכבידות על עשה שהן כשחטאי ישראל מרובים מן הזכויות, נאמר בתורה שהיא גוף, ותשלך אמת ארצה. והיא צווחת נתנני ה' בידי לא אוכל קום, נפלה לא תוסיף קום, ומשום זה תיקנו תנאים ואמוראים תפלות במקום קרבנות, להעביר ממנה חטאות ואשמות, ולכן תיקנו תפלת שחרית כמו קרבן השחר, ותפילת מנחה כמו קרבן בין הערבים, ותפלת ערבית כמו אמורים ופדרים שהיו מתאכלים כל הלילה, ושלשת האבות שתיקנו שלש תפלות כנגד המרכבה שהם קשורים בה כמו שבארוה האבות הן הן המרכבה שהם פני אריה אל הימין לארבעתם.</p>
<p>זהר</p>	

³⁰⁹ ר"ל, כמו הסרכות (יהל אור).

³¹⁰ ר"ל, החיות דכרסיא בחטאת, שר"ת שלהן ח' (יהל אור).

³¹¹ שאשם אחוזה בגוף הכסא, כמו גוף היונה כנ"ל (יהל אור).

³¹² ר"ל, שגדפין דשכינתא אינון חיוון, אבל גוף השכינה א"א לומר ח"ו גופא ממש, דשם, והזר הקרב יומת, אלא גוף הכסא מקום השכינה, כמ"ש בפיקודין הנ"ל (יהל אור).

³¹³ דסמכין לה בגלותא, והן מצד הבינונים, שהן תלוין ועומדין, מחצה זכיות ומחצה עוונות (יהל אור).

³¹⁴ דתרין נוקבין בס"א, נגד ב' הה"ן בקדושה, חמה ולבנה, שעליהן נאמר וחרפה הלבנה כו'. ויותרת הכבד נוק' תתאה, כידוע מסטרא דרשעים, עונות מרובים, מורידה ח"ו למטה (יהל אור).

³¹⁵ כשמתגבר מחלאת הלב, וכל הגוף (כמ"ש בריש כל מרעין כו'), ועיקר הלב, שהוא מרגיש יותר שהוא שכינה (יהל אור).

³¹⁶ שחר נגד עולה, מנחה נגד חטאת, זמן הדין. ערבית נגד אשם תלוי, דרגא דיעקב, ולכן מתאכלין אברים ופדרים, מזונא דילי' כנ"ל (יהל אור).

<p>אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו 1) רבי היא פתח³¹⁷ (בראשית כב ז) ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני וגו' ויאמר ויאמר תלת זמנין דיצחק ויאמר חד דאברהם אמאי הכי אלא שלש למעשה בראשית דאינון תלת דיצחק הוו וחד דאברהם ברביעי דכתיב הנני בני דחיקא (ס"א ודייקא) הנני וכתיב (שם א יד) יהי מארת ברקיע השמים מארת חסר ואי תימא ויאמר ויאמר יתיר אינון אלא אינון סתימין הוו במחשבה ואלין אתגליין מגו חשוכא ויאמר יצחק אל אברהם וכתיב (שם ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ויאמר אבי וכתיב (בראשית א 1) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית כב ז) ויאמר הנה האש (בראשית א ט) ויאמר אלהים יקו המים (בראשית כב א) ויאמר הנני (בראשית א יד) ויאמר אלהים יהי מארת</p>	<p>אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, רבי היא פתח (בראשית כב) ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני וגו', ויאמר ויאמר שלש פעמים של יצחק, ויאמר אחד של אברהם, למה זה כך. אלא שלשה למעשה בראשית שהם היו השלש של יצחק, ואחד של אברהם ברביעי שכתוב הנני בני דחוק (ודוקא) הנני. וכתוב (בראשית א) יהי מארת ברקיע השמים, מארת חסר, ואם תאמר ויאמר ויאמר הם יותר, אלא שהם היו סתומים במחשבה, ואלו התגלו מתוך החשכה. ויאמר יצחק אל אברהם, וכתוב (בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. ויאמר אבי, וכתוב ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. ויאמר הנה האש, ויאמר אלהים יקו המים, ויאמר הנני. ויאמר אלהים יהי מארת</p>
רעיא מהימנא	
<p>ועוד אש תמיד תוקד על המזבח (ויקרא ו 1) דא אורייתא³¹⁸ דאתמר בה (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יהוה לא תכבה ודאי דעבירה אינה מכבה תורה אבל עבירה מכבה מצוה ומאן דעביד עבירה דמכבה מצוה דאיהי נר הכי מכבה נר דיליה דאתמר בה (משלי כז) נר יהוה נשמת אדם מגופיה והאי הוא כבוי³¹⁹ דאשתאר גופא בחשוכא והכי מאן דסליק שכינתא מאתרהא גרים כבוי (לכל העולם) וחשוכא לההוא אתר וחשוכא איהי עבירה³²⁰ (שם ל) ושפחה כי תירש גבירתה וסליקו³²¹</p>	<p>ועוד אש תמיד תוקד על המזבח וגו', זו התורה שנאמר בה (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם ה'. לא תכבה ודאי, שעבירה אינה מכבה תורה, אבל עבירה מכבה מצוה. ומי שעושה עבירה שמכבה מצוה שהיא נר, כך מכבה את נרו שנאמר בה (משלי ב) נר ה' נשמת אדם מגופו, וזהו כבוי שנשאר הגוף בחשכה. וכך מי שמסלק שכינה ממקומה גורם כבוי (לכל העולם) וחשיכה לאותו מקום, וחשיכה היא עבירה, (משלי ל) ושפחה כי תירש גבירתה. ועליית המצוה מצד של עמי הארץ מכבה להם את המצוה, לקיים בהם ורשעים בחושך ידמו, אבל לבעלי תורה אין</p>

³¹⁷ ידוע, כי ד' דרגין הן אותיות השם, בין בדכורא בין בנוק', בדכורא ג' דחסדים יה'ו, וא' דגבורה, ה' תתאה. ובנוק' להיפוך, וכאן (במזבח) [במזרח] דנוק' ד' גומרין דלקמן (ל ע"א) והן ג' דיצחק וא' דאברהם, ג' ויאמר אמר יצחק, וא' אמר אברהם, ויאמר יצחק אל אברהם שנכלל באברהם, והוא, יהי אור ויהי אור, שהן אברהם ויצחק, כמ"ש בח"ט ע"ב, ויאמר אבי נכלל אברהם ביצחק, והוא סוד רקיע בתוך המים, כמ"ש בזו"ח נח ע"א, מים איהו לימינא כו', וכדין מים כו', ויאמר הנה האש הוא יבשת המים (ר"ל, יקו המים ותראה היבשה – נראה שהיא הגהת הרמ"ש) ויאמר הנני אמר אברהם, הוא חטף קמץ (ס"א הוא יהי מראת), וז"ש למעלה מארת חסר כתיב, וכמ"ש נח ע"ב, משום דהוא דנוק', והן (כסדר) שאמר (ל ע"א) חד לסטר מזרח כו' עד דרום (יהל אור).

³¹⁸ שנאמר בה, והגית בו יומם ולילה (יהל אור).

³¹⁹ ר"ל לא שהנשמה נכבית בעצמה, אלא שהנשמה מסתלקת מגופי, והיא כפיי לגופי, כמו נר, שאין האור בעצמו נכבה, אלא שמסתלק מהפתילה, והוא כבוי לפתילה. וכ"ה בשכינה כמ"ש, דח"ו אצלה, לא יגורך רע, אלא שמסתלקת ח"ו, מאתרה שהוא הכסא, ומנשמתא שהוא ג"כ אתרה, והכל א', שהנשמה חצובה משם. וכשמכבה הפתילה, לא דיו שגורם לפתילה חשך, אלא שמאפיל לכל הבית. כן גורם חשך בכסא, וכן לכל העולמות, שמאירין הכל ממנה. וכן בעולם הזה שמאירין מהנשמה של האדם, מגיע חשך לכלם, וז"ש הא גרים כו' (יהל אור).

³²⁰ ר"ל, החושך הוא אינו הסתלקות האור לבד, כמו שסוברין קצת בני אדם. אלא כיון שמסתלק האור, בא החושך, שהשם עשה הבדלה ביניהם שלא ישכנו יחד, ולאום מלאום יאמץ, וכן למעלה באה עבירה שהוא חשך ושורה, ושפחה כו' (יהל אור)

³²¹ ר"ל, המצוה שכינה מסתלקת משם, וזהו דוקא לע"ה (יהל אור)

<p>דמצוה מסטרא דעמי הארץ להוין³²² מכבה מצוה לקיים בהון (ש"א ב ט) ורשעים בחשך ידמו אבל לגבי מארי תורה לית ליה כבייה עולמית בהון בגין דנהרין לה³²³ בכמה רוין דאורייתא דאור ר"ז אתקרי ומצות דאורייתא דמקיימין לה רבנן תורה איהו לגבייהו לילה ויומם לא תכבה עליהו בגין דמקיימין בה (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה</p>	<p>לה כבייה עולמית בהם, שמאירים לה בכמה סודות של התורה, שאור נקרא ר"ז, ומצוות התורה שמקיימים אותן חכמים, זו תורה לגביהם, לילה ויומם לא תכבה עליהם, משום שמקיימים בה והגית בו יומם ולילה.</p>
<p>ועשן דסליק מפומייהו במילי דאורייתא איהו עשן המערכה דמסדרין לה ומעריכין לה לגבי בעלה כגון (במדבר ח ב) בהעלותך³²⁴ את הנרות דאתמר בהון (שמות כז כ) להעלות נר תמיד³²⁵ ובעשן המערכה וענן הקמרת דאורייתא עשן דילה יתער מלבא לגבי חכמתא דאיהו כמוחא כגוונא דעננא דאתערותא דעננא מלבא הדא הוא דכתיב³²⁶ (בראשית ב ו) ואד יעלה מן הארץ ולבתר והשקה את כל פני האדמה הכי יתער עשן מבינה דאיהו בלבא דאוקמוה לגביה הלב מבין וסליק לגבי חכמה דאיהו</p>	<p>והעשן שעולה מפיהם בדברי תורה הוא עשן המערכה, שמסדרים אותה ועורכים אותה לבעלה, כמו (במדבר ח) בהעלותך את הנרות שנאמר בהם להעלות נר תמיד, ובעשן המערכה ובענן הקטורת, שהתורה הוא העשן שלה, יתעורר מהלב לחכמה שהוא כדוגמת מח, כמו הענן שהתעוררות של הענן היא מהלב, זהו שכתוב (בראשית ב) ואד יעלה מן הארץ, ואחר כך והשקה את כל פני האדמה. כך יתעורר עשן מבינה שהיא בלב, שבאורה אצלו הלב מבין, ועולה לחכמה שהיא</p>
<p>כטא</p>	
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>(נ"א במוחא) כמוחא ומאן עשן דא (דעת) עמודא דאמצעיתא דעת לב מבין דעת³²⁷ לבתר דנחית עשן חכמה לגבי בינה דאינון דא לשמאלא ודא לימינא איהו נחית מלא מאבא ואימא מלא י"ה³²⁸ לאוקדא עצים דאינון תלמידי חכמים מסטרא דעין חיים דאינון אברים דגופא דתמן ה' העצים ודאי לאוקדא לון בשלהובין דאורייתא דאתמר ביה (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יהו"ה בשלהובין דנר מצוה ברחימו³²⁹ (ע"ב)</p>	<p>(במח) כמו מח. (ומה) ומי העשן, זה (דעת) העמוד האמצעי דעת. לב מבין דעת. אחר שיורד עשן חכמה לבינה, שהם זה לשמאל וזה לימין, הוא יורד מלא מאבא ואמא, מלא י"ה, לשרוף עצים שהם תלמידי חכמים מצד של עץ החיים, שהם איברים של הגוף, ששם ה' העצים ודאי. לשרוף אותם בשלהבות התורה, שנאמר בה הלא כה דברי כאש נאם ה', בשלהבות של נר מצוה באהבה.</p>

³²² בדרגא דיזהון במקום אחיזת נשמתן למעלה, אבל בת"ח אין יכול העבירה לסלקא המצוה כמש"ו (יהל אור).

³²³ ר"ל, לשכינה שנקרא מצוה (יהל אור).

³²⁴ ר"ל, דסלקין הנר לגבי בעלה, ששם האור רזין כנ"ל, דאור' ר גימ' ר"ז, לכך אין יכול לכבות (יהל אור).

³²⁵ ר"ל, תמיד, והגית כנ"ל (יהל אור).

³²⁶ ר"ל, שהעשן עולה מן הארץ, ואח"כ יורד, ומקשה כן, העשן עולה אל המוח, ואח"כ יורד ומשקה כל הגוף כידוע (יהל אור).

³²⁷ עי' מדרש אותיות רבי עקיבא: למ"ד אל תקרא למד אלא לב מבין דעת מלמד שהלב שקול כנגד כל אבריו של אדם וכו' ששנים עשרה דברים יש בו באדם ואלו הן לב מבין דעת ותבונה. ועי' בהגר"א בתיקו"ז נה ע"ד: ואמר לב מבין כו', ואמרו לב יודע לב רואה ר"ל בזה דלב כוללת כל חב"ד דכוללין הכל.

³²⁸ עי' הערה בסוף הספר.

³²⁹ עי' ח"ב קפב ע"ב ששמע שזה גבורות. ועי' לקמן רל ע"א שזה דווקא בתפילה, ולא בתורה, וצ"ע. ועי' פת"ש נתיב הקלי' פתח כו: אמרו (סוכה נב ע"ב) [תנא דבי רבי ישמעאל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח אם ברזל הוא מתפוצץ] אם אבן הוא [נימוח דכתיב הוי כל צמא לכו למים וכתיב אבנים שחקו מים אם ברזל הוא מתפוצץ דכתיב הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע], וכו', נימוח

<p>פקודא להקריב בכל יומא תמידין ואבתריה להדליק אש הדא הוא דכתיב (&) אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא וו) ואבתריה תרומת הדשן ואבתריה קרבן נדר או נדבה תנאים ואמוראים כל אלין תמידין אינון מדות דקודשא בריך הוא דצריכי למהוי לון נייחא ואף על גב דכל ספירן כלהו חד מכל מקום כל ספירה וספירה ממנא על שבתות וזמנין ויומין טבין וההיא מדה דשלפנותא דההוא זמנא כל ספירן אתכלילו בה ואתקריאו כלהו על שם ההיא מדה בחסד חסדים בגבורה גבורות והכי בכל מדה</p>	<p>מצוה להקריב בכל יום תמידים, ואחריו להדליק אש, זהו שכתוב אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, ואחריו תרומת הדשן, ואחריו קרבן נדר או נדבה. תנאים ואמוראים, כל אלו תמידים הם מדותיו של הקדוש ברוך הוא, שצריכים להיות להם נחת, ואף על גב שכל הספירות כולן אחת, מכל מקום כל ספירה וספירה ממונה על שבתות וזמנים וימים טובים, ואותה מדה ששולטת באותו זמן, כל הספירות נכללות בה, וכולן נקראות על שם אותה מדה, בחסד חסדים, בגבורה גבורות, וכך בכל מדה.</p>
<p>ואית השבתת מלאכה כגון שור דאית ליה עול וחמור דאית ליה משאוי בין עול מלכות שמים כגון תפילין בין עול מלכות הרשעה כפום עובדייהו באלין יומין אית לון השבתת מלאכה ונייחא מאן דלא אתעסק באורייתא ובפקודין אית ליה עול מלכות הרשעה ומאן דאתעסק באורייתא ובפקודין אית לון עול מלכות שמים דאיהי ה' בתראה מלכות שמים אתקריאת עול מצות איהי ודאי בנין דבה אתבריאו כל בריין דשמיא וארעא³³⁰ הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם</p>	<p>ויש השבתת מלאכה כמו שור שיש לו עול, וחמור שיש לו משא, בין עול מלכות שמים כמו תפילין, בין עול מלכות הרשעה כפי מעשיהם. בימים הללו יש להם השבתת מלאכה ומנוחה, מי שלא עוסק בתורה ובמצוות יש לו עול מלכות הרשעה, ומי שעוסק בתורה ומצוות יש לו עול מלכות שמים, שהיא ה' אחרונה שנקראת מלכות שמים. עול מצוות היא ודאי, משום שבה נבראו כל הבריות של שמים וארץ, זהו שכתוב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם.</p>
<p>וכד ייתי שבת ויום טוב נחתת בינה דאיהו יהו' על ה' דאיהי מלכות שמים נשמה יתרה ואיהי (שמות לב טז) חרות על הלוחות אנכי ביציאת מצרים ופרישת גדפהא על ברתא ועל משריין דילה ואית לון נייחא ואתמר במשריין דסמא"ל ונחש (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליך ויראו ממך אות תפילין ואות שבת ואות דיומין טבין ואות ברית כלהו שקילין ו</p>	<p>וכשיבא שבת ויום טוב, יורדת בינה שהיא יהו' על ה' שהיא מלכות שמים, נשמה יתרה, והיא (שמות לב) חירות על הלוחות. אנכי ביציאת מצרים, ופורשת כנפיה על הבת, ועל המחנות שלה, ויש להם מנוחה. ונאמר במרכבותיו של סמא"ל ונחש, (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, אות תפילין, ואות שבת, ואות ימים טובים, ואות ברית, כולם שקולים.</p>

ע"י מים חסדים של הדעת, ואם ברזל הוא בסוד כבד כועס, מתפוצץ ע"י אש התורה עט' דגבורות שנא' (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש כו', ועי"ש נתיב קיצור אבי"ע פתח ט: יסוד האש התשוקה והאהבה ליוצרו ולקיום מצותיו ולעסק התורה כמ"ש (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש וגו', ואמרו ג"כ בתלמידי חכמים (תענית ד' ע"א) אורייתא הוא דמרתחי להו, וכן ענין הכעס וקנאה לנקום מרשעים ולבער החוטאים.
³³⁰ הוא מה שאמרו רז"ל (מנחות כט ע"ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא בה' בראם, והוא בה' בתראה דהשם הו"ה ב"ה וכמ"ש בזה"ק (פ' צו כט ע"א) דה' בתראה הוא מלכות שמים, ובה אתבריאו כל בריין דשמיא וארעא, והיא הה' דהבראם, וכן הוא בפ' תזריע (דף מג ע"א) ובאד"ז (דף רצח ע"א). ומה שאמרו (מנחות כט ע"ב³³⁰) העוה"ב נברא בי' והעולם הזה נברא בה', ר"ל כי בינה שהיא ה' עלאה, והיא העוה"ב (ע' זהר שמות דף כז) (הקדו"ש נא ע"ב), והוא כמ"ש הרב בטנת"א (ריש פרק ג) כי כל העולמות נבראו ע"י כ"ב אותיות שבהמלכות. והוא ע"י הרל"א שערים שבהכ"ב אותיות, כי הם כולם בהמלכות דאצילות, ומהם נבראו כל העולמות בי"ע (הקדו"ש סח ע"ג).

<p>אית אות דשד"י דאיהו מטטרו"ן עבד וכמה עבדין תליין מניה דממנן על אלין דעבדין פקודי על מנת לקבל פרס מטטרו"ן ומשריין דיליה ממנן עליהו בנינייהו אתמר (שמות כג יב) למען ינוח שורך וחמורך ועבדך ואתך אבל אינון דעבדין פקודין שלא על מנת לקבל פרס אינון בנוי דמלכא ומטרוניתא ואינון כתרין ותגין על רישא דעבדין ביומין דחול ובנינייהו אתמר ודאשתמש בתגא חלף והזר הקרב לנבייהו יומת דשבתות אתקריאו לגבי עבדין ובגין דא אם כבנים</p>	<p>ויש אות של שד"י שהוא מטטרו"ן עבד, וכמה עבדים תלויים ממנו, שממונה על אלו שעושים מצוות על מנת לקבל פרס, מטטרו"ן והמחנות שלו ממונים עליהם, בשבילם נאמר למען ינוח שורך וחמורך ועבדך ואתך. אבל אותם שעושים מצוות שלא על מנת לקבל פרס, הם בני המלך והמלכה, והם הכתרים והתגים על הראש העבדים בימות החול, ובשבילם נאמר ודאשתמש בתגא חלף, והזר הקרב אליהם יומת, שנקראים שבתות אל העבדים, ולכן אם כבנים אם כעבדים.</p>
<p>אם כעבדים אם כבנים דאתמר בהון (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם אם כעבדים (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים ולא שאר אומין אבל אינון הייביא דלא משתדלין באורייתא ומצות ולית עלייהו עול תורה ועול תפילין ושאר פקודין אינון עבדין לאומין דעלמא ומשתעבדין בהו כגון (דברים ו כא) עבדים היינו לפרעה במצרים ואי נטרי שבתות וימים טובים אתמר בהו (&) ויוציאנו יהו"ה אלהינו ויתקיים בהו (שמות כג יב) למען ינוח שורך וחמורך חמור בתורה ובמצות וינפש בן אמתך ובהמתך עם הארץ בהמה אקרי³³¹ ולבתר דייעול גרמיה תחות אדם בתורה יתקיים ביה (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה אם הוא כסוס דרכיב עליה מאריה וסביל ליה ולא מבעט במאריה</p>	<p>אם כבנים שנאמר בהם בנים אתם לה' אלהיכם, אם כעבדים כי לי בני ישראל עבדים, ולא שאר האומות. אבל אותם הרשעים שאין עוסקים בתורה ובמצוות, ואין עליהם עול תורה ועול תפילין ושאר מצוות, הם עבדים לאומות העולם ועוסקים בהם, כמו עבדים היינו לפרעה במצרים. ואם שומרים שבתות וימים טובים, נאמר בהם ויוציאנו ה' אלהינו, ויתקיים בהם למען ינוח שורך וחמורך, חמור בתורה ובמצוות. וינפש בן אמתך ובהמתך, עם הארץ נקרא בהמה, ואחר שיכניס את עצמו תחת אדם בתורה, יתקיים בו אדם ובהמה תושיע ה', אם הוא כמו סוס שרוכב עליו אדונו וסובל אותו ולא בועט באדונו.</p>
<p>ומאי סבילו דעם הארץ לתלמיד חכם בגין דתלמיד חכם כיום שבת צריך איהו דלית ליה מדיליה ואי עם הארץ סביל ליה בממוניה ואתנהיג ביה כפום רעותיה לשמשא ליה ולאתנהגא בפקודין כפום רעותיה יתקיים ביה אדם ובהמה תושיע יהו"ה יושיע ליה משוד וגולה יושיע ליה ממלאך המות דלא שליט עליה וישחוט ליה בסכין פגום דיליה וכל מאן דשחיט בסכין פגום נבלה איהו דאתמר ביה (שמות כב ל) לכלב תשליכון אותו דאיהו סמא"ל</p>	<p>ומהו הסבל שעם הארץ לתלמיד חכם, משום שתלמיד חכם כמו יום השבת הוא צריך שאין לו משלו. ואם עם הארץ סובל אותו בממונו, ונוהג בו כפי רצונו לשמש אותו, ולהתנהג במצוות כפי רצונו, יתקיים בו אדם ובהמה תושיע ה', יושיע אותו משוד ומגזלה, יושיע אותו ממלאך המות, שלא ישלוט עליו, וישחוט אותו בסכינו הפגומה. וכל מי שנשחט בסכין פגומה, הוא נבלה, שנאמר בו לכלב תשליכון אתו, שהוא סמא"ל.</p>

³³¹ הרשעים נמשלו לבהמות כמ"ש בחולין (ה ע"א) מן הבהמה להביא בני אדם שדומים לבהמה, מכאן אמרו מקבלין קרבנות מפושיעי ישראל כו'. וכן (שם ע"ב) מסיק הגמרא שם דכל היכא דכתיב בהמה לחודיה גריעותא הוא ע"ש, וכן הוא בזוה"ק (בראשית מז ע"א) בהמה ורמש וחיתו ארץ אלן שאר עמים עכו"ם כו', וכן ברע"מ (פ' צו דף כט ע"א) עם הארץ בהמה אקרי, וכ"ז הוא משום ששורש העופות הם מהחסדים ושורש הבהמות הם מהגבורות וכנז' (דע"ה ח"ב מו ע"א).

<p>ונפש דתלמיד חכם אתקריאת שבת מלכתא נפש יתירה דשבת ועונג דיליה נשמת חיים ורוח שכלי ואינון נשמה יתירה רוח יתירה על נשמה ורוחא ונפשא דאינון עבדין דשלמין בגופא דיומין דחול נשמה יתירה נשמת כל חי כתר בראש צדיק דאיהו יום שבת</p>	<p>והנפש של תלמיד חכם נקראת שבת המלכה, נפש יתרה של שבת, והעונג שלה נשמת חיים, ורוח שכלי, והם נשמה יתרה רוח יתרה על נשמה, ורוח ונפש שהם עבדים ששולטים בגוף של ימות החול, נשמה יתרה נשמת כל חי, כתר בראש צדיק, שהוא יום השבת.</p>
<p>ובהאי נשמה יתירה תהלל יה דאינון אבא ואימא דעלה אתמר (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך בגין דאיהו מרכבה לעלת העלות דאיהו מכוסה ולא שליט עליה עינא ובגין דא עין לא ראתה רוחא יתירה נהר דנפיק מעדן מבין אבא ואימא ומהלכו חמש מאה שנין ומטי לשתיא דאיהו צדיק להשקות את הגן דאיהו נפש יתירה מלכות נשמה דשלמא ביומין דחול על עבד יהויה איהי מכסא הכבוד כמה דאוקמוה</p>	<p>ובנשמה היתרה הזו תהלל יה, שהם אבא ואמא, שעליהם נאמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך, משום שהיא מרכבה לעילת העילות, שהוא מכוסה ולא שולטת עליו העין, ולכן עין לא ראתה. רוח יתרה, הנהר שיוצא מעדן מבין אבא ואמא, ומהלכו חמש מאות שנה, ומגיע לששי שהוא צדיק, להשקות את הגן, שהיא נפש יתרה מלכות. הנשמה ששולטת בימות החול על עבד ה' היא מכסא הכבוד כמו שבארוה,</p>
<p>כט/ב</p>	
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>מארי מתניתין כל הנשמות גזורות מתחת כסא הכבוד³³² ורוח דשלמא ביומי דחול על עבד יהויה איהי מעבדא דמלכא מטטרוין כליל שית סדרי משנה ואיהי שש מעלות לכסא ונפש דשליט בחול איהי מכסא דין סנדלפון תכלת שבציצית כמעשה לבנת הספיר</p>	<p>בעלי המשנה כל הנשמות גזורות מתחת כסא הכבוד, ורוח ששולטת בימות החול על עבד ה', היא מעבד המלך מטטרוין, כולל ששה סדרי משנה, והיא שש מעלות לכסא. והנפש ששולטת בימות החול היא מכסא דין סנדלפון, תכלת שבציצית, כמעשה לבנת הספיר.</p>
<p>אבל ברתא דמלכא בפסח איהי נפש השכלית ליל שמורים מצה שמורה ורוח שמור לקבליה איהי יום טוב ואיהי יום שבת זכור ושמור בגין דאיהי אצילות ממלכות</p>	<p>אבל בת המלך בפסח היא נפש השכלית, ליל שמורים, מצה שמורה, ורוח שמור, כנגדה היא יום טוב, והיא יום שבת, זכור ושמור, משום שהיא אצילות ממלכות.</p>

³³² עי' ספר הליקוט - פרשת האזינו: ודע, כי יש מקום שקורא אותנו בנים למקום, ויש מקום שקורא אותנו עבדים, לסוד ד' עולמות אב"ע. כי יש נשמה לנשמה, ונשמה ורוח ונפש, ע"ד אב"ע זה למעלה מזה. ומי שהוא מאצילות, נקרא בחינת בנים. ובת למעלה מכסא הכבוד, ומתלבשת בנשמה, מבריאה החצובה מתחת כסא הכבוד. ועל זה הכסא אדם מלמעלה, ומשם הנשמה לנשמה, הנקרא אדם. והאחרת, שהיא הנשמה הנקרא דמות אדם. ותחתיה עולם היצירה, הוא עולם המלאכים, הוא הרוח מלבוש לנשמה, ושם הוא הרקיע, שעל ראש החיות, הנושאים הכסא. ושם הם מקום השרפים עומדים, והמלאכים, כמ"ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה. ותחתם הנפש הבהמית, מלבוש הרוח מעולם הגלגלים, ותחתם הד' יסודות אש רוח מים עפר, ומשם הוא העור והבשר והגידים, שהם מלבוש חיצון לנפש. וכולם רמוזים בד' אותיות השם, שבכל אות ברא עולם. וזהו רמז בנפשו הוא, ונפש בדם. ר"ל, כי הכל ברשות האדם, אם ירצה יעשה החומר נפש, או להפך. עי' בהגר"א בתז"ח יז ע"ב **כזהר עד חיותא** - ר"ל שהאופנים הן נפש, וחיות רוח. "אל אשר יהיה שמה הרוח כו' כי רוח החיה באופנים". וזהו הרקיע הוא רקיע שע"ג החיות, שמשם נשמתא, ששם הכסא כמ"ש וממעל לרקיע כו' דמות כסא, ומן הרקיע הזה הנשמות, כמ"ש (זהר ח"ג כט ע"ב) הנשמות חצובות מתחת כסא הכבוד, והוא מזה הרקיע. ועי' רמ"ז לקמן צה ע"א: הוא בת"ת זעיר, במקום שמסתיים יסוד אמא, ושם מאיר אורה ומתגלה יסוד אבא.

<p>והכי תלמידי חכמים בנוי דמלכא ומטרוניתא: אתקריאו שבתות³³³ וימים טובים ולית לון מדילהון דלאו אינון בעלי מלאכה³³⁴ כשאר עבדין בנוי דחולין אנרא דילהון בעלמא דין ובעלמא דאתי לענגא לון בכל מיני מאכל ומשתה ולאוקרא לון בלבושין שפירין כגוונא דשבת דאתמר ביה כבדהו בכסות נקיה כל מה דעבר בר נש לשבתות וימים טובים אית למעבד לון ומאן דמחלל שבת חייב סקילה והכי מאן דאשתמש בתגא חלף והכי הוא המשתמש במי ששונה הלכות דמחלל תורתיה וכל שכן המבזה ליה כאילו מבזה שבתות ומועדות ואוקמוה מארי מתניתין כל המבזה את המועדות כאלו כופר בעיקר</p>	<p>וכן תלמידי חכמים בני המלך והמלכה נקראו שבתות וימים טובים, ואין להם משלהם שאינם בעלי מלאכה, כמו שאר העבדים, בני החולין, שכרם בעולם הזה ובעולם הבא לענג אותם בכל מיני מאכל ומשתה ולכבדם בלבושים יפים, כמו ששבת שנאמר בה כבדהו בכסות נקיה, כל מה שעושה אדם לשבתות וימים טובים יש לעשות להם, ומי שמחלל שבת חייב סקילה, וכן מי שמשתמש בכתר חולף. וכך מי שמשתמש במי ששונה הלכות שמחלל את תורתו, וכל שכן המבזה אותו כאילו מבזה שבתות ומועדות, ופרשוה בעלי המשנה כל המבזה את המועדות כאלו כופר בעקר.</p>
<p>וכגוונא דכל מאני בית המקדש אתקריאו קדש הכי כל אינון דמשמשי תלמידי חכמים אתקריאו קדש ותלמידי דרב דאינון לקבל אברים דגופא אתקריאו קדש קדשים³³⁵ ורוא דמלה קא רמיז בהון (שמות כו לג) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים ומטטרו"ן את ומשריין דילך צריכין לקרבא לון קרבנא קדם יהו"ה בכל ליליא עשייה לקבל עליה עול מלכות שמים דא קבלת יסורין דעניות לתלמידי חכמים איהו מות לגופא דבעירן דמוזנא דאורייתא איהו מוזנא דנשמתא ורוחא ונפשא שכליים דאינון כהן לוי וישראל כהן ביה י' חכמה ודאי לוי ביה ה' תבונה ישראל ביה דעת ודא ו' נפש יתירה ה' בתראה</p>	<p>וכדוגמת שכל כלי בית המקדש שנקראו קודש, כך כל אותם שמשמשים תלמידי חכמים נקראים קודש, ותלמידי רב שהם כנגד אברי הגוף נקראו קודש קדשים, וסוד הדבר רמזו בהם (שמות כו) והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש ובין קודש הקדשים, ומטטרו"ן אתה ומחנותיך צריכים להקריבם קרבן לפני ה' בכל לילה, עשייה לקבל עליו על מלכות שמים, זו קבלת יסורים של עניות לתלמיד חכמים שהוא מות לגוף הבהמות, שמזון התורה הוא מזון של הנשמה ורוח ונפש השכליים, שהם כהן לוי וישראל, הכהן בו י' חכמה ודאי, הלוי בו ה' תבונה, ישראל בו דעת וזו ו', נפש יתרה ה' אחרונה.</p>
<p>רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה ותורה דא אדם הדא הוא דכתיב (במדבר יט יד) זאת התורה אדם ודא כליל שמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א האי איהו אורייתא מוזנא לאדם בארבע אנפין דיליה מוזנא דבעירן נהמא וחמרא ובשרא וכל מיני פירות (קהלת ז יד) זה לעמת זה עשה האלהים</p>	<p>רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, ותורה זו אדם, זהו שכתוב זאת התורה אדם, וזה כולל את השם המפורש יו"ד ה"א וא"ו ה"א, זוהי התורה מזון לאדם בארבע הפנים שלו, מזון הבהמות לחם ויין ובשר וכל מיני פירות, (קהלת ו) זה לעמת זה עשה האלהים.</p>

³³³ כל המצוות שאדם עושה באמצע השבוע, או אם קורא בתורה הרבה, אז יש לו אפילו בחול תוספת קדושה, כל מה שיכול עם הארץ, וכללות בני האדם, להשיג בתוספת שבת, כמ"ש רשב"י, ת"ח יש לו בכל יום נפש של עם הארץ שביום השבת (פרי עץ חיים - שער השבת א).
³³⁴ עי' ברכות ה ע"א לא כל א' זוכה לב' שלחנות.

³³⁵ האמנם ענין הכסא הוא ענין ג' אורות שנמשכין ויורדין מן אימא דמקנא בכורסיא בג"ס כנז' בתיקונים (כד ע"ב), ואותם השלש אורות הם נשמת הבריאה, והם הנק' כסא הכבוד, והם נקראים קודש קדשים, קדש חד, קדשים תרין, הא תלת (שעה"כ יד ע"ד). ענין המצוה הזאת לייחד אנשים לעבוד ה' ולעסוק בתורתו כמו שהיה הענין בכהנים שנאמרו להם לכו עבדו את ה', וכל מחסורכם עלינו רק לא ימוש ספר וכו' ויהיו במינינו דוגמת הכהנים אז נגלות חרפת מצרים מעלינו כמש"ה כי חק לכהנים וכו' וברע"מ נתן טעם לזה ת"ח בנוי דמלכא וכו' ויתר השכר למחזיקים בה בפ' ויחי דף רמו מאן דסעיד למאיר דאורייתא נטיל ברכאן מעילא וכו', ובפ' דייני גזירות אמרו ע"ה אינם חיים וכו' מצאתי להם תקנה מן התורה ואתם הדבקים וכו' (מ"מ).

<p>וצריך בר נש לקרבא בכל ליליא קרבן נפשא ורוחא ונשמתא דבעירין קדם יהו"ה ויתודה בכמה מיני ודויין ויסלק לון במחשבתיה קרבנא קדם יהו"ה לאפקא לון בקריאת שמע (בלב אחד) לקמי קודשא בריך הוא ויפיק רוחיה דדפיק בערקין דלבא נפש יכוון בשריפתה ובשחיטתה ובנחירתה דהו נחירין כהניא הדא הוא דכתיב (&) ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל והיינו חנק ותלתא מיתות אלין הון כמרה סומקא ירוקא אוכמא דאינון בכבד במרה בטחול ואינון כתלת קליפין דאגוזא</p> <p>וקודם דא יתקן מזבח אבנים ויכוון למעבדה סקילה ממרה חוורא דשלמת בכנפי ריאה באינון סרכות דאלין בעירין תפוסין תמן ונחיתת אשא תכלא וישצי לון ויהון חיון ובעירין ועופין דכיון לקרבא ליהו"ה ולשריית שמיה עליהו כההוא זמנא יתקיים כהו (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם היים ויהון כסוסיא דרכיב מאריה עליהו הדא הוא דכתיב (חבקוק ג ה) כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה ובההוא זמנא (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה</p>	<p>וצריך אדם להקריב בכל לילה קרבן נפש ורוח ונשמה של בהמות לפני ה', ויתודה בכמה מיני וידויים, ויעלה אותם במחשבתו, קרבן לפני ה' להוציא אותם בקריאת שמע (בלב אחד) לפני הקדוש ברוך הוא, ויוציא את רוחו שדופק בעורקי הלב הנפש, יכוון בשריפתה ובשחיטתה ובנחירתה, שהיו הכהנים נוחרים, זהו שכתוב ומלק את ראשו ממול ערפו, ולא יבדיל, והיינו חנק. ושלוש המיתות הללו היו כמו מרה אדומה ירוקה ושחורה, שהם בכבד במרה ובטחול, והם כשלש קליפות האגוז.</p> <p>וקודם לכן יתקן מזבח אבנים, ויכוון לעשות סקילה ממרה הלבנה ששולטת בכנפי ריאה, באותן סרכות שאותן הבהמות תפוסות שם, ויורדת אש תכלת ומכלה אותם, ויהיו החיות והבהמות והעופות טהורים לקרב לה', ולהשרות שמו עליהם. באותו זמן יתקיים בהם, (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים, ויהיו כמו סוס שאדונו רוכב עליו, זהו שכתוב (חבקוק ג) כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה. ובאותו זמן אדם ובהמה תושיע ה'.</p>
<p>ותלמיד חכם איהו שקיל לכל מארי תורה והכי צריך למהוי שקיל גרמיה מסטרא דאורייתא ומסטרא דאברים דגופא צריך למישקל גרמיה לכל עמי הארץ כמה דאוקמוה מארי מתניתין לעולם יראה אדם עצמו כאילו כל העולם כלו תלוי בו ויכוין בנפשיה וברוחיה ובנשמתיה למעבד לון קרבנין עם כל בני עלמא וקודשא בריך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה וכדא אדם ובהמה תושיע יהו"ה קמו כלהו תנאין ואמוראין לגביה ואמרו כלהו בקלא חדא אנת הוא רעיא מהימנא דאית לך רשו למעבד כל דא דאנת שקיל ככל ישראל ובנין דא שלה לך קודשא בריך הוא בינייהו (ע"כ הרעיא מהימנא)</p>	<p>והתלמיד חכם שקול לכל בעלי התורה, וכך צריך לשקול עצמו מצדה של התורה ומצד האיברים של הגוף, צריך לשקול עצמו לכל עמי הארץ, כמו שבארוה בעלי המשנה, לעולם יראה אדם עצמו כאלו כל העולם כלו תלוי בו, ויכוון בנפשו וברוחו ובנשמתו לעשות אותם קרבנות עם כל בני העולם. והקדוש ברוך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה, ובזה אדם ובהמה תושיע ה'. קמו כל התנאים והאמוראים אליו ואמרו כולם בקול אחד, אתה הוא הרועה הנאמן שיש לך רשות לעשות את כל זה שאתה, שקול ככל ישראל ולכן שלח אותך הקדוש ברוך הוא ביניהם.</p>
<p>תוספתא</p>	
<p>זאת תורת העולה (ויקרא ו ב) אמר רבי חייא האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא זאת תורת דא כנסת ישראל העולה דא מחשבה רעה³³⁶ דאיהי סלקא על רעותא דבר נש לאסטא ליה</p>	<p>זאת תורת העולה, אמר רבי חייא את הפסוק הזה בארנו בצורה הזה, זאת תורת זו כנסת ישראל, העולה זו מחשבה רעה שעולה על רצונו של אדם להסיטו מדרך האמת, היא</p>

³³⁶ עי' חלק ב' רלט ע"ב. ועי' ז"ח מו ע"ב: ובסטר שמאלא קיימא דרגא אחרא דבסטר מסאבא דאקרי אוף הכי מחשבה ואקרי מחשבה רעה. בגין דדרגא דעלה איהו רע ובג"כ איקרי מחשבה רעה. הכא קיימא כל רעותין בישיין וכל הרהורין בישיין וכל בישיין דעלמא. ועי' שעה"ק פו ע"ב.

<p>מארהא דקשוט היא העולה היא היא דסלקא ואסטייה ליה לבר נש ובעי לאוקדא ליה</p>	<p>העולה היא היא שעולה ומסטין את האדם ורוצה לשרוף אותו</p>
<p>ל/א</p>	
<p>תוספתא</p>	
<p>בנורא בגין דלא יתיהיב ליה דוכתא לאסטאה ובגין כך (&) על המזבח כל הלילה מאן לילה דא כנסת ישראל דאיהי זאת לאתדכאה בר נש מההוא רעותא על מוקדה בגין דנהר דינור איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק ומעברי שלטניהון מעלמא ובגין דלא תשלוט אצטריך על מוקדה כל הלילה ואתכפייא ולא שלטא (ע"ב)</p>	<p>באש כדי שלא ינתן לו מקום להשטין, ולכן על המזבח כל הלילה. מי הלילה, זו כנסת ישראל, שהיא "זאת" לטהר את האדם מאותו רצון על מוקדה, משום שנהר דינור הוא מקום לשרוף את כל אלו שלא עומדים בקיומם, שהרי מכניסים אותם לאותה אש בוערת ומעבירים את שליטתם מן העולם, וכדי שלא תשלוט צריך על מוקדה כל הלילה ותכנע ולא תשלוט.</p>
<p>זהר</p>	
<p>כתיב (מ"א יט יא) והנה יהו"ה עובר וגו'³³⁷ ורוח גדולה וחזק וגו' רוח גדולה דאמרן³³⁸ וכתיב (&) לא ברוח יהו"ה ואחר הרוח רעש דכתיב (יחזקאל ג' יב) ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול הרי רעש אבתריה דרוח ואחר הרעש אש דא הוא דכתיב (דניאל ז' י) נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי וגו' רבי יצחק אמר היינו דכתיב (יחזקאל א' יג) ודמות החיות³³⁹ מראיהן כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק³⁴⁰ ואחר האש קול דממה דקה קול דא קול בתראה דהיא דממה דלית לה מלה פרטא אלא היא דממה מגרמה³⁴¹ וכד מתכנשי עלה היא אשתמע בכלהו עלמין וכלהו מזדעזעי מנה דממה דקה אמאי היא דקה בגין (ס"א דאיהי) (דאתיא) זעירא מכלא</p>	<p>כתוב (מלכים א' יט) והנה ה' עובר וכו' ורוח גדולה וחזק וגו', רוח גדולה שאמרנו, וכתוב לא ברוח ה'. ואחר הרוח רעש שכתוב (יחזקאל א') ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול, הרי רעש אחר הרוח. ואחר הרעש אש, זהו שכתוב (דניאל ז') נהר די נור יוצא ושופע מלפניו וגו'. רבי יצחק אמר היינו שכתוב (יחזקאל א') ודמות החיות מראיהם כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש, ומן האש יוצא ברק, ואחר האש קול דממה דקה, הקול הזה קול אחרון שהוא דממה שאין לה דבר פרטי, אלא היא דוממת מעצמה. וכשמתכנסים עליה היא נשמעת בכל העולמות, וכולם מזדעזעים ממנה. דממה דקה למה היא דקה, משום (שהיא) (שבאה) הקטנה מכולן.</p>

³³⁷ והוא סיום המאמר הנ"ל, ג' של רוח כו', ורביעי דממה מסט' דחסד, והוא ג"כ כסדר הנ"ל, רוח הוא רוח קדים (מזרח), רעש ואשמע אחרי, אחרי דייקא (מערב הנק' אחר - נראה מהרמ"ש) (ס"א ואש הוא צפון) ואות הרביעית (ס"א ה' אחרונה) בסט' דחסד (דרום) וכאן הוא סוד בת היתה לו לאברהם אבינו (דרום) (ס"א וה' הנ"ל) [ועי' בזו"ח שיה"ש דף נח ע"א ותבין זה כמשחז"ל שיתין מחוללין ויורדין עד תהום - נראה מהרמ"ש] (יהל אור).

³³⁸ עי' בפ' בראשית דף טז ע"א מ"ש שם באריכות שהם נגד ג' קלי' רוח סערה ענן ואש מתלקחת וכן אלו הם ג' רוח גדולה רעש אש (מ"מ).

³³⁹ פי' שהחיות הם בקדושה לפנים מהד' קלי' ומ"ש הוא מתהלכת בין החיות פי' המלכות מתהלכת בין החיות שהיא המחיה אותם כמ"ש בפ' בראשית, ומ"ש ונוגה לאש, פי' שהנוגה הוא לפנים מן האש, שהאש היא קלי' ג' ונוגה היא רביעי (מ"מ).

³⁴⁰ פי' בהיקות הקדושה הוא מתגלה מתוך האש, וטעם שלא אמר שהוא מתגלה מתוך הנוגה, לפי שהנוגה הוא קלי' דקה, ויש בה טוב בכלל המוח חשיב לה, וכמ"ש בפ' יתרו על פ', ומתוכה כעין החשמל מתוך האש ומתוכה ומגוה. ומ"ש, ואחר האש קול דממה דקה, פי' המלכות נק' קול דממה דקה כדמפרש הזהר, והיא אחר האש. ומה שלא הזכיר נוגה, הוא מטעם הנ"ל, א"נ י"ל מ"ש רבי יצחק, ודמות החיות בא לפרש אש שאחר הרעש, הם החיות שהם כגחלי אש, וא"כ רוח גדולה ורעש ג"כ, הם בחי' דקדושה, ולפי זה הכא הפך מ"ש בפ' בראשית שהם ג' קלי' (מ"מ).

³⁴¹ פי' דלית לה מגרמה כלום אלא מה דיהבי לה וז"ש וכד מתכנשי עלה וכו' (מ"מ).

<p>רבי חייא אמר אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו ו) דא אשו דיצחק³⁴² דכתיב (בראשית כב ו) הנה האש והעצים והיינו אש תמיד דקיימא תדיר והעצים אלין עצים דאברהם³⁴³ דכתיב (ויקרא ו ה) ובער עליה הכהן עצים בבקר ובקר תנן מאשא דיצחק נגיד ומטי להאי מזבח ונפיק גומרא חד לסטר מזרח³⁴⁴ וגומרא חד לסטר מערב וגומרא חד לסטר צפון וגומרא חד לסטר דרום לארבע זווין דמדבחה וכהנא אסחר לה לארבע זווין</p>	<p>רבי חייא אמר אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, זה אשו של יצחק, שכתוב (בראשית כב) הנה האש והעצים, והיינו אש תמיד שעומדת תמיד. והעצים, אלו העצים של אברהם, שכתוב ובער עליה הכהן עצים בבוקר בבוקר. שנינו מהאש של יצחק שופע ומגיע למזבח הזה, ויוצאת גחלת אחת לצד מזרח וגחלת אחת לצד מערב וגחלת אחת לצד צפון וגחלת אחת לצד דרום לארבע קרנות המזבח, והכהן מסובב אותה לארבע קרנות.</p>
<p>במדבחה (ס"א במזרח) אית כבש חד בדרגין ידיען³⁴⁵ ודרגא תתאה מטי ונחית לתהומא עלאה³⁴⁶ מגו שית חד³⁴⁷ ובשעתא דאינון גומרין מטו לארבע זווין חד זיקא אתער ונחית לההוא תהומא עלאה ובההוא אתר אית חיילין חיילין דאמרי קדוש³⁴⁸ בקל רב³⁴⁹ עלאה ומסטר אחרא אמרי קדוש בקל נעימותא³⁵⁰ עלאה ומסטר אחרא חיילין אחרנין דאמרי קדוש וכן לארבע זווין שית מאה אלף רבוון חיילין בכל זווין אשתכחו ועליהו חד ממנא וכלהו מתלבשי אפודא וקיימי לסדרא פולחנא דמדבחה לקבל תתאי</p>	<p>במזבח (במזרח) יש כבש אחד בדרגות ידועות, והדרגה התחתונה מגיעה ויורדת לתהום העליון. מתוך שש אחת, ובשעה שאותן הגחלים מגיעות לארבע הקרנות, רוח אחת מתעוררת ויורדת לאותו התהום העליון, ובאותו מקום יש צבאות צבאות שאומרים קדוש בקול גדול עליון, ומצד אחר אומרים קדוש בקול נעימות עליונה, ומצד אחר צבאות אחרים שאומרים קדוש, וכן לארבע הקרנות. שש מאות אלף רבבות צבאות בכל קרן נמצאים, ועליהם ממונה אחד וכולם לובשים אפוד, ועומדים לסדר עבודת המזבח כנגד התחתונים.</p>
<p>באתר אחרא משתכחי גלגלי ימא דנהמין ונחתי בדרגין ידיען ותמן חיילין אמרין בקל נעימותא (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יהויה</p>	<p>במקום אחר נמצאים גלי הים שנוהמים ויורדים בדרגות ידועות, ושם צבאות שאומרים בקול נעימות ברוך כבוד ה' ממקומו. וכולם משבחים בשירה ולא</p>

³⁴² פי' הגבורות שבאים מהגבורה הנק' יצחק למלכות שהיא המזבח (מ"מ)

³⁴³ פי' החסדים שבאים מחסד הנק' אברהם, ומ"ש הכתוב, הנה האש והעצים, ר"ל שהגבורות התחברו עם החסדים להמתק (מ"מ).

³⁴⁴ דע כי המזבח הוא פרצוף הנוקב', וגג המזבח התפארת שלה, ושם יורד אשא דיצחק סוד גבורה א' הכוללת הה"ג בגוה. ואח"כ עולים ומתפשטים בה באור חוזר כנודע. נמצא גומרא חד לצד מזרח היינו גבורה חד שנשארת בת"ת ואח"כ משם נתפשטו בשאר הג' קצוות חסד גבורה נ"ה והם ארבע קצוות המזבח (זהר הרקיע).

³⁴⁵ פי' הם ו' מעלות לכסא דבריאה ודרגא תתאה היינו יסוד דבריאה וז"ש ונחית לתהומא עילאה שמתלבשת בראש היצירה והוא חסד דיצירה כי ביצירה לא נתגלו ג"ר כנזכר בדרוש אבי"ע ובההוא אתר שהוא כנגד חסד אית חיילין וכו' ובחסד עצמו מתפרשין לד' כמ"ש בריש פ' ויקרא ונגד חסד דחסד אמר בקל רב עילאה ונגד גבורה אמר קל נעימותא סוד השיר גבורה גלגלי ימא היינו גבורה דמלכות דיצירה הנק' ים ואח"כ אתער רוחא חדא אור ז"א המתלבש ביצירה (זהר הרקיע). והוא בבריאה ששם השרפים כידוע, וכמ"ש בתז"ח (עג ע"א ב ע"ג) (בהגר"א בתיקו"ז מד סע"א).

³⁴⁶ בריאה ששם השרפים, וגלגלי ימא יצירה ששם החיות, וחיילין אלין האופנים בעשיה, וגומרין הן ה' גבור' שעיקרן ד', דנו"ה נכללים כחדא (בסוד יצחק ד' בנ"ם – נכתב על הגליון). ואח"כ מסט' דימינא כו' ה"ח ומתבסמא עלמא (יהל אור). והוא ביסוד דבינה דנוק' דבריאה והיא נק' תהומא רבא כי יסודה למטה הוא תהום התחתון (יהל אור). וב' נוק' בינה ומלכות הן ב' תהומין, ובשניהן הוא הדעת וכמ"ש (משלי ג כ) בדעתו תהומות נבקעו, שנבקע הפה והוא תהום עילאה, ויסודה שהוא פה של מטה תהום התחתון, וע"ש (לב ע"ב) ואית בס"א דתהומין סלקין כו' (בהגר"א על תיקו"ז מד ע"ב).

³⁴⁷ הוא יסוד (יהל אור).

³⁴⁸ והוא בבריאה ששה השרפים כידוע, והכל בנוק' (יהל אור).

³⁴⁹ מסט' דדרום שנקרא גדול (יהל אור).

³⁵⁰ ובצפון "קל נעימותא" נעים זמירות (יהל אור).

<p>ממקומו וכלהו משבחי בשירתא ולא משתככי ביממא ובליליא וכלהו מסדרי שבחא בקל נעימותא באתר אחרא משתכחי חילין חילין קיימין בדחילו בזיע ברתת כמה דאת אמר (שם) א ית) ונגה להם ויראה להם³⁵¹ וכלהו מסתכלי לגבי ההוא מדבחה דלעילא</p>	<p>שוקטים ביום ובלילה, וכולם מסדרים שבח בקול נעימות. במקום אחר נמצאים צבאות צבאות עומדים בפחד בזיע ברתת, כמו שנאמר (יחזקאל א) ונגה להם ויראה להם, וכולם מסתכלים אל אותו מזבח שלמעלה.</p>
<p>ובשעתא דמטי אשא דיצחק על גבי מדבחה כמה זיקין סלקין ונחתין לכל עיבר ומתלהטין מנייהו כמה תקיפין מארי דחילא גיברין דעלמא ואלמלא דכהנא קאים על מדבחה ומסדר אעין לא יכיל עלמא למיקם קמייהו מאלין גומרין וזיקין דנפקין³⁵² מתלהטין גביהון דאינון חיוון כמה דאת אמר (שם יג) ודמות החיות מראיהם כנחלי אש בוערות כמראה הלפידים מסטרא דימינא דאינון חיוון אתער רוחא חדא מלעילא נשיב ויתיב בההוא אשא ומתלהטא ומתבסמא ולהיט ושכיך בזיווא יקרא ונהיר לכמה חילין דקיימין בסטרא דימינא מסטרא דשמאלא אתער רוחא אחרא תקיפא מתבר טרין ונשיב (ס"א ויתיב) בההוא אשא ואתתקף ואתגבר כדין אתלבש מניה ההוא רוחא מסטרא דשמאלא ונהיר (ס"א ולהיט) לכמה חילין דקיימין לההוא סטר וכן לארבע סטרין לארבע משריין וכלהו מתבסמן בשעתא דכהנא סליק על מדבחה</p>	<p>ובשעה שמגיעה האש של יצחק על גבי המזבח, כמה רוחות עולים ויורדים לכל צד, ולוהטים מהם כמה תקיפים בעלי כח גיבורים של העולם. ואלמלא שהכהן עומד על המזבח ומסדר עצים, לא יכול העולם לעמוד לפנייהם, מאלה הגחלים והזיקים שיוצאים לוהטים על גביהם של אותן חיות, כמו שנאמר ודמות החיות מראיהם כנחלי אש בוערות כמראה הלפידים. מצד ימין של אותן החיות מתעוררת רוח אחת מלמעלה נושבת, ויושבת באותה האש ומתלהט ומתבשמת ולוהטת ושוככת בזיו מכובד, ומאירה לכמה צבאות שעומדים בצד ימין. ומצד השמאל מתעוררת רוח אחרת חזקה משברת סלעים ונושבת (ויושבת) באותה האש, ומתחזקת ומתגברת, ואז מתלבשת ממנה אותה רוח שמצד שמאל ומאירה (ולוהטת) לכמה צבאות שעומדים באותו צד. וכן לארבעת הצדדים לארבע מחנות, וכולם מתבשמים בשעה שהכהן עולה על המזבח.</p>
<p>אמר רבי אבא תרין מדבחאן אינון לתתא ותרין לעילא חד פנימאה דכלא</p>	<p>אמר רבי אבא שני מזבחות הם למטה ושנים למעלה, אחד פנימי של הכל</p>
<p>ל/ב</p>	
<p>דמתקריב ביה קטרת פנימאה ודקה קשורא דמהימנותא³⁵³ וכהנא עלאה מכלא³⁵⁴ אתקשר (נ"א אקטר) קטורתא דא בקשורא דמהימנותא ודא אתקרי מזבח הזהב ומהכא אתקטר ואתקשר קשרא דמהימנותא בחד קשרא וחד מדבחה אחרא³⁵⁵ ואקרי מזבח הנחשת ודא הוא לבר (ס"א רברבא עלאה) ומיכאל השר הגדול מקריב עליה קרבנא נייחא דקב"ה ולתתא מזבח הזהב ומזבח הנחשת בדא קטרת ובדא חלבים ואמורים ועל דא כתיב (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמה לב ולא כתיב שמן וחלבין</p>	<p>שנקרבת בו הקטורת הפנימית ודקה, קשר האמונה, והכהן העליון מהכל קושר (מקטיר) את הקטורת הזו בקשר האמונה, וזה נקרא מזבח הזהב. ומכאן נקטר ונקשר קשר האמונה בקשר אחד. ומזבח אחד אחר שנקרא מזבח הנחשת, וזהו בחוץ (גדול עליון) ומיכאל השר הגדול מקריב עליו קרבן ניחוח של הקדוש ברוך הוא. ולמטה מזבח הזהב ומזבח הנחשת, בזה קטורת ובזה חלבים ואמורים, ועל זה כתוב (משלי כו) שמן וקטורת ישמה לב, ולא כתוב שמן וחלבים ואמורים ישמה, אף על גב שהם התבשמות של הרוגז והדין. אבל שמן</p>

³⁵¹ והכל במלכות דב"ע (בהגר"א בתיקו"ז מד ע"ב).

³⁵² פי' מאלו הגחלים וניצוצי אש בוערות גבי היות מהאש (רח"ו).

³⁵³ פי' ע"י הקטרת מתקשרים הספירות כולם (מ"מ).

³⁵⁴ פי' חסד דז"א (מ"מ).

³⁵⁵ פי' מלכות דאצילות (מ"מ).

<p>ואמורין ישמה אף על גב דאתבסמותא דרוגזא ודינא אינון אבל שמן וקטרת חדוותא דכלא איהו ולא מסטרא דרוגזא ודינא</p>	<p>וקטורת הם שמחת הכל, ולא מצד הרוגז והדין.</p>
<p>ודא מדבחה דאיהו פנימאה דקטרת (ס"א דאינון פנימאה דקטרת) דקה בדקותא דכלא בקשורא דמהימנותא אקרי קול דממה דקה³⁵⁶ ובגין דאיהו מדבחה פנימאה דאתקשר בקשורא דמהימנותא מדבחה אחרא אקרי מזבח החיצון ופנימאה אקרי מזבח יהו"ה אחרא אקרי מזבח הנחשת כמה דאת אמר (מ"א ח סד) מזבח הנחשת אשר לפני יהו"ה קטן מהכיל וגו' רבי יוסי אמר מהכא (דברים לג י) וכליל על מזבחך³⁵⁷ תרי וכתוב (&) על מזבחותם לרצון³⁵⁸</p>	<p>והמזבח הזה שהוא פנימי של קטורת (שהם פנימיות הקטרת), דקה בדקות של הכל בקשר האמונה, נקרא קול דממה דקה. ומשום שהוא המזבח הפנימי שנקשר בקשר האמונה. מזבח אחר נקרא מזבח החיצון, והפנימי נקרא מזבח ה', האחר נקרא מזבח הנחשת כמו שנאמר (מלכים א ח) מזבח הנחשת אשר לפני ה' קטן מהכיל וגו'. רבי יוסי אמר מכאן (דברים לג) וכליל על מזבחך, שנים, וכתוב על מזבחותי לרצון.</p>
<p>רבי אבא אמר כתיב (שמות יז טו) ויבן משה מזבח³⁵⁹ וגו' לקבל ההוא פנימאה בנה³⁶⁰ האי ועל דא אתקרי יהו"ה נסי מהו נסי דרשים רשימא דאת קיימא קדישא³⁶¹ דבשעתא דעמלק אתא לאעברא האי רשימא קדישא מנייהו דישראל האי מזבח קיימא לקבליה לנקמא ההוא נוקמא דאת קיימא ועל דא אתקרי (ויקרא כו כה) חרב נוקמת נקם ברית ודא אתקנת להו לישראל רשימא קדישא ומשה בנה לקבל האי מזבח וקרי ליה יהו"ה נסי³⁶² ודא הוא מזבח פנימי³⁶³ (מ"א יט יג) קול דממה דקה ועל דא (ויקרא ו י) אש תמיד תוקד על המזבח וגו' אש דאשתכח תדירא ומאי איהו אשא דיצחק וכדין שמא דא אדנ"י וכד יסדר עלה כהנא אינון אעין אתבסמא בשמא וקרינן לה בשמא דרחמי יהו"ה וקרינן לה בשמא דא ולזמנין קיימא כגוונא דא ולזמנין קיימא כגוונא דא³⁶⁴ רבי שמעון אמר³⁶⁵ תרי הוו פנימאה קיימא על ההוא דלבר ומנה אתון ואתקשרא דא בדא</p>	<p>רבי אבא אמר כתוב (שמות יז) ויבן משה מזבח וגו', כנגד אותו פנימי בנה את זה, ועל זה נקרא ה' נסי. מה זה נסי, שרשם את הרושם של אות הברית הקדוש, שבשעה שעמלק בא להעביר את הרושם הקדוש הזה מישראל, המזבח הזה עומד כנגדו, לנקום אותה נקמה של אות הברית, ולכן נקרא (ויקרא כו) חרב נוקמת נקם ברית. וזו התקינה לישראל רושם קדוש, ומשה בנה כנגדה מזבח וכו' וקרא לו ה' נסי, וזהו מזבח הפנימי, קול דממה דקה. ועל כן אש תמיד תוקד על המזבח וגו', אש שנמצאת תמיד, ומיהו, האש של יצחק. ואז השם הזה אדנ"י, וכשיסדר עליו הכהן אותם עצים, הוא מתבשם בשם וקוראים לו בשם הרחמים, י"י, וקוראים לה בשם הזה, ולפעמים עומדת כדוגמא זה, ולפעמים עומדת כדוגמא זה. רבי שמעון אמר שנים היו, והפנימי עומד על אותו אחד שבחוקי, וממנו נזון ונקשרים זה עם זה.</p>
<p>זה קרבן אהרן (&) רבי חזקיה פתח (תהלים קמה) צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו.</p>	<p>זה קרבן אהרן, רבי חזקיה פתח (תהלים קמה) צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו.</p>

³⁵⁶ פי' הכא מפ' קול דממה דקה, היא בינה, לפי שהיא נעלמת יותר. הפך מ"ש לעיל שהיא מלכות (מ"מ).

³⁵⁷ פי' מדלא ניקדו בפתח [אלא בסגול] ש"מ תרי (מ"מ).

³⁵⁸ פסוק הוא בישעיה (נו ז) וזבחייהם לרצון על מזבחי, ויליף לה מהניקוד כמו בפ' א', מדלא נקוד מזבחי אלא מְזַבְּחֵי (מ"מ).

³⁵⁹ שמרע"ה כשהיה בונה מזבח בעולם הזה, היה מתקן מדת המלכות שהיא נגד בינה (מ"מ).

³⁶⁰ האי פי' נגד הבינה (מ"מ).

³⁶¹ פי' מלכות עשתה רושם ועמידה למילה ע"י הנקמה דעמלק (מ"מ).

³⁶² פי' כנגד הבינה בנה המזבח, ומ"ש ואיקרי ה' נסי, פי' ה' שהיא מלכות, נתקנה ועשתה הנקמה בשביל המילה הנק' נס (מ"מ).

³⁶³ פי' קאי על הבינה כדלעיל (מ"מ).

³⁶⁴ פי' כשיש בה גבורות נקראת אדנ"י, וכשיש בה חסדים נקרא בשמא דהו"ה (מ"מ).

³⁶⁵ פי' מסייע לר' אבא (מ"מ).

<p>מעשיו צדיק יהוה בכל דרכיו הא תנינן כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא ביקרא דמאריהון³⁶⁶ ולא יסמו³⁶⁷ מארהיהו לבר³⁶⁸ דהא בכל יומא ויומא דינא תלי בעלמא³⁶⁹ בגין דעלמא על דינא אתברי וקיימא³⁷⁰ ועל דא בעי בר נש לאסתמרא מחובוי דלא ידע זמנא דדינא שריא עלוי יתיב בביתיה דינא שריא עלוי נפק מביתיה לבר דינא שריא עלוי ולא ידע אי יתוב לביתיה אי לאו נפק לארחא על אחת כמה וכמה דהא כדין דינא נפקא קמיה דהא הוא דכתיב (שם פה יד) צדק לפניו יהלך בגין כך בעי לאקדמא ולמבעי רחמי קמי מלכא בגין דישתזיב מן דינא בשעתא דשריא בעלמא דהא כל יומא ויומא שריא דינא בעלמא דהא הוא דכתיב (שם ז יב) ואל זועם בכל יום</p>	<p>צדיק ה' בכל דרכיו, הרי שנינו כמה יש לבני אדם להתבונן בכבוד רבונם, שלא יסטו מדרכם החוצה, שהרי בכל יום ויום הדין תלוי בעולם, משום שהעולם נברא ועומד על הדין, ולכן צריך אדם להשמר מחטאיו, שלא ידע את הזמן שהדין שורה עליו, יושב בביתו, הדין שורה עליו, יוצא מביתו החוצה הדין שורה עליו, ולא ידע אם ישוב לביתו ואם לא. יוצא לדרך על אחת כמה וכמה, שהרי אז הדין יוצא כנגדו, זהו שכתוב (שם פה) צדק לפניו יהלך, לכן צריך להקדים ולבקש רחמים מלפני המלך כדי שינצל מן הדין בשעה שהוא שורה בעולם, שהרי בכל יום ויום שורה הדין בעולם, זהו שכתוב ואל זועם בכל יום.</p>
<p>השתא אית למימר הא תנינן ואתערו חברייא אל בכל אתר³⁷¹ חסד הוא כמה דאת אמר (דברים י יז) האל הגדול ודא נהירו דחכמה עלאה³⁷² ואת אמרת ואל זועם בכל יום שביק קרא כל אלין שמהן ואחיד בהאי אי הכי לא קיימין מילי ועוד דכתיב (ישעיה ט ה) אל גבור או נוקים ליה דינא או נוקים ליה רחמי</p>	<p>עתה יש לומר, הרי שנינו והתעוררו החברים, "אל" בכל מקום חסד הוא, כמו שנאמר (דברים י) האל הגדול, וזה אור של חכמה עליונה. ואתה אמרת ואל זועם בכל יום. הפסוק עזב כל אלו השמות ואחז בזה, אם כן לא עומדים הדברים. ועוד שכתוב (ישעיה ט) אל גבור, או שנעמיד אותו בדין או שנעמיד אותו ברחמים.</p>
<p>אלא הכי שמענא חייביא מהפכי רחמי לדינא³⁷³ דלית לך בכל אינון כתרין עלאין</p>	<p>אלא כך שמענו, הרשעים מהפכים רחמים לדין, שאין לך בכל אלו כתרים עליונים של</p>

³⁶⁶ לבעבור תהיה יראתו על פניהם לבלתי יחטאו, שהיראה סבה להרגיז יצר הטוב על יצר הרע וללכת דרך ישרה בעבודת הבורא (אור יקר).

³⁶⁷ אחר שתהיה דרך היראה דרכם, צריכים ליזהר שלא לנטות ממנה (אור יקר).

³⁶⁸ לצד חוץ מן הדרך, אמנם לצד פנימה להרבות בכל יום סייגים וגדרים ועבודות זו היא העבודה השלמה שהדרך רחב והאדם נכנס בה בכל יום יותר פנימה אם יוסיף בעבודה (אור יקר).

³⁶⁹ עתים ידועים ביום שהדין תלוי בעולם ממש, ח"ו אם ימצא מקטרג יפעול כרגע, והיינו כענין שפי' במסכת ברכות בבלעם. ואין ענין לדון שזה לעולם הוה בכל עת ובכל רגע, אלא תלי הוא לפעול. ולכך היה פועל על ידי קללת בלעם וכיוצא, וענין הנפגעים בו, הוא כעין ויש נספה בלא משפט, שאותו הרגע הם הקלי' נאחזות במלכות הנקראת צדק, ויונקות ממנה, והיא אז משפעת קללות ודאי, ואז משפט מסתלקת ממנה, כאומרו לא יגורך רע. ולזה פירשו בגמ', שענין זה ניכר בתרנגול, דהיינו התרנגול נק' גבר, שהוא תלוי במלאך גבריאל, שהוא שר על כל אלו הבעלי דינים. וכמו שניכר בו סוד חצות לילה כדפי' בפרשת ויקרא, מפני המשכת כח גבריאל אל התרנגול, כך נמשך עליו ביום, בעת שהמלכות צדק בלא משפט, ואז יש נספה, אינו צדיק גמור שיוכל לעמוד נגד המעוררים הדינים בכח זכויותיו המרובים, ודאי נספה. אמנם יש צדיקים שהם יכולים לעמוד נגד הדין, ואדרבה הם ממתיקים דיני הצדק כדפי' ר"ש בעת פטירתו, כל יומא אצטערנא דלא יוקיד עלמא בדינוי דצדק, ולזה ישראל ח"ו אם היו החצונים יונקים מהמלכות, ובלעם מקלל מפני עוונותם, היו נכשלים, אלא שמעולם לא נפרד משפט מצדק באותם הימים, ולא היה יכול לעורר הדינים (אור יקר).

³⁷⁰ פי' שהעולם הזה על דין המלכות היא עומדת, שהמלכות דנה את העולם (מ"מ).

³⁷¹ איתא בספר הכוונות בכוונת יום כפורים, שכל האור היורד לעולמות מתפשט ע"י החסד שבחכמה, שה"ס אור קדמאה המאיר מסוף העולם ועד סופו, ועל ידו מתפשט השפע בבינה כולה. ואחר כך חסד של בינה מתפשט בזעיר, וחסד דזעיר במלכות. נמצא שהחסד של חכמה הוא האור הגדול ומתפשט בכל, וז"ש "בכל אתר", שכחו בכל מקום. וגם הוא "נהירו רב", שהוא גדול מכולם (רמ"ז).

³⁷² פי' שחסד הוא קו החכמה דלא כלילן חדא בחברתה, פי' שגם החסד יש בו כללות הגבורות, לכך אמר אל זועם, ואל גבור, שהרשעים הפכו אותו להיות דין גובר בו, וז"ש וע"ד חייבא מהפכי וכו' (מ"מ).

³⁷³ לקמן סה ע"א (לש"ו). ישנו בחי' התכללות ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא לרעה ג"כ רח"ל, והוא בסוד שאמר ב"ר (פל"ג סי' ג) אוי להם לרשעים שהם הופכים מדת רחמים למדת הדין, וכן הוא בזוה"ק (פ' צו ל

<p>דמלכא קדישא דלא כלילין רחמי בדינא ודינא ברחמי וחייביא מהפכי רחמי לדינא אמר ליה רבי יהודה שפיר בההוא דכתיב אל גבור אלא אל זועם בכל יום מהו דהא בכל יומא ויומא קיימא בדינא בין דבני עלמא זכאין בין דלא זכאין לא הוה בידיה אתו שאילו ליה לרבי שמעון אמר לון ודאי אל זועם בכל יום והא אוקמוה חברייא לזמנין הוא דינא לזמנין הוא</p>	<p>המלך הקדוש שלא כלולים רחמים בדין ודין ברחמים, ורשעים מהפכים רחמים לדין. אמר לו רבי יהודה זה טוב, בזה שכתוב אל גבור, אלא אל זועם בכל יום מהו, שהרי בכל יום ויום עומד בדין, בין שבני העולם צדיקים בין שלא צדיקים, לא היה בידו. באו ושאלו לו לרבי שמעון, אמר להם ודאי אל זועם בכל יום, והרי בארוה החברים, לעתים הוא דין ולעתים הוא</p>
<p>לא/א</p>	
<p>רחמי אי זכאין בני עלמא הא אל קיימא והוא חסד ואי לא זכאין הא אל³⁷⁴ קיימא ואקרי גבור ועל דא קיימא בכל יומא אבל מלה שפיר הוא אל בכל אתר נהירו (רב) דחכמתא עלאה הוא וקיימא בקיומיה³⁷⁵ בכל יומא דכתיב (תהלים נב ג) חסד אל כל היום</p>	<p>רחמים, אם בני העולם צדיקים הרי אל עומד והוא חסד, ואם לא צדיקים, הרי אל עומד ונקרא גבור, ועל זה עומד בכל יום. אבל דבר נאה הוא, אל בכל מקום זהו אור (רב) החכמה העליונה, ועומד בקיומו בכל יום, שכתוב (תהלים נו) חסד אל כל היום.</p>
<p>ואלמלא דהאי אל³⁷⁶ אתער בעלמא לא יכיל עלמא למיקם אפילו שעתא חדא מקמי דינין תקיפין דמתערין בעלמא בכל יומא הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא באברהם באתערותא דאברהם קיימי³⁷⁷ וכד אתער אברהם בעלמא³⁷⁸ כל אינון דינין דמשתכחי³⁷⁹ בכל יומא ויומא דחי להו לבר³⁸⁰ ולא קיימין קמיה הדא הוא דכתיב (&) ואל זועם בכל יום נזעם או זעום בכל יום³⁸¹</p>	<p>ואלמלא שאל הזה מתעורר בעולם, לא יכול העולם לעמוד אפילו שעה אחת מלפני הדינים הקשים שמתעוררים בעולם בכל יום, זהו שכתוב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא באברהם, בהתעוררות של אברהם עומדים. וכשמתעורר אברהם בעולם, כל אותם הדינים שנמצאים בכל יום ויום הוא דוחה אותם החוצה, ולא עומדים לפניו. זהו שכתוב, ואל זועם בכל יום.</p>

ע"ב ופ' אחרי סה ע"א). והרי ישנו התכללות ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא על שני פנים, כי הם ע"פ הזכות והמעשים כנז', וע' פ' שמיני (טל ע"ב) ופ' וארא (כו ע"ב) (כללים ח"א עז ע"ד).
³⁷⁴ מהא משמע קצת דזמנין אל הוא בחי' גבורה ויתיישבו קצת דביר הרשב"א פ"ק דברכות עפ"ע דף יד ע"ד ועי' במאורי אור מא"ן (נ"א), עי' מבר"ש א"א טז (לש"ו).
³⁷⁵ תמיד הוא מתקיים ואינו משתנה ממדרגה למדרגה כי כל כך אורו למטה כמו למעלה כנזכר שם בספר הכוונות. ואיתא תו התם ששם אה"ה דיודין שבראש הבינה הוא מתליבש בחסד זה של חכמה, עיין שם. וידוע קטן) שיעקר שם אה"ה דיודין הוא שם אי"י והוא בגי' א"ל (רמ"ז)
³⁷⁶ דייקא האי א"ל, שהוא חסד דחכמה, כי הוא לבדו מבסם הדינים החזקים והתקיפים כנודע אלה תולדות, שאמרו רז"ל אלה פסל תוהו ובוהו, ומתחיל עולם התיקון שה"ס [החסד] שם של מ"ה, והיינו אברהם אב"ר מ"ה, כח של מ"ה. אל תקרי בהבראם, כי מלת בהבראם מיותרת שהיה די שיאמר אלה תולדות וגו' ביום עשות וגו'. ועוד שבזמן הבראם שהוא יום א' לא הולידו כי אם אחר כך בששה ימים, ולכן אמר שהרמז למדת אברהם שצירופו הבראם, לרמוז מה שאמרו רז"ל בה' בראם, שה"ס ה' חסדים הכלולים ביסוד. ועוד נלע"ד במה שנז"ל שפנימיות חסד של חכמה הוא אה"ה שבראש הבינה שהיא ה', ולכן נתווסף ה' באברהם מפני שתוכיות החסד דחכמה הוא ה', וה' יש לה ג' מילואים ה"י ה"א ה"ה שעולים א"ל, והוא נהירו דחכמתא, שמאיר בתוך החכמה, וזה רמוז במלת אלה, א"ל ג' המילואים וה' השורש להם (רמ"ז).
³⁷⁷ וכמש"ה (תהלים פט, ג) עולם חסד יבנה, וכלומר שמציאות וקיום עולם הוא חסד דחכמה, שהוא יבנה באור פנימי של בינה, וזהו יבנה אותיות בינה, ובזה העולם עומד תמיד (רמ"ז).
³⁷⁸ שהוא בבקר (רמ"ז).
³⁷⁹ משיורי הלילה (רמ"ז).
³⁸⁰ חוץ לעולם הקליפות (רמ"ז).
³⁸¹ שאם הכוונה כנראה מפשט הפסוק שהוא הדין ומתמלא רוגז שהוא פועל דין, קשיא חדא שהיה די שיאמר שופט צדיק וזועם. ועוד שהיל"ל נזעם או זעום, כי זועם הוא פועל יוצא ור"ל ששם אל הנז"ל זועם וגוער בכל יום, אבל י"ל דלא הזכיר הפסוק במי זועם, ונראה דקיימא לן אדם נידון בכל יום, ועוד שבזמן שיש דין אז מתעוררים החיצונים כאמור בכוונת ראש השנה וזש"ה (תהלים ז, יב) אלקים שופט צדיק, פי'

<p>לא כתיב אלא זועם בכל יומא ויומא דדינא אשתכח דחי לון לבר וקיימא הוא ומבסס עלמא דהא הוא דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו ואלמלא האי לא יכיל עלמא למיקם אפילו רגעא דהא ועל דא כלא קיימי בניניה דאברהם והאי דכתיב (&) אל גבור לאו דאיהו גבור אלא האי קרא רמו הוא דקא רמיו לאבהן ורמיוא הוא דקא רמיו למהימנותא עלאה קדישא דכתיב (ישעיה ט ה) פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום פלא דא חכמתא עלאה דהיא פליאה ואתכסיא מכלא כמה דאת אמר (דברים יז ח) כי יפלא ממך דבר יועץ דא הוא נהר עלאה דנגיד ונפיק ולא פסקא ודא יועץ לכלא ואשקי לכלא³⁸²</p>	<p>לא כתוב נזעם או זעום בכל יום, אלא זועם. בכל יום ויום שנמצא דין דוחה אותם החוצה, והוא עומד ומבשם את העולם, זהו שכתוב יומם יצוה ה' חסדו, ואלמלא זה העולם לא יכול לעמוד אפילו רגע אחד. ולכן הכל עומד בגלל אברהם, וזהו שכתוב אל גבור, לא שהוא גבור אלא הפסוק הזה רמז הוא שרומז לאבות, ורמז הוא שרומז לאמונה העליונה הקדושה, שכתוב פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום. פלא זו החכמה העליונה שמפליאה ומכסית מהכל, כמו שנאמר (דברים יז) כי יפלא ממך דבר. יועץ, זהו נהר עליון שנמשך ויוצא ולא פוסק, וזה יועץ לכל ומשקה את הכל.</p>
<p>אל דא אברהם כמה דאוקימנא האל הגדול גבור דא יצחק דכתיב (&) הגבור אבי עד דא יעקב דאחיד להאי סטרא ולהאי סטרא וקיימא בקיומא שלים שר שלום דא צדיק דאיהו שלמא דעלמא שלמא דביתא שלמא דמטרוניתא אתו רבי חזקיה ורבי יהודה ונשקו ידוי בכו ואמרו זכאה חולקנא דשאלנא האי זכאה הוא דרא דאת שארי בגווייהו</p>	<p>אל, זה אברהם כמו שבארנו האל הגדול גבור, זה יצחק שכתוב הגבור. אבי עד, זה יעקב שאוחז בצד הזה ובצד הזה ועומד בקיום שלם. שר שלום, זה צדיק שהוא השלום של העולם, שלום הבית שלום המלכה. באו רבי חזקיה ורבי יהודה ונשקו את ידו, בכו ואמרו אשרי חלקנו ששאלנו את זה, אשרי הדור שאתה שרוי בתוכו.</p>
<p>אמר רבי שמעון כתיב (&) זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהו"ה תא חזי הייבי עלמא גרמין ליה לקודשא בריך הוא לאסתלקא מכנסת ישראל דהא הוא דכתיב (משלי טז כח) איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף³⁸³ מאן הוא אלוף דא קודשא בריך הוא (דאיהו אלוף של עולם) כמה דאת אמר (ירמיה ג ד) אלוף נעורי אתה ואינון (הייבי) מפרישין לזאת מזה דאיהו שלמא דביתא ואינון זווגא דהא</p>	<p>אמר רבי שמעון כתוב זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה'. בא וראה הרשעים של העולם גורמים לקדוש ברוך הוא להסתלק מכנסת ישראל, זהו שכתוב (משלי טז) איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף. מי האלוף, זה הקדוש ברוך הוא, (שהוא אלוף של עולם) כמו שנאמר אלוף נעורי אתה, והם (הרשעים) מפרידים את זאת מזה, שהיא שלום הבית, והם זווג אחד.</p>

הוא צדיק בדינו, ואז שהדינים מתעוררים אל זועם בהם, ובכל יום מוסב גם אל ראש הפסוק, שאלקים שופט ואל זועם בכל יום. ובזה תבין היטב הנז"ל אינון דינין דמשתכחי בכל יומא ויומא. הה"ד (תהלים מב, ט) יומם יצוה ה' חסדו, שלא נאמר ביום אלא יומם, שהוא חסד הגדול של חכמה הכולל כל החסדים, יצוה ה' חסדו (רמ"ז).

³⁸² עצה הוא השקאה כמ"ש בפ' צו (לא ע"א) יועץ דא נהר כו' ואשקי לכולא, והענין שהיועץ הכל ניזונים וחיים ומתנהגים בעצתו וכן נקראים כליות יועצות שהן אפיקי מים והכל מצד הנהר מימי החסד דאשקי לכלא ונק' בינה יועץ בשם התואר שיועץ תמיד דלא פסיק ונהר יוצא מעדן (בראשית ב ז) אשר לא יכזבו מימיו והחסד עצה שם המקרה כי המים הוא העצה כנ"ל וכמ"ש מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידלנה כי השותה המים אלו יחכם שהם כסט' דחכמה דהיא בימינא הרוצה להחכים ידרים (ב"ב כה ע"ב) ולכן ושומע לעצה חכם ואת נועצים חכמה (בהגר"א על תיקו"ז קכד ע"ג). יכזבו מימיו והחסד נק' עצה כו' ע"ש (יהל אור).

³⁸³ המשתמשים בקבלה מעשיית בלי כוונת וידיעת יחודי השמות למעלה, הנה הם מקצצים בנטיעות, ועליהם נאמר (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלוף (כמ"ש בזוה"ק ויקרא טז ע"ב, ופ' צו לא ע"א, ופ' אחרי עד ע"א, וכן בהשמטות זוהר בראשית רסב ע"א) (הקדו"ש נב ע"ד), נעשה בה דבר והפוכו, שהוא קלקול ותיקון, כי הרי בכח הבחירה הניתן בהבריאה שהיא מסוד הפירוד, ובסוד שנאמר (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלוף (ע' זוהר ח"א לד ע"א וח"ג טז ע"ב, לא ע"א, עד ע"א) (כללים ח"א לה ע"ג).

<p>אתא אהרן קדישא ובניו ועל ידיהו מתקרבין תרוייהו ואזדווג זה בזאת הדא הוא דכתיב (ויקרא מז ב) בזאת יבא אהרן אל הקדש זה קרבן אהרן ובניו ואינון מזווגי למלכא קדישא עלאה במטרוניתא ועל ידיהו מתברכאן עלאין ותתאין ומשתכחין ברכאן בכלהו עלמין ואשתכח כלא חד בלא פירודא ואי תימא אמאי לא כתיב (&) זאת קרבן לקרבא זאת לאתריה לאו הכי דהא כהנא מעילא קא שרי לאייתאה זווגא לה לכנסת ישראל עד דמטי להאי זה לאזדווגא בזאת ולקרבא לון כחדא ובנין כך כהנא אשלים קרבנא וקריב זווגא זכאה חולקיהון בעלמא דינ ובעלמא דאתי</p>	<p>בא אהרן הקדוש ובניו, ועל ידיהם נקרבים שניהם ומזדווגים זה עם זאת, זהו שכתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש, זה קרבן אהרן ובניו, והם מזווגים את המלך הקדוש העליון במלכה, ועל ידיהם מתברכים עליונים ותחתונים, ונמצאות ברכות בכל העולמות, ונמצא הכל אחד בלי פרוד. ואם תאמר למה לא כתוב זאת קרבן, לקרב זאת למקומה. לא כך, שהרי הכהן ממעלה מתחיל להביא את הזווג לכנסת ישראל, עד שמגיע לזו ה"זה" לזווגו עם "זאת" ולקרבם כאחד, ולכן הכהן משלים את הקרבן ומקרב את הזווג, אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי מאושא לטבריא אמר רבי חייא כתיב (תהלים קלב יג) כי בחר יהו"ה בציון וגו' זאת מנוחתי וגו' לזמנין קארון להאי חבריא כלהו דכורא בנין דאיהו (ס"א דציון איהו) רחמי והכא קרא נוקבא קרא ליה אמר רבי יוסי הכי שמיע לי מבוצינא קדישא (אבל) בשעתא דזווגא אזדווג כחדא לאחואה דהא נוקבא אתכלילת ביה בכללא דהא אתקרי נוקבא בשמא (דדכורא) דהא כדין ברכאן דמטרוניתא אשתכחו ולא הוי בה פרישותא כלל ועל דא למושב לו (&) כתיב וכתוב (&) כי בחר יהו"ה בציון בציון דייקא בההוא דאית בנויה דשריא ביה ולא כתיב לציון וכלא חד בין דקרא להאי בשמא דדכורא ובין דקרא להאי בשמא דנוקבא כלא חד ובדרגא חד קיימין (פתח רבי יוסי ואמר) ועל דא כתיב (שם פז ה) ולציון יאמר איש ואיש יולד בה חד לדינא וחד לרחמי כד מזדווגי כחדא בזווגא חד כדין ציון אקרי וציון וירושלם אשתמודע ואשתכח ודא בדא תליא</p>	<p>רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים מאושא לטבריה, אמר רבי חייא כתוב (תהלים קלב) כי בחר ה' בציון וגו' זאת מנוחתי וגו', לפעמים קוראים את זה כל החברים זכר, משום שהוא (שציון הוא) רחמים, וכאן הכתוב קורא אותו נקבה. אמר רבי יוסי כך נשמע לי מהנר הקדוש, (אבל) בשעה שהזווג מזדווג כאחד להראות שהנקבה נכללת בו בכלל אחד, הנקבה נקראת בשם (הזכר), שהרי אז נמצאות הברכות של המלכה, ואין בה פרישות כלל. ועל כן כתוב למושב לו, וכתוב כי בחר ה' בציון, בציון בדיוק, באותו שיש בתוכו ששורה בו, ולא כתוב לציון, והכל אחד, בין שקורא לזה בשם של זכר ובין שקורא לזה בשם של נקבה, הכל אחד, ועומדים בדרגה אחת. (פתח רבי יוסי ואמר) ועל זה כתוב (שם פז) ולציון יאמר איש ואיש יולד בה, אחד לדין ואחד לרחמים, כשמזדווגים כאחד בזווג אחד, אז נקרא ציון, וציון וירושלים ידועים ונמצא שזה תלוי בזה.</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר כתיב (ויקרא כ ז) והתקדשתם</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר כתוב (ויקרא ב) והתקדשתם</p>
<p>לא/ב</p>	
<p>והייתם קדושים מאן דמקדש גרמיה מלרע מקדשין ליה מלעילא מאן דמסאיב גרמיה מלרע מסאבין ליה מלעילא מקדשין ליה מלעילא יאות דהא קדושה דמאריה שריא עליה אבל מסאבין ליה מאן אתר ואי תימא מלעילא וכי מסאבותא שריא לעילא אמר רבי חייא היינו דתנינן בעובדא דלתתא אתער עובדא</p>	<p>והייתם קדושים, מי שמקדש את עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה, ומי שמטמא את עצמו מלמטה מטמאים אותו מלמעלה. מקדשים אותו מלמעלה נאה, שהרי קדושת רבונו שורה עליו, אבל מטמאים אותו, מאיזה מקום. ואם תאמר מלמעלה, וכי טומאה שורה מלמעלה. אמר רבי חייא זה ששונינו, במעשה שלמטה מתעורר מעשה שלמעלה. אם המעשה</p>

<p>לעילא אי עובדא דלתתא היא בקדושה אתער קדושה לעילא ואתי ושריא עליה ואתקדש ביה</p>	<p>שלמטה בקדושה, מתעוררת קדושה למעלה ובאה ושורה עליו ומתקדש בה.</p>
<p>ואי איהו אסתאב לתתא אתער רוח מסאבותא לעילא ואתי ושריא עליה ואסתאב ביה דהא בעובדא תליא מלתא דהא לית לך טב וביש קדושה ומסאבותא דלית ליה עקרא ושרשא לעילא ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא מה דתלי בעובדא בעובדא אתער לעילא ואתעביד עובדא ומה דתלי במלין במלין כד אתגור במלה אתער הכי לעילא ואי תימא מלה מה אתער אלא הכי כתיב (ישעיה נח יג) ודבר דבר ההוא דבר אתער מלה אחרא לעילא דאקרי דבר (הושע א א) דבר יהו"ה אשר היה (ש"א ג א) ודבר יהו"ה היה יקר (תהלים לג י) בדבר יהו"ה שמים נעשו דהא תנינן ההיא מלה סלקא ובקע רקיעין עד דסלקא (ס"א דאתישבא) בדוכתיה ואתער מה דאתער אי טב טב אי ביש ביש ועל דא כתיב (דברים כג י) ונשמרת מכל דבר רע</p>	<p>ואם הוא מטמא למטה, מתעוררת רוח טומאה למעלה ובאה ושורה עליו ונטמא בה, שהרי הדבר תלוי במעשה, שהרי אין לך טוב ורע קדושה וטומאה שאין להם עיקר ושורש למעלה, ובמעשה שלמטה מתעורר מעשה שלמעלה. מה שתלוי במעשה, במעשה מתעורר למעלה ונעשה מעשה, ומה שתלוי בדיבורים, בדיבורים כשנגזר בדיבור מתעורר כך למעלה. ואם תאמר מה הדבר מעורר, אלא כך כתוב (ישעיה נח) ודבר דבר, אותו הדבר מעורר דבר אחר למעלה שנקרא דבר. (הושע א) דבר ה' אשר היה, (שמואל א ג) ודבר ה' היה יקר, (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו, שהרי שנינו אותו הדבר עולה ובוקע רקיעים עד שעולה (שמתישב) במקומו, ומעורר את מה שמעורר, אם טוב טוב ואם רע רע, ועל זה כתוב (דברים כג) ונשמרת מכל דבר רע.</p>
<p>ארבעה מינין בלולב ואינון שבעה³⁸⁴ ואי תימא דשבעה מינין אינון³⁸⁵ לאו הכי אלא ארבעה נינהו³⁸⁶ ואינון מתפרשין לתלתא אחרנין ובעובדא דילהון אתערו שבעה אחרנין לעילא³⁸⁷ לאוטבא עלמא³⁸⁸ בכמה סמריין³⁸⁹ כנסת ישראל אף על גב דאיהי בכללא³⁹⁰ מתברכא מכלהו שית (ולאתברכא מאינון שית) ומנחלא דעמיקא³⁹¹ דמבוע דנגיד ולא פסיק</p>	<p>וארבעה מינים בלולב והם שבעה. ואם תאמר ששבעה מינים הם, לא כך אלא ארבעה הם, והם נפרדים לשלשה אחרים, ובמעשה שלהם מתעוררים שבעה אחרים למעלה להיטיב את העולם בכמה צדדים. כנסת ישראל אף על גב שהיא בכלל, מתברכת מכל הששה (ולהתברך מאותם ששה), ומהנחל העמוק של המעיין ששופע ואינו פוסק את מימיו לעולמים (מלהשפיע), שמשפיע עליהם ומניק לבת, שמשום שהיא בת לעולם העליון ולתחתון היא מתברכת</p>

³⁸⁴ ירצה שארבעה מינים סודם ז' חסדים שבז' קצוות דזעיר, וז"ש ואינון שבעה (רמ"ז).

³⁸⁵ פ' הרי הם ז' חסדים, ולמה לא יש כי אם ארבעת מינים הו"ל להיות ז' מינין משונים ומה רומזים לאלו הארבעה שנכללו בהם כל השבעה (רמ"ז).

³⁸⁶ איתא בספר הכוונות שד' המינים הם כנגד אותיות הו"ה. ונלע"ד שהם בחגת"ם דהיינו יה"ו בחג"ת וה' אחרונה בשורש כתר רחל שבתוך הת"ת ששם העטרה של יסוד ישראל והיא בסוד הל"ב, ולכן אתרוג דומה ללב, ולפי שעיקר הלב הוא לבנין רחל, על כן האתרוג נפרד מהג' אחרים, שהם נאגדים ומחוברים תמיד מה שאין כן האתרוג, שכשנבנה כתר רחל הוא בפני עצמו, אבל בעת עשיית המצוה נחברהו לשלשה לייחד ד' אותיות הו"ה. וגם בנענועים נביא הלולב עד החזה ששם שורש רחל. ועוד יש חילוק אחר כי חג"ת הם אורות מכוסים ובמקום הלב מתחיל הגילוי. ואינון מתפרשין, הם נה"י שהם ענפים מחג"ת והרי ז' החסדים. ואעפ"י שבספר הכוונות נראה שמונה החסד השביעי למטה בעטרה, ואם כן הו"ו להו נה"ם וכאן אמר מתפרשים לתלתא, לא קשיא שהרי עיקר שורש העטרה הוא בסוד כתר רחל, וכמו שמצינו שיש שני מאמרות ביום השלישי של מעשה בראשית (רמ"ז).

³⁸⁷ היינו במעשה שנעשה בהם שהוא הנענועים מתעוררים למעלה בדעת ז' שורשי החסדים כנודע (רמ"ז).

³⁸⁸ ובין בז' קצוות של השרשים בין בז' של הענפים (רמ"ז).

³⁸⁹ קצוות (רמ"ז).

³⁹⁰ שכן הוא סוד אחד מן המינים דהיינו אתרוג, לא די לנו בחסד הפרטי שלו אלא מתברכא מכלהו שית, כי על כן אנו מביאים הלולב עד כנגד הלב להשפיע בה מכל שאר הו"ק (רמ"ז).

³⁹¹ המבוע הוא יסוד אבא והנחל הוא יסוד אי' ששניהם בדעת זעיר (רמ"ז).

<p>לעלמין³⁹² מימיו (ס"א מלנגדא) דנגדא עלייהו וינקא לבת³⁹³ דהא בגין דאיהי בת לה³⁹⁴ לעלמא עלאה ותתאה אתברכא מנייהו באתערותא דא³⁹⁵ דהא בשעתא דכנסת ישראל אתברכא מנייהו³⁹⁶ כלהו עלמין אתברכין ועל דא סובבים את המזבח³⁹⁷ כמה דאתמר</p>	<p>מהם, בהתעוררות הזו, שהרי בשעה שכנסת ישראל מתברכת מהם, כל העולמות מתברכים, ועל כן סובבים את המזבח כמו שנתבאר.</p>
<p>ועוד באתערותא דא כלהו שיתא מתברכא במיא לאסתפקא ביה ואשתאבין כלהו ממבועא (ס"א דימא) דיינא (דמיא) (ס"א דנחלא) עמיקא דכלא לנחתא לעלמא ובגין כך בעיין כלהו לחין ולא יבשין לאמשכא ברכאן לעלמא בגין דאילני אלין כלהו לחין תדירא וטרפין דילהון משתכחין תדירא וזמן חדוותא דלהון בהאי זמנא</p>	<p>ועוד בהתעוררות הזאת מתברכים כל הששה במים להנות בו, וכולם שואבים מהמעיין של (של הים) היין (של המים) (של הנחל) העמוק של הכל לרדת לעולם, ולכן צריכים כולם לחים ולא יבשים, למשוך ברכות לעולם, משום שהאילנות הללו כולם לחים תמיד, והעלים שלהם נמצאים תמיד, וזמן השמחה שלהם בזמן הזה.</p>
<p>ותנינן בספרא דרב המנונא סבא דהא ההוא חילא דאתפקדא על אילנין אלין כל חד וחד מאלין לא נטיל ברכאן דחדוותא לעילא אלא בזמנא דא וחדוותא דילהון כולהו לעילא וחדוותא דאילנין אלין לתתא כולהו בזמנא דא הוא ואתערותא דלהון באינן קדישי מלכא תליין וכד ישראל נטילי לון כלא אתער בזמנא דא ועלמא מתברכא וכנסת ישראל מתברכא לארקא ברכאן לעלמא</p>	<p>ושנינו בספרו של רב המנונא סבא, שהרי אותו כח שהופקד על האילנות הללו, כל אחד ואחד מאלו לא נוטל ברכות של שמחה למעלה אלא בזמן הזה, והשמחה שלהם כולם למעלה, ושמחת האילנות הללו למטה. כולם בזמן הזה הוא. וההתעוררות שלהם תלויים באותם קדושי המלך, וכשישראל נוטלים אותם, הכל מתעורר בזמן הזה, והעולם מתברך, וכנסת ישראל מתברכת להוריק ברכות לעולם.</p>
<p>כתיב (תהלים כט ג) קול יהו"ה על המים אל הכבוד אמר רבי יוסי דא אברהם קול יהו"ה בכח דא יצחק קול יהו"ה בהדר דא יעקב קול יהו"ה שובר ארזים דא נצח קול יהו"ה הוצב להבות אש דא הוד קול יהו"ה יחיל מדבר דא צדיק קול יהו"ה יחולל אילות דא צדק</p>	<p>כתוב (תהלים כט) קול ה' על המים אל הכבוד, אמר רבי יוסי זה אברהם. קול ה' בכח, זה יצחק. קול ה' בהדר, זה יעקב. קול ה' שובר ארזים, זה נצח. קול ה' הוצב להבות אש, זה הוד. קול ה' יחיל מדבר, זה צדיק. קול ה' יחולל אילות, זה צדק.</p>
<p>וכלהו מתגדלי על ימא (מיא) ואתשקיין במיא לגדלא הדא הוא דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וכלהו הני מתערי ברכאן לעלמא מההוא שקיו דאתשקיין כלהו תא חזי הני שבע קלין תליין במלה דפומא בשאר יומי שתא והשתא לא תליין אלא</p>	<p>וכולם גדלים על הים (המים) ונשקים במים כדי לגדול, זהו שכתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. וכל אלה מעוררים ברכות לעולם מאותה ההשקאה שכולם משקים, בא וראה שבעת הקולות הללו תלויים בדבור הפה בשאר ימות השנה, ועכשיו אין תלויים אלא במעשה, ואנו</p>

³⁹² הוא נתינת טעם לאמור, שכיון שאינו פוסק מלנגדא על הקצוות, בהכרח הוא שבהתפשטות הקצוות שבדעת יתפשט גם שפע מאו"א (רמ"ז).

³⁹³ זהו טעם לשבח למ"ש שכנסת ישראל מתברכת יותר מכל הו', שכל אחד מהם מתברך משלו אבל רחל מכולם (רמ"ז).

³⁹⁴ שכל הכוונה של אלו החסדים לגדל את המלכות, "בין מעלמא עילאה" היא אמא, "בין מעלמא תתאה" הוא דעת זעיר וקצוותיו, והיא מתברכת מכולם (רמ"ז).

³⁹⁵ דהיינו בנענועים שמעוררים השרשים להתפשט בקצוות (רמ"ז).

³⁹⁶ מפני שהיא סיום (נ"א אסם) הברכות וממנה מושפע השפע לכל העולמות (רמ"ז).

³⁹⁷ וידוע שיש בהקפות ג' בחינות, האחת הדיבור שבו ממשיכים שפע אמא, והלולב מדעת זעיר, והגוף המקיף גופא דמלכא ו"ק, והם ג' ההשפעות הנז"ל מ'ז' המינין וז' אחרנין ונחלא דעמיקא (רמ"ז).

<p>בעובדא ואנן עובדא קא בעינן ולא מלה בנין דבזמנא דא מברך לכל שתא</p>	<p>צריכים מעשה ולא דיבור, משום שבזמן הזה מברך את כל השנה.</p>
<p>ביומא שביעאה דחג הוא סיומא דדינא דעלמא ופתקין נפקין מבי מלכא וגבורין מתערי ומסתיימן בהאי יומא וערבי נחל (תליין) בהו³⁹⁸ ובעינן לאתערא גבורין למיא ולסחרא שבעה זמנין לרוואה להאי מזבח ממיא דיצחק בנין דאתמליא מיא האי בירא דיצחק וכד הוא אתמליא כל עלמא אתברכא במיא ובהאי יומא גבורות בעינן למיאי ולסיימא לון לבתר דהא</p>	<p>ביום השביעי של החג הוא סיום הדין של העולם, והפתקים יוצאים מבית המלך, והגבורות מתעוררות ומסתיימות ביום הזה, וערבי נחל (תלויים) בהם, וצריכים לעורר גבורות למים ולהקיף שבע פעמים כדי לרוות את המזבח הזה מהמים של יצחק, משום שהבאר הזו של יצחק מתמלאת מים, וכשמתמלאת כל העולם מתברך במים, וביום הזה צריכים גבורות למים, ולסיים אותה אחר כך. שהרי</p>
<p>ל/ב/א</p>	
<p>בהאי יומא מסתיימי דינא ובנין כד³⁹⁹ בעינן לבטשא לון בארעא ולסיימא לון⁴⁰⁰ דלא משתכחי⁴⁰¹ דהאי יומא אתערותא וסיומא הוא ועל דא אתערותא וסיומא⁴⁰² הוא דעבדינן בערבי נחל אמר רבי חייא ודאי הכי הוא ושפיר וערבי נחל מסטרא דנחל⁴⁰³ נפקי גבוראן ובהאי יומא מתערי ומסיימי</p>	<p>ביום הזה מסתיים הדין, ולכן צריכים לחבוט אותם בקרקע ולסיים אותם שלא ימצאו, שהרי זהו יום של התעוררות וסיום, ולכן התעוררות וסיום הוא שעושים בערבי נחל. אמר רבי חייא ודאי כך הוא ויפה, וערבי נחל מהצד של נחל יוצאות גבורות, וביום הזה מתעוררים ומסתיימים.</p>
<p>בהאי יומא כתיב (בראשית כז יח) וישב יצחק ויחפור את בארת המים בארת כתיב</p>	<p>ביום הזה כתוב (בראשית כז) וישב יצחק ויחפור את בארת המים. בארת כתוב חסר. "וישב" מה זה וישב, אלא היום הראשון של החודש, ראשית הדין היה בכל העולם, ויצחק עומד לכסא לדון את העולם ביום הזה. וישב יצחק לעורר דינים ולסיים דינים, ויחפור את בארות המים להריק גבורות לכנסת ישראל, לעורר את המים, שהרי מים יורדים לעולם בגבורות.</p>

³⁹⁸ לעיל כד ע"ב (לש"ו). עיקרן דנה"י הם דינין (כנודע בסוד ערבי נחל בפ' צו לא ע"ב וע"ש עוד כד ע"ב ובדברי הרב בא"א פרקים ה' ו' ובכ"מ) (כללים ח"א עז ע"ג).

³⁹⁹ ענין החבטה מבואר בספר הכוונות (שעה"כ קח סע"א) ובסוד חביט חביט ולא בריך, שאמר הרב ז"ל ש"ת עולה ט"ל וצריך לכון בשם י"ד ה"א וא"ו, ולא פירש בו כלום. ונלע"ד שהכונה אל דעת זעיר שמשם ניתנות הגבורות. אי נמי אל מוחא סתימאה טלא דבדולחא שהיא הגבורה הראשונה שבאצילות ומשם ימשך כח אל אחרית האצילות בסוד אי"ן ואנ"י, וה' פעמים ט"ל גי' קצ"ה, והיינו מן הקצה אל הקצה. וגם ג' פעמים אדנ"י שיש ביסוד המלכות עולה קצ"ה (רמ"ז).

⁴⁰⁰ אחרי נתינתן של ה' גבורות צריך לסגור בעדה (נ"א בעדם) בחותם הנזכר (רמ"ז).

⁴⁰¹ פ' אינם נמצאות בזה אל החיצונים, שיש חותם וחומת ותחום והכל ענין אחד (רמ"ז).

⁴⁰² ההתעוררות הוא הרמת הערבה וסיומא החבטה בקרקע (רמ"ז).

⁴⁰³ הרב זלה"ה ציין בכאן וחי רכ ע"ב, ושם אמרו וערבי נחל אלין אינון גבורין דאחידן ביה ביצחק דאתיין מסטרא דההוא נחל עלאה ולא מסטרא דאבא, ע"כ לענינו. ונלע"ד לפרשו במ"ש באדם ישר בסוד שילוח הקן שתחילת גילוי ק"ך צירופי אלקים בסוד ה' פעמים כ"ד הוא מגבורה דתבונה ולמטה, אבל בחסד שלה אינם יכולים להתגלות, ואם כן הווי להו' גבורות בבחי' ה' חילוקי הצירופים, ואחידן ביצחק, הוא שמתחילין מגבורה, וערבי נחל גי' פח"ד יצח"ק ואלק"ם בידוין, ונחל ה"ס תבונה וכמ"ש במאמר הפסיעות על פסוק (תהלים קי ז) מנחל בדרך ישתה, ונקרא נחל על שם יסודה שהוא עיקר מקום השפעתה, וידוע שמקום השפעתה הוא בחזה דזעיר ששם סוד דם האדם, וב' פעמים ד"ם הוא נח"ל. וגם אמא מושרשת במוחא סתימאה שיסוד שלה הוא נוצר חסד לאלפים ור"ת נח"ל, ולפי שאין גילוי ה' גבורות הנזכר אלא בבחי' אחורי התבונה לכך אמר מסטרא דנחל, ולא אמר מהנחל (רמ"ז).

<p>חסר⁴⁰⁴ וישב מהו וישב⁴⁰⁵ אלא יומא קדמא⁴⁰⁶ דירחא שירותא דדינא הוה בכל עלמא ויצחק קיימא⁴⁰⁷ לכורסייא למידן עלמא בהאי יומא וישב יצחק לאתערא⁴⁰⁸ דינין ולסיימא דינין ויחפור את בארת המים לארקא גבורן לכנסת ישראל לאתערא למיא דהא מיא בגבורן נחתין לעלמא</p>	
<p>ובגין דאלין גבורן לא נחתין אלא בעיבא ויומא דעיבא לא נייחא רוחיהון דקיימי עלמא אלא בגין דעלמא אצטריך להו מאי טעמא בגין דעלמא בדינא אתברי וכלא בעיא הכי בגין כך כלא בעובדא תליא מלתא ועל דא כהנא בעובדא ותקונא דאיהו עביד לתתא אתערו עלאין ותתאין לתקנא לון ומתתקני על ידוי אמר רבי יוסי הא תנינן ערבה דדמיא לשפון בהאי יומא מאי היא אמר רבי חייא אף על גב דלדרשא הוא דאתי הכי הוא ודאי דהא בהאי יומא בשפון תליא⁴⁰⁹ בהאי יומא פקיד מלכא למיהב פתקין לסנמירא ומסתיימי דינין ואסתים לישנא בישא מעלמא ביומא קדמא דירחא שירותא דדינא הוא וסיימא הוא בהאי יומא והא אתמר</p>	<p>ומשום שהגבורות הללו אין יורדות אלא בעננים, ויום המעונן לא נחה רוחם של עמודי העולם, רק משום שהעולם צריך אותם. למה, משום שהעולם נברא בדין, והכל כך צריך, לכן הכל תלוי במעשה. ועל כן הכהן במעשה ובתקון שהוא עושה למטה מתעוררים עליונים ותחתונים לתקן אותם, והם מתתקנים על ידו. אמר רבי יוסי הרי שנינו הערבה שדומה לשפתיים ביום הזה, ומהי. אמר רבי חייא אף על גב שלדרש הוא בא, כך זה ודאי, שהרי ביום הזה זה תלוי בשפתיים, ביום הזה מצוה המלך לתת פתקים לשוטר, והדינים מסתיימים ונסתם לשון הרע מהעולם. ביום הראשון של החודש הוא ראשית הדין, והסיום הוא ביום הזה והרי נתבאר.</p>
<p>תא חזי ביומא דא שלמין ומסתיימי עמין ברכאן דילהון ושראן בדינא וישראל ביומא דא מסיימי דינין דלהון ושראן בברכתא דהא ליומא אחרא זמינן לאשתעשעא במלכא</p>	<p>בא וראה ביום הזה העמים משלימים ומסיימים את הברכות שלהם ושורים בדין, וישראל ביום הזה מסיימים את הדינים שלהם ושורים בברכות, שהרי ליום אחר עתידים להשתעשע עם המלך ליטול ממנו</p>

⁴⁰⁴ נראה שהכוונה שידוע שיסוד ומלכות דנוק' הם זה בתוך זה כנודע מענין חותם בתוך חותם, ועכשיו רוצה לפרש הפסוק על כוונת המלכות שה"ס הבאר היותר חיצון. והטעם שלא נרמז בפסוק עשיית הבאר היותר תיכון שהוא יסוד הנוק', נראה שהוא משום שזה נעשה בהיות הנוק' בתוך אמא ביום הכפורים, ועוד שנעשה מאליו בלי שום מעשה מה שאין כן בחותם השני שנעשה למטה בהיות כבר רחל במקומה וגם שנעשה ע"י מעשה הערבה (רמ"ז).

⁴⁰⁵ דלא ניחא ליה לפרש דנאמר כך לגבי אברהם, וכמ"ש הראב"ע בפסוק (בראשית כד, ה) ההשב אשיב את בנך, חדא דהתם לימא דהשבה היא לגבי אליעזר, ועוד שמלת וישב היא יתירה לגמרי כי מה חסר הפסוק אם יאמר ויחפור יצחק וגו' (רמ"ז).

⁴⁰⁶ והענין שבראש השנה נעשה החותם של לאה אלא שאין כוונתינו אליו בעצם וראשונה, כי רחל היא העיקרית ועליה כל מחשבותינו כדי שתהיה מתוקנת לחג עצרת, וגם דבשל לאה אין בו מעשה מצדנו אלא בדברים שנתפלל כתבנו בספר וכו', שיסוד לאה נעשה בין הזרועות ולכן הוא נקרא כתיבה כנזכר בספר הכוונות, ועל כן לא נכתב בתורה בפירוש רק ברמז מלת וישב, כלומר כבר קדם יצחק לחפור באר אחרת והוא בראש השנה שאז היה שירותא דדינא הוא בכל עלמא, פי' שאז נעשית הנסירה מראש זעיר עד ראש רחל ונסרה כל לאה, וזהו ענין (רמ"ז).

⁴⁰⁷ ה"ס בינה דזעיר ועטרה דגבורה שלו שכשמסתלקים מזעיר נה"י דאי' נשאר חכמה וחסדים שלו סוד מקיף על ראשו והבינה וגבורה נכנסים בכל הפרצוף עד ראש רחל, וז"ש כסא דין למידן עלמא בהאי יומא, של הושענא רבה (נ"א ר"ה) (רמ"ז).

⁴⁰⁸ ויצדק אומרו וישב שהוא מעין מה שעשה בראשונה שגם היא חפירת באר דהיינו יסוד לאה, ועכשיו חזר לעשות כן שהוא כוונות יסוד רחל. ועוד ירמוז וישב יצחק לאתערא דינין וכו', הוא מה שנזכר למעלה שגם הגבורות שכבר הן בה מזמן הנעילה חוזרות וניעורות, באופן שגם בהושענא רבא יכון אומרו וישב, לפי שהעיר דיני היסוד וסיים דיני המלכות (רמ"ז).

⁴⁰⁹ ס"מ רוצה לקטרג בתפלות ישראל (רח"ו).

<p>לנמלא מניה ברכאן לכל שתא ובהוא חרוותא לא משתכחי במלכא אלא ישראל בלחודיהו ומאן דיתיב עם מלכא ונטל ליה בלחודיה כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה</p>	<p>ברכות לכל השנה. ובאותה שמחה לא נמצאים עם המלך רק ישראל לבדם, ומי שיושב עם המלך, ונוטל אותו לבדו, כל מה שרוצה שואל ונותן לו.</p>
<p>ועל דא ישראל שראן ועמין מסיימי ועל דא כתיב (מלאכי א ב) אהבתי אתכם אמר יהויה ונוי אמר ליה הא מינא ליה לעשו בשלוח במלכו בכריכן עלאין ושליט על עלמא ואת אמר (&) ואשים את הריו שממה אמר ליה בכל אתר הכי הוא כיון דמלכא קדישא גזר גזרה ושוי ההיא גזרה בפתקיה קרא אסהיד כמה דאתעביד ועל דא ואשים את הריו שממה הא שוייתי בפתקא דילי וכן כל אינון טבן דגזר עליהו דישאל דכתיב (יחזקאל יז כד) אני יהויה דברתי ועשיתי</p>	<p>ועל כן ישראל מתחילים ועמים עובדי עבודה זרה מסיימים, ועל כן כתוב (מלאכי א) אהבתי אתכם אמר ה' וגו'. אמר לו הרי אני רואה את עשו בשלוח במלכות בכרכים עליונים ושולט על העולם, ואתה אמרת ואשים את הריו שממה. אמר לו בכל מקום זה כך, כיון שהמלך הקדוש גזר גזירה, ושם אותה גזירה בפתק שלו, הכתוב מעיד כמו שנעשה, ועל כן ואשים את הריו שממה, שהרי שמתתי את זה בפתק שלי. וכן כל אותן טובות שגזר על ישראל, שכתוב (יחזקאל יז) אני ה' דברתי ועשיתי.</p>
<p>וזאת תורת האשם (&) וזאת תורת המנחה (&) וזאת תורת זבח השלמים (&) וזאת תורת החטאת (&) רבי יצחק אמר הא אוקמוה אי לתתא דא בכלא אי לעילא דא בכלא ומאן דאשתדל באורייתא נטל לחולקיה בכלא ואתאחיד בכל סטרין ולא בעיא לקרבא קרבנא על נפשיה והא אתמר רבי יצחק פתח (ירמיה ב ח) הכהנים לא אמרו איה יהויה ותופשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי הכהנים אלין כהנים דמשמשין בכהונה גדולה ומקרבין מלין קדישין לאתרייהו ומייחדין יהודא כל חד וחד כדקא חזי ותופשי התורה מאן אינון תופשי התורה וכי כהני לאו תופשי התורה נינהו</p>	<p>וזאת תורת האשם וזאת תורת המנחה וזאת תורת זבח השלמים זאת תורת החטאת. רבי יצחק אמר הרי פרשוה, אם למטה זו בכל, ואם למעלה זו בכל. ומי שעוסק בתורה נוטל לחלקו בכל, ונאחז בכל הצדדים, ולא צריך להקריב קרבן על נפשו, והרי נתבאר. רבי יצחק פתח (ירמיה ב) הכהנים לא אמרו איה ה' ותופשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי. הכהנים, אלו הכהנים שמשמשים בכהונה גדולה ומקרבים דברים קדושים למקומם ומייחדים היחוד כל אחד ואחד כראוי. ותופשי התורה, מי הם תופשי התורה, וכי כהנים אינם תופשי התורה.</p>
<p>אלא אלין אינון ליואי דתפשי בכנורות דאתיין מסטרא דאורייתא ואתיהיבת מסטרא דלהון אורייתא ואינון ממנן על שבחא דתושבחתא דמלכא קדישא ליחדא ליה יהודא שלים כדקא יאות והרועים פשעו בי (&) אלין אינון רברבי עמא דאינון רעיין לעמא כרעיא דמדבר עאניה ואלין אינון תלת דרגין דבעיא לאשתכחא תדיר על קרבנא לאשתכחא רעוא לעילא ותתא ולאשתכחא ברכאן בכלהו עלמין כהנא מקרב קרבנא ואתכוון ליחדא שמא קדישא כדקא חזי ולאשתכחא סטרא דיליה וליואי אתכוונן בשיר לאשתכחא סטרי דילהון</p>	<p>אלא אלו הם הלויים שתופשים את הכנורות שבאים מצד של התורה, והתורה נתנה מהצד שלהם, והם ממונים על השבח של תושבחתו של המלך הקדוש, לייחד אותו יחוד שלם כראוי. והרועים פשעו בי, אלה הם גדולי העמים שהם רועים את העם, כמו רועה שמנהיג את צאנו, ואלה הם שלש דרגות שצריכות תמיד להמצא על הקרבן (כדי) למצא רצון למעלה ולמטה, ושימצאו ברכות בכל העולמות. הכהן מקריב קרבן ומתכוון לייחד את השם הקדוש כראוי, ולעורר את הצד שלו, והלויים מתכוונים בשיר לעורר את הצד שלהם</p>
<p>לב/ב</p>	
<p>ולאתכללא בסטרא דכהנא וישאל אתכוון לבא ורעותא לתויבתא שלימתא ואתכנע קמי</p>	<p>ולהכלל בצדו של הכהן, וישאל מכוון לבו ורצונו לתשובה שלימה ונכנע לפני המלך</p>

<p>מלכא קדישא והאי נטיל כלא ואתכפר חוביה ואשתכח הדוותא בעלאי ותתאי</p>	<p>הקדוש, וזה נוטל הכל ומתכפר חטאו, ונמצאת שמחה בעליונים ובתחתונים.</p>
<p>רבי יהודה פתח (תהלים קד) המקרה במים עליותיו וגו' קודשא בריך הוא כד ברא עלמא מגו מייא 410 אפיק ליה וסידר ליה על מייא מה עבד פלג מייא לתרין פלגותא לתתא ופלגותא לעילא ועביד מנייהו עובדין מפלגותא תתאה עבד ותיקן עלמא דא וסידר ליה על פלגותא דא ואתקין ליה לעילא עלייהו הדא הוא דכתיב (שם כד ב) כי הוא על ימים יסדה ופלגו אהרא סלקיה לעילא ותקר ביה תקראין עלאין הדא הוא דכתיב המקרה במים עליותיו וגו'</p>	<p>רבי יהודה פתח (תהלים קד) המקרה במים עליותיו וגו', כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, הוציא אותו מתוך מים וסידר אותו על המים. מה עשה, חילק את המים לשנים, מחצית למטה ומחצית למעלה, ועשה מהם מעשים. מהמחצית התחתונה עשה ותיקן את העולם הזה וסידר אותו על המחצית הזאת, ותיקן אותו למעלה עליהם, זהו שכתוב (שם כד) כי הוא על ימים יסדה. ואת המחצית האחרת העולה למעלה, וסדר ע"ועשה בו את התקרות העליונות, זהו שכתוב המקרה במים עליותיו וגו'.</p>
<p>ועבד רקיע 411 בין תרין פלגותייה אלן הדא הוא דכתיב (בראשית א) יהי רקיע בתוך המים וגו' ועליהו אתקין וסידר עלאין קדישין מגו טיפי טיפי 412 ברוחא דאתנזרא בבוסמא 413 (ס"א בבוצינא) (ס"א וסידר מלאכי עלאי קדישי מגו רוחא דאתנזר מפומיה) דכתיב (&) וברוח פיו כל צבאם 414 ובאלין אתקין וסידר מזמרי תושבחתיה ביומא ואתערבו בשלהובי אשא ואינון גדודי היילין אמרין שירתא ביומא</p>	<p>ועשה רקיע בין שני החצאים הללו, זהו שכתוב (בראשית א) יהי רקיע בתוך המים וגו', ועליהם תיקן וסידר עליונים קדושים מתוך טיפות טיפות ברוח שנגזרה בתואר (במאור) (וסדר מלאכים עליונים קדושים מתוך רוח שנגזרה מפיו), שכתוב וברוח פיו כל צבאם. ובאלו תיקן וסידר המזמרים את תושבחתו ביום, והתערבו בשלהבות אש, ואותם גדודי הצבאות אומרים שירה ביום, תושבחות בבוקר וזמירות בערב. כשמגיע</p>

⁴¹⁰ לפי הנראה שמלת קב"ה קאמר השתא לאלהות כולו בכללו, דהיינו עשר ספירות רוכב על כסא רם ונשא, כענין כסא הכבוד, שפי' שקדם לעולם. ומשם ולמטה קא עסיק לפי הנראה. ועל הנמצאים מתחת כסא הכבוד, שהם מעולם המלאכים, אמר דרך כלל "עולם", וזהו שאמר "קב"ה כד ברא עלמא מגו מייא וכו'", ענין המים האלו, הם כח החסד, כענין אומרו אמרתי עולם חסד יבנה. ועם היות דאמרן לעיל דעלמא אתברי בדינא, לא פליגי, שהן אמת כח חסד הוא שנתפשט, ועצם תולדת החסד מתחלק לחלקים רבים למינים שונים, וחלקיו הם מצד הגבורה, והגבורה היא הפועלת. והשתא ניחא אומרו בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, דהיינו דרך כלל הנמצאות, כח החסד שנתפשט, ובו היה כח שמים וכח ארץ, וזהו בסוד ראשית שהוא כח החסד, דהיינו חכמה בשיתוף הבינה על ידי החסד, אמנם אחר כך ויאמר אלהים ובו ל"ב נתיבות בשם אלהים כדפי', וגשם ראשון שהוא דקות העומד להוות ממנו אפילו המלאכים, שהוא כח החסד. אמנם חלקי שמתחלק ונעשה ממנו חלק החומרי התחתון, וחלק רוחני העליון, היינו חלקי המציאות ופרטיו, זהו מכח הגבורה, המחלקת חלקי החסד, דהיינו סוד חסד גבורה, חסד ע"ב גשם א', גבורה ר"ו, אותיות נחלק למינים הרבה, כל אות ואות לעצמו. וכן תמצא דרך כלל חסד, דרך פרטיו גבורה. והנה הגשם ההיולי הזה הנברא ראשון, אין ספק שעם היות שמכנים אותו בשם מים, אין הכוונה ממש מים, אלא נקרא מים על שם שורשו שהוא חסד, אמנם הוא גשם דק נאות להתהוות ממנו, אפילו המלאכים כדמסיק, ונדוע שהנמצאות כולם נמצאו מכח זווג קב"ה ושכינתיה, שם הו"ה ושם אדנ"י, בסוד כח הזכר וכח הנקבה המשתתפים יחד ומולידים זה כזה בייחודם כזה יאהדונה", ותערובת כחם יחד נמצאו מים, דהיינו עם התיבה עולה כשתי שמות הנזכרים, והיינו סוד מ' פתוחה ס' סתומה, וי' יסוד קושר ב' מימים מים זכרים עם מים נקבות ופותח הזכר מימיו משפיע על ידיו הי', יסוד, מים לנקבה וכו' (אור יקר). פשטו שהעולם היתה מים וכתבי ויקו המים ותראה היבשה (מ"מ).

⁴¹¹ הוא הרקיע שבין מים העליונים למים תחתונים, וסוד הענין שמים העליונים הם חסדים מ"ד ומים תחתונים הם הגבורות מ"ן, ורקיע היא היסוד שמבדיל בין מים למים (מ"מ).

⁴¹² פי' שהמלאכים ונשמות הצדיקים שהם עילאי קדישי כולם נתנו מאותם הטפות של מים העליונים ומים התחתונים שהם חו"ג (מ"מ).

⁴¹³ פי' בכח המלכות שנק' רוה"ק (מ"מ).

⁴¹⁴ רק ברוח פיו ית"ש נעשה הכל ומתחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכמו שמבואר בזה"ק (אחרי מות סח סע"א וכן בפ' צו לב ע"ב ע' שם ושם) (דע"ה ח"ב סא ע"ב), והנה נמשך אותו האור הדמ"ה אשר לצורך המלאכים הללו מהפה דא"א ואח"כ מהפה דהז"ן, וזהו שנאמר (תהלים לג ו) וברוח פיו כל צבאם (וכמ"ש באד"ר קמא ע"א, ופ' אחרי מות סח סע"א, ופ' צו דף לב ע"ב ע"ש) (דע"ה ח"ב סא ע"ב).

<p>תושבחהו בצפרא וזמירן ברמשא כד מטי ליליא כלהו פסקי שירתא לעילא מנייהו גודרין דאשא בשלהובא תקיף קיימין ומריחין אשא דאכלא ואהדרי לאתרייהו</p>	<p>הלילה כולם מפסיקים את השירה מעליהם, גדודי אש בשלהבת חזקה עומדים ומריחים אש אוכלת וחוזרים למקומם.</p>
<p>ואית בסטרא אחרא דתהומין סלקין אלין על אלין ואית תהומא עלאה ותהומא תתאה 415 ובכלהו שארן מאריהון דדינין מסטרא דדינא קשיא ואית בנו סטרא דתהומא תתאה שלהובין דאוקדין זיקין נורין ממנן על דינין דעלמא לאוקדא לחייביא בנורא דנגדי מההוא נהר דינור וכלהו אשא וחיוזו דילהון אשא דלהיט וקיימין בין עלאי ותתאי וכד תננא דמדבחה 416 סליק מתעברן וסלקין מההוא דרגא דקיימין לשיצאה ולאובדא וההוא נגידו דאשא תקיפא דנהר דינור דאיהו תקיף ועלאה אהדר לאתריה וכלהו מתהניין מתננא דמדבחה בנין דאתתקנת לקבל (ס"א מדבחה) מלכאע עלאה 417 ובנין כך מתהניין מניה ואינון קרבין להכא 418 ותננא אחרא סליק 419 והא אוקימנאפ</p>	<p>ויש בצד האחר שתהומות עולים אלו על אלו, ויש תהום עליון ותהום תחתון, ובכולם שורים בעלי הדינים מצד של הדין הקשה, ויש בתוך צד התהום התחתון שלהבות ששורפות זיקים של אש הממונים על דיני העולם, לשרוף את הרשעים באש שיוצאת מאותו נהר דינור, וכולם אש ומראיהם אש לזהות, ועומדים בין עליונים ותחתונים. וכשעולה עשן המזבח עוברים ועולים מאותה דרגה שעומדים לכלות ולהאביד, ואותו זרם של אש חזקה של נהר דינור, שהוא תקיף ועליון חוזר למקומו, וכולם נהנים מעשן המזבח משום שנתתקן כנגד (המזבח) המלך העליון, ולכן הם נהנים ממנו, והם קרבים לכאן. ועשן אחר עולה, והרי בארנו.</p>
<p>לכל חד וחד רעותא דכלא דסלקא לעילא דאיהו נייחא דרוחא לגבי מלכא קדישא הא אתמר דבמדבחה 420 סלקא 420 ואתחזי אוריאל כחיוזו דחד אריא תקיפא רביע על טרפיה והווי חמאן כהני וישראל וחדאן דהווי ידעין דאתקבל ברעוא קמי מלכא קדישא ואשא אחרא עלאה קדישא נחית לקבלא אשא תתאה כדין בר נש אזיל (נ"א דחיל) ואודעזע קמי מאריה ותב בתיובתא שלימתא למלכא דשדרו ליה דורונא ואתיישר קמיה אמר לעבדיה זיל וטול דורון דא דאיתיאז לי כך אמר קודשא בריך הוא לאוריאל זיל וקביל דורונא דבני מקריבין קמאי כמה חדוואן משתכחי בכלא כמה בסימותא בכלא משתכח כד כהנא וליואה וההוא דמקריב קרבנא מכווני לקרבא קרבנא כדקא יאות ביחודא שלים</p>	<p>לכל אחד ואחד הרצון של הכל שעולה למעלה, שהוא נחת רוח למלך הקדוש. הרי נתבאר שבמזבח עולה ונראה אוריאל כמו מראה של אריה אחד חזק רובץ על טרפו, והיו הכהנים וישראלים רואים ושמחים, שהיו יודעים שהתקבל ברצון לפני המלך הקדוש. ואש אחרת עליונה קדושה יורדת כנגד האש התחתונה, ואז אדם הולך (ירא) ומזדעזע לפני אדונו ושב בתשובה שלימה. (משל) למלך ששלחו לו דורון והיה נאה ע"ראוי ע"טוב לפניו, אמר לעבדו לך וטול את הדורון הזה שהביאו לי. כך אמר הקדוש ברוך הוא לאוריאל, לך וקבל את הדורון שבני מקריבים לפני. כמה שמחה נמצאת בכל, כמה התבשמות נמצאת בכל, כשהכהן והלוי ואותו שמקריב קרבן מכוונים להקריב קרבן כראוי ביחוד שלם.</p>
<p>תא חזי כתיב (ויקרא ט כד) ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל על המזבח את העולה וגו' דא</p>	<p>בא וראה, כתוב ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה וגו', זה</p>

⁴¹⁵ הם בריאה ועשיה (מ"מ).

⁴¹⁶ פ' שהוא נגד מלכות דאצילות (מ"מ).

⁴¹⁷ פ' בינה (מ"מ).

⁴¹⁸ פ' ליהנאות מהמלכות. ועשן זה הוא עשן הקרבנות דסליק בלילה, ועקים לצד צפון כדי להנאות ממנו

החיצונים, ולכן אמר "וכולהו מתהניין מתננא דמדבחה" (מ"מ).

⁴¹⁹ היינו של יום דסליק באורח מישר, ואין לחיצונים הנאה ממנו (מ"מ).

⁴²⁰ דהינו ע"י הקרבנות שבמזבח, עולה נחת רוח הנז' (מ"מ).

<p>אוריאל דנחית בחייו דאשא בשלהובא עד דנחית למדבחה לקבלא דורונא ואתחזי כאריה רברבא רביע על קרבנא וכד ישראל לא אשתכחו זכאין⁴²¹ או ההוא דמקריב קרבנא לא קריב כדקא יאות ולא אתקבל קרבניה הוה חמאן דלא סליק תננא בארחה מישר⁴²² והוה קם חד רוחא מנוקבא דצפון ועאל למדבחה והוה חמאן דיוקנא דחד כלבא חציפא רביע על קרבנא כדין הוה ידעי דלא אתקבל ברעוא ההוא קרבנא</p>	<p>אוריאל שיורד במראה של אש בשלהבת עד שיורד למזבח לקבל את הדורון, ונראה כמו אריה גדול רובץ על הקרבן. וכשישראל לא נמצאו צדיקים, או שאותו מקריב הקרבן לא הקריב כראוי ולא התקבל קרבנו, היו רואים שהעשן לא עולה בדרך ישרה, והיתה עומדת רוח אחת מנוקב הצפון ונכנסת למזבח, והיו רואים דמות של כלב אחד חצוף רובץ על הקרבן, ואז היו יודעים שלא התקבל ברצון אותו הקרבן.</p>
<p>למלכא דשדרו ליה דורון חמא ליה מלכא דלאו איהו כדאי לקרבא קמיה אמר מלכא אסיקו ההוא דורונא והבו ליה לכלבא דלאו איהו כדאי לאעלא קמאי כך בשעתא דקרבנא אתקריב ולא אתקבל ברעוא דורונא לכלבא אתמסר ובגין כך הוה חמאן דיוקנא דכלבא על גבי מדבחה</p>	<p>(משל) למלך ששלחו לו דורון, ראה אותו המלך שאינו כדאי לקרבו לפניו, אמר המלך סלקו את אותו הדורון ותנו אותו לכלב, שאינו כדאי להיכנס לפני. כך בשעה שנקרב הקרבן ולא התקבל ברצון, הדורון נמסר לכלב, ולכן היו רואים את דיוקן הכלב על גבי המזבח.</p>
<p>תא חזי כתיב</p>	<p>בא וראה כתוב</p>
<p>לג/א</p>	
<p>זהר</p>	
<p>ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על המזבח את העולה (ויקרא ט כד) אמר רבי יהודה דא אוריאל⁴²³ דאתחזי בשלהוביתא דאשא על מדבחה⁴²⁴ כמה דאתמר רביע על קרבנא וכדין חדוותא⁴²⁵ הוה בכלא דהא אתקבל</p>	<p>ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה, אמר רבי יהודה זה אוריאל⁴²³ שנראה בשלהבת אש על המזבח, כמו שנאמר רובץ על הקרבן. ואז היתה שמחה בכל, שהרי התקבל ברצון, כמו שכתוב וירא כבוד ה' אל כל העם. ואם לא היתה הערבוביית של בני</p>

⁴²¹ מכאן נראה שבבית ראשון עצמו כד לא הוה זכאין או אין הקרבן כדקא יאות, מצד המקריבו, אז היה דמות כלב על המזבח. ומ"ש רז"ל דבבית ב' היה דמות כלב, אבל בבית א' היה דמות אריה, שהוא אוריאל⁴²¹, מלתא דנהיגא על הרוב נקטו, אבל אה"נ אפילו בבית א' לזמנין כד לא הוה זכאין וכו', היה דמות כלב, וסוד הענין של כלב ואריה, עי' בפרשת בראשית דף ו ע"ב ומ"ש בשם הרח"ו (מ"מ).

⁴²² ח"ב קל ע"א קמא ע"א רמב ע"ב (לש"ו).

⁴²³ כבר כתבתי על סוד אש המזבח לעיל פרשת צו דכ"ז ודכ"ח, ואמרתי שהיו ב' אשים, דהדיוט משם מ"ב ודשמים משם י"ה. והנה במאמרנו נזכר אש אחר יותר עליון שבו יצדק לומר מלפני ה', כלומר ממי שהוא קודם לו. והענין כי אש מן השמים הוא מסוד י"ה שבפנימיות גבורת זעיר, שממנו נעשה (שיה"ש ח ו) שלהבת י"ה כנזכר בספר הכוונות בענין רחיצת ערב שבת, ועליו נאמר בסודם (בראשית יט כד) מאת ה' מן השמים, מאת דייקא ממה שהוא אתו עמו בפנימיותו, אבל בכאן כתוב מלפני ה', והיינו מאמא שיש בה שם קס"א וס"ג שיש בהם ב' שמות פנימיים דהיינו אי"י וגם י"א"י שהם ב' שמות א"ל, שמכל אחד מהם יוצא א"ש בהתרבות כל אות מעצמה, א' פעמים א' י' פעמים י' וכו', וכן בשם י"א"י, והכל א"ש אחד לפי שהוא מן אמא שכולה גבורות, ה' דאבא וה' דידה, כידוע מסוד התכללותם זה בזה. והנה העשירית של א"ש הוא א"ל והוא סוד הגבורה הראשונה שבכל ה' גבורות שהיא חסד שלהם ולכן נקרא א"ל, והיינו אוריאל⁴²³ (רמ"ז).

⁴²⁴ פ"ה היה נראה בשלהבת שהוא דשם י"ה שהוא היה אש מן השמים שהיה תמיד על המזבח, אבל זה הנקרא אוריאל⁴²⁴ היה דוקא רביע על קרבנא, וכמ"ש לעיל בדף הקודם, ואתחזי כאריה רברבתא רביע על קרבנא, ולכן יש בהגהה כמה דאתמר, דקאי לעיל. וגם ארי"ה גי' א"ל וא"ל מלא אל"ף למ"ד, והיינו (יחזקאל א, י) אריה אל הימין, וידוע שמבינה דהיינו אמא ח' מידות עד סוף העולם וח' פעמים א"ל גי' אוריאל⁴²⁴. אי נמי אוריאל⁴²⁴ בת"ת ז"א, ואם תמנה מאמא עד ת"ת תמצא שמונה בסוד יחיד רוכב על שבעה. ונמצא שהיו שם ג' מיני אש, של בינה ושל ת"ת ושל מלכות, ולכן כולם נרמזו בפסוק ותצא אש מלפני ה', ס"ת א"ש י"ה, הרי דז"ן, וא"ש שבפסוק הרי ג' אוריאל⁴²⁴ (רמ"ז).

⁴²⁵ כל שמחה היא מן הגבורות המתוקות סוד יין המשמח, ופועל השמחה התעלות הנשמות למקורן בכח הגבורות, וכמו שנאמר (מלכים ב ג, טו) ויהי כנגן המנגן, וכן היה בכאן שנתעלו הגבורות עד שרשן (רמ"ז).

<p>ברעוא 426 כמה דכתיב (&) וירא כבוד יהו"ה אל כל העם ואי לאו הוה ערבוביא דבני אהרן מן יומא דנפקו ישראל ממצרים לא אשתכח רעוא 427 הכי לעילא ותתא</p>	<p>אהרן מיום שיצאו ישראל ממצרים, לא נמצא רצון כך למעלה ולמטה.</p>
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>פקודא דא לשרוף קדשים באש ואבתריה והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף (&) תנאין ואמוראין בסתרי תורה אית קדש ואית קדשים ואית קדש קדשים מה הנאה אית לקודשא בריך הוא בקדשים דאתוקדו אי תימא בנין יצחק דבשעתא דישראל בעקו סליק אפרו של יצחק קמיה דאי הייבין שרפה אשתזיבו בניניה האי לדרשא איהו ואי תימרון בנין צדיקיא (נ"א ואי כגון) בני אהרן דהוו שריפת קדשים דכתיב בהון (ויקרא י ב) ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם וימותו ומיתתהון כפרה לישראל כמו שריפת קדשים אוף דא לדרשא קא אתי</p>	<p>מצוה זו לשרוף קדשים באש, ואחריה, והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף. תנאים ואמוראים בסתרי תורה, יש קודש ויש קדשים ויש קודש קדשים. מה הנאה יש לקודש ברוך הוא בקדשים שנשרפו, אם תאמר בשביל יצחק, שבשעה שישראל בצרה עולה אפרו של יצחק לפניו, שאם חייבים שרפה ינצלו בגללו, זהו לדרוש. ואם תאמרו משום (הצדיקים) (ואם משום) בני אהרן שהיו שרפת קדשים, שכתוב בהם ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו, ומיתתם כפרה לישראל כמו שריפת קדשים, גם זה בא לדרוש.</p>
<p>אלא תלת אשין בשרגא אשא חוורא ואשא אוכמא ואשא תכלתא לקבל תורה נביאים וכתובים ולקבל כהן לוי וישראל ותכלת איהי שכינתא קריבא לן ואיהי אחידא באינון פתילות בכנפי מצוה 428 דאתמר בהון (במדבר טו לח) ועשו להם ציצית והאי תכלת דאיהי שכינתא איהי דינא דאכילת קרבנין ועלוון אי אשכחת בני נשא דאינון עצים יבשים כגוונא דאינון פתילות יבשין בלא משחא דאיהי אורייתא רחמלק איהו לון (דלידונין) שריפה ואוקידת לון ובגין דעמי הארץ אינון בעירן כמה דאוקמוה דאינון שקיץ 429 תכלת דאיהי אדניי אוקידת לון בגין דקרבין 430 לגבה עם שרץ דאיהו יצר הרע זר הדא הוא דכתיב (שם ג י) והזר הקרב יומת</p>	<p>אלא שלשה אשים (יש) בנר, אש לבנה ואש שחורה ואש תכלת, כנגד תורה נביאים וכתובים, כנגד כהן לוי וישראל. ותכלת היא שכינה קרובה לנו, והיא אחוזה באותן פתילות בכנפי מצוה, שנאמר בהם ועשו להם ציצית. והתכלת הזו שהיא שכינה היא דין שאוכלת קרבנות ועולות, אם מוצאת בני אדם שהם עצים יבשים, כדוגמת אותן פתילות יבשות בלי שמן, שהיא תורה ורחמים, היא להם (שידונו) שרפה ושורפת אותם ומשום שעמי הארץ הם בהמות, כמו שבארוה, שהם שקץ, תכלת שהיא אדני שורפת אותם, משום שקרבים אליה עם שרץ שהוא יצר הרע, זר, זהו שכתוב והזר הקרב יומת.</p>
<p>ואי במיתתהון חזרין בתיובתא כד שחיט לון (נ"א כד שחיט לון מלאך המות מיכאל) מלאך</p>	<p>ואם במיתתם חוזרים בתשובה כששוחט אותם (מלאך המות מיכאל), המלאך מיכאל שהוא כהן גדול, האריה שאוכל קרבנות יורד</p>

⁴²⁶ ה"ס מזל נוצר חסד שבו שורש יצחק בבחי' השערות וכדאיתא בליקוטי תורה פרשת תולדות, והוא סוד ריח ניחוח שהוא העלאת הגבורות למתקן (רמ"ז).

⁴²⁷ דאע"ג שכבר היה מתן תורה, י"ל דשאני התם שירדה שכינה לאותו יום בלבד ועכשיו ירדה בקבע, ועוד שאז היה שלא ע"י ישראל אלא ברצונו יתברך ועכשיו הם גרמו השראת השכינה ע"י מעשה המשכן ותשובתם (רמ"ז).

⁴²⁸ שהן פתיל ותכלת וכן ישראל נקראו פתילות כידוע (יהל אור).

⁴²⁹ ועל בנותיהם נאמר כו' (פסחים מט ע"ב) (יהל אור). ז"ל: ולא ישא בת עמי הארץ מפני שהן שקץ ונשותיהן שרץ ועל בנותיהן הוא אומר ארור שכב עם כל בהמה.

⁴³⁰ ז"ש זבח רשעים כו' שצריך להתוודות ולהשליך החטא קודם, וכן במיתה דוגמת הקרבן כמש"ו (יהל אור).

<p>מיכאל דאיהו כהנא רבא אריה⁴³¹ דאכיל קרבנין נחית עלייהו לקרבא לון קרבנא קדם יהויה וקדם דתפוק נשמתיה מתוודה בכמה ודויין וכד נפיק נשמתיה הוא יהוי מתכוון לגמור את השם שמע ישראל וברוך שם לקרבא נשמתיה מאנא (נ"א קרבנא) לשם יהויה</p>	<p>עליהם להקריבם קרבן לפני ה', ולפני שתצא נשמתו מתוודה בכמה וידויים, וכשיוצאת נשמתו הוא היה מתכוון לגמור את השם, שמע ישראל וברוך שם, להקריב את נשמתו כלי (קרבן) לשם יהויה.</p>
<p>וצריך למתודה לקודשא בריך הוא לקבלא לקרבא ותר בשמיה דאכיל ושצי ולאחורא בתיובתא לגבי יהויה⁴³² אהייה כחושבן מ"ב⁴³³ דאדנ"י קרינן ליה דינא דמלכותא דינא ויכוון בשמא מפרש דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א בלב אחד⁴³⁴ וביה יפוק רוחיה בנפש דיליה מקבל עליה מיתה ויסורין ובנשמתא מודה בכמה ודויין ומתחרט בנפש מקבלש עליה מיתה שחיטה שריפה</p>	<p>וצריך להתוודות אל הקדוש ברוך הוא לקבל, ולקרב ה' שבשמו שאוכלת ומכלה, ולהחזיר בתשובה ליה"ו אהייה כחשבון מ"ב. שאדנ"י קוראים דין של מלכות דין, ויכוון בשם המפורש שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א בלב אחד, ובו תצא רוחו, בנפש שלו מקבל עליו מיתה ויסורים, ובנשמה מודה בכמה וידויים ומתחרט. בנפש מקבל עליו מיתה שחיטה שריפה.</p>
<p>ואי צריך⁴³⁵ ארבע מיתות בית דין דאינון סקילה שריפה הרג וחנק מקבל ליה מאדנ"י בנפש דיליה ובנשמתיה מודה בכמה ודויין וחוזר בתיובתא לגבי אהייה דאחיה⁴³⁶ בתרין שמהן יהויה יהויה במחשבתיה יכוין לאפקא וידוי וקבלת מיתה עליה בלב אחד דאיהו שמא מפרש כגוונא דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (כבוד) ביה כהנים כורעים ומשתחוים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כבוד איהו ל"ב בחושבן וביה היה מתכוין לגמור את השם (וא"ו איהו אחד בלב)</p>	<p>ואם צריך ארבע מיתות בית דין, שהם סקילה שרפה הרג וחנק, מקבל אותם מאדנ"י בנפש שלו. ובנשמתו מודה בכמה וידויים וחוזר בתשובה אל אהייה, שאחוז בשני שמות יהויה יהויה במחשבתו, יכוון להוציא וידוי, וקבלת מיתה עליו בלב אחד, שהוא שם המפורש כדוגמא זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א (כבוד), שבו הכהנים כורעים ומשתחוים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כבוד הוא ל"ב בחשבון, ובו היה מתכוון לגמור את השם (וא"ו הוא אחד בלב).</p>
<p>ותנאין ואמוראין אי תימרון וכי עם הארץ מנא ידע דא אלא ודאי עם הארץ איהו כשור או שה או עז או (פר) תור או יונה מה בעירן לא ידעי אורייתא דאיהי שם יהויה הכי עם הארץ לא ידע אלא מיכאל כהנא רבא איהו עביד ליה עולה וקרבנא קדם יהויה ואיהו מכוון בשמא מפרש בסליקו דרוחיה דתיפוק בלב אחד כגוונא דכד נפיק רוחא דבר נש בכל ליליא ובגין דא אוקמוה רבנן שוב יום אחד לפני מיתתך דבכל יום ויום צריך בר נש לאהדרא בתיובתא ולממסר רוחיה לגביה דיפוק באחד הדא הוא דכתיב (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי</p>	<p>ותנאים ואמוראים, אם תאמרו, וכי עם הארץ מנין יודע את זה, אלא ודאי עם הארץ הוא כמו שור או שה או עז או (פר) תור או יונה, מה בהמות אין יודעות תורה שהיא שם יהויה, כך עם הארץ לא יודע, אלא מיכאל כהן גדול הוא עושה אותו עולה וקרבן לפני ה', והוא מכוון בשם המפורש בעליית רוחו, שתצא בלב אחד כדוגמא, שכאשר יוצאת רוח האדם בכל לילה, ומשום זה פרשוה החכמים שוב יום אחד לפני מיתתך, שבכל יום ויום צריך אדם לחזור בתשובה ולמסור את רוחו אליו שיצא באחד, זהו שכתוב (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי.</p>

⁴³¹ אוריאל (יהל אור).

⁴³² לגבי בינה תשובה ששם יהויה כמ"ש בפקודין הקודמין ונשלם השם בשם אדנ"י שהיא ה' וכן שם אהייה שם (יהל אור).

⁴³³ שהוא בנינה כידוע (יהל אור).

⁴³⁴ גימ' מ"ה כמ"ו, בלב הוא הרוח, וז"ש וביה יפוק כו' (יהל אור).

⁴³⁵ כמ"ש"ל מחמת סרכות דמרה חוורא (יהל אור).

⁴³⁶ ר"ל שהוא בגימ' יהויה ועם ה' נשלם (יהל אור).

<p>ואם הוא תלמיד חכם עליו נאמר (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו, שאין חכם כמו הכהן כמו שבארוה, הרוצה להחכים ידרים. ואם תלמיד חכם הוא צריך שיהיה בו חסד, ועם י' שהיא חכמה חסיד, ומי</p>	<p>ואם הוא תלמיד חכם עליו נאמר (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו, שאין חכם כמו הכהן כמו שבארוה, הרוצה להחכים ידרים. ואם תלמיד חכם הוא צריך שיהיה בו חסד, ועם י' שהיא חכמה חסיד, ומי</p>
<p>לג/ב</p>	
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>דלית ביה חכמה לאו איהו חסיד ובנין דא אוקמוה ולא עם הארץ חסיד ואי אית ביה ה' חמשה חומשי תורה שנתנו משמאל נקרא גבור בתורה וירא חטא, ואם הוא בור נאמר בו אין בור ירא חטא.</p>	<p>שארין בו חכמה אינו חסיד, ולכן פרשוה ולא עם הארץ חסיד. ואם יש בו ה' חמשה חמשי תורה שנתנו משמאל נקרא גבור בתורה וירא חטא, ואם הוא בור נאמר בו אין בור ירא חטא.</p>
<p>ואי איהו בור אתמר ביה אין בור ירא חטא ומאן דזכי לתפארת דאיהו ו' ואיהו חכם מבין בתורה וירא חטא ירית מלכותיה דאיהו ה"א מצות המלך אי עביד פקודי מלכא כיון דזכי לשם יהו"ה זכי לשמא מפרש דאתקרי אדם ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א בההוא זמנא שליט על גופיה דאיהו שותפו דנפש הבהמית ורוח הבהמית דבנפש הבהמית עשיית הבלי עלמא רוח ממללא בהבלי עלמא (נשמה דבה כל הרהורין ומחשבות דהבלי עלמא) ותלמיד חכם שליט עליהו הדא הוא דכתיב (בראשית א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ</p>	<p>ומי שזוכה לתפארת, שהוא ו', והוא חכם מבין בתורה וירא חטא, הוא יורש את מלכותו שהיא ה"א, מצות המלך. אם עושה את מצוות המלך, כיון שזוכה לשם יהו"ה, זוכה לשם המפורש שנקרא אדם, וזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א. באותו זמן שולט על גופו, שהוא שותף של נפש הבהמית ורוח הבהמית, שבנפש הבהמית עשיית הבלי העולם רוח שמדברת בהבלי העולם, (נשמה שבה כל הרהורים והמחשבות של הבלי העולם), ותלמיד חכם שולט עליהם, זהו שכתוב (בראשית א) וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ.</p>
<p>מאי ובכל הארץ דא גופא 439 עולם קטן ודחלין מניה הדא הוא דכתיב (שם ט ב) ומוראכם וחתכם מסטרא דימינא שליט עליהו ביה וירדו כמה דאת אמר (תהלים עב ח) וירד מימין 440 עד ים מסטרא דשמאלא דחלין מניה הדא הוא דכתיב (&) ומוראכם וחתכם ועליה אתמר (משלי יב י) יודע צדיק נפש בהמתו 441 בתר דאיהו צדיק לא יהיב ליה שכר מצוות לית ליה אנרא בעלמא דא ולא מזונא כבעירן דעני חשוב כמת איהו עם שכינתא בקביעו דילה עמה על כלא</p>	<p>מה זה ובכל הארץ, זה הגוף עולם קטן, ופוחדים ממנו, זהו שכתוב (שם ט) ומוראכם וחתכם, מצד הימין שולט עליהם, בו וירדו, כמו שנאמר (תהלים עב) וירד מים עד ים. מצד השמאל פוחדים ממנו, זהו שכתוב ומוראכם וחתכם, ועליו נאמר יודע צדיק נפש בהמתו, אחר שהוא צדיק לא נותן לו שכר מצוות, אין לו שכר בעולם הזה ולא מזון כבהמות, שעני חשוב כמו מת, הוא עם השכינה בקביעות שלה, עמה על הכל.</p>
<p>כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא (דברים ד ט) האי אש צריך ליה תמיד עמה דלית ליה כביה דאיהו אכיל כל קרבנין דצלותין ומלין דאורייתא דאיהי שכינתא איהו 442 פרנסה</p>	<p>כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא (דברים ד), האש הזו הוא צריך להיות תמיד עמה, שאין לה כביה, שהוא אוכל כל הקרבנות של התפלות, ודברי תורה שהיא השכינה היא</p>

⁴³⁷ שהוא בעצמו יודע האיך למסר נפש בהמתו (יהל אור).

⁴³⁸ ר"ל שהוא מכיון על הקרבן כ"ז (יהל אור).

⁴³⁹ ר"ל שנפשא שלטא על גופא (יהל אור).

⁴⁴⁰ שהוא מסטרא דימינא מים (יהל אור).

⁴⁴¹ שהוא ידוע בעני, כמ"ש יודע צדיק דין דלים, וז"ש בתר כו' (יהל אור).

⁴⁴² ר"ל של עד"א (יהל אור).

<p>דיליה ובמה בצלותין הדא הוא דכתיב (שיר ה ג) פתחי לי פתחי לי בצלותא דאתמר בה (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח דאיהי אחותי רעייתי ולית רעייתי אלא פרנסתי דבה מתקנין מאכלין דקרבנין דמלכא בנין קדישין בכמה מיני מאכלין בנהמא דאורייתא דאתמר בה (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי מימינא ובחמרא דאיהו יינא דאורייתא משמאלא בנסוך המים ויין דאורייתא דבכתב ובעל פה 443 מעמודא דאמצעיתא דכליל תרווייהו 444</p>	<p>פרנסתו, ובמה, בתפלה, זהו שכתוב (שיר ה) פתחי לי. פתחי לי בתפלה, שנאמר בה (תהלים נא) אדני שפתי תפתח, שהיא אחותי רעייתי, ואין רעייתי אלא פרנסתי, שבה הבנים הקדושים מתקנים מאכלים של קרבנות של המלך בכמה מיני מאכלים, בלחם של התורה שנאמר בה (משלי ט) לכו לחמו בלחמי מימין, וביין שהוא יין התורה משמאל, בניסוך המים ויין התורה שבכתב ובעל פה, מהעמוד האמצעי שכולל את שניהם.</p>
<p>בבשרא דאיהי בשר הקדש בכמה קרבנין דעלה אוקמוה מארי מתניתין בבשר היורד מן השמים עסקינן מאי מן השמים 445 עמודא דאמצעיתא דעלה אתמר (בראשית כג) ובשר מבשרי ודא בשר הקדש דאדליקת 446 בכמה שלהובין מסטרא דגבורה ברחימו דבעלה 447 אתוקדת ברחימו דאהבה בקריאת שמע ברחימו דיחודא דליליא ויומא לא תכבה וחברייא בחייכון אל תתנו דמי לו לקודשא בריך הוא למהוי איהו בשלהובין דרחימו דיחודיה דקריאת שמע לקיימא ביה אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו ו) (ע"כ)</p>	<p>בבשר שהוא בשר הקודש בכמה קרבנות, שעליה פרושו בעלי המשנה שעוסקים בבשר היורד מן השמים. מה זה מן השמים, זה העמוד האמצעי, שעליו נאמר ובשר מבשרי, וזה בשר הקודש שדולקת בכמה שלהבות מצד הגבורה, באהבת בעלה נשרפת, באהבה של אהבה, בקריאת שמע באהבת היחוד שלילה ויום לא תכבה. והחברים, בחייכם "אל תתנו דמי לו" לקדוש ברוך הוא שהוא יהיה בשלהבות של אהבה של יחודו בקריאת שמע, לקיים בו אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. (ע"כ רעיא מהימנא)</p>
<p>זהר</p>	
<p>תא חזי אף על גב דבני אהרן מיתו בההיא שעתא יאות הוה בכמה גוונין חדא דלא הוה שעתא דקטרת דהא קטרת לא סלקא אלא בזמנין ידיען דכתיב (שמות ל ז) והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר ואימתי (&) בהטיבו את הנרות וגו' לאשתכחא שמן וקטרת כחדא וכתיב (&) ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וגו' ובזמנין אלין אתקריב ולא בזמנא אחרא בר בזמנא דמותנא שריא בעלמא</p>	<p>בא וראה אף על גב שבני אהרן מתו באותה שעה, זה היה ראוי בכמה אופנים, אחד שלא היתה זו שעת הקטורת, שהרי קטורת אינה עולה אלא בזמנים ידועים, שכתוב (שמות ל) והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר, ומתי בהיטיבו את הנרות וגו', שימצא שמן וקטורת כאחד, וכתוב ובהעלת אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה וגו'. ובזמנים הללו נקרבת ולא בזמן אחר, פרט לזמן שהמוות שרוי בעולם, כמו</p>

⁴⁴³ מפרש מהו נסוך המים והיין, כתב ובע"פ, שהן ימינא ושמאלא (יהל אור).

⁴⁴⁴ הקבלה הוא חיבור שני התורות שמביא סודות קבלה שבע"פ במקרא, ולכן כל עסקן של ראשונים במדרשי המקראות, וכ"ה בפשוטי המדרשות כמו ספרא וספרי שמביא הלכות שבע"פ הכל במקרא, ולכן התחיל התורה כהנים ביי"ג מדות, וכולו הולך אל הי"ג מדות, כי יסוד בו י"ג תיקונין, ה' חומשי תורה בה"ס מחסד עד הוד כנ"ל, ומדרשי המקראות ביסוד והן נגד ו' תיבות של פסוק שמע ישראל (דברים ו ד), ה' תיבות בה"ס, אחד ביסוד, שמחבר כאחד, אחד גי' י"ג כמ"ש בתז"ח (טו ע"ג), ואח"כ ו' תיבות ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד במלכות נגד תורה שבעל פה, ששה סדרים ו"ק דילה. אבל בתורה שבכתב, יסוד כליל משניהם, לפי שכולו גנוז במלכות, לכן הוא בע"פ, מדרשי המקראות, וכ"ז הוא בסודות קבלה כמו שמפרש והולך (עי' בהגר"א בתיקון"ז לו ע"ג).

⁴⁴⁵ עי' דע"ה ח"ב לה ע"ב.

⁴⁴⁶ ר"ל זהו הדלקת בשר ע"ג המזבח והוא שמדליק בו שלהובין דרחימותא בשר קודש יסוד רצוף אהבה (יהל אור).

⁴⁴⁷ והמלכות נוק' כשהיא פב"פ עם ז"א (דע"ה ח"ב לה ע"ב).

<p>כמה דאערע דכתיב (במדבר יזיא) ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש וגו' ובני אהרן לא קריבו בשעתא דשמן וקטרת משתכחי כחדא 448 ועוד דדחקו שעתא בחיי דאבוהון ועוד דלא אנסיבו והוּו פנימין</p>	<p>שקרה, שכתוב (במדבר יז) ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש וגו'. ובני אהרן לא הקריבו בשעה ששמן וקטורת נמצאים כאחד. ועוד שדחקו את השעה בחיי אביהם, ועוד שלא היו נשואים והיו פגומים,</p>
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>לית מצורע אלא ההוא דאתעביד 449 בזבותא דחמש דמים 450 אינון דדם נדה מסאבין דאינון כלהו דם טמא וחמש דמין דכייין ומאן דאעבר עליהו כאלו אעבר על עשרה דברות 451 דאינון כלל 452 תרי"ג פקודין</p>	<p>אין מצורע אלא אותו שנעשה בזיבה, שישחמשה דמים של דם נדה שמטמאים, שכולם הם דם טמא, וחמשה דמים טהורים. ומי שעובר עליהם, כאלו עבר על עשרת הדברות, שהם כלל של תרי"ג מצוות.</p>
<p>ושפחה יצר הרע איהי מלייא מומין ובגין דא (ויקרא כא) כל אשר בו מום לא יקרבו ובגין דא כהנא לא הוה צריך לקרבא לגבי מאן דאית ביה מומא מכל מומין דעלמא בגין 453 דמשרוניתא אתמר בה (שיר ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בך הכי לא צריך לקרבא לגבה מאן דאית ביה מום ואוף 454 הכי לא צריך למקרב לגבה זר (במדבר ג י) והזר הקרב יומת והיינו ממוז"ר 455 מום זר מום נוקבא זר זכר ובגין דא מני (ויקרא יח יט) ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב ועל אינון דקריבין לה כתיב בהון (ויקרא י א-ב) ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה 456 אשר לא 457 צוה אותם ותצא אש מלפני יהו"ה</p>	<p>ושפחה יצר הרע היא מלאה במומים, ולכן (ויקרא כא) כל אשר בו מום לא יקרבו, ומשום זה הכהן לא היה צריך לקרב אל מי שיש בו מום מכל המומים שבעולם, משום שנאמר במלכה (שיר ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בך, כך לא צריך לקרב אליה מי שיש בו מום, וכמו כן כאן לא צריך לקרב אליה זר, (במדבר ג) והזר הקרב יומת, והיינו ממוז"ר, מו"ם זר, מום נקבה, זר זכר, ולכן צוה (ויקרא יח) ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב, ועל אותם שקרבים אליה כתוב בהם, ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, ותצא אש מלפני ה'</p>
<p>לד/א</p>	
<p>זהר</p>	
<p>דמאן 458 דלא אנסיב פנים הוא ולא הוא כדאי לאשתכחא ברכאן בעלמא על ידוי עלוי לא שריין כל שכן על ידוי לאחריים ועוד דהא תנן</p>	<p>שמי שלא נשוי הוא פגום ואינו כדאי שימצאו ברכות על ידו בעולם, עליו הן לא שורות, כל שכן על ידו לאחרים. ועוד שהרי</p>

448 ונבאר עתה כוונת נר"א מה היה כי הלא נודע כי כל בנינה של המלכות אינו אלא מנה"י דאמא נמצא כל תקון המלכות אינה אלא מנה"י דאמא ששם בחינת נר"א ולהיות כי כבר בארנו כי הם סוד נפש דאצילות של אדה"ר שחטא והפרידה מבעלה לכן חזרו נר"א שהם בחינת נפש הראוי אל המלכות ורצו לתקנה ע"י עצמם. והנה כבר הודעתין בפי' שמן וקטרת ישמח לב כי מוחין דאבא הם שמן ומוחין דאמא הם קטורת לכן רצו להקטיר שניהם קטורת כדי לתקן את המלכות ולקשרה עם בעלה על ידם כי הם הנאותים לזה, ואמנם לפי שמוחין דאמא הם באים מלובשים בנה"י דאמא כנודע והם סוד ג' אהי"ה בג' מילואים שהם גימ' תנ"ה לכן נתנו הקטורת שהם מוחין מצד אמא ונתנן תוך המחתה שהם נה"י דאמא הלבושין של המוחין שהם גימ' תנ"ה [וכן מלת מחת"ה גי' תנ"ה ע"ה] והוליקוה למזבח שהוא המלכות לתקנה ולקשרה בבעלה וכו' (ליקוטי תורה ויקרא).

449 שנוולד (יהל אור).

450 והן ה"ח וה"ג הידועין (יהל אור).

451 דבלוחות ג"כ י' דברות ה' מימין וה' משמאל (יהל אור).

452 כידוע (יהל אור).

453 היפוך נוק' דסט"א (יהל אור).

454 דהוא יצר הרע דכורא כמש"ו (יהל אור).

455 שנוולד משניהם כמש"ו (יהל אור).

456 הוא אש דאיש ואשה שבכל א' אותיות אש ונשאר י' לו וה' לה כמש"ל דהשם בו ובאשתו ובבן ובבת (יהל אור). עי' לקמן לז ע"ב.

457 כמ"ש אשר לו צויתי (יהל אור).

458 עי' זהר ח"א דף עג רע"ב, קצב ע"א, וח"ב קצג ע"א, וח"ג לג ע"ב, לח ע"ב, נו ע"ב, נז ע"ב, ס ע"א

(דע"ה ח"ב פד ע"ג).

<p>שנינו שהיו שתויי יין, ולכן ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וגו', שהרי הקטורת היא חביבה מן הכל, והיא שמחת העליונים והתחתונים, וכתוב שמן וקטורת ישמח לב.</p>	<p>רווי המרא הוא ובגין כך (ויקרא י ב) ותצא אש מלפני יהוה ותאכל אותם וגו' דהא קטרת חביב הוא מכלא 459 וחרוותא דעלאין ותתאין וכתוב (משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב</p>
<p>ותאכל אותם וימותו.</p>	<p>רעיא מהימנא</p>
<p>וקרבן של אותיות הם י' באיש ה' באשה ו' בבן חתן ה' בכלה, אשרי מי שמקריב אותיות יהוה בו ובאשתו ובבנו ובבתו בקדושה ובברכה, בנקיות בענוה ובבושת פנים, בכל מדות טובות שכתובות על בעלי המשנה, ומתחממים באישים קדושים, שאיש ואשה, שהם אש עולה ויורד, אש קודש ועצי המערכה, שהם עצי הקודש, איברים קדושים.</p>	<p>וקרבן דאתוון אינון י' באיש ה' באשה ו' בבן חתן ה' בכלה זכאה איהו מאן דאקריב אתוון דיהויה ביה ובאתתיה ובבריה ובברתיה בקדושה ובברכה בנקיו בענוה ובבשת פנים בכל מדות טבין דכתיבין על מארי מתניתין ומתחממין באשין קדישין דאיש ואשה דאינון אש עולה ויורד 461 אש קדש 462 ועצי המערכה דאינון עצי הקדש אברין קדישין</p>
<p>ואש של גבוה יורד, שהיא קודש הקדשים, ובשביל שני האשים הללו, אמר הנביא (ישעיה כד) באורים כבדו ה', שהם האישים של השכינה, שבה כתוב (דברים ד) כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא, והם אש עליון כסא רחמים, אש תחתונה כסא דין, והם בינה ומלכות. מלכות אש עולה, בינה אש יורד, יהוה עמוד האמצעי אוהז בשניהם. בינה יהוה, ה' מלכות. כאשר התפארת אוהזת אותם, שורה עליו חכמה, שבה כ"ח מ"ה, מ"ה הוא יר"ד ה"א וא"ו ה"א.</p>	<p>ואש של גבוה נחית דאיהו קדש הקדשים ובגין תרין אשין אלין אמר נביא (ישעיה כד יד) באורים כבדו יהוה דאינון אשין דשכינתא דבה כתיב (דברים ד כד) כי 463 יהויה אלהיך אש אוכלה הוא ואינון אש עלאה כסא רחמים אש תתאה כסא דין ואינון בינה ומלכות מלכות אש עולה בינה אש יורד יהויה עמודא דאמצעיתא אחיד בתרווייהו 464 בינה יהוה ה' מלכות תפארת כד אחיד לון שריא עליה חכמה דביה כ"ח מ"ה מ"ה איהו 465 יו"ד ה"א וא"ו ה"א</p>

⁴⁵⁹ והיה ראוי שלא יהיו פוגמין בד' דברים: שלא בזמנו, ושלא נישאו, ובחיי אביהם, ובשכרות, "זאת" מלכות, "משחת" מצד החכמה, שמשם השמן, ואהרן מושך אותו מלמעלה על ידי כהונתו שהוא מימין, נמצאת זאת משוחה ודאי, דהיינו משחת. ופועל אהרן בן שתי הפעולות, הא' להביא מהחכמה למדתו, והשנית להורידו למלכות (אור יקר).

⁴⁶⁰ כמש"ל וזהר הקרב יומת (יהל אור).

⁴⁶¹ עולה בנוק', מ"ן, ויורד בזכר, מ"ד (יהל אור)

⁴⁶² ר"ל מה שמביא מן ההדיוט, מ"מ אש קודש, כמ"ש אש זרה שנטלו מכיריים (יהל אור).

⁴⁶³ ה' אלהיך שהוא המלכות דאצילות (כמ"ש פרשת יתרו פו ע"א, ופרשת צו לד ע"א, וע' בראשית נא ע"א) הנה היא אש אוכלה, שהיא אש אכלא אשא, כי בכח הגבורות הממותקים שבה שהם שלהובין דרחימו, היא מכלה את הקליפות והחיצונים ומברר את הבריורים מהם שהם הניצור"ק אשר הם מאש הגבורות, ואוכלת אותן בסוד (יומא כא ע"ב) אש אוכלה אש, וזהו עלייתם וכל תיקונם שעולים בה (דע"ה ח"ב נה ע"ג).

⁴⁶⁴ והוא העצים שאחיד בב' האשים והוא עץ החיים, ושפע קדושה דנחית הוא חכמה דשריא עלי, כמש"ו. וכן בן הנוצר משני האשיים בדרגא דעד"א, ושריא עליה חכמה (יהל אור).

⁴⁶⁵ והוא בעד"א כידוע, וכח הוא בחכמה כח מ"ה (יהל אור).

<p>כ"ח שלו יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף וכלהו 466 מ"ב אתון משתכחין בבר נש ובאתתיה ובבנוי ובגנין דא לית בר נש שלים אלא בבן ובת ומאן דלית ליה בן דאיהו ו' אסתלק י' מיניה ומאן דלית ליה בת דאיהו ה' אסתלק ה' עלאה דאיהו אם מן בת זוגיה דאתון לא שריין דא בלא דא ובגנין דא באיש ואשה בן ובת דאתעבידו כדקא יאות 467 שריא עלייהו יהו"ה ואתקריאו (ס"א בנים לקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב) בנים אתם ליהו"ה אלהיכ"ם (שם יד א) (ע"כ)</p>	<p>כ"ח שלו יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף, וכולן ארבעים ושתיים אותיות נמצאות באדם ובאשתו ובבניו, ולכן אין אדם שלם אלא בבן ובת, ומי שאין לו בן שהוא ו', מסתלקת ממנו י'. ומי שאין לו בת שהיא ה', מסתלקת ה' העליונה, שהיא אם מבת זוגו, שהאותיות לא שורות זו בלי זו, ולכן באיש ואשה בן ובת שנעשו כראוי, שורה עליהם יהו"ה, ונקראים (בנים לקדוש ברוך הוא זהו שכתוב) (שם יד) בנים אתם לה' אלהיכם. (ע"כ רעיא מהימנא)</p>
<p>זהר</p>	
<p>זאת משחת אהרן ומשחת בניו (&) אמר רבי יוסי זאת ודאי משיחת אהרן, שהרי אהרן נמשח ובא משמן משחה עליו מלמעלה, ונמשך ע'ונשפע אותו למטה ועל ידי שאהרן נמשח משיחה קדושה להתברך, ועל זה "זאת משחת אהרן ומשחת בניו" ודאי. רבי יהודה פתח (מלכים ב ד) ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי מה יש לך בבית, מכאן למדנו שאין הברכה שורה בשלחן ריק ועל דבר ריקני. ותאמר אין לשפחתך כל בבית, כי אם אסוך שמן, אמר לה ודאי זהו סיוע של נס, שהרי ודאי במקומו הוא, ומשם ברכות יוצאות ושורות.</p>	<p>זאת משחת אהרן ומשחת בניו, רבי יוסי אמר זאת ודאי משיחת אהרן, שהרי אהרן נמשח ובא משמן משחה עליו מלמעלה, ונמשך ע'ונשפע אותו למטה ועל ידי שאהרן נמשח משיחה קדושה להתברך, ועל זה "זאת משחת אהרן ומשחת בניו" ודאי. רבי יהודה פתח (מלכים ב ד) ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי מה יש לך בבית, מכאן למדנו שאין הברכה שורה בשלחן ריק ועל דבר ריקני. ותאמר אין לשפחתך כל בבית, כי אם אסוך שמן, אמר לה ודאי זהו סיוע של נס, שהרי ודאי במקומו הוא, ומשם ברכות יוצאות ושורות.</p>
<p>מה כתיב (&) הם מגישים אליה והיא מוצקת, והיא מוצקת סתם. רבי יוסי אמר ויעמוד השמן, היה צריך לומר ותעמוד, אלא ויעמוד ודאי בעמידה להמשיך ברכות השמן, כמו</p>	<p>מה כתוב, הם מגישים אליה והיא מוצקת, והיא מוצקת סתם. רבי יוסי אמר ויעמוד השמן, היה צריך לומר ותעמוד, אלא ויעמוד ודאי בעמידה להמשיך ברכות השמן, כמו</p>

⁴⁶⁶ יה"ו באשה (נגד בינה, בן י"ה, שהוא יה"ו – מצאתי כתוב על הגליון), ה' בבת, כ"ח באיש, מ"ה בבן כנ"ל (יהל אור).

⁴⁶⁷ ר"ל בקדושה (יהל אור).

⁴⁶⁸ פי', מלכות הנק' "זאת", משח אותה אהרן מהארות אבא לפי שאהרן הוא יסוד אבא כנודע (מ"מ).

⁴⁶⁹ "אהרן אייתי" מחכמה, "ונגיד ליה" מחסד למלכות, ולא שתהיה זאת ברכתה ח"ו, שא"א שעדיין לא שמשו לה, אלא הכנתה להתברך על ידו אחר כך, וז"ש "משיחותא קדישא לאתברכא" דהיינו קשוטיה להתברך אח"כ (אור יקר).

⁴⁷⁰ בסוד ההתעוררות שצריך מהתחוננים ובית קבול לברכה, וכל מקום ריק הוא החצונים כדאמרינן, שהם משתחווים להבל וריק, וזהו סוד לחם הפנים, שלא היה חסר אפילו רגע (אור יקר).

⁴⁷¹ "באתריה הוא חכמה" מקום הברכות, ומשם יוצאים על ידי הבינה, ולכן היא הכנה טובה למטה, השמן לשרות עליו הברכות (אור יקר).

⁴⁷² פי' מלכות בכח הארת אבא, שהוא שמן, עשתה לאשת עובדיה הנס (מ"מ).

<p>השמן (&) ותעמוד מבעי ליה 473 אלא ויעמוד ודאי בקימא לאנגדא ברכאן השמן כמה דאוקמוה דכתיב (ישעיה ה יא) בקרן בן שמן 474 וכתוב (שיר א ג) שמן תורק שמך 475 לאחזאה דהא מהאי שמן נגדין ברכאן על ידא דכהנא וכהנא נגיד להו לתתא ואמשה (ס"א ואתמשך) להאי זאת הדא הוא דכתיב (&) זאת משחת אהרן ומשחת בניו וכתוב (תהלים קלג ב) כשמן הטוב על הראש 476 והא אתמר</p>	<p>שבארוה, שכתוב (ישעיה ה) בקרן בן שמן, וכתוב (שיר א) שמן תורק שמך להראות שהרי מהשמן הזה נמשכות ברכות על יד הכהן, והכהן ממשיך אותן למטה, ומושח (ונמשך) לזאת הזו, זהו שכתוב זאת משחת אהרן ומשחת בניו, וכתוב (תהלים קלג) כשמן הטוב על הראש והרי נתבאר.</p>
<p>קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים (&) רבי חייא פתח (שם לו י) כי עמך מקור חיים באורך נראה אור כי עמך מקור חיים דא שמן עלאה 477 דנגיד 478 ולא פסיק לעלמין דשריא בגו חכמה עלאה דכלא 479 הדא הוא דכתיב (&) כי עמך עמך שריא 480 ולא מתפרשא מנך לעלמין בחביבותא דכלא מקור חיים בגין דהיא מקורא ומבועא דחיים לאפקא חיים 481 לאילנא עלאה ולאדלקא בוצינין ועל דא ההוא אילנא אקרי עץ חיים אילנא דנטיע ואשתרשא בגין ההוא מקורא דחיים ועל דא באורך נראה אור (&) באורך דא אור דנגיד לצדיקיא לזמנא דאתי דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב ומההוא נהירו זמינין ישראל לאנהרא</p>	<p>קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים, רבי חייא פתח כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. כי עמך מקור חיים, זה השמן העליון שנשמך ואינו פוסק לעולמים, ששרוי בתוך החכמה העליונה של הכל, זהו שכתוב כי עמך, עמך שרוי ולא נפרד ממך לעולמים, בחביבות של הכל, מקור חיים, משום שהיא מקור ומעיין החיים, להוציא חיים לעץ העליון, ולהדליק את הנרות. ועל זה אותו העץ נקרא עץ חיים, האילן שנטוע ונשרש, משום אותו מקור החיים, ועל זה באורך נראה אור. באורך זה, האור שגנוז לצדיקים לעתיד לבא, שכתוב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב, ומאותו אור עתידים ישראל להאיר</p>
<p>לד/ב</p>	

⁴⁷³ פי', כיון שהיא נוק' דהיינו המלכות, ותירץ אלא ויעמוד וכו', שר"ל שהיתה כדכורא בקיום והעמדה. ושיעור הכתוב, המלכות היא שיעמוד כדכורא, והיתה עושה נס. ובכח מ', בכח השמן, שהוא אבא (מ"מ).

⁴⁷⁴ פי' מלכות נקראת קרן ומקבלת מאבא הנק' שמן (מ"מ).

⁴⁷⁵ פי' שמן שהוא אבא יורד עד המלכות הנק' שמך (מ"מ).

⁴⁷⁶ פי' כשמן הטוב, שהוא אבא, הנמשך ברישא דז"א, ומשם על פי מדותיו עד המלכות, כמ"ש בפ' ויקרא דף ז ע"ב (מ"מ).

⁴⁷⁷ הוא בחכמה, והטעם ששמן זה הוא במקום שאין שם שדי שאמר לשמנו די, אלא "נגיד ולא פסק וכו'" (אור יקר). פי' אבא (מ"מ).

⁴⁷⁸ שאינו כשמן התחתון שצריך לכתוש הזיתים, דהיינו הספירות העליונות והם אברי הזכר, אמנם כאן "נגיד" נמשך מאליו, בלי לעזור אבר מהאברים, מפני שהשפע למטה צריך זמן וגבול בין השפעה להשפעה, ולזה אמרו בספר הבהיר, שאסור לעמוד בנשיאות כפים עד כך שעות [אות קלח: אסור לו לאדם לשהות שלש שעות כפיו פרושות השמים], כדי לתת זמן שיחזרו הספירות לקבל (אור יקר).

⁴⁷⁹ פי' שאבא יונק ממ"ס דא"א, כידוע שאבא יונק ממזל הח' דדיקנא, והוא ממ"ס (מ"מ).

⁴⁸⁰ פי' שאומרים לאבא, כי עמך מקור חיים שהיא אימא (מ"מ).

⁴⁸¹ פי' הם המוחין הנק' חיים שבאים לז"א, והם גימ' חיי"ם, שהם אהי"ה הוי"ה אהי"ה כנודע גימ' חיים, ולכן ז"א נק' עץ חיים עץ שיונק מהמוחין שהם חיים (מ"מ).

לעלמא דאתי	בעולם הבא.
<p>דבר אחר כי עמך מקור חיים וגו' (&) דא קודשא בריך הוא 482 דאיהו אילנא עלאה במציעות גנתא דאחיד לכל סטרינן 483 מאי מעמא בנין דאחיד ביה ההוא (נ"א בההוא) מקור חיים ואעטר ליה בעטרין עלאין סחרניה דגנתא 484 כאימא דמעטרא לברה על כלא הדא הוא דכתיב (שיר ג' יא) צאינה וראינה בנות ציון וגו' ובנין כך כי עמך מקור חיים ועל דא באורך נראה אור</p>	<p>דבר אחר כי עמך מקור חיים וגו', זה הקדוש ברוך הוא, שהוא עץ עליון באמצע הגן, שאוחז את כל הצדדים. למה, משום שאחוז בו אותו (באותו) מקור חיים ומעטר אותו בעטרות עליונות סביב הגן, כמו אֶם שמעטרת את בנה על הכל, זהו שכתוב (שיר ג') צאינה וראינה בנות ציון וגו', ולכן כי עמך מקור חיים. ועל זה באורך נראה אור.</p>
<p>רבי יצחק אמר כי עמך מקור חיים דא כהן גדול לעילא 485 לקבליה כהן גדול לתתא בנין כך אנגיד משה רבות עלאה קדישא 486 לתתא ואדליק בוצינין לעילא כהן גדול שלים בשלימו דשבעה יומין עלאין 487 לאתעטרא על כלא לקביל דא שבעה ימי מלואים לכהנא דלתתא לאשתכח כלא כנוונא דלעילא ועל דא ימי מלואים אקרין יומי אשלמותא בנין דישתלים כהנא בשאר יומין אחרנין לאשלמא שבעה כהנא ואלין ימי מלואים אקרין בנין דאתאחדן שאר אחרנין ביה</p>	<p>רבי יצחק אמר כי עמך מקור חיים, זה הכהן הגדול, למעלה כנגדו כהן גדול למטה, לכן ממשיך שמן משחת קדש עליון למטה ומדליק מנורות למעלה, שהכהן הגדול שלם בשלמות של שבעת הימים העליונים, להתעטר על הכל. כנגד זה שבעה ימי מלואים לכהן שלמטה, שימצא הכל כדוגמא שלמעלה, ועל זה ימי המלואים נקראו ימי ההשלמה, כדי שישתלם הכהן בשאר הימים האחרים, להשלים שבעה כאחד. ואלה נקראים ימי מלואים, משום שאוחזים בו שאר האחרים.</p>
<p>מאי קא מיירי דכד כהנא אתער כל שאר אחרנין מתערין עמיה ובנין כך כתיב (&) ומפתח אהל מועד וגו' (&) עד יום מלאת וגו' שבעה יומין ודאי כדין אתעטר כהנא לתתא בכלא כנוונא דלעילא בנין דבשעתא דכהנא דלתתא אתער כללא יתערין על ידיה לעילא וישתכחון ברכאן לעילא ותתא רבי אבא אמר מאי שנא דמשה משה לאהרן אלא בנין דאיהו ברא דההוא (ס"א אחיד בההוא) אתר 488 מקורא דחיי וכתביב (ישעיה סג יב) מוליך לימין</p>	<p>במה מדובר, שכאשר הכהן מתעורר, כל שאר האחרים מתעוררים עמו, ולכן כתוב ומפתח אהל מועד וגו', עד יום מלאת וגו', שבעה ימים ודאי. אז מתעטר הכהן למטה בכל כדוגמא שלמעלה, משום שבשעה שמתעורר הכהן שלמטה, הכל יתעוררו על ידו למעלה, וימצאו ברכות למעלה ולמטה. רבי אבא אמר מה שונה שמשח משה את אהרן, אלא משום שהוא הבן של אותו (אחוז באותו) מקום, מקור החיים, וכתוב (ישעיה סג) מוליך לימין משה זרוע תפארתו, ומשה</p>

⁴⁸² פי' ז"א, ולפי זה אומרים לז"א, כי עמך מקור חיים, שהיא אימא, שנה"י דאימא בתוך ז"א (מ"מ).

⁴⁸³ פי' ז"א מכריע בין בינה ובין מ', בסוד עד תאות גבעות עולם (מ"מ).

⁴⁸⁴ פי' שאימא אוחזת ז"א ומעטרת אותו במוחין, והוא סביב הגן, שהיא המלכות. ולפי זה, מ"ש לעיל במציעות גנתא, היא מלכות שהז"א הוא בתוכה, שהיא מתלבשת אותו מהחזה ולמטה (מ"מ).

⁴⁸⁵ פי' חסד דז"א (מ"מ).

⁴⁸⁶ פי' שהחסד מושך הארת אימא הנק' משח רבות, ע"ש אבא הנק' שמן (מ"מ).

⁴⁸⁷ פי' שהחסד הוא כולל כל ה"ק בסוד יומא דכליל כולהו יומי, א"נ כה"ג הוא חסד שלים בשלימו וכו', הם ז"ק של הבינה, ולכ"א "לאתעטרא על כולא" שבהם מתעטר החסד (מ"מ).

⁴⁸⁸ פי' מרע"ה הוא בחי' הת"ת, והוא בן הבינה (מ"מ).

<p>משה 489 זרוע תפארתו ומשה שימש כל אינון שבעה ימי מלואין לאשראה כלא עמיה דאהרן</p>	<p>שמש כל אותם ימי מלואים להשרות הכל עם אהרן.</p>
<p>רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי אלעזר אמר ליה כמה נהורין 490 אתבריאו עד לא אברי עלמא אמר ליה שבעה ואלין אינון אור תורה 491 אור גיהנם 492 אור גן עדן אור כסא הכבוד אור בית המקדש אור תשובה אורו של משיח ואלין אתבריאו עד לא אתברי עלמא שבעה נהורין 493 בוצינין 494 אתאחדו ביה באהרן והוא אדליק בוצינין מעילא לתתא</p>	<p>רבי חזקיה היה יושב לפני רבי אלעזר, אמר לו כמה אורות נבראו טרם שנברא העולם, אמר לו שבעה, ואלו הם אור תורה, אור גיהנם, אור גן עדן, אור כסא הכבוד, אור בית המקדש, אור תשובה, אורו של משיח. ואלה נבראו בטרם שנברא העולם, שבעה אורות, ומאורות שנאחזו באהרן, והוא מדליק מנורות ממעלה למטה.</p>
<p>רבי אלעזר פתח (קהלת ג כא) הכל היה מן העפר 495 והכל שב אל העפר הא תנינן הכל היה מן העפר אפילו גלגל חמה מאן העפר ההוא דשריא תחות כורסי יקרא קדישא 496 בספרא דבי רב ייסא סבא הכל היה מן העפר אתר דכניש לכלא מלמד דנפקו שבילין להאי ספרא ולהאי ספרא ואתכנישו לאנהרא כעפרא דא דורקין לה לכל עבר ועל דא הכל היה מן העפר</p>	<p>רבי אלעזר פתח (קהלת ג) הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר, הרי שנינו הכל היה מן העפר, אפילו גלגל חמה. מי העפר, אותו ששרוי תחת כסא הכבוד הקדוש. בספרו של בית (מדרשו של) רב ייסא סבא, הכל היה מן העפר, מקום שכונס את הכל, מלמד שיצאו שבילים לצד הזה ולצד הזה, והתכנסו להאיר, כמו העפר הזה שזורקים אותו לכל צד, ועל זה הכל היה מן העפר.</p>

⁴⁸⁹ פי' שאהרן הוא בימין משה, לפי שהוא בחי' החסד, א"נ מביא הזהר ראה שמשה כולל חג"ת דכתיב מוליך לימין שהוא החסד. זרוע הוא גבורה, תפארתו כמשמעו, נמצא שכולל חג"ת (מ"מ).

⁴⁹⁰ לומר דמבעיא ליה על דרך הפשט סתם אי אפשר, דמסיק בתר הכי "שבעה וכו'" (אור יקר).

⁴⁹¹ פי' והם כנגד ז"ק דז"א, וראוי לסדרם על סדר הז"ק (מ"מ).

⁴⁹² ר"ל על האש היסודי שבו שהוא נעשה בעת עולם התוהו, אבל אשו ושריפתו לא התחיל אלא רק ביום שני דמע"ב ונשלם ביום ג' (דע"ה ח"ב יב ע"ג), הזכירו רז"ל בפסחים (נד ע"א) וכן בנדרים (טל ע"ב) את הגן עדן קודם להגיהנם, כי הרי לפי דברינו צריך לחשוב את הגיהנם קודם, כי הרי עיקרו של גן עדן הוא היה נעשה בתחילה רק מהגיהנם עצמו. הנה בפדר"א (פרק ג) וכן בזוה"ק (פ' צו דף לד ע"ב) וכן בתדא"ר (פרק לא) חשבו שם באמת את הגיהנם קודם, ומה שחשבו בגמרא את הגן עדן קודם, הוא רק מפני חשיבותו (דע"ה ח"ב יב ע"ד).

⁴⁹³ פי' ז"ק דז"א כלולים באהרן לפי שהחסד כוללם (מ"מ).

⁴⁹⁴ ולומר דמבעיא ליה על דרך האמת כמה ספירות הם מה. השיב שבעה עשרה הם, ועוד עד עתה לא ידע רבי חזקיה ענין זה, והוא היה אחד מהעשרה חברים החשובים, והוא אחד מהג' שנפטרו בעת האדרא ונשארו ז' וכו' (אור יקר).

⁴⁹⁵ עי' זהר ח"א קע ע"א (דע"ה ח"ב צג ע"א), המלכות נוק' דז"א שהיא נקראת עפר וכמ"ש בפ' צו (דף לד ע"ב) ובכ"מ, וע"י המוחין דגדלות נתקן ונעשה פרצוף המלכות שהיא נקרא עפר (ביאורים ח"א סג ע"ד).

⁴⁹⁶ פי' המלכות היא עפר שתחת ז"א שהוא כסא לבניה, ור' ייסא פליג וס"ל העפר אתר דכניש כולא והוא הנוגה וכו' ולכך ר"א חזר ואמר אלא מן העפר דבי מקדש קדישה שהיא מלכות ורצה לחזק פי' הראשון שלו, שהוא הפך רבי ייסא סבא (מ"מ). פרקי דר"א פ"ג ושמו"ר פ"ג סי' א (לש"ו).

<p>והכל שב אל העפר ודאי אלא מן העפר דבי מקדשא קדישא והאי עפר מעפרא עלאה 497 כמה דאת אמר (איוב כח ו) ועפרות זהב 498 לו וכמה דאשתכח עובדא לתתא הכי נמי הוא לעילא כגוונא דא ואוקימנא עפר עפר דבי מקדשא דעלמא דא בה' אתברי 499 ועל דא אפילו גלגל חמה כמה דאת אמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם ובגיני כך הכל היה מן העפר מאן עפר ההוא דשארית תחות כורסי יקרא קדישא</p>	<p>והכל שב אל העפר ודאי, אלא מן העפר של בית המקדש הקדוש, והעפר הזה מהעפר העליון, כמו שנאמר (איוב כח) ועפרות זהב לו, כמו שנמצא מעשה למטה, כך הוא למעלה, כדוגמא זה. ובארנו עפר, עפר של בית המקדש, שהעולם הזה נברא בה"א, ועל זה אפילו גלגל חמה, כמו שנאמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם, ולכן הכל היה מן העפר, איזה עפר, אותו ששרוי תחת כסא הכבוד הקדוש.</p>
<p>כתיב (שיר ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך כלך יפה רעיתי דא כנסת ישראל ומום אין בך אלו סנהדרין דאינון לקביל שבעין ותריין שמהן 500 שבעים נפש דנחתו עם יעקב וקודשא בריך הוא על כלא ועל דא אין בודקין מן הסנהדרין ולמעלה.</p>	<p>כתוב (שיר ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בך, כלך יפה רעיתי זו כנסת ישראל, ומום אין בך אלו סנהדרין, שהם כנגד שבעים ושנים שמות. שבעים נפש שירדו עם יעקב, והקדוש ברוך הוא על כולם, ועל זה אין בודקין מן הסנהדרין ולמעלה.</p>
<p>תנן כתיב (שמות יטו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש מאן ממלכת כהנים כמה דאת אמר זאת משחת אהרן ומשחת בניו דכד אתברכא כנסת ישראל על ידא דכהני כדין אתקרי על שמיהן 501 הדא הוא דכתיב (&) ממלכת כהנים</p>	<p>שנינו כתוב (שמות יט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, מי זו ממלכת כהנים, כמו שנאמר זאת משחת אהרן ומשחת בניו, שכאשר מתברכת כנסת ישראל על יד הכהנים, אז נקראת על שמם, זהו שכתוב ממלכת כהנים.</p>
<p>רבי שמעון אמר תא חזי מלכות כהנים לא אקרי 502 אלא ממלכת דאמלכו לה כהני ועבדו לה גבירתא על כלא אבל מלכות כהנים לא אקרי דהא מן השמים אקרי מלכות 503 מלכות שמים ודאי והכא ממלכת כמה דאת אמר</p>	<p>רבי שמעון אמר בא וראה, מלכות כהנים לא נקראת אלא ממלכת, שהמליכו אותה הכהנים, ועשו אותה מלכה על הכל. אבל מלכות כהנים לא נקראת, שהרי מן השמים נקראת מלכות, מלכות שמים ודאי. וכאן ממלכת, כמו שנאמר שכהנים המליכו אותה</p>

⁴⁹⁷ פי' מלכות נתקנת מבינה והביא ראיה מעפרות זהב לו, שעפר שהיא מלכות היא מזהב שהיא בינה, וז"ש ואוקימנא עפר עפר דבי מקדשא (מ"מ).

⁴⁹⁸ עפר של הקדושה, אשר כל איבין וכל טיבו דעלמא נפקי מיניה, והוא עפרא דשריא תחות כורסי יקרא קדישא, עפרות זהב, ע' וישלח (קע ע"א) צו (לד ע"ב) פקודי (רסו ע"ב) (דע"ה ח"ב פט ע"ב).

⁴⁹⁹ פי' עולם הזה ע"י המלכות נברא שהיא ה' דבהבראם, ולכ"א בסוף "מאן עפר ההוא דשארית וכו'" דהיינו מלכות שתחת ז"א שהוא כסא לבינה, כפי' הראשון שלו (מ"מ).

⁵⁰⁰ פי' שהשני סופרים הם כנגד שנים הנשארים מע"ב שמות (מ"מ).

⁵⁰¹ פי' כיון שהכהנים מברכים המלכות, נק' המלכות על שמם, כמש"ה ממלכת כהנים. ור"ש חלק על זה ואמר, אלו כתיב מלכות כהנים, הוה אמינא הכי. אבל כיון דכתיב ממלכת, ר"ל מי גרם לה שהיא ממלכת על כל גנזי המלך כהנים (מ"מ).

⁵⁰² ר"ל, ולמה לא אמר הכתוב מלכות, ונפרש נק' על שם הכהנים (מ"מ). ע"י ה"ב שבטים וכלל ישראל שהם מאור פנימיותה היה נמשך ומתגלה אורה בכל העולמות ב"ע עצמן, שהם מהחיצונית שבה, והיה מתייחד הפנימית בהחיצונית והיו כל העולמות כולן קודש לה' (הקדו"ש מז ע"ג).

⁵⁰³ פי' שלא תקרא אלא ע"ש בעלה הנק' שמים, ולכך אנו אומרים מ' שמים ולא ע"ש הכהנים (מ"מ).

ומחברים אותה עם המלך, ואז היא ממלכת על כל כלי זיני המלך,	דכהני אמלכו לה ומחבראן לה במלכא וכדין היא ממלכת על כל גנזי מלכא ממלכת על כל זייני מלכא
--	--

הערות

ב ע"ב

והם גדולים מהראשונים המתלבשים ומתגלים בחוש ג"כ והם השליחין עלאין שנשלחו מן השמים לארץ לאיזה צורך וידיעה להראוים לזה, ע"ד המלאכים שנשלחו לאברהם אבינו ע"ה וכיוצא. ונראה לי כי אלו המלאכים המעולים הנאמר בהם למינהו, הנה הם אותן שיצאו מהנשיקין הראשונים קודם שנברר ז'ן, והם המלאכים אשר אין שמם משתנה לעולם וכמ"ש הרב (בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש ד), והם כל השרי מעלה אשר אין שמם משתנה וכמ"ש בזוה"ק (ויקרא ב ע"ב) ובמדרש (ב"ר ר"פ ע"ח סי' א), והם מיכאל וגבריאל ורפאל, וכיוצא בהם כל השרי מעלה הממונים על כל דבר ודבר, וכגון יורקמו שר הברד (פסחים ק"ח ע"א), ממונה על הכרזה אכרזיא שמו זגזגאל רב סופר במרום וכמ"ש בדברים רבה (סוף ברכה פ"א סי' ז).

כח ע"א

א'. ר"ל דאין יכול להביא העולה עד שמביא חטאת כמ"ש משל לפרקליט כו' והענין כמ"ש דחטאת אין מניח לעולה לסלקא עד דיתפרש החטאת ואמר והאי איהו חטאת כו' ר"ל חטאת לשון חסרון כמ"ש חטא דכורא חטאת כו' וזהו חסרון לא יוכל להמנות (יהל אור).
ב'. ר"ל זהו חסרון שיוכל להמנות, והענין שע"י עולה סלקא וזהו עולה וחטאת יורדת למטה וזהו חטאת ירידה וכיון דאתפרש חטאת מינה סלקא כו' (יהל אור).
ג'. ר"ל עשו איש שעיר כמ"ש לקמן ולכך צריכין בכל המועדים ור"ח שעיר לחטאת לכפר על טומאת מקדש וקדשיו שמתמא החטאת המקדש ואחר שמתפרש בהאי שעיר שהוא חולקי' סלקא בעולת המועדים (יהל אור).

כט ע"א

ע' תיקו"ז מ ע"ב: רזא דאלה"ם מלא י"ה ודא איהו (נ"א יה"ו) בינה ודאי. ע' בהגר"א בתיקו"ז לז ע"ד: היא נקראת מליאה (פע"ח חג המצות ז), אלקים חיים (זהר ח"א לא ע"ב), מלא י"ה (זהר ח"ג כט ע"א), בינה בן י"ה (אד"ז רצ ע"א), דכלילן בה'. ועיי"ש מ ע"ד: ה' זעירא גופא בית קיבול דכלהו, ר"ל דאלקים, מלא י"ה, ולכן נקרא ג"כ אלקים. ועיי"ש מ ע"ד: דה' עילאה הוא אלקים, מלא י"ה, כליל ה' נקודין בחושבן [גימ' של ה' נקודות פיתוחי חותם], וה' זעירא כליל להון בה' אתוון דאלקים. ועיי"ש מו ע"ג: מלא י"ה (לקמן סג ע"ב), והן יה"ו דאז וימתקו המים כנ"ל בעץ החיים. ועיי"ש נא ע"ב: הוא [ז"א בתיקונו] נק' מלא, אלהים, מלא י"ה מן או"א. ועיי"ש קכב ע"א: אלקים הוא מלא י"ה והוא יה"ו והיא מליאה מהם אותיות מליאה ועתה דום י"ה דומיה וכד אסתלק י"ה נשאר אלם.

א נמחק באור יקר.

ב ש' (יהל אור).

ג ש' (יהל אור).

ד שה (יהל אור)

ה ודא לאו הכי (נמחק במ"מ).

ו לא אשתמודע לעילא אלא (נוסף באור יקר).

ז מה (אור יקר).

ח המחק בדפ"ק

ט ה' (דפ"מ). ו' (יהל אור).

י בתראה (יהל אור ולש"ו).

כ הן (יהל אור ולש"ו).

ל מי שלא חג טוב הראשון של חג עליה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ביומא בתראה דחג מי שלא

חג בי"ט האחרון".

מ חטאת (יהל אור).

נ נמחק במ"מ.

ס מזבחי (מ"מ).

נמקח במ"מ וגורס את המוסגר. ע

המ"מ מצרף "הא אוקימנא" לפיסקא הבאה, רצ"ע.^פ
דמדבחה (מ"מ) מ.^צ
ראמי (יהל אור).^ק
נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא מיתה לקרבה הי"ר
ומקבל (יהל אור).^ש
ואם תלמיד חכם הוא" נמחק ביהל אור).^ת